

VEAR

ÉRTESÍTŐ

1982.

I.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK

ÉRTESITŐJE

I.

VESZPRÉM

1982.

Összeállították: Dr. Bakács Tiborné
Hargitai Kálmán

Műszaki szerkesztő: Kovács István

Kiadja: Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nemecz Ernő, az MTA VEAB elnöke
Készült: 1450 példányban a Nehézvegyipari Kutató Intézet házi sokszorosító üzemében
Engedélyszám: 45527/82.
ISSN 0133-4948

T A R T A L O M

	Oldal
I. A VEAB 1981. ÉVI ÉVZÁRÓ TELJES ÜLÉSE.....	1
1. Dr. Nemezc Ernő elnöki beszéde.....	
2. Dr. Méhes Károly: Az orvosi genetika újabb lehetőségei.....	11
3. Dr. Salánki János: Az 1981. évi pályázatok ismertetése.....	16
4. Díjnyertes pályamunkák összefoglalói.....	24
II. A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA.....	50
III. BESZÁMOLÓ A SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGOK 1981. ÉVI MUNK.....	60
1. Agrártudományi Szakbizottság.....	60
2. Biológiai Szakbizottság.....	66
3. Erdészeti Szakbizottság.....	70
4. Jogtudományi Szakbizottság.....	74
5. Kémiai Szakbizottság.....	78
6. Műszaki Szakbizottság.....	82
7. Orvostudományi Szakbizottság.....	89
8. Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság.....	98
9. Társadalomtudományi Szakbizottság.....	100
10. Történelmi Szakbizottság.....	106
11. Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács.....	108
12. Szerkesztő Bizottság.....	114
IV. A VEAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK 1982. ÉVI MUNKATERVE.....	115
V. SZEMÉLYI HIREK.....	160
VI. TÁJÉKOZTATÓ A KÖZLEMÉNYEK BEKÜLDŐI RÉSZÉRE.....	167

VII. EGYÉB KÖZLEMÉNYEK.....	172
Tájékoztató a tudományos közlemények és érte- kezések elkészítéséhez igénybe vehető egyes lehetőségekről	
VIII. A VEAB 1982. ÉVI PÁLYÁZATI KIÍRÁSA.....	173

I.

A VEAB 1981. ÉVI ÉVZÁRÓ TELJES ÜLÉSE

Nemecz Ernő elnöki beszéde

Tisztelt Teljes Ülés!

Köszöntöm rendes évi teljes ülésünkön megjelent tagjainkat. Örömkre szolgál, hogy a VEAB régió megyéinek párt és állami vezetői, akikkel szoros megértésben dolgoztunk együtt az év folyamán, szintén eljöttek évi munkánk mérlegét megvonó ülésünkre s akiket tisztelettel köszöntök a VEAB nevében.

A VEAB sok vonatkozásban eredményekben, mozgalmasságban páratlanul gazdag évet zár 1981-ben. A tervek, amelyeket az év elején magunk elé tűztünk, bennünket is meglepő sikerrel teljesültek. Szakbizottságaink s azok majdnem minden munkabizottsága odaadó lelkes és sok vonatkozásban újat kezdeményező tevékenységet fejtett ki s mindezt a legkisebb buzdítás, vagy külső serkentés nélkül, spontán belső kezdeményezéssel. Így történhetett meg, hogy az év során, a VEAB történetében eddig a legtöbb, összesen 177 rendezvényt tartottunk, s ezek számát - amellyel a korábbi éveket felülmulta - csak többségüknek magas színvonala haladta meg.

Nemcsak kívülállóknak teszik fel gyakran azt a kérdést, hogy mi a titka ennek a rendkívüli aktivitásnak, hanem olykor magunk sem találjuk magyarázatát a sok egyéni áldozattal kifejtett munka belső indítékának, programunkhoz és a VEAB gondolatához megnyilvánuló őszinte ragaszkodásnak. Arra kell gondolnunk, hogy az évek során nemcsak a működési célokat sikerült vonzóan kialakítanunk, hanem az együttműködés módját és stílusát is úgy alakítanunk, hogy az találkozik mindnyájunk egyetértésével és elgondolásával.

Bizottságaink a mai kor sok mindent megkérdőjelező sodrásában jogos önbizalommal találták meg működésük alkalmas programját, amikor tevékenységüket, a tudományos kutatást, a közjó érdekeinek rendelik alá. Érzik annak a gondolatnak igazságát, amit Kádár János a MTA elnökségénél nem régen tett látogatása során, többek között kifejezett, hogy bár a tudományok művelésének megvannak a sajátos öntörvényei és érdekei, a végső kérdés mégis az, hogy a tudomány művelése a nép és az emberiség javát szolgálja-e?

A VEAB 1981-es működésében ez az attitűd közvetlen, vagy közvetettebb formában mindig kiérződik és az évek múlásával örvendetesen kovácsolódnak össze azok a kutatói közösségek, amelyek a VEAB fejlődésének lendületébe bekapcsolódva, a fenti szellemben, egyre messzehatóbb célkitűzéseket képesek tá-

masztani és valóra váltani. Az előző években sűrűbben, de még ma is találkozunk olyan véleményekkel, hogy ez a munka volta-képpen nem más, mint magas színvonalu továbbképzés. Akik ezt hangoztatják, talán maguk sem gondolják át elég mélyen, hogy ennek önmagában is milyen roppant nagy jelentősége van tudományszerű életünkben, amelynek nagy hiányossága a szakmailag és etikailag magasrendű köztudat fejletlensége. Amikor tehát a VEAB rendezvényein, - csak a példa okáért mondom -, orvosaink, vagy mérnökeink a tudomány nemzetközi állása szerinti, kölcsönös tapasztalatokon átszűrt információkra támaszkodva alakítják egymás ismereteit és szemléletét a felmerülő kérdésekben, akkor nem csupán társadalmi kihatásában, önmagában is értékes továbbképzésről van szó, hanem a valóban új kutatásának nélkülözhetetlen előfeltételéről. Ez ugyanis nem képzelhető el úgy, hogy valamely szakmai terület egy-két képviselője rendelkezik a lépéstartás lehetőségével, messze elszakadva társaitól, hanem csak úgy, ha minél magasabban egyszintre kerülnek mindnyájan, a szakma közös nyelvét beszélik és értik, és minden felmerülő kérdésben kritikai álláspontot képesek elfoglalni. Ilyen légkör és közösség nélkül nincsen valódi tudományos közélet, s működésünkben talán éppen az vonzó sokak számára, hogy mi ilyen viszonyok kialakítása irányában indultunk el. Tisztában vagyunk azzal, hogy egy folyamatban vagyunk, sőt annak még az elején, de amelynek távolra mutató célja a szakmai társakat megbecsülő, igazi és termékeny tudományos légkör kialakítása, ma még jobbára ön- és továbbképzéssel, később, remélhetően egyre originalisabb munkálkodással. Ennek jelei már mutatkoznak.

Talán az sem árt, ha dolgainkat rendezve segítségül hívjuk egy jóakaró idegen tanácsait is. A cseh Comenius - aki Sárospatakon ismerte meg a magyar életet - írja:

"A szomszédi szeretet arra készítet kedves magyar szomszédok, hogy mindenekelőtt komolyan tanácsoljam: törekedjete jó és rossz tulajdonságaitokat jobban megismerni, azokat növelni, emezeket kisebbiteni. Elismerem, hogy eddig sem hiányzott nemzetetekben a tehetségek működése, de hiányzott azok alapos és rendszeres kimívelése." Majd másutt; "Egyszóval ezen a szerencsés földön, ha helyesen művelnétek, tizszer több gyönyörűségek és pompátok lehetne, ha ismernétek és használni tudnátok javaitokat..."

Mindaz, amit Comenius 300 évvel ezelőtt éles szemmel vett észre, tanulságul szolgálhat a mi korunkban is, és a VEAB szerepe nem kisebb mint az, hogy a maga területén szervezze össze mindazt az erőt és tehetséget, amire a mai nyomasztó nemzetközi helyzetben, a politikailag kikovácsolódó nemzeti egysegnek ma különösen szüksége van.

Most pedig áttérek elnöki jelentésem szorosabb témájára, a VEAB 1981-ben végzett munkájának értékelésére. Természetes, hogy itt nemcsak teljességre nem törekedhetem, hanem közelítőleg sem érinthetem bizottságaink szerteágazó tevékenységét, s be kell érnem néhány, már most is kiemelkedőbbnek látszó eredmény felvillantásszerű említésével.

Mindenesetre örömlinke szolgál, hogy a regionalitási elv, amely a VEAB alapokmányaiban nyert rögzítést, s amelynek érvényesítésére a korábbi években még ösztönözni kellett, ma minden bizottságunkban meggyökeresedett. Ugy is mondhatnám: minden bizottságunk legalábbis a régióban gondolkodik, szervez és tevékenykedik. Igaz, az említett 177 rendezvényből 116-ot Veszprémben tartottunk, ami nem utolsó sorban székházunk kitünő adottságaival függ össze, de a további 61 rendezvény megoszlása a régióban arra utal, hogy az akadémiai bizottság ma már valóban a régióé.

18 ülésnek Győr-Sopron megye, 12-nek Zala, 10-nek Fejér, 9-nek Komárom, 7-nek Vas megye adott otthont. 5 további rendezvényre pedig a régió kivül került sor /Budapest, Pécs, stb./.

Az ülések és a különböző tudományos rendezvények számának növekedése azért pozitív jelenség, mert a bizottságok és tagjaik tudományos aktivitásának fokozódását jelzi. Erősödött az együttműködés a VEAB egyes bizottságai között az interdiszciplináris témákon dolgozó, különböző tudományterületeket képviselő kutatók között, a VEAB egyes bizottságai és más akadémiai bizottságok, intézetek, állami hatóságok, vállalatok, intézmények között.

Mig korábban sok szó esett az elmélet és gyakorlat szoros kapcsolatának fontosságáról, 1981-ben széles körben tapasztalhattunk erre irányuló szándékokat. Mindez az erők koncentrációját, a párhuzamosságok kiküszöbölését, nagyobb hatékonyságot, intenzívebb időkihasználást, eredményesebb tudományos tevékenységet kell hogy jelentsen, és jelent is.

A VEAB bizottságaiban folyó kollektív erőfeszítések mellett, igyekeztünk támogatni minden személyes kutatási ambíciót, hiszen a kollektív és az egyéni munka feltételezik egymást.

A VEAB értesítő eseménynaptárában az érdeklődők a központi rendezvényeinkről tájékozódhatnak, ezért beszámolómban csak néhányat említek.

A központi rendezvények közül megemlítem a február 11-i tanácskozást székházunkban, amelyen a Pécsi Akadémiai Bizottsággal együtt megtárgyaltuk és véleményeztük a BIB kérésére a Balaton környezetvédelmével kapcsolatos VI. ötéves tervjavaslatot.

Február 20-án Győrben az MSZMP Győr-Sopron megyei bizottságánál üléseztünk, és itt fogadtuk el az 1981. évi munkatervet, és irtunk ki pályázatokat.

Március 23-27-e között a VEAB székházban üléseztek a szocialista országok tudományos akadémiainak nemzetközi osztályvezetői.

Március 30-a és április 4-e között a VEAB adott otthont az

Országos Oktatástechnikai Központ és a Nemzetközi Taneszköz Bizottság együttes ülésének.

Április 9-én a moszkvai székhellyel működő Irányítási Problémák Nemzetközi Tudományos Tanácsa VEAB vezetőkkel tartott kerekasztal konferenciát.

Április 13-14. napján magyar-szovjet nyersanyag kerekasztal konferenciának adott otthont a VEAB.

Május 14-én a Számítástechnikai Kormányközi Bizottság Comnet 81 elnevezésű nemzetközi konferenciája zajlott le - kiállítás kíséretében - a VEAB-nál.

Május 20-21-én a Nemzetközi Szabványügyi Műszaki Bizottság tartott ülést.

Junius 3-án tartottuk hagyományos éves tanácskozásunkat, bizottsági elnökeink és titkáraink bevonásával, a VEAB-ban folyó tudományos munkáról, kutatási problémákról.

Junius 4-én együttes ülést tartottunk a MTA Föld és Bányászati bizottságával, valamint Kóolaj és Gázipari Munkabizottságunkkal, az innováció kérdéséről.

Junius 19-én a Szocialista országok tudományos akadémiai nemzetközi hő- és anyagátadási központja tudományos tanácskozást tartott nálunk.

Szeptember 19-20. A VEAB és a Magyar-Osztrák Urológus Társaság tudományos ülészakát tartotta székházunkban.

Szeptember 24-29. A Társadalomtudományi Kutatást és Dokumentációt Koordináló Európai Központ és a MTA "A városnövekedés költségei" című nemzetközi konferenciája zajlott le a VEAB székházban.

Október 15-17-én az UNESCO Környezetgazdálkodással foglalkozó program keretében, a Nemzetközi Földrajzi Unió ülésezett a VEAB-ban, az iparosítás és az urbanizáció hatása a talaj állapotára és a földhasználatra témakörben.

Október 29-30. A VEAB rendezésében konferencia a hazai természetes zeolitok kutatásáról és felhasználásáról.

November 23-26-án házigazdái voltunk a szocialista országok: "Kultúra anyagi-műszaki bázisának fejlesztésére" létrehozott munkabizottsági tanácskozásának.

Ha a VEAB-ot érintő központi rendezvények felsorolásában csak a legfontosabbakat említettem, még inkább ez a helyzet a 10 szakbizottság és 54 munkabizottság esetében, amelyek munkájának méltatásában csak vizsgált témák jelzésére szorítkozhatom.

Az Agrártudományi Szakbizottság és munkabizottságai, a régió

gyakorlatában jelentkező növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti és üzemszervezési problémák megoldásához nyújtottak folyamatos elméleti-tudományos segítséget. Néhány előadás-cím: "Az agrokémiai centrumok szerepe a tájegység fejlesztésében", "A mezőgazdasági kemizálási szolgálat szerepe és feladatai a növénytermesztésben", "A VEAB régió megyéinek hustermelési problémái", "A zöldségtermesztés fejlesztésének koncepciója hazánkban, különös tekintettel a VEAB régióra", "Vállalati tartalékok felhasználása", "Vállalati egység és eredményesség".

A Biológiai Szakbizottság és munkabizottságainak köréből ezúttal a Balaton északi partja szennyvizének higiénés és laboratóriumi vizsgálatával, a keszthelyi öböl vízminőségi állapota elemzésével s a különböző toxikus anyagok következtében a szervezetben létrejövő ultrastrukturális és biokémiai elváltozásokkal kapcsolatos konferenciákat és előadásokat említem.

Az Erdészeti Szakbizottság és munkabizottságai megvizsgálták a létesítendő kisbalatoni vízvédelmi rendszer és az erdősítési lehetőségek kizárólagosát. Megtárgyalták a VI. ötéves tervben a butoripar fejlesztési lehetőségeit. Elemezték a Nyugatmagyarországi Fagazdasági Kombinát, a Zalai és Kanizsai Butorgyár helyzetét, terveit. Munkacsoportot hoztak létre korszerű szárítási és felületkezelési eljárások kidolgozására. Foglalkoztak az erdő- és vadgazdálkodás együttes és korszerű művelésével, az intenzív nagyvad és apróvad gazdálkodással. Közreműködtek az "Erdő és víz" című konferenciakiadvány összeállításában.

A Jogtudományi Szakbizottság kutatási témái közül kiemelkedő jelentőségűnek ítélem a közigazgatás fejlesztésének jövőbeli irányvaival kapcsolatos tájékozódást, és remélem, hogy a téma gondozását a szakbizottság a jövőben is napirenden tartja. A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának megkeresésére részletesen véleményezték a készülő új természetvédelmi törvényt, és közreműködtek a "Környezeti kár - gazdasági veszteség" c. monográfia összeállításában, amely 1982. elején jelenik meg az Országos Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Hivatal támogatásával. Az új Büntető Törvénykönyv alkalmazásával kapcsolatosan tanulmányt készítettek, amelyet a VEAB megküldött az Igazságügyi Minisztériumnak, a Legfőbb Ügyészségnek és a régió igazságügyi szerveinek.

A Kémiai Szakbizottság és munkabizottságai tevékenysége 1981-ben széleskörű, sok fontos gyakorlati problémát érintett. Ezek köréből kiemelem a környezetszennyezés és a mezőgazdasági termelés összefüggéseinek, valamint a szennyezett vizek és a szennyviziszapok kezelésének és felhasználásának vizsgálatát. Foglalkoztak az agrokemizálás időszerű kérdéseivel, a műtrágya-felhasználás és terméseredmények összefüggéseivel, a folyékony műtrágyázás nagyüzemi kísérleti eredményeivel. Kutatták a szervesanyag-gazdálkodás és a műtrágyázás összekapcsolódásának azt az optimumát, amely megerősítheti a

talajtermékenység fokozódását eredményező talajbiológiai folyamatokat. Konferencián vizsgálták a kőolaj és gázipari korrózió elleni védekezés lehetőségeit.

A Műszaki Szakbizottság és nyolc munkabizottsága kutatási témái között olyanok szerepelnek, mint például az energiagazdálkodás, a hulladékok kezelése, az ásványvagyongazdálkodás. Az 1981-ben végzett munka érzékeltetésére csupán néhány előadás és tanulmány címe: "A hógazdálkodás aktuális kérdései", "A közuti járművek energiagazdálkodásának időszertű kérdései", "Gázcementálásnál elért energia-megtakarítás", "Hazai szenekből előállított kohókokszt felhasználása", "A villamosenergiagazdálkodás feladatai", "Energiagazdálkodás az alumíniumiparban", "A hulladékok energiamegtakarítással járó feldolgozása", "A termékek árszerkezetében az energiahányad növekedésének mint energiainflációnak megjelenése", "Az eocén-bányák művelés-technológiai és ásványvagyongazdálkodási feladatai". Folytatták Győr-Sopron és Vas megyei hulladék-kataszter létrehozását. Az ipari, mezőgazdasági és kommunális hulladékok hasznos feldolgozásával kapcsolatos erőfeszítéseiket a sajtó, a rádió és TV is élénk figyelemmel kísérte.

Az Orvostudományi Szakbizottság 1981-ben is folytatta, szinte már hagyományos szimpozionjainak megrendezését, amelyekre már nemcsak Budapestről, Pécsről, Szegedről, de külföldről is egyre nagyobb számban jönnek a résztvevők. Az 1980-ban megrendezett malignus lymphoma szimpozion anyagát 1981-ben a VEAB Ertesítő külön számaként megjelentették. Folytatták a Győr-Sopron - Vas - Veszprém - Zala megyékre kiterjedően a haemophiliában szenvedő betegek felkutatását. Sopronban farmakológiai szimpoziont rendeztek, és ápolták az Erfurti Orvosi Akadémiával korábbi években kiépített jó kapcsolataikat. Országos szakmai érdeklődést keltett a Veszprémben megrendezett Emlőrák szimpozion, amelyen 150 orvos vett részt, és a bevezető előadást Lapis Károly akadémikus, a Magyar Onkológiai Társaság elnöke tartotta. A kardiológusok februárban Tatabányán, októberben Balatonfüreden tartottak munkaülést. Megkülönböztetett figyelmet szentelnek a kardiológiai rehabilitációnak és a hipertóniás betegek gondozásának. Együttműködnek az Orvosi Mérés- és Számítástechnikai Munkabizottsággal. A genetika körében 1981-ben a gentikai tanácsadók hatékonyságát vizsgálták. A munkaegészségügy területén az alumíniumgyártás ipari ártalmainak munkaegészségügyi irodalmi adatait gyűjtötték össze és dolgozták fel. Jelentős kezdeményezése a szakbizottságnak, hogy Győr-Sopron és Komárom megyében felmérte az orvosi kutatómunka helyzetét, eredményeit, gondjait és feladatait, s ezt a tevékenységét rendszeresen folytatja a jövőben is a megyei kórházak meglátogatásával.

A Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság rendezvényeinek színhelyei: Győr, Székesfehérvár, Bozsok, Pécs, Veszprém és Csepel. Az április 27-e és 29-e között megrendezett "Műszaki Kémiai Rendszerek 81" rendezvényhez idén hozzákapcsolták a Nemzetközi Kristályosítási Iskola-szemináriumot". Kutatásaik egyrészt új számítástechnikai modellek ki-

dolgozására irányultak, másrészt kiterjedtek az alumíniumiparra, a gyógyszeriparra, a növényvédőszer és intermedier-gyártásra, a kőolaj és földgáziparra, a szénbányászatra, az építőiparra és a távközlésre.

A Társadalomtudományi Szakbizottság és munkabizottságai, ugyancsak aktív tevékenységéből kiemelem, hogy "A propaganda alapszervezeti irányításának elvei és módszerei" elnevezésű, - Székesfehérvárott megtartott - tanácskozás anyagát 6 000 példányban megjelentették a régió pártbizottságai. Tevékenyen kivették részüket a IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia előkészítésében és megtartásában. Hegel halálának 150. évfordulóján Veszprémben rendeztek tanácskozást: "Hegel öröksége a marxizmus fényében" címmel. 1981 március 25-27-e között a szombathelyi Tanárképző Főiskola a MTA Nyelvtudományi Intézetével és a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak közreműködésével Nyelvtudományi Munkabizottságunk nagyjelentőségű konferenciát rendezett a magyar nyelv nyelvjárásainak kutatói részére. A konferencián a környező államokban élő magyar kutatók is résztvettek.

A neveléstudományok terén folytatták az elmúlt évben megkezdett technikai információhordozók pedagógiai alkalmazhatóságával kapcsolatos részkutatások eredményeinek bemutatását.

Kutató munkát folytattak a munkásművelődés, munkáskultúra történeti dokumentumainak felderítésében.

Említenem kell a Szocialista Vállalat Munkabizottság 1981. október 20-i - Tatabányán megrendezett - tanácskozását, amelynek témája a vállalati hatékonyság volt.

A Történelmi Szakbizottság éves munkájának gazdag anyagából említésre méltó a PAB-al és a Magyar Történelmi Társulat Szervezetével 1981. nov. 10-11-én Veszprémben közösen megrendezett konferencia, amely a Dunántul településtörténetével foglalkozott. A vizsgált időszak 1900-1945 volt. A szakbizottság 1982-től korszakhatárok nélkül folytatja immáron hagyományos településtörténeti konferenciáit, mert az elmúlt években 100-150 fős szakembergárda kovácsolódott össze, amely a helytörténeti kutatásoknak országosan is figyelemreméltó fóruma lett. A szakbizottság megjelentette az 1980. dec. 1-2-i veszprémi Kézművesipartörténeti Szimpozion anyagát és "Égető Kémence" címmel az 1980. VII. 28-30-án Sopronban megtartott Iparrégészeti Szimpozion anyagát is.

Megkezdték az 1982. augusztusában megtartandó Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpozion megrendezésének munkálatait. Tervezik időszakonként megjelenő Iparrégészeti tájékoztató kiadását.

Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács 1981-ben is koordinálta tevékenységét a BIB Környezetvédelmi és Vízvédelmi Bizottságával és a Balaton Regionális Környezetvédelmi

Kutatások programirodájával. Megtárgyalták az 1980. évben pályadíjat nyert tanulmányokat.

Igyekeztek népszerűsíteni a környezetkímélő mezőgazdasági rendszereket és technológiákat. A kutatások irányát a természetvédelem, a településfejlesztés és az urbanisztika irányában bővítik. Vizsgálják a környezeti károkból származó gazdasági veszteségek problémáját. Munkabizottsági körben figyelmeztetnek a Velencei tó környezetvédelmére, és a műemlékvédelemre. Ugyancsak munkabizottsági körben, több természetvédelemmel kapcsolatos akciót kezdeményeztek, például a Káli medence, a Pápakovácsi láprét, és a marcali völgyesség vonatkozásában. Megjelentették a "Balaton kutatások újabb eredményei II." kötetét.

A VEAB Szerkesztő Bizottsága 1981. évben megjelentette az értesítő I. számát, amely a szervezeti élet kérdéseivel foglalkozott, s a napokban jelenik meg a II. szám, amely a VEAB különböző testületi ülésein elhangzott előadások tömörített változatát tartalmazza.

1981-ben megjelentetett monográfia: Karácsony-Bartos: Néhány matematikai módszer alkalmazásának lehetősége az orvosi biológiai kutatásban.

Ezenkívül az 1981. év folyamán megjelentette a Szerkesztő Bizottság a Balatonkutatás újabb eredményei II. című kötetet, az "Erdő és víz" című tudományos értekezlet anyagát és a Történelmi Szakbizottság két kiadványát, az "Iparrégészeti kutatások" és a "Kézművesipartörténeti tanulmányok" címűt.

1982. évi publikációra anyagot készít elő a Műszaki, Kémiai, a Jogi, a Történelmi, a Számítástechnikai és Rendszerelméleti, a Társadalomtudományi Szakbizottság és a Koordinációs Tanács.

Publikációs tevékenységünket illetően Lucien Febvre: "A Föld és az emberiség fejlődése" című könyvéből idézek: "Csak ha lesz majd még néhány jó, új regionális monográfiánk, és csoportosíthatjuk, összevethetjük, aprólékosan szembeállíthatjuk egymással adataikat - akkor, csupán akkor tudunk majd az egész kérdéssel foglalkozni, és előrejutni, s ezen a téren megtenni a döntő lépést. Amennyiben másként járunk el, csupán rövid kirándulásra indulunk, két vagy három felvázolt és elnagyolt elvre építve. S ez annyit jelentene, hogy az esetek többségében figyelmen kívül hagynánk az egyedit, az egyénit, a szabálytalant, vagyis röviden, épp a legérdekesebbet".

Azt, hogy monográfia-kiadásunkkal az érdekeset és érdeklődésre számottartó témákat sikerült megragadnunk, mi sem bizonyítja jobban, hogy árusításból egyre növekvő bevétel mellett, monográfiáink átlagosan egy év alatt teljesen elfogynak.

1981-ben bevezettük a felolvasó üléseket. Mindjárt az első ülés, amelynek szervezésére az Orvostudományi Szakbizottság vállalkozott, nagy sikert aratott. Két előadás hangzott el: Dr. Hankiss János: Szemléletváltozások az orvostudományban és Dr. Horváth Mihály: A nukleár kardiológia jelene és jövője a kardiológiai diagnosztikában. A felolvasó ülés anyagát VI. 9-én nyomtatásban is megjelentettük. A második felolvasó ülést a Biológiai Szakbizottság vállalta, s ennek keretében Dr. Sáringer Gyula: "A tudományos gondolkodás és kutatás" és Dr. Tóth Sándor: "A Bakony hegységben folyó faunisztikai kutatások" címen tartottak előadást. A második felolvasó ülés anyagának publikálása folyamatban van.

1981-ben Dr. Méhes Károly alelnök körültekintő szervező tevékenysége folytán előbbre léptünk a tudományos minősítések gondozásának a területén is.

Felméréséből kitűnik, hogy értékes munka folyik sok olyan helyen is, ahol a munkahelyi vezetők nem tudnak segíteni, vagy pedig olyan interdiszciplináris kutatásról van szó, ahol a VEAB intézményes támogatása nagy segítséget jelentene a jelölt számára.

Az év folyamán a VEAB régióban tudományos minősítést szerettek száma lényegesen emelkedett. Kandidátusi minősítést 1981-ben szerettek száma területünkön meghaladja a tizet, és több eljárás folyamatban van. A VI. ötéves tervben tagjaink közül 94-en a kandidátusi, 5-en a doktori értekezés benyújtását tervezik. Kidolgozták a minősítésre törekvőknek nyújtandó technikai segítségnyújtás módját is.

Köszönettel kell említést tennem arról, hogy az egész 1981-es esztendőben valamennyi bizottságunktól határidőben, pontos tájékoztatást kaptunk, ami az elnökség munkáját nagy mértékben segítette.

Az Akadémiai Klub 1981-es rendezvényei kis ablakokat nyitottak a világra, vagy egy-egy tudományterület titkaiba, máskor éppen a jövőbe.

Dr. Bognár József akadémikustól hallhattunk prognózist 2000-re, dr. Miklós Páltól a kínai irodalomról és művészetekről helyzetképet, dr. Czine Mihálytól a környező országokban a magyar irodalomról, Ipper Páltól aktuális nemzetközi kérdésekről hallottunk. Dr. Timár Károly diaporáma estjén a makro- és a mikro-világról, dr. Markó László Chicagói egyetemi élményeiről, Drecin József a kultúra és a gazdaság kapcsolatáról tartott élénk eszmecsereét kiváltó előadást. A Zenélő Udvar koncertsorozata élénkitette Székházunk klubéletét.

Beszámolómban szomorú szívvel kell végül bucsuztatnom az év folyamán elhalálozott kitűnő társainkat: Dr. Thuránszky Károlyt, az Elettani és Toxikológiai Munkabizottságunk elnökét,

Dr. Skoflek Istvánt, a Biológiai Szakbizottságunk tagját és Vető Endrét, a Koordinációs Tanács tagját.

1981. eredményei nem tehetnek bennünket elbizakodottá, legfeljebb azt teszik indokolttá, hogy 1982-ben az ez évi munka folytatására törekedjünk, keresve szüntelen a további jobbítás-javítás lehetőségeit.

Ebben a körben nem kell bizonyítanom, hogy nem udvariassági gesztusból, hanem a tények talaján álló őszinte meggyőződésből mondok köszönetet munkánkat megértéssel és anyagi támogatással segítő megyei-, párt- és állami vezetőknek. Remélem, évi munkánk mérlege megerősíti őket, hogy helyes ügyet támogattak és fognak támogatni a jövőben is.

Hasonlóképpen köszönetemet fejezem ki Akadémiánk Elnökségének és hivatalainak is, hogy ügyes-bajos dolgainkban, mindig a lényegre tekintve, a lehetséges legnagyobb támogatásban részesítették.

Tisztelt Plenáris ülés!

Beszámolóm végére érkeztem. Amidőn annak elfogadását és tudomásulvételét kérem, egyben az új esztendő terveinek megvalósításához mindnyájuknak jó egészséget, erőt és sikert kívánok.

Az orvosi genetika újabb lehetőségei

Méhes Károly

Pontosan 25 éve, hogy Angliában Ford, Svédországban Tjio és Levan új cytogenetikai módszert dolgozott ki, és kimutatta, hogy a korábbi tankönyvi tétellel ellentétben az embernek nem 48, hanem 46 kromoszómája van. Ez a felfedezés óriási lendületet adott az emberi kromoszóma-kutatásnak, de általában a humán örökléstan minden ágának, a biokémiai rendellenességek átörökítésétől a magatartás-genetikáig. A baktériumokon és kísérleti állatokon, növényeken végzett megfigyelések az elmúlt negyedszázadban értelmet nyertek az emberi öröklődésben is: a DNS, gén, géntérképezés, génszűrés elvben, és egyes kivételes konkrét esetekben alkalmazhatók már emberi sejtekben is.

A valóságban természetesen még nagyon messze vagyunk az elméleti eredményeknek az orvosi gyakorlatba való átültetésétől. Ennek számtalan oka van, de itt csak egyet említek, az áthághatatlan etikai akadályokat. Magától értetődő ugyanis, hogy az emberen nem lehet kísérletezni, nem próbálkozhatunk keresztezési kombinációkkal, de ugyanakkor a véletlen "kísérletek" eredményeit is nehezen mérhetjük le, hiszen a kutató generációk ideje azonos a vizsgáltakéval, és egyszerűen nem érzjük meg, hogy egy új környezeti hatás, vagy orvosi beavatkozás milyen genetikai változást hozhat létre utódainkban.

Ilyen körülmények között, az orvosi genetika lehetőségei látszólag korlátozottak. A valóságban szerencsére új módszerek sokasága mellett, a hagyományos eljárások újszerű alkalmazása rengeteg lehetőséget nyújt a normális és kóros állapotok öröklődő vagy környezeti okainak tisztázására, megelőzésére, esetleg kezelésére.

Az öröklődés kimutatásának ma is egyik alapvető módszere a klasszikus családvizsgálat. Minden genetikakönyv kedvelt szemléltető ábrája a Talbot-grófok XIV. századig nyomonkövethető családfája, az autosomális domináns módon öröklődő összecsontosodott ujjpercekkel, vagy Viktória angol királynő leszármazottainak családfája a porosz, orosz és spanyol királyi házat is elárasztó, nemhez kötötten öröklődő haemophilával. Ezeknek és a hasonló pedigréknek az volt a sajátossága, hogy egy feltűnő anatómiai, vagy funkcionális rendellenességet próbáltak nyomonkövetni a családtagok között, másképp a családfa-készítés elsődlegesen nem a kóros jelenség átvitelét akarta tisztázni, hanem inkább az előkelő származás bizonyítása volt a cél.

A mai, tudományos igényű családvizsgálat a tisztázandó betegség összes morfológiai és biokémiai jellemzőinek nyomonkövetésére törekszik, az egészséges családtagokban is. Példa erre a vesekövesség esete.

Régóta ismert, hogy a húgykövesség egyes családokban halmozódik, de csak a kőbetegség jelenlétét vagy hiányát vizsgálva, a formális vagy mendeli genetika szabályai szerinti öröklődést nem sikerült bizonyítani. Kiderült, hogy különösen a gyermekkori kövesség főleg azokban a betegekben jelentkezik, akik hypercalciuriásak, vagyis vizeletük Ca-tartalma magasabb a normálisnál. Hypercalciuriát azonban számos elváltozás okozhat a hormon-zavartól a D-vitamin túladagolásig. Amikor, a minden ismert ok kizárása után fennmaradó, ún. idiopathiás hypercalciuriásokat figyelembe véve végeztünk családvizsgálatokat, akkor Szeli Zsolt munkatársammal azt találtuk, hogy a Ca-köves gyermekek 2/3-ának családjában a fokozott Ca-ürítés az autosomális domináns öröklésmenetre jellemző megoszlásban fordul elő.

A továbbiakban a pathomechanizmus részletesebb vizsgálatával sikerült tisztázni, hogy a fokozott Ca-felszívódáson alapuló idiopathiás hypercalciuria nem öröklődik, az autosomális dominánsan öröklődő formában, a vizelet magas Ca-koncentrációjának oka, a vese kóros Ca-áteresztő képessége.

Ennek közvetlen gyakorlati jelentősége van: mivel az ilyen típusu Ca-vesztést gyógyszeresen csökkenteni lehet, nemcsak az ilyen mechanizmus miatt veseköves gyermeket tudjuk kezelni, hanem testvéreit is prevencióban tudjuk részesíteni. Ezek a domináns öröklődés szabályai szerint 50 %-ban veszélyeztetettek, részletes kórházi kivizsgálásuk ezért indokolt, és ha a kövességre való hajlam beigazolódik, megfelelő kezeléssel a kőképződést meg tudjuk előzni.

Bármilyen hihetetlen, ennek a tömegbetegségnek évszázadok óta sejtett öröklési viszonyait a fentiek értelmében csak 1979/80-ban sikerült munkacsoportunknak, és ugyanakkor, de tőlünk függetlenül az Egyesült Államokban Coe és munkatársainak tisztázniuk. A megoldás kulcsa egyszerűen az, hogy nem elég a látható tünetek öröklődését vizsgálni, hanem egyidejűleg a háttérben megbúvó kémiai, immunológiai, kórélettani folyamatok genetikáját is fel kell térképezni.

A társuló jelenségek együttes vizsgálata nemcsak az előbb hangsúlyozott ok-okozati összefüggések esetén fontos. A veszületett rendellenességek nagy részében még nem ismerjük az okot, de egyre inkább tudjuk, hogy valamely súlyos anyagcsere-zavar, vagy belső szervi fejlődési hiba milyen, önmagában talán jelentéktelen, de figyelemébresztő tünetekkel társul. E minor anomáliának nevezett, - kis alkati fül, szem, ujj stb. - hibák, vagy inkább variánsok, főleg az újszülöttek első gyermekorvosi megtekintésekor ösztönözhetnek részletesebb laboratóriumi, röntgen és egyéb vizsgálatokra, a súlyosabb rejtett rendellenesség mielőbbi felderítése érdekében.

A győri Megyei Kórházban 4100 újszülött elemzésével és utánvizsgálataival, több értékelhető összefüggést sikerült feltárnunk, sőt a családvizsgálatok arra utalnak, hogy egyes minor anomáliák az utód fejlődési rendellenességre való fo-

kozott hajlamát is jelezhetik. Ezt természetesen csak egy többletízre felmérés adatai tisztázhatják, és örömmel jelenthetem, hogy ez a VEAB területén a Genetikai Munkabizottság szervezésében megindult.

Ezek a törekvések a betegség mielőbbi pontos kórismézését, örökletes voltának kimutatását célozzák. Csak a korrekciós és korai diagnózis ad lehetőséget ugyanis az irreverzibilis károsodások kialakulása előtti esetleges kezelésre, és főleg az ismétlődés megelőzésére, a genetikai tanácsadás és a méhenbelüli diagnosztika révén. Világosan látnunk kell azonban, hogy a genetikai tanácsadás, csak a második hibás gyermek megszületését tudja megakadályozni. Valamennyi házaspár számára, minden örökletes ártalom irányában történő szűrővizsgálata nemcsak anyagilag megoldhatatlan, de szakmailag is lehetetlen, hiszen a csaknem 4000 örökklődő betegségből csak 300-ban tudjuk a tünetmentes hordozókat, igen bonyolult módszerekkel kimutatni, és ezeket sem lehetne mind, ugyanazon a személyen véghezvinni.

Az egész népeiséget átfogó szűrőprogramoknak ezért csak az újszülöttkorban van létjogosultsága a leggyakoribb és kezelhető örökklődő ártalmak ellen. Hazánkban 1975 óta kötelező jelleggel folyik a phenylketonuria és a galactosaemia szűrése. A VEAB régióban és elsősorban Győr-Sopron megyében 1974 óta valamennyi aminosav-anyagcsere zavar irányában, 1979 óta pedig a veleszületett pajzsmirigyelégtelenség irányában is szűrjük az újszülötteket. Ennek eredményeként 59.000 aminosav kromatográfiából 11 enzimopathiás és 9000 TSH-meghatározásból egy hypothyreotikus csecsemőt fedeztünk fel. A még tünetmentes állapotban diagnosztizált gyermekek a megfelelő kezelés hatására testileg és szellemileg egyaránt jól fejlődnek. Az újszülöttek szűrésének része természetesen a már említett minor anomáliák figyelése, a csipőficam keresése, a hallás vizsgálata és még más módszerek is.

Ha a családban már előfordult valamilyen örökletes betegség, és a genetikai tanácsadás az újabb terhesség vállalását méhenbelüli diagnosztika igénybevételével javasolta, akkor célzott, kifejezetten az adott kórképre irányuló vizsgálat szükséges. Itt újból előtérbe kerül a pontos klinikai és biokémiai diagnózis fontossága. Az örökklődő értelmi fogyatékoság egyik jellegzetes csoportját képezik a mucopolysaccharida-, vagy újabb nevén glucosaminoglykan-anyagcsere zavarai. Ennek III. típusáról, az u.n. Sanfilippo-betegségről az utóbbi években kiderült, hogy teljesen azonos tünetek mellett az enzimhiba szempontjából 4 formája van: az egyikben a sulfamatsulfatase, a másodikban a glucoseaminidase, a harmadikban a glucosamin-acetyltransferase, a negyedikben az acetylglucosamine-6-sulfat sulfatase hiányzik, vagy csökkent működésű.

Más-más mechanizmus útján, de a végeredmény mind a négy esetben a toxikus heparán-sulfát felszaporodása a vérben és a szövetekben. Ha egy család fogyatékos gyermekében felmerül

a Sanfilippo-betegség gyanúja, ma már nem elég a magas hepán-szulfátszint kimutatásával a betegség-csoportot igazolni, hanem el kell végezni a pontos enzimtypizálást is, többnyire májsejtekből. Ha ez sikerül, akkor a következő terhesség elején a magzatviz üledékéből, Hösli módszerével akár egyetlen sejtből is meg lehet határozni a kérdéses enzim szintjét, és tisztázni lehet, hogy a 25 %-ban várható fogyatékossgot a magzat magában hordozza-e, vagy sem. A módszer tehát áldás egy szörnyű kórkép megelőzésében, de csak akkor, ha a bonyolult speciális eljárást a már előfordult betegség abszolút pontos diagnózisára alapozzuk.

Új lehetőségek nyíltak az emberi cytogenetikában is. A különféle sávfestések alkalmat teremtettek az egyes kromoszómák legkisebb segmentjei és a testi elváltozások közötti összefüggések kimutatására. Ennek eredményeként ma már több mint 100 morfológiai sajátosság, vércsoport-tulajdonság és enzim génjének pontos helyét sikerült megismerni. Ugyanakkor a környezetvédelemben is jelentős módszerek alakultak ki az egyes vegyszerek, sugár- és hőhatások kromoszóma-károsító hatásának finomabb mérésére. Ennek legújabb hajtása az a megfigyelés, hogy a sejtosztódás során az egyedi kromoszómák szétválása nem egyszerre következik be, hanem a 23 pár centromériából egyesek mindig korábban, mások következetesen későbbben nyílnak szét. A 70-es évek elején kimutattuk, hogy emberben a 18-as és a 2-es kromoszóma válik először szét, s a sort a 13-15-ös kromoszómák zárják be. A két végletben eredményeink megegyeznek más laboratóriumok későbbi leleteivel, a közbeesők sorrendje még vitatott. Ennek ellenére feltűnő, hogy egyes gyógyszerek, amelyek kromoszóma-károsító vagy sejtosztódást befolyásoló hatását semmilyen más módszerrel sem lehetett kimutatni, megváltoztatják a centromérasztválás sorrendjét. Így például a teljesen ártalmatlannak tartott kisdózisú és rövidtartamú steroid-adás hatására a 13-15-ös kromoszómák korábban váltak szét, de 10 nappal a kezelés abbahagyása után helyreállt az eredeti sorrend. A módszer elvi részletei még nem tisztázottak, de az eljárás arra utal, hogy még a klasszikus fénymikroszkópos cytogenetikában is támadnak újabb lehetőségek a finomabb jelenségek elemzésére.

A felsorolt néhány példa és az elmúlt évek kétségtelen haladása ellenére meggyőződés, hogy az orvosi genetika még csak a kezdeteknél tart. A távlatok óriásiak, a megoldandó feladatok ugyszintén. Talán elég, ha arra utalok, hogy az egyéb okok örvendetes visszaszorításával csecsemőhalálozásunk egynegyedét veleszületett ártalmak okozzák, és hazánkban évente 1000-1200 új értelmi fogyatékos születik genetikai okok miatt. E számok csökkentése az egyéni, családi tragédiák megelőzésén túl, alapvető társadalmi érdek, amire minden erővel törekedni kell. A feladat kettős: egyrészt az orvosi gyakorlat minden szintjén mélyebb genetikai ismereteket és szemléletet kell elérnünk, másrészt siettetnünk kell az alap kutatások, az elméleti genetika eredményeinek mielőbbi, hatékony

átültetését a gyakorlatba. Gyors sikerekre, látványos változásokra nem számíthatunk, de minden kis előrelépés emberek kisebb-nagyobb csoportjának testi-lelki nyomoruságát csökkentheti, vagy változtathatja át az egészség ritkán megbecsült boldogságává, s ez kutatónak és gyakorló orvosnak minden elismerésnél nagyobb és maradandóbb jutalma lehet.

Az 1981. évi pályázatok ismertetése

Salánki János

Elmult évi pályázat-értékelő munkánk során felmerült az az igény, hogy tájékozódjunk, vajon milyen mértékben segíti pályázati rendszerünk a díjakon át nyújtott elismerésen túl a tudományos tevékenységet, hatnak-e a pályázatok a társadalmi életre, a gyakorlati, gazdasági és más feladatok megoldására. Ezért felmérést végeztünk az elmult években díjat nyert pályázók körében meghatározott kérdéscsoportok vonatkozásában, s az így szerzett tapasztalatokról szeretnék most bevezetésül röviden beszámolni.

Az elmult 8 év alatt 240 pályázatot díjaztunk. A megkérdezett díjnyertesek közül 81-en küldték vissza a kérdőívet, zömmel az 1976-79 között díjat kaptak, s ez az általános tájékozódáshoz jó alapokat nyújt.

Az adatokból az tűnik ki, hogy a pályázatok mintegy felét, részben később tudományos előadásként is ismertették hazai fórumon, emellett az eredmények 1/4-e külföldi rendezvényre is eljutott. A pályaművek 60 %-ából tudományos dolgozat is megjelent és a válaszadók 22 %-a jelezte, hogy a pályázat anyagát egyetemi doktori, kandidátusi vagy akadémiai doktori értekezésben is felhasználta. Bizonyos, hogy ezekben az esetekben a pályázat, az azt ért elismerés, avagy bírálat hozzájárult a tudományos fokozat megszerzésének előkészítéséhez, az értekezés sikeres megvédéséhez.

Örvendetes, hogy a pályázatok anyaga a közművelődésben, ismeretterjesztő munkában is gyakran felhasználhatók. Ilyen természetű kérdésre a kérdőívet kitöltők közel 70 %-a adott igenlő választ. Ennél kevesebb azok száma, - a válaszadónak nem egészen fele -, akik arról számoltak be, hogy tudomásuk szerint eredményeiket, elgondolásaikat, javaslataikat valahol hasznosították, akár a termelésben, akár a gyógyításban, közművelődésben vagy tudományos intézményeknél.

A válaszadók többsége, - 81-ből 66 -, jelenleg is dolgozik abban a témakörben, amelyből pályázatát készítette, és 32-en kívánnak abból tudományos fokozatot is szerezni. Közülük többen már jelentős előrehaladásról is számot adtak, s egyben nemcsak a pályázatok, hanem a VEAB egyéb irányú tevékenységének hatékonyságát is jelezték.

Nyilvánvaló, hogy az itt elmondott %-os arányok nem vethetők ki az összes díjnyertes pályamunkára, hiszen első sorban azok válaszoltak a kérdésekre, akik többségükben további munkájuk sikeréről számolhattak be. Másrészt viszont,

sem a tudományos publikáció, sem a gyakorlati megvalósulás nem lehet általános mutatója a pályaművek hatékonyságának, sőt e két hasznosulási forma az, ami legkevésbé fedi egymást.

Egészében az a következtetés vonható le, hogy a VEAB pályázati rendszere jól szolgálja azt a célt, hogy konkrét feladatok megoldása mellett segítse a tudományos kéaderképzést is. Hogy ez a munka hatékonyabbá váljék, szükséges, hogy a témák kiírásánál a jövőben is körültekintően járjunk el, de a jelenlegi rendszerhez képest továbblépve adjunk lehetőséget önálló kezdeményezésű pályamunkák benyújtására is. Az is szükségesnek látszik, hogy a szakbizottságok ne csak a pályázatok elbírálásához nyújtsanak segítséget, de a díjazások lezárása után is kísérik figyelemmel a pályázatok és pályázók sorsát, adjanak támogatást az eredmények hasznosulásához, és serkentsék a kutatókat további eredményes munkára.

Ezek után rátérek a most elbírált pályázatok ismertetésére. Az 1981. szeptember 1-i határidővel kiírt pályázatokra 42 pályaművet nyújtottak be, legtöbbit - szám szerint 14-et -, a Társadalomtudományi Szakbizottság által kiírt témákra. Az elmúlt 2 évhez képest ez a 42-es szám csökkenést jelent, azonban figyelembe kell venni, hogy 1981-re csak a szakbizottságok fele írt ki pályázatot.

A bírálók, valamint a szakbizottságok véleményének figyelembevételével 25 pályaművet tartott díjazásra érdemesnek a Veszprémi Akadémiai Bizottság. Ezek közül 17 központi kiírásra érkezett, 8-at pedig a VEAB és valamelyik megye által közösen kiírt témára nyújtottak be. A most odaitélt 25 díj 38 pályázót érint, mivel 10 olyan pályázat van, amely 2, vagy 3 szerző közös munkája. Közülük nem egy, elméleti és gyakorlati szakemberek összefogásának eredménye, amit példamutató és dicséretes törekvésnek tartunk.

Az anyagi elismerés mellett fokozni szeretnénk a pályázatok és pályázók erkölcsi megbecsülését is. Ezért ez évtől az ünnepélyes díjkiosztáson túl nagyobb figyelmet fordítunk a díjazott pályaművek szélesebb körű ismertetésére és az eredmények hasznosítására, a javaslatok megvalósítására is. Szeretnénk, ha a díjnyertes pályázók munkahelyükön is erkölcsi elismerésben részesülnének, ezért a VEAB a munkahelyi vezetőket külön is tájékoztatja dolgozóik eredményes szerepléséről, továbbá, a pályázóknak a díj elnyeréséről oklevelet is adományoz.

A VEAB az alábbi pályadíjakat ítélte oda 1981-ben:

B i o l ó g i a i Szakbizottság

I. díj

**Fodor Sándor /Sárvár/, dr. Halmágyi Levente /Budapest/,
dr. Szalay Marzsó László /Budapest/:**

"Szelektív erdővédelmi kísérletek a Hanságban."

A szerzők a nyárerdők gyapjaslepke elleni védelmében, peszticidmentes eljárást, biopreparátummal való védekezést próbáltak ki eredményesen. A 400-600 ha-os területeken végzett kezelések utóellenőrzése igazolta a módszer szelektivitását, hatékonyságát és gazdaságosságát.

M ü s z a k i Szakbizottság

II. díj

dr. Bésán Jánosné és Kolláth Ferenc /Veszprém/:

"Szuszpenziós műtrágya gyártása a mangánérc feldolgozás hulladékának felhasználásával."

A pályázók mangántartalmu ércvagyonunk feldolgozásának hulladékait jól hasznosító eljárást dolgoztak ki. A vizsgálatokat, gyakorlatban való alkalmazás céljából félüzemi méretekben is elvégezték, és igazolták az eljárás jóságát széles tápanyagösszetétel tartományban.

II. díj

dr. Szegedi József /Dunaujváros/:

"Oxigénes konverteres acélgyártás, maximális szilárd betét alkalmazásának műszaki-gazdasági lehetőségei."

A színvonalas és részletes számításon alapuló pályázat a gyakorlatban felhasználható javaslatokat tartalmaz, amelyek megvalósítása számottevő energiamegtakarítással jár.

II. díj

dr. Bárdossy András, dr. Bogárdi István és Vízzy Béla /Budapest/:

"Hazai bauxitkészletünk gazdaságos kitermelésének és felhasználásának távlati lehetőségei."

A pályamű matematikai modellezés felhasználásával, a hazai bauxit kitermelés hosszú távu stratégiájának kidolgozását elősegítő, korszerű rendszer leírását és irányításának lehetőségeit tartalmazza. A rendszer a technológiai követelményeken túl a környezetvédelmi szempontokat is figyelembe veszi.

III. díj

dr. Kovács Dezső, Szalai Gyula és dr. Vida László /Budapest/:

"Megoldás a szilikátszálás szigetelőanyagok gyártása során

az olvasztóműben képződő termelési hulladék hasznosítására."

A szerzők olyan eljárást dolgoztak ki, amely lehetővé teszi a bazaltolvasztási technológia során képződő hulladéknak, a főtermékgyártás zavarása nélküli eltávolítását és másodnyersanyagként való felhasználását. Az eljárás bevezetése jelentős gazdasági hasznot eredményezhet.

O r v o s t u d o m á n y i Szakbizottság

II. díj

dr. M.Tóth Antal és dr. Réthy Ildikó /Veszprém/:

"Az antitrombin III hatáskinetikai és immunológiai vizsgálatának jelentősége különböző életkorokban és körállapotokban. /Adatok a heparin kezelés indikálhatóságához./"

Szerzők a véralvadásban fontos szerepet játszó faktor újszülöttkori alacsony szintjét mutatták ki. Egészséges, fiatal véradók 10-20 %-ánál hasonló jelenséget irnak le, és munkájukban felhívják a figyelmet bizonyos terápiás beavatkozások előtt, az AT III aktivitás meghatározásának szükségességére.

III. díj

dr. Hetényi András és dr. Szabados György /Veszprém/:

"Fotoplethysmographiás eljárás a felső végtag verőeres keringésének vizsgálatára"

Hazai készülékek adaptálásával, munkaalkalmassági szűrővizsgálatra is alkalmas eljárást dolgoztak ki, amellyel a felső végtag keringészavarai már korai stádiumban kimutathatók.

T á r s a d a l o m t u d o m á n y i Szakbizottság

II. díj

Tölgyesi József /Veszprém/:

"A képmagnetofon alkalmazása, az általános iskolai földrajz tanításában."

A pályázó az általános iskola 5. osztályos földrajz tantervi követelményeinek képmagnetofon alkalmazásával való megvalósítását elemzi, s egyben modellt ad a képmagnetofon, iskolai gyakorlatban történő pedagógiai felhasználására.

III. díj

dr. Mészáros Istvánné /Sümege/:

"A régió területén működő egészségügyi-orvosi szakkönyvtárak közötti együttműködésben rejlő lehetőségek."

Az adatgyűjtésen alapuló és helyzetfelmérésből levezetett megállapítások hű képet adnak a jelen helyzetről és a pályázatban leírt elképzelések, javaslatok, jó alapot szolgáltatnak a könyvtárközi együttműködés javításához.

III. díj

Mónus Imre /Győr/:

"A Győri Általános Munkásdalárda története 1925-1926."

A pályamű a kórus megalakulását és működését, eredeti dokumentumok és néhány kórustag visszaemlékezései alapján dolgozza fel világos, jó stílusban.

III. díj

dr. Bokor József /Szombathely/:

"Egy, beszédszövegeken alapuló, szóképzettani vizsgálat a Vas megyei Tanakajdon."

Az új módszertani utakat is kereső tanulmány megbízható, gondos gyűjtés, nevezetesen különböző életkorú adatközlőktől készített beszédfelvételek alapján dolgozza fel a munka témakörébe tartozó legfontosabb szókinccset.

III. díj

Finta Mihályné /Szombathely/:

"A pszichológiai szaktanácsadás szerepe, a pályára való felkészülésben."

Megyei tapasztalatok alapján a pályaválasztási tanácsadás hatékonyságát jól megválasztott módszerekkel elemzi, kiemelve a személyiségre ható tényezők szerepét.

Osztott III. díj

Erdész Antal /Sopron/:

"Területünk mezőgazdasági munkásművelődésének története."

A Soproni Lippai János Mezőgazdasági Szakmunkásképző Iskola 20-éves történetét leíró pályamű összegzi az iskola ered-

ményeit, és egy kevésbé ismert iskolatípus emberformáló munkájáról is képet ad.

Osztott III. díj

dr. Lepsényi Imre /Zalaegerszeg/:

"A pályaadaptációs folyamat néhány alapkérdésének vizsgálata, az ipari és mezőgazdasági szakközépiskolát végzettekénél, Zala megyében"

A tanulmány különböző típusú szakközépiskolát végzettek iskolaválasztásának indítékait, és a több éve munkaviszonyban állók pályaadaptációját elemzi, gondos, kérdőíves adatgyűjtés, precíz feldolgozása alapján.

Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács

II. díj

Horváthy Lóránt /Tatabánya/:

"A bányászat és környezetvédelem összefüggései: a Tatabányai Szénbányák Vállalat környezetvédelmi tevékenysége."

A pályázó széleskörű tájékozottsággal tárgyalja a bányami-velés talajkárosító, a vízminőséget ill. vízhozamot befolyásoló szerepét, és áttekinti azt a tevékenységet, ami a bányászat környezetet károsító hatásainak csökkentése érdekében folyik.

III. díj

Kiss István /Székesfehérvár/ és dr. Virágh Zoltán /Veszprém/:

"A Balatonba vezetett tisztított szennyvizek vízügyi műszaki és közegészségügyi vizsgálatainak értékelése Veszprém megyében /1971-1980/"

Tízévi mérési adatok alapján a Balaton Veszprém megyei partszakasza, és a keleti medence szennyvizterhelését elemzi a tanulmány, és magyarázatot ad az e területeken tapasztalt vízminőségromlás okaira.

III. díj

Szörényi László /Sopron/:

"A Fertő-tó madárvilágának cönológiai és ökológiai vizsgálata a magyarországi területeken".

A pályamű a Fertő-tó naprakész állapotú madár-leltárát /faunakatalógusát/ adja, emellett számos, - a természetvédelmi gyakorlatban hasznosítható -, megállapítást is tartalmaz.

VEAB és Fejér megye

II. díj

Koo Istvánné /Dunaujváros/és dr. Dékány Imre /Szeged/:

"Cellulózrostok felületének minősítése adszorpciós és immerziós mikrokalorimetriás módszerekkel".

A kidolgozott kvantitatív minősítési eljárás a papírgyártásban alkalmazható, segíti a technológia főbb paramétereinek meghatározását, ami alapvetően befolyásolja a készülő papír minőségét.

VEAB és Győr-Sopron megye

I. díj

dr. Szabó Illés /Mosonmagyaróvár/:

"A kérődzők izlelésének vizsgálata, a karbamidos takarmányok etetésének fokozására".

A szarvasmarha és a juh ízérzékelésének vizsgálatára támaszkodva a pályázó javaslatokat dolgoz ki izesített karbamidok alkalmazására e két kérődző faj fehérje-nitrogén előállításának javítására, ill. hatékonyabb abraktakarmányok készítésének technológiájára.

Szabó Leventéné /Sopron/:

"Sopron területrendezési tevékenysége."

A pályázat bemutatja a város kialakulását és fejlődését, továbbá a területrendezési tevékenység elemeinek kronológiai feldolgozását adja, rámutatva a meglévő hiányosságokra és a végrehajtás jelenlegi feladataira.

II. díj

dr. Jaklovics Ferenc és dr. Bücs Gábor /Győr/:

"Koraszülés megelőzésére használt partusisten anyagcsere mellékhatásainak összefüggései az anyai szervezetben."

A szerzők összefoglalják azokat a tapasztalataikat, amelyeket koraszülés megelőzésére alkalmazott gyógyszeres kezelés során szereztek a káros mellékhatások kiküszöbölésére.

VEAB és Vas megye

II. díj

dr. Pálffy Csaba /Tanakajd/:

"A kukoricamoly /Ostrinia nubilalis Hbn./ kártétel hatása a termésmennyiségre, és előrejelzésének lehetősége."

A pályamű öt éves, szabadföldön végzett vizsgálatok alapján bizonyítja, hogy repülőgépes védekezés a kukoricamoly ellen akkor gazdaságos, ha a fertőzés a növényállomány több mint 10 %-át eléri.

II. díj

dr. Zielbauer György /Szombathely/:

"A nemzetiségek sorsának alakulása Vas megyében 1945-1949."

A pályamű gazdag, eddig részben fel nem használt forrásanyagra támaszkodva ad képet a megye nemzetisége, elsősorban a német anyanyelvűek helyzetéről a felszabadulás előtt és az azt követő években.

VEAB és Veszprém megye

III. díj

Koltai József /Alsóörs/:

"A társadalom térbeli elrendeződésének sajátosságai Veszprém-megyében."

A tanulmány a társadalmi strukturában bekövetkezett változások sajátos vetületét, nevezetesen a népesség térbeli átrendeződésének folyamatát, főleg statisztikai módszerekkel vizsgálja és mutatja be.

VEAB és Zala megye

III. díj

Kardos József és Kóvári István /Szombathely/:

"Koncentrált szennyvizterhelés a Zala folyó vízgyűjtő területén"

A pályázók, a Zala folyó által a Balatonba vitt szennyezés mértékét határozták meg öt éves mérések, ill. becslések alapján, és javaslatot tesznek három szennyvíztelep, mint fő szennyzőforrás káros hatásának kiküszöbölésére.

Amikor gratulálok a díjat nyert kutatóknak, és kívánok nekik további lelkes, eredményes munkát, megköszönöm a szaklektorok, szakbizottságok és szakbizottsági elnökök gondos, részletekbemenő, gyakran javaslatot is tartalmazó, érdemi véleményező munkáját, ami segítette a VEAB-ot a beérkezett 42 pályamű elbírálásában, és a 25 legjobb munka kiválasztásában.

Dijnyertes pályamunkák összefoglalói

BIOLOGIAI SZAKBIZOTTSÁG

Szelektív erdővédelmi kísérletek a Hanságban

Fodor Sándor, dr. Halmágyi Levente és dr. Szalay-Marzsó László

A nyár gyapjaslepke /*Stilpnotia salicis*/ a második tömegszaporodásra képes erdészeti károsító /a *Lymantria dispar* után/, amely ellen hazánkban *Bacillus thuringiensis* biopreparátumra alapozott védekezési technológiát dolgoztunk ki. A technológia alkalmazását az tette lehetővé, hogy feltártuk a *Stilpnotia salicis* életmódját, ami Nyugat-Dunántúlon alapvetően különbözik a hazai irodalomban leirttól /telelés L_1 - L_2 hernyóalakban, s nem petealakban, stb./. A biopreparátummal történt védekezéskor szelektív hatások érvényesültek, csak a káros lepkehernyók pusztultak el, az erdei életközösség hasznos rovarai nem. A védekezés költségei nem haladják meg a vegyszeres védekezés költségeit. *Thuricide HP*-vel /1,0 kg/ha/ KA-26 helikopterrel, 50 l/ha permetlé felhasználása mellett, a nyár-lombfakadáskor /április vége - május eleje/ történő permetezés teljes védelmet biztosít.

Az eredmény eddigi alkalmazásának, felhasználásának felüzemű - üzemi - tapasztalatai:

1979. május 11-én a Kisalföldi EFAG Északhansági Erdészeti és a Lajtahansági Állami Gazdaság területén 999,8 ha területen hajtottunk végre védekezést. Felhasznált vegyszer: Fekama AT 26 /8,8 kg/ha/; Alkalmazott biopreparátumok: *Thuricide HP*, *Dendrobacillin*, *Antobacterin-3* és *Gomelin*. /A szovjet biopreparátumok kipróbálására először került sor hazánkban/. Hernyópusztulás: Fekama AT-89,6 %, *Thuricide HP*-82,1 %, *Dendrobacillin*-67,4 %, *Entobacterin-3*-63,1 %, *Gomelin*-53,7 %. A szovjet preparátumok 1 kg/ha dózisban nem elég hatékonyak. A kontroll területen /hanságligeti csemetekert/ háromszori melegköd-permetezés /Foszforion-gázolaj 50-50 %/ ellenére tarrágás következett be, míg a vegszerrel kezelt területen /403 ha/ és *Thuricidedel* védett területen /581,8 ha/ a korona érintetlen maradt. A kezelés teljes költsége 414,0 MFt volt, a tarrágás megakadályozása révén mintegy 3000 m³ növekedéskiesést akadályoztunk meg /1,2 MFt érték/.

A gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számbajövő intézmények, területek felsorolása:

A védekezési technológia elsősorban az erdőszerűen telepített nyár-ültetvényekkel rendelkező erdőgazdaságokban, állami gazdaságokban és termelősövetkezetekben alkalmazható Nyugat-, Közép- és Északdunántúlon.

Pl. Kisalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság
Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság
Lajtahansági Állami Gazdaság
Devecseri Állami Gazdaság
Csót, Vörös Csillag TSz.
Ikervár, Egyesült Gyöngyös-Rábamenti MgTSz.

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

Szuszpenziós mitrágya gyártása a mangánérc-feldolgozás hulladékának felhasználásával

Bésán Jánosné, Kolláth Ferenc

Pályamunkánkban olyan eljárást ismertettünk, amellyel egy ércfeldolgozási technológia teljesen zárttá, hulladékmentessé tehető.

Kísérleteink eredményeit összefoglalva megállapítottuk, hogy:

1. A karbonátos mangánérc hidrometallurgiai feldolgozása során, a főtermék mellett képződő iszap alkalmas stabilizáló adalékanyag NPK szuszpenziós mitrágyák gyártásához.
2. Az iszapot nedvesen, előzetes szárítás és őrlés nélkül kell alkalmazni.
3. Az NPK szuszpenziók hidegkeveréses gyártására kidolgozott NEVIKI-eljárás módosítható oly módon, hogy azzal a nedves iszap feldolgozható legyen.
4. A módosított eljárással félüzemi méretben gyártott különféle hatóanyagarányu /1:1:1; 1:2:3; 1:3:2; 1:2,8:0/ szuszpenziók fizikai tulajdonságai jók, az anyag mezőgazdasági felhasználásra alkalmas.
5. Az iszap felhasználásával gyártott szuszpenziók agronómiai hatékonyságának vizsgálata folyamatban van.
6. A szuszpenziós keverőtelepet az ércfeldolgozó üzem közvetlen közelében célszerű elhelyezni, az iszap gazdaságos felhasználása érdekében.
7. A szuszpenziós keverőtelep nagyságát az ércfeldolgozó kapacitásával, a mezőgazdaság szezonális jellegének figyelembevételével össze kell hangolni.

Oxigénes konverteres acélgégyártás maximális szilárd betét alkalmazásának műszaki-gazdasági lehetőségei

Szegedi József

Az oxigénes konverteres acélgégyártásnál keletkező hőfelesleg hűtőközeg adagolásával lehet elfogyasztani. A hűtőközegként, a szóbajöhető anyagok közül az acélhulladék feldolgozása a legkedvezőbb.

Az oxigénes konverteres acélgégyártásnál folyékony nyersvas adott tömegére vonatkoztatott feldolgozható szilárd betétet, acélhulladékot az eljárásra vonatkozó teljes anyag és hőmérték alapján lehet meghatározni. Ez öt alapvető egyenlet fel-

állítását igényli, amelyek paraméteres együtthatókkal jellemezhetők. A hulladékhányad meghatározásához közel 100 paramétert, kiinduló jellemzőt kell figyelembe venni.

A hulladék feldolgozható részarányát a folyékony nyersvas fizikai és kémiai hőtartalma határozza meg alapvetően. A "metallurgiai" tényezők közül lényeges szerepe van a fajlagos hővesztésnek, illetve a CO utánégés mértékének.

A kidolgozott téma közvetlenül, gyakorlatilag felhasználható a Dunai Vasmű Oxigén Konverteres Üzemében. A téma ezenkívül felhasználható a NME Kohó- és Fémipari Főiskolai Kar Metallurgiai Tanszékén üzemelő kísérleti oxigén konverternél.

Hazai bauxitkészletünk gazdaságos kitermelésének és felhasználásának távlati lehetőségei

Bárdossy András, Bogárdi István és Vizy Béla

A pályázati anyagban módszert dolgozunk ki és gyakorlatban alkalmazzuk, a hazai bauxitkészletek optimális termelési sorainak megállapítására, figyelembe véve a gazdasági és környezetvédelmi szempontokat. A gazdasági cél a bauxitbányászatból, illetve hasznosításából származó gazdasági eredmény maximalizálása, illetve a kitermeléssel összefüggő költségek minimalizálása /ha rögzített az igényisor/. A hasznosítás szempontját az érc költséghatárának megállapításával értékeljük. A természeti környezet védelme esetünkben a felszínalatti karsztvizrendszer védelmét jelenti. A gazdasági szempontok előírják, hogy a bányászat érdekében vízszintsüllyesztést kell végrehajtani, de ezt a Bakony térségében levő hévízforrások megvédésével kell összehangolni. A javasolt megoldás mindkét szempontot figyelembe veszi és a gazdaságosságot és környezetvédelmet egyaránt kielégítő, legjobb kompromisszumhoz vezet. A pályázat matematikai részleteket nem tartalmaz, ezekre irodalomban hivatkozunk. A módszer alkalmazását a bakonyi bauxitbányászatra jellemző számpéldán mutatjuk be. Megállapítható, hogy a kompromisszum-megoldás valóban a lehető legcélszerűbb. Teljes körű, valós adatokkal végzett számítást a pályázat nyílt jellege miatt nem közölhattünk.

Megoldás a szilikátszálás szigetelőanyagok gyártása során az olvasztóműben képződő termelési hulladék hasznosítására

Kovács Dezső, Szalai Gyula és Vida László

A szilikátszálás szigetelőanyagok gyártása során az olvasztóműben képződő hulladék hasznosítása céljából ismertetett

megoldásból - amelyet a nagyolvasztó és a vasöntődei kupolókemence metallurgiai viszonyainak összevetése útján dolgoztunk ki - az alábbi előnyök származnak:

1. Javul a főtermék minősége azért, hogy az eddiginél gyakrabban és egyszerűbben végrehajtott vascsapolás miatt a kemence medencéjében a folyékony vasötvözet szintje nem éri el a bazaltolvadék kifolyó nyílását, így a kifolyó bazaltolvadékokat nem szennyezi;
2. Vascsapoláskor - a gyors elzárási móddal - a folyékony bazalt kifolyása megakadályozható, s ez az eddigi veszteséget mintegy harmadára csökkenti, és ezáltal a kihozatalt 70 %-ról 85-90 %-ra javítja;
3. A folyékony vasötvözet - öntőüstbe vagy kokillába csapolva - további felhasználás céljából /pl. öntöttvas-szemcse gyártáshoz/ tömbökbe önthető;
4. A vascsapolás az eddigiektől eltérően nem zavarja a kemence folyamatos üzemét, ezáltal a szigetelőanyag gyártásának a termelékenységét 2,1 to/ó-ról - 2,6 to/ó-ra emelkedik;
5. 6000 to-ról kb. 2200 to-ra csökken a hasznosíthatatlan környezetszennyező szilárd hulladék;
6. Az eddig hasznosíthatatlan hulladékból készülő szálal termék és a hasznosítható vasötvözet kb. 65 millió Ft árbevétel-többletet és ezzel, mintegy 15 millió Ft nyereség-többletet eredményez;
7. Az új vascsapolási módszer bevezetésével lényegesen csökken a balesetveszély.

Végezetül megjegyezzük, hogy a nagyolvasztó, a vasöntődei kupolókemence és a bazaltolvasztó kupolókemence metallurgiai folyamatait csak olyan mélységig elemeztük, amely elegendő volt a kitűzött cél eléréséhez.

A gazdaságossági számítás felvett alapadatai és eredménye, a változó termékfajták és a gyártási eljárások esetében elérhető eredmények átlagát jól tükrözik. A mindenkor tényleges adatok ettől természetesen eltérőek, de az ismertetett megoldás számított eredménye nagyságrendileg helytálló és olyan értéket képvisel, amelyre Veszprém megyében érdemes figyelmet fordítani.

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Az aptitrombin III hatáskinetikai és immunológiai vizsgálatának jelentősége különböző életkorokban és kórállapotokban

/Adatok a heparinkezelés indikálhatóságához/

M. Tóth Antal és Réthy Ildikó

Az AT III aktivitását és antigén koncentrációját vizsgáltuk érett, egészséges ujszülötteknél és egészséges, fiatal véradóknál. Megállapítottuk, hogy az első életnapokban az AT III minőségi és mennyiségi elégtelensége jellemző: sem az aktivitás, sem az antigén koncentráció nem haladja meg az 50 %-ot. A véradók vizsgálata során azt találtuk, hogy a férfiaknál közel 10 %-ban, nőknél kb. 20 %-ban nem éri el az AT III szintje a 75 %-ot, amely alacsony aktivitás már korrelációt mutathat, trombózis előfordulásával.

7 szerzett és veleszületett antitrombin hiányos, ill. csökkent aktivitású betegünk kórtörténetét elemezve azt mutattuk ki, hogy ezen faktor alacsony szintje mindig együttjár a heparinkezelés hatástalanságával, esetleg ún. "paradox" heparin-hatással. Ezen heparin rezisztencia véleményünk szerint nem kortól függő tulajdonság, az ujszülöttkorra sem jellemző, kizárólag az alacsony AT III szinttel hozható kapcsolatba.

4 betegünkönél azt találtuk, hogy maga a heparinkezelés okozta az AT III szint igen jelentős csökkenését, és ezzel együtt a véralvadási potenciál tetemes fokozódását. Ezért javasoljuk heparinkezelés előtt az AT III meghatározás elvégzését; alacsony érték esetén a heparinizálás nemcsak felesleges, de veszélyes is lehet. Ha ilyenkor is szükséges heparin adása, először pótolni kell a hiányzó kofaktort, az AT III-t. Erre vizsgálataink szerint a friss mélyfagyasztott plazma a legalkalmasabb. Számításaink azt mutatták, hogy teljes AT III hiánynál /veleszületett formák/ ebből a készítményből a kezelés 1. napján 15-17 ml/testsúlykg mennyiséget, csökkent aktivitásnál kb. 10 ml/testsúlykg-t kell adni.

Fotoplethysmographiás eljárás a felső végtag verőeres keringésének vizsgálatára

Hetényi András és Szabados György

A felső végtag artériás keringési zavarainak vizsgálatára fotoplethysmographiás eljárást vezettünk be.

A módszer előnyeit a következőkben látjuk:

1. Noninvázió, korlátlanul reprodukálható.

2. Gyakorlatilag minden, a praxisban előforduló diagnosztikai probléma megoldására alkalmas:
  - segítségével felismerhetők a perifériás és nagyér-szűkítetek, elzáródások,
  - alkalmas a beszűkült costoclavicularis tér funkcionális diagnosztikájára,
  - elkülöníthetők az organikus és funkcionális jellegű keringési zavarok /vasodilatációs próba/,
  - demonstrálható a hideghatásra bekövetkező vasospasmus /hűtési próba/.
3. Érzékeny, alkalmas korai, diszkrét elváltozások kimutatására, ezért szűrővizsgálat, munkaalkalmassági vizsgálat céljára felhasználható.
4. A kivitelezése egyszerű, gyors, asszisztens által elsajáthatható.
5. A vizsgálat minden fázisa dokumentálható.
6. Az ismertetett eljárást meglévő hazai gyártmányú készülékek adaptálásával, anyagi kiadás nélkül vezettük be. A Medidor gyártmányú, fotocellás pulzusdetektorral felszerelt készülékek gyakorlatilag minden sebészeti és belgyógyászati osztályon megtalálhatók, így a módszer más intézetben is felhasználható. Megjegyezzük, hogy a felső végtagok artériás keringésének vizsgálatára alkalmazott egyéb /a bevezető részben tárgyalt/ metodikákhoz tökések importból származó készülékek szükségesek. /Elsősorban ez az oka annak, hogy csak néhány centrum foglalkozik e betegcsoporttal intenzíven/.
7. Jelentős idő és költségmegtakarítást jelent az, hogy a betegek vizsgálatát és a munkaalkalmassági szűrővizsgálatokat helyben tudjuk elvégezni. /Eddig a vizsgálatok egyetemi centrumokban történtek./

A módszer hátránya:

A fotocellás érzékelő rögzítésekor alkalmazott nyomás mértéke változó, és befolyásolja a pulzusingybe amplitudójának magasságát.

Továbbfejlesztési lehetőségek:

1. A pulzusérzékelő felhelyezésekor kifejtett nyomás stabilizálása.
2. Megfelelő mandzsetta beszerzése esetén a pulzushullám detektálásával kombinált digitális nyomásmérés végezhető. A pulzushullám érzékenyebb indikátora a véráramlásnak, mint az akusztikus Doppler-jel.
3. Elképzelhető - megfelelő igény esetén - hazai gyártmányú speciális fotoplethysmographiás készülék kifejlesztése.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

A képmagnetofon alkalmazása az általános iskolai földrajz tanításában

Tölgyesi József

Az oktatástechnikai eszközök és anyagok intenzív térhódítása napjaink egyik jelentős pedagógiai változója. A VEAB régióban működő Országos Oktatástechnikai Központnak jelentős szerepe van e folyamatban: eszközparkja, médiatári anyagai, szellemi termékei meghatározó módon befolyásolják a régió oktatási intézményeinek pedagógiai fejlődési ütemét és irányát.

A vizsgálatra a fentiek adtak ösztönzést és lehetőséget. Kiinduló hipotézis: a legkorszerűbb audiovizuális eszközök - így többek között a képmagnetofon - az iskolák számára elérhető közelségbe kerültek, így szükséges, hogy az elterjedést megelőző fázisban kutassuk az alkalmazás lehetőségeit, kidolgozzuk annak metodikáját, elméleti alapvetését, meghatározzuk a gyakorlati teendőket.

Vizsgálatot az 1980-81-es tanévben végeztem a veszprémi Báthory Általános Iskolában, három ötödik osztályban 101 fő populációval. A feldolgozás anyagául az 5. osztályosoknak Magyarországról készült iskolatelevíziós filmeket választottam, s ezeknek a tanítási órákon történő alkalmazásával vizsgáltam, mennyiben változnak az adekvát didaktikai, metodikai, pszichológiai jellemzők, milyen tanári és tanulói attitűdök, ill. attitűd-változások jelennek meg. Mivel a vizsgálatom elsősorban és hangsúlyosan módszertani jellegű volt, nem tartottam célnak a hatékonyság vizsgálatát.

Preferált vizsgálati terület: az iskolatelevízió adásainak felhasználása a tanítási-tanulási folyamatban, a képmagnetofon alkalmazásával, óraleírások, elemzések alapján, valamint a felhasználás tapasztalatainak összegezése, rögzítése. Fontos feltételként kezeltem azt a hipotézist, hogy a feldolgozást mintaanyagon elemezzék, gyakorolják. /A "filmnyelv" megismertetése, tanulási algoritmus kidolgozása és tanulói alkalmazása stb./ Megállapításaim alapján felvázoltam a kutatás további lehetőségeit, feladatait.

A végzett vizsgálat alapján a tapasztalatok - az OOK révén és a VEAB közreműködésével - elsősorban a VEAB régió területén lévő általános iskolákban - hasznosíthatók már jelenleg is, de a következő években egyre fokozottabban. Célom volt, hogy előkutatással segítsem a képmagnetofon iskolai gyakorlatban történő pedagógiai felhasználását. /A vizsgálat egyben modellül alkalmazható más tantárgyak hasonló kutatásaihoz./

A régió területén működő egészségügyi-orvosi szakkönyvtárak közötti együttműködésben rejlő lehetőségek kutatása

Mészáros Istvánné

Dolgozatomban a jelenlegi könyvtárpolitika egyik legfontosabb kérdésével foglalkoztam abból a célból, hogy egy régióon belül, egy hálózat munkáját az együttműködés révén hatékonyabbá tegyük. A könyvtárak közötti együttműködésnek jelentős elméleti irodalma van. Nem tértem ki a külföldi viszonyok bemutatására, mert témám szempontjából, a dolgozat jellegéből adódóan nem tartottam fontosnak. Arra törekedtem, hogy néhány gyakorlati javaslattal előmozdítsam a jó ügyet.

Több helyen utaltam arra is, hogy a régió könyvtárai közötti együttműködés kérdésének csak egyik, első lépésének tekintem az egy-egy hálózat könyvtárai közötti együttműködést, amit a régióon belüli hálózatok lehetséges együttműködésének vizsgálata kell, hogy kövessen. Ugy látszik, az olvasók igénye megelőzte a lehetőségeinket, szemléletváltozásuk is megelőzte miénket. Igyekezzünk lépést tartani velük!

A Győri Általános Munkásdalárda története

Mónus Imre

A tanulmányban bemutatott munkásdalárda megalakulásának első nyomai a század elejére esnek. Némely forrás szerint 1910 előtt jött létre, a zászlón a megalakulás ideje 1912. A Tanácsköztársaság alatt jelentős kulturális szerepe volt. A Tanácsköztársaság leverése után 1925-ig nem működött, illetve a tagok egy része a nyomdászszakszervezet Tipographia dalkörében énekelt. Ez utóbbi alakult át 1925 tavaszán Általános Munkásdalárdává, és működött 1926 októberéig, amikor is jóváhagyott alapszabály hiányában megszűnt, illetve átmentették a Vas- és Fémmunkások Országos Szövetségének győri helyi csoportjához, és ettől kezdve mint a vasasszakszervezet dalárdája létezett.

A vizsgált kórus a baloldali, a szociáldemokrata érzelmi szakszervezetek kebelében dolgozott. Tagja csak az lehetett, aki valamely szakszervezetnek vagy a Szociáldemokrata pártnak tagja volt. A tagok mindegyike kétkezi munkás: vasasok, fások, nyomdászok... stb. A dalárda szervezeti fölépítése megegyezett a korabeli munkásmozgalomával, taggyűlésük, elnökségük és választmányuk követte a kialakult mozgalmi szokásokat.

A kórust olyan karmesterek vezették, akiknek nézetei közel álltak a munkásokéhoz.

A dalárda misora megegyező a korabeliekével; néhány mozgal-

mi dal mellett szórakoztató dalok, temetési énekek. Misorákat rendezvényeiken mutatják be /bálok, politikai alkalmak, szerenádok, temetések/. Fennállásuk másfél éve alatt nem volt lehetőség önálló est szervezésére. Egy alkalommal vettek részt az akkori Mosonban hangversenyen.

Gazdasági alapjuk szakszervezeti támogatásból, tagdíjakból, szerenádok, bálok bevételeiből és temetéseken szereplésért kapott összegekből állt. A legnagyobb hányada a szakszervezetek támogatása volt. Felszerelésük kevés, kottából és néhány hangszerből állott. Fölöszlásuk után ezeket magukkal vitték a vasasszakszervezetbe.

Próbáikat a Klein-féle vendéglőben, majd a vasasok székházában tartották.

Az Általános Munkásdalárda elő- és utóélete további kutatásokat igényel. A munkásmozgalom, ezen belül a munkásművelődés története számos ismerettel gazdagodik a teljes föltárás révén.

Egy, beszédsszövegeken alapuló, szókészlettani vizsgálat a Vas megyei Tanakajdon

Bodor József

A dolgozat Tanakajd élő beszélt nyelvének lexikológiai vizsgálata. A szó- és kifejezőképesség szerkesztettségi, jelentéstani és nyelvi rétegzettség kérdéseit taglalja egy tárgykörön, a fizikai munka fogalomkörén belül. Elemzi az egyének szó- és kifejezőképességét, kutatja a nemzedékek, a nemek, a családtagok nyelvhasználatára közti hasonlóságokat és különbségeket.

A dolgozat anyagát magnetofonfelvételek, irányított témájú spontán beszédsszövegek adják. A szerző 6 adatközlője szociológiailag más-más helyzetű és meghatározottságú személy. A jelen vizsgálatba adatközlőnként kb. 12 percnyi szövegfelvételel került. Az elemzés 367 lexikai egység 548 előfordulásán nyugszik.

A dolgozat mindhárom vizsgált területen sokban hozzájárult a nyelvváltozatokról, mindenekelőtt az élő regionális köznyelviségről kialakult ismereteinkhez. A szerkesztettség kérdéskörén belül kimutatta, milyen nagy mértékben befolyásolja az előadásmód és a közléshez való viszony a szó- és kifejezőhasználatot. A jelentéstani köréből kiemelte, hogyan és miért jönnek létre a beszédben a jelentésváltozatok és a jelentéseltolódások. A nyelvi rétegződés problémája azzal a tanulással szolgált, hogy az életkor, a műveltség, az iskolázottság és a társadalmi hovatartozás is beleszól a szó- és kifejezőhasználatba a beszéd témán, előadásmódon és szituáción kívül.

A dolgozat eredményeit szűkebb értelemben az iskolai anya-

nyelvi nevelés, tágabban a nyelvművelő tevékenység használhatja fel. A hasonló kutatásokat mind a gyermeki szókinccs fejlesztésének gyakorlata, mind a köznyelvi szó- és kifejezőkészlet gazdagításának és elsajátíttatásának szükségessége igényli, indokolja.

A pszichológiai szaktanácsadás szerepe a pályára való felkészülésben

Finta Mihályné

Garai L. /1981./ írja találóan, hogy a kapitalista termelési mód feltételei között, immár egy évszázada, a "vadon termő" személyi feltételek felhasználásán túl, a dologi feltételek termeléséhez szükséges feltételeket is termelni kezdik.

A gazdasági feltételek és szükségletek hazánkban is megindították a folyamatot: a pályaválasztási tanácsadási rendszer ill. PVTI-hálózat létrehozásával, cél- és eszközrendszerének kimunkálásával legalább megkezdődött a "vadon termő" személyi feltételek tudatosabb begyűjtése, az optimális társadalmi hasznu önmegvalósítás felé orientálás.

E fiatal /mintegy 10-12 éves/ hálózat fejlettségének egy bizonyos szintjén indokolt szuperrevíziója, hatékonyságának kontrollja, s a tanulságok beépítése a további napi praxisba és a tendenciózusabb általános fejlesztés terveibe. Annál is indokoltabb az ilyen természetű vizsgálódás, mivel új hazai hálózatról van szó, és a nemzetközi tapasztalatok is viszonylag fiatalok. A hatékonyságvizsgálat hazai és nemzetközi irodalma egyaránt szegényes.

Tanulmányomban egyetlen szakspecifikus oldalról, a mindennapos pszichológiai szaktanácsadás praxisa felül vizsgáltam a hatékonyságot. Vizsgálódásom területei:

- 1.a/ A PVTI működése első 3 évében szakvizsgált fiatalok kérdőíves szakmai életut-követése, különös tekintettel a szaktanács eredményességére /6-3 év távlatából/.
  - b/ A követésnél 1 évvel előbb szaktanácsolt, középfokon elsőéves fiatalok pályaválasztásának és beilleszkedésének kérdőíves követése, ill. mindkét csoport szaktanácsadáshoz való beállítódásának és tapasztalatainak vizsgálata.
  - c/ A középfokon elsőéves csoporthoz illeszkedő kontrollcsoport kérdőíves követéses vizsgálata.
2. Mindhárom csop. életértékekhez való viszonyának, énképének és énídeáljának kérdőíves ill. Leary-teszttel történt

vizsgálata. E vonatkozásokban követtük, hogy a vizsgálaton résztvettek pályafejlődése milyen személyiségtényezőkkel illeszkedik, ill. ezekben időben meddig, milyen mértékben követhető nyomon a szaktanácsadás szerepe.

Vizsgálódásom eredményei:

Több helyen differenciáltabb, helyenként halványabb eredményeket kaptam a vártnál. Leginkább az életut- és a szaktanács eredményességében, a szakmai életuthoz való érettebb viszonyulás mutatóiban hoztak várakozáson felüli eredményeket, továbbá az életértékekhez való érettebb viszonyulás tekintetében. A szaktanácsoltak korcsoportjuk átlagánál lényegesen tudatosabbak és integráltabbak a pályára felkészülésben. /E tekintetben a tanácsadástól való időbeli távolság hatékonyságot csökkentő szerepe is kimutatható. /Direkt, tudatközelibb mutatókban erőteljesebben és általános érvényűben, beépült személyiség tényezőkben lényegesen halványabban és gyakran csak az aktuális minta szintjén érvényesen jelentkezett a korcsoportjuk átlagánál valamelyest tudatosabb önzvezérlés: differenciáltabb énídeál, magasabb önismereti érzékenység és valamelyest differenciáltabb önismereti szint.

Vizsgálódásom céljai egybeestek az alkalmazhatósággal:

1. A napi szaktanácsadási praxis továbbfejlesztése a szükséges tanulságok levonásával. /A személyes napi gyakorlat és más megyei PTI-nek pszichológusai számára/.
2. A vizsgálat számára kialakított metodikatervezet kontrollja /kipróbálás által/. Saját további /esetleg ciklikus/, hatékonyság vizsgálatainak és általában a szaktanácsadási hatékonyság vizsgálatok számára metodika-tervezet ajánlása.

Területünk mezőgazdasági munkásművelődésének története

Erdész Antal

Az elmúlt husz év folyamán a mezőgazdasági munkások körében végbement fejlődés történetét egy mezőgazdasági szakmunkásképző intézet történetével mutatom be.

I. Kiket, milyen módszerekkel sikerült megnyerni a mezőgazdaság kiöregedő munkásállományának pótlására? Az iskolához tartozó területen hogyan kellett toborozni a tanulókat és ez a tevékenység milyen eredménnyel járt?

II. Iskolaépület, kollégium, konyha és étterem nélkül, hosszú éveken át, hogyan működött az iskola teljes ellátást nyújtva a tanulóknak?

III. A tárgyi feltételek 15 év alatt lépésről lépésre változtak meg. A sok nehézséggel bátran szembenéző tantestület megtanulta, hogyan lehet ilyen körülmények között is eredményesen dolgozni.

IV. A nehezen megszerzett, alacsony előképzettségi tanulók tanulmányi-, kulturális- és sportmunkájukkal sok megörökítésre érdemes sikert szereztek.

V. Szinte a semmiből létrehozott iskola, két évtizedes működése során, a jól felszerelt, sok elismerést kiérdemelt intézetek sorába lépett.

E tanulmány során nem csupán a történeti ismertetésre szorítkoztam, hanem kitértem azokra a társadalmi összefüggésekre és ellentmondásokra is, amelyek elválaszthatatlanok a magyar mezőgazdaság szocialista átalakulásának történetétől.

Fő célom a legnehezebb évek történetének élményszerű megőrzése azok számára, akiknek már nem ilyen körülmények között kell tanítaniuk és dolgozniuk.

A pályaadaptációs folyamat néhány alapkérdésének vizsgálata, az ipari és mezőgazdasági szakközépiskolát végzetteknél, Zala megyében

Lepsényi Imre

1. A vizsgálat legfontosabb tapasztalatai:

a/ A pályaadaptációs konfliktusok halmozódása miatt gyenge a pályaadaptáció megvalósulásának szintje. 43,2 % adaptálódott konfliktusmentesen, 34,4 % konfliktusosan, 22,4 % nem adaptálódott.

E helyzetnek alapvetően három eredője van: a felkészületlen pályaválasztási döntés, az alulfoglalkoztatottság és a befogadó munkahely tudatos cselekvésének hiánya.

b/ Növelni kell az általános képzés súlyát, a speciális /munkaköri/ képzést egyre inkább iskolán kívüli utakra kell terelni, a munkahelyek feladatává kell tenni. A széles alaposságú képzésre épített specializálódás felel meg a gazdaság és az üzemek változó igényének. Így elsietett volt a szakmunkásképzési célú szakközépiskolák létrehozása.

c/ A sikeresebb pályaadaptációt hatékonyabb pályaválasztási tevékenységgel kell megalapozni.

2. A gyakorlati felhasználhatóság lehetőségei és területei:

a/ A pályaválasztási munkában: pályaválasztási tanácsadó in-

tézetek, szakképző intézmények /szakmunkásképzők és szak-
középiskolák/, a végzeteket foglalkoztató munkahelyek.

- b/ Az oktatás irányításának területén: döntéselőkészítésben és a pedagógiai feladatok meghatározásában.
- c/ A társadalmi szervezetekben /KISz, Szakszervezet, Hazafi-
as Népfront/: részfeladatok meghatározásához megoldásához.
- d/ A pedagógiai kutatásban: tudomásunk szerint a szakközépisko-
lában végzettekkel kapcsolatban ilyen jellegű vizsgálat
nem volt.

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS
TANÁCS

A bányászat és környezetvédelem összefüggései; a
Tatabányai Szénbányák Vállalat környezetvédelmi
tevékenysége

Horváthy Lóránt

A tanulmányban elemeztem a bányászat által a természetben okozott maradandó változásokat, részletesen kitértem a szénbányászat környezeti ártalmaira, annál inkább, mivel az ezredfordulóig a szénből való energiaellátás növekszik, vele párhuzamosan a környezetet érő beavatkozások, hatások is nőni fognak.

Általában megállapítható: a bányászat elsősorban a talajt károsítja, leginkább az ásványi anyagok kitermelése mellett keletkezett melléktermékek, meddők felhalmozásával. Másodszorban az élővizeket terhelik, szilárd lebegőanyaggal, de ezen a területen az előülepítők kiépítésével jelentős előrelépés mutatkozik. Levegőszennyezés az előzőekhez viszonyítva nem jelentős, a zaj elleni védekezés napjainkban egyre jobban előtérbe kerül. A megalapozott és hatékony környezetvédelmi munkának alapvető feltétele a természet érdekeit figyelembevevő tervezés.

A dolgozat második részében a Tatabányai Szénbányák Vállalat, környezetvédelemmel foglalkozó arculatát mutattam be, kifejezve azt, hogy milyen lehetőségek, utak állnak rendelkezésre a környezet gyakorlati megóvása terén.

Gyakorlati alkalmazhatóság területei:

- Éves és távlati környezetvédelmi tervek készítéséhez, felhasználhatják: bányavállalatok, bányauzemek, a Tatabányai Szénbányák Vállalat;
- Információszerzés céljára: hatóságok és tanácsok.

A Balatonba vezetett tisztított szennyvizek vizügyi
miszaki és közegészségügyi vizsgálatainak értékelése
Veszprém megyében /1971-1980/

Kiss István és Virágh Zoltán

Az ismertetés 10 év konkrét vizsgálataira támaszkodva bizonyítja, hogy a Veszprém megyei jelentős szennyvizbevezetések mind kémiai, mind bakteriológiai szempontból kedvezőtlen hatást gyakorolnak a Balaton vízminőségére. Ez a károsító hatás főként a tó - jelenleg még legjobb minőségű és legnagyobb üdü-

lési forgalmu - keleti medencéjének vízminőségét veszélyezteti.

Vizsgálati adataink értékelése alapján úgy ítéljük meg, hogy a szennyviztelepek üzemeltetésének biztonsága jelentősen növelhető. A telepek önellenőrzési rendszerének kiépítése, a foszfortalanítás, az intenzifikálás, valamint a fertőtlenítés mennyiség- és szennyezetségarányos biztosítása hatékonyabb, s egyúttal takarékosabb átmeneti megoldást eredményezhet.

A tárgyalt térségben a Balatonba vezetett tisztított szennyvíz mennyisége az 1971-74 évihez hasonlóan 1979-80-ra idényen kívül 69 %-kal, fő szezonban pedig 113 %-kal nőtt.

A szervesanyag-terhelés ugyanebben az időszakban /idényben és főszezonban/ kémiai oxigénigényben kifejezve 34 %-kal, illetve 202 %-kal nőtt, 5 napos biokémiai oxigénigényben kifejezve 12 %-kal, illetve 167 %-kal növekedett.

Az összes nitrogénterhelés növekedése 24 %, illetve 198 %. Megítélésünk szerint a nitrogénterhelést a tó lebontóképesége megfelelően ellensúlyozza. Nitrát és ammónia feldúsulást a legszennyezettebbnek ítélt keszthelyi medencében sem sikerült megbízhatóan bizonyítani.

Legveszélyesebbnek ítéljük az összes foszforterhelés növekedését: idényen kívül 100 %, szezonban 274 %.

A higiénés bakteriológiai vizsgálatok szerint a Balaton K-i medencéjébe a Veszprém megyei szennyvizek 80 %-a olyan minőségben kerül be, hogy ez a parti sáv vize bakteriológiai állapotában kimutatható romlást indított el. A szennyvíz fertőtlenítése javulást eredményezett. A megnövekedett szennyvízmennyiség, a tisztítási hatásfok időszakos elégtelensége és a szennyvíz mennyiségéhez, illetve minőségéhez nem igazított klóradozolás miatt azonban a K-i medence mikrobiológiai terhelése jelenleg is nagyfokú.

A tó öntisztító-képessége a jelenlegi és várhatóan növekvő szennyezést nem képes ellensúlyozni. A legnagyobb szennyvíz-bevezetések egybeesnek a legintenzívebb üdülési periódussal, ivóvízkivétellel, Balatonfüreden már a minimális védőtávolság sem biztosítható a strandok és a szennyvízbevezetés között.

Mind közegészségügyi, mind általános vízminőségvédelmi szempontból soron kívüli intézkedést sürget a Balatonfüreden termelődő szennyvizek más vízgyűjtőre történő átvezetése. A megoldás sürgősségét indokolja az is, hogy erről a telepről jut a Balatonba a Veszprém megyei jelentősebb szennyvíz 50 %-a, a KOI-terhelés 40-50 %-a, a BOI-terhelés, az összes nitrogén- és összes foszforterhelés kb. 50-50 %-a.

A terhelések megoszlása szerint javasoljuk a Balatonakattyan tisztított szennyvizeknek más vízgyűjtőre vezetését

is, mivel ennél a telepnél növekedett meg az eutrofizálódást leginkább elősegítő foszfor-terhelési részarány: 16 %-ról 27 %-ra.

A Tihanyban tisztított szennyvizek másik vizgyűjtőre történő átvezetése megítélésünk szerint a VII. ötéves terv időszakáig várható, mivel a szennyvizbevezetés a tó lengéseiből eredő vízáramlások utvonalaiba esik, másrészt a terhelésben részaránya nem kiemelkedő.

A zánkai, révfülöpi és badacsonyi telepek szennyvizének más vizgyűjtőre történő átemelése helyett - annak rendkívüli költségvonzata miatt - hatékonyabbnak és olcsóbban megvalósíthatónak véljük a mezőgazdasági termelésben történő hasznosítást.

A vízügyi műszaki és a közegészségügyi vizsgálatok együttes értékelésével a különböző szakterületi, hatósági munka szintetizálására és kölcsönös hasznosítására törekedtünk.

Bizunk abban, hogy összeállításunkat a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága, a Dunántúli Regionális vízmű és vízgazdálkodási Vállalat, valamint a Balatoni Intéző Bizottság is hasznosítani tudja a Balaton vízminőségvédelme érdekében.

A Fertő-tó madárvilágának cönológiai és ökológiai vizsgálata a magyarországi területeken

Szörényi László

A pályázatról összefoglaló nem érkezett.

VEAB ÉS FEJÉR MEGYE

Cellulózrostok területének minősítése adszorpció és immerziós mikrokalometriás módszerekkel

Koo Istvánné és Dékány Imre

A papírgyártás során az egyes technológiai fázisokban lejátszódó folyamatok jelentős részben empirikus tapasztalatokon nyugszanak. A korszerű papíripar, a dinamikus fejlődés azonban szükségessé teszi, hogy mind mélyebben megismerjük a lejátszódó kolloid, kvázi-kolloid folyamatok elméleti okait, törvényszerűségeit, mert csak azok birtokában tudunk hatáson beavatkozni a rendszerek állapotváltozásait előidéző technológiai folyamatokba.

A papír különböző segédanyagok felhasználásával egy koherens kolloidkémiai rendszerből, a cellulózból készül, ezért tulajdonságait és minőségét nagymértékben a cellulózrostok felületi tulajdonságai /fajlagos felület, felületi energia, adszorpció képesség, nedvesíthetőség/ határozzák meg.

Munkánk célja az volt, hogy a Papíripari Vállalat Dunaujvárosi Gyárában felhasználásra kerülő, azonos módon feltárt /szulfátos eljárás/ különböző típusú cellulózok felületi tulajdonságait adszorpció és immerziós nedvesedési módszerekkel minősítsük, és rámutassunk a szorpció sajátosságokból eredő különbségekre, amelyek befolyásolják a belőlük készített termékek tulajdonságait és minőségét.

VEAB ÉS GYÓR-SOPRON MEGYE

A kérődzők izlelésének vizsgálata a karbamidos takarmányok etetésének fokozására

Szabó Illés

A pályamunka bevezető részében a kérődzők akaratlagos takarmányfelvétele, az izesítőanyagok felhasználása a kérődzők takarmányozásában, az izesítőanyagok fogalma, azok jellemzése található.

A későbbiekben a fehérje-nitrogénpótló karbamid izével kapcsolatos vizsgálatokat ismertetem. A bevezetésben foglaltakból kiderül, hogy a kérődző fajok takarmányainak izével, izletességével eddig nagyon kevesen foglalkoztak és csaknem fehér foltnak tekinthető a kérdés, nemzetközi vonatkozásban is.

A saját vizsgálatok cími fejezetben vizsgáltam a szarvasmarha és juh-faj izérzékelését. A vizsgálatok az alapizekre vonatkozó faji különbségek megállapítását eredményezték. Ezen túlmenően matematikai-statisztikai módszerekkel hozzávetőlegesen sikerült megállapítani a takarmányok izének, helyesebben izesítésének a szerepét, a többlettakarmány-felvételben.

A két fajjal végzett vizsgálatok lehetővé teszik, hogy az egyértelműen elutasított keserű iz problémát jelent az említett fajok takarmányozásában. Sajnos, a népgazdaságilag nagy jelentőséget kínáló fehérje-nitrogénpótló karbamid maga is keserű, sokszor a takarmányadagot visszautasító gesztust vált ki az állatokból.

A vizsgálatok során etológiai vonatkozásban is keletkezett új eredmény, mert az izlelést etológiai faktorokon keresztül módszertanilag új módon sikerült vizsgálni, vagyis egy eddig mérhetetlen faktor mérésére sikerült módszert találni. Új eredmény, hogy a karbamidot pl. károlysóval, vagy a kukoricadara megfelelő kezelésével úgy lehet beépíteni a takarmányadagba, hogy nem vált ki az állatokból averziót. Az eredmények további hasznosítására úgy nyílik lehetőség, hogy izesített karbamidpreparátumokat lehet előállítani a megállapított izkedvelési sorrendnek megfelelően, továbbá a kérődzők kevésbé izletes, olcsó tömegtakarmányait lehet a jövőben izesítő anyagokkal és izesített karbamiddal komplettálni.

A gyakorlatnak azonnal átadható, sőt már átadott eredmények között szerepel a szemeskukorica zuzalék, a kukoricapép, a kukorica-rostaalj, mint betakarítási melléktermék, karbamiddal való dúsításának lehetősége, izletességének fokozása.

Ezek az eredmények ujak, amelyek az energiatakarékosság kritériumait is kielégítik, annál is inkább, mert az így készült karbamidos kukoricazuzalék kevésbé izletes szilázsokkal, gyengébb minőségű szénákkal, takarmányszalmákkal kiegészítve komplett, a kérődzők számára olcsó, obligát takarmányadatokat képezhet.

Sopron területrendezési tevékenysége

Szabó Leventéné

Pályamunkámban bemutatom Sopron területrendezési tevékenységét, a város keletkezése óta napjainkig, részletesebben az 1900-1980 közötti időszakot.

A város területrendezésében a fő meghatározók a különböző szabályrendeletek, szabályozási, városfejlesztési tervek, általános és részletes rendezési tervek voltak. Ezek közül a Wälder-féle /1905/ szabályozási terv volt a legnagyobbvonalú és a Winkler-féle általános rendezési terv /1953-66/ volt a legreálisabb.

A területrendezési és területfejlesztési tevékenységben közreműködők összességében elősegítették a város ezirányú tevékenységét, mind hivatalos, mind társadalmi vonalon.

Véleményem szerint igen sok tanulság vonható le, amelyek közül a leglényegesebbek a következők:

- szükséges és fontos az általános rendezési terv, amely keretet ad a városfejlesztésnek, ezért állandóan naprakésznek, jóváhagyottnak kell lennie, tágabb szabályozással, rövidebb tervezési idő alatt, hosszabb távra készüljön, /Sopron esetében a 81 évből 27 évig folyt az általános rendezési tervek tervezése/
- szükséges az általános rendezési tervek megtartása és megtartatása, szükség esetén, de csak indokolt esetben a felülvizsgálata és módosítása,
- a mainál is nyiltabb várospolitikával minden, nem városrendezéssel foglalkozó szakembert be kell vonni a munkaközi tervek bírálatába, helyi és szakmai lapokban több publikációval segítve a témát.

Pályamunkámat hasznosítani lehet véleményem szerint az alábbi helyeken:

- Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium Területrendezési és Fejlesztési Főosztálya,
- Győr-Sopron megyei Tanács,
- Sopron Városi Tanács,

- Városépítési Tudományos és Tervező Intézet,
- Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar,
Városépítési Tanszék,
- Magyar Tudományos Akadémia Településtudományi Bizottsága,
- Társadalmi szervek MUT, ETE, MTESZ, VSZE, stb.
- s minden területrendezéssel, területfejlesztéssel, urbanisztikával foglalkozó intézmény, szakember.

A következő években, évtizedekben Sopron városa csak úgy tudja hatékonyabban kifejteni területrendezési tevékenységét, ha a fenti elvek szerint hagyja jóvá új általános rendezési tervét, figyelembevéve a középtávu tervidőszakok fejlesztési lehetőségeit, és ragaszkodik a jóváhagyott terv megtartásához és megtartatásához.

Koraszülés megelőzésére használt Partusisten anyagcsere mellékhatásainak összefüggései az anyai szervezetben

Jaklovics Ferenc - Bücs Gábor

Pályázatunkban 55 terhesnél vizsgáltuk a tartós tocolysis céljára alkalmazott paxtusisten infúzió anyagcsere-mellékhatásait és azok összefüggéseit.

A gravidákat 3 csoportba sorolva vizsgáltuk.

I. csoport paxtusisten + steroid. II. csoport: paxtusisten a III. csoport: controlként szerepelt. Rendszeres időközönként sexum, kálium, glyucose, insulin, valamint néhány esetben intracelluláris kálium-szintet határoztunk meg. Eredményeink azt bizonyítják, hogy beta-mimetikumok által okozott sexum insulin, glyucose, valamint vasopressin koncentráció emelkedése felelős az extracelluláris hypokalaemia kialakulásáért, mivel kálium transzportálódik a sexumból a sejtbe.

Vizsgálataink ellentmondanak annak az általában alkalmazott gyakorlatnak, amely a tartós tocolysis következtében mérhető hypokalaemiát pex os kálium pótlással korrigálja. Tekintettel a celluláris káliumszint további növelésére, súlyos kimenetelű szervi károsodások okozója lehet.

Figyelembe véve a tocolysis széleskörű alkalmazását, vizsgálatainknak valamennyi szülészeti osztály számára mindennapos gyakorlati jelentősége van.

VEAB ÉS VAS MEGYE

A kukoricamoly /*Ostrinia nubilalis* Hbn./ kártétel hatása a termésmennyiségre és előrejelzésének lehetősége

Pálfy Csaba

A kukoricamoly /*Ostrinia nubilalis* Hbn./ által okozott kártétel nagyságának meghatározása a védekezési döntés kialakításában nélkülözhetetlen.

Vas megyében 5 éven keresztül 5 termesztési körzetben folytattam vizsgálatokat, és ennek során a veszteségek nagyságát pontosan behatároltam. Ezt összevetve a légi védekezés költségeivel, a kártételi veszélyhelyzeti szintet meghatároztam /Vas megyében 10-20 % között/. A védekezés optimális időzítése érdekében különböző rajzásdinamikai vizsgálati módszereket próbáltam ki. Legalkalmasabbnak jelenleg a Jermy-tipusu módosított ölszerkezetű fénycsapdát találtam. Ez azonban a csapadékviszonyok módosító hatása miatt önmagában nem alkalmazható. Az időjárási tényezők ismeretében táblaszinten ki kell egészíteni a lárvakelés dinamikájának figyelésével.

Mivel a várható kártétel nagyságának meghatározására pontos módszer jelenleg nem áll rendelkezésre, mindig az előző évi fertőzöttségből kell kiindulni. Ezt összevetve az időjárási tényezőkkel, a kártételi veszélyhelyzeti szint behatározható és a rajzásdinamika ismeretében az optimális védekezési időpont meghatározható.

Ennek a módszernek a gyakorlatba történő elterjesztése segítségével lehetővé válik, hogy a megye nagyüzemeiben a kukoricamoly ellen okszerű védekezési technológiát alakítsunk ki.

A nemzetiségek sorsának alakulása Vas megyében
1945-1949.

Zielbauer György

A tanulmány a bevezető részben röviden ismerteti a nemzetiségek létszámának alakulását Vas megyében, a két világháború közötti időszakban. Ezt követően az anyanyelvű oktatást mutatja be. Ezzel egyidőben foglalkozik a nemzetiségi lakosság birtokviszonyaival és a németiség körében folyó fasiszta szervezkedéssel.

Az eddigiektől eltérően a bevezetőben utalást találunk arra vonatkozóan is, hogy Vas megyében nem fejeződtek be a felszabadító harcok Nemesmedves elfoglalásával. Ennek követke-

tében hazánk felszabadításának befejezésével kapcsolatos eddigi ismereteink korrigálásra szorulnak.

A tanulmány a következőkben az 1945-ös esztendő eseményeivel ismerteti meg az olvasót. Bemutatja a különböző politikai pártok megalakulásának körülményeit és az 1945-ös novemberi választásokat.

A következő fejezetben, a reakció elleni harc mellett, részletesen kifejti a Vas megyei németek kitelepítésének problematikáját, majd az azt követő időszak fontos politikai eseményét - az 1947-es választásokat ismerteti.

A befejező IV. fejezet a politikai helyzet elemzése mellett, a két munkáspárt egyesülésének kérdésével foglalkozik.

A tanulmány nagyobb részében levéltári kutatásokra épül. Segítséget nyújthat az általános- és középiskolákban a történelem-tantárgy oktatásához azzal, hogy a korszak helytörténeti problémáit mutatja be.

VEAB ÉS VESZPRÉM MEGYE

A társadalom térbeli elrendeződésének sajátosságai
Veszprém megyében

Koltai József

Vizsgálataim szerint Veszprém megye településhálózatának legjellegzetesebb vonásai:

- a/ a településállomány elaprózottsága,
- b/ az aprófalvak magas aránya,
- c/ növekedő és csökkenő népsűrűsödési térségek kialakulása,
- d/ a csökkenő népsűrűsödésű - depressziós - térségek előre-
gedése, sorvadása,
- e/ az aktív keresőknek és az értelmiségi rétegnek a növekvő
népsűrűsödésű térségekben való koncentrálódása,
- f/ a termelés szerkezeti változása heterogénné tette a me-
gyét: agrár, vegyes, urbanizált területek kialakulása,
- g/ a népességmobilitást erősen determináló termelési szerke-
zet változása és a terciér szektor lemaradása,
- h/ a megye munkahelyi központokra és lakóhelyövezetekre való
szétesése,
- i/ a kialakult ingázási rendszerben sok terület hátrányba ke-
rülése,
- j/ a közlekedés hálózatát és az utazási feltételeket tekint-
ve a megye ellátásának erősen heterogén volta.

Mindezen jellegzetességek többnyire a településhálózatot fejlesztő feladatokra is utalnak. Természetesen vannak a megye településhálózatában olyan jellegzetességek, amelyek a-
dottak, mintegy kiindulási, fix pontként kezelhetők.

- Ilyenek: 1/ a településállomány elaprózódottsága,
2/ az aprófalvak magas aránya.

Vannak olyan jellegzetességek, amelyeket kevésbé lehet be-
folyásolni, és talán nem is célszerű külön közvetlen intézke-
désekkel fáradozni a megszüntetésükért, csupán az intenzitás
mértékét fontos közvetetten csökkenteni:

1/ az aktív keresőknek és az értelmiségrétegnek a növekvő
népsűrűsödési központokba való koncentrálódása,

2/ növekedő és csökkenő népsűrűsödési térségeken belül pél-
dául a városok növekedése /bár sok községet érintő, egybefüg-
gő, csökkenő népesedésű térségek kialakulása káros/.

Egyértelműen intézkedést kíván azonban:

- 1/ a depressziós térségek felszámolása,
- 2/ az urbanizálódás tekintetében a jelenlegi térbeli szélsőségek mérséklése,
- 3/ a terciér termelési ág erős fejlesztése,
- 4/ a munkahelyi spektrum kiszélesítése,
- 5/ az ingázási rendszer feltételeinek javítása,
- 6/ a közlekedési hálózat javítása, az elmaradott térségek fejlesztése,
- 7/ a lakóhelyi környezet infrastrukturális fejlesztése.

VEAB ÉS ZALA MEGYE

Koncentrált szennyvizterhelés a Zala folyó vízgyűjtő területén

Kardos József és Kővári István

A pályázat első részében ismertettük a Zala vízgyűjtőterületén lévő koncentrált szennyvízkibocsátókat. Megadtuk az egyes szennyvízkibocsátóktól származó éves szennyvízmenyiségeket és a tizenkét legfontosabb komponensre a kibocsátott szennyezőanyag mennyiségeket. Megállapítottuk, hogy a zalaegerszegi városi szennyvíztisztító-telepről származik a Zalát terhelő szennyvizek szennyezőanyag tartalmának jelentős része; a dikromátos oxigénfogyasztás 71,4 %-a, az összes foszfor 71,7 %-a, az összes nitrogén 72 %-a ANA detergens 82,4 %-a stb.

A három nagy KÖZMŰ-től /Zalaegerszeg, Hévíz, Keszthely/ származik a Zala vízgyűjtő összes szennyvizéhez viszonyítva a szennyező - anyagok több mint 85 %-a.

A pályázat második részében összefüggést kerestünk és találtunk a koncentrált szennyezők által kibocsátott szennyezőanyag-mennyiségek és a Zala vízminősége között. A Zala összes terhelése és a koncentrált szennyvizekből származó terhelés különbségeként kiszámoltuk az egyes Zala-szakaszhoz tartozó vízgyűjtő területekről származó diffúz eredetű foszformennyiségeket, és ezeket területegységre vonatkoztattuk.

Áttekintettük az előző években történt és a következő években várható változásokat a szennyvízkibocsátókkal kapcsolatban. Javaslatokat tettünk a koncentrált szennyvízkibocsátóktól származó szennyezőanyag-mennyiségek hatékonyabb csökkentésének módjára.

Külön kiemeljük - a mintavétel gyakorisága és módja miatt - a pályázatban közölt szennyezőanyag mennyiségek nagyfokú megbízhatóságát.

II.

A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA

1981. VII. 1 - 1981. XII. 31.

1981. VII. 1. A Jogtudományi Szakbizottság Államjogi és Államigazgatási Jogi Munkabizottságának ülése Székesfehérváron, a Fejér megyei Tanácsnál. Előadások: Dr. Herczeg István - Fontné Czibik Klára: "Számítógép alkalmazása a lakásgazdálkodásban"; dr. Nehrer György - dr. Kóvári Kálmán: "A tanácsi munka egyszerűsítésének, korszerűsítésének tapasztalatai".
- VII. 2. Az Agrártudományi Szakbizottság Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottsága a Magyar Agrártudományi Egyesülettel közösen ülést rendezett Veszprémben "A vállalati egység és eredményesség kapcsolatának újabb értékelése" témában.
- VII. 9. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács Természetvédelmi Munkabizottságának munkaiülése Zánkán a Balatoni Uttörővárosban.
- VII. 8. A Mészaki Szakbizottság Metallurgiai Munkabizottságának ülése Győrött a Közlekedési és Távközlési Mészaki Főiskolán. Előadások: dr. Brájer László: "A plazma fizikai és kémiai tulajdonságai". dr. Néveri István és Bóday Ottó: "A Villamosipari Kutató Intézetben kifejlesztett plazma-be rendezések". Héday Lajos: "A plazma kohászati alkalmazásában elért eddigi eredmények".
- VII. 11-20. III. Nemzetközi Restaurátor Szeminárium a VEAB székházban.
- VII. 13. A Biológiai Szakbizottság Élettani és Toxikológiai Munkabizottságának ülése a VEAB székházban.
- VII. 14. Klubest a "Zenélő Udvarban". Fábian Márta és Szakály Ágnes kétcimbalmos hangversenye. Közreműködött: Kovács Imre /fuvola/.

- VII. 15. Megjelent a VEAB ÉRTESÍTŐ 1981. 1. száma.
- VII. 17. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács munkaértekezlete Keszthelyen az Agrártudományi Egyetemen a Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Főirány II. ötéves terve kutatási feladatainak megvitatására.
- VII. 21. Klubest a "Zenélő Udvarban" A Budapesti Rézfúvós Quintett hangversenye.
- VII. 23. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése a VEAB székházban.
- VII. 28. Klubest a "Zenélő Udvarban". A Budapesti Klarinét trió hangversenye.
- VII. 28. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács Urbanisztikai Munkabizottságának ülése Agárdon a Velencei-tavi Intéző Bizottság székházában. Előadást tartott: dr. Filkey Lajos "A Velencei tó országos üdülnöközretté fejlesztésének indokai, feltételei és megvalósítása" címmel.
- VIII. 4. Klubest a "Zenélő Udvarban". Lux Erika, a Debreceni Utós Együttes és a Filharmóniai Fúvósötös hangversenye.
- VIII. 4. A Biológiai Szakbizottság Rendszertani és Ökológiai Munkabizottságának ülése az MTA Biológiai Kutatóintézetében, Tihanyban. Előadások: dr. Kárpáti István: "A Balaton-felvidék erdeinek áttekintése". dr. Nagy Jenő: "A Bakony primula fajainak elterjedési viszonyai".
- VIII. 11. Klubest a "Zenélő Udvarban". A nemzetközi gitárfesztivál szólis táinak hangversenye.
- VIII. 18. Klubest a "Zenélő Udvarban". Szokolay Sándor szerzői estje.
- VIII. 23-28. MTA-IIASA Balatonmodellezési célprogram szimpozion a VEAB székházban.
- VIII.31-IX.2. Az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, valamint a Közigazgatástudományi Társaság Magyar Nemzeti Csoportjának rendezésében nemzetközi közigazgatástudományi konferencia a VEAB székházban.

- IX. 14-18. A Magyar Tudományos Akadémia rendezésében Magyar-Cseh Történész Vegyesbizottság ülése a VEAB székházban.
- IX. 15. Az Orvosi Szakbizottság Genetikai Munkabizottságának ülése a genetikai tanácsadás hatékonysága fokozásának lehetőségeiről a VEAB székházban.
- IX. 16. Az Erdészeti Szakbizottság Faipari Munkabizottságának "A hazai fűrészipar fejlesztési kérdéseiről" tartott tanácskozása a Zalai EFAG Lenti Fűrészüzemében.
- IX. 19. A Magyar és Osztrák Urológusok Társaságának ötödik közös tudományos ülése a VEAB székházban.
- IX. 22. Megjelent a Balatonkutatás újabb eredményei II. VEAB Monográfia.
- IX. 23-27. A Társadalomtudományi Kutatást és Dokumentációt Koordináló Európai Központ és a Magyar Tudományos Akadémia közös rendezésében "A városnövekedés költségei" c. nemzetközi projektum XV. általános értekezlete a VEAB székházban.
- IX. 25. A Filozófia-Szociológia Munkabizottság ülése a VEAB székházban.
- IX. 29-X. 3. ICOM-CIDOC /Mesterségnévszótár/ meeting a VEAB székházban.
- X. 5-6. Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya Szilikatkémiai és Szilárdtestkémiai Munkabizottságainak együttes ülése a VEAB székházban.
- X. 7. A Történelmi Szakbizottság Kézművesipar-történelmi Munkabizottságának ülése Budapesten a Múzeumi Restaurátori és Módszertani Központban.
- X. 7. A Műszaki Szakbizottság Műszaki Fizikai Munkabizottságának ankétja a VEAB székházban a régió területén működő nagymiszerekről és kiemelkedő jelentőségű mérési módszerekről.
- X. 7. Az Erdészeti Szakbizottság Vadgazdálkodási Munkabizottságának "Az intenzív nagyvadgazdálkodás lehetőségei és új utjai" témakörű ülése a Vértesi Erdő - és Fafeldolgozó Gazdaság területén".

- X. 7. Az Erdészeti Szakbizottság Erdőgazdálkodási Munkabizottságának terepi bejárással egybekötött munkaülése, a fahasználat helyzetéről Szombathelyen, a Nyugat-magyarországi Kombinátnál.
- X. 7-9. A Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság Rendszerszerkezeti Munkabizottságának szakmai vitája Bozsokon. "A diszkrét objektumokat tartalmazó anyagi rendszerek modellezésében az objektumok mérete szerinti léptékváltás problematikája", "Egyszerű és összetett rendszerek modellezési technikájában elért újabb eredmények" témakörökben.
- X. 8. A Kémiai Szakbizottság a régióban folyó, korrózióval kapcsolatos kémiai kutatások áttekintését és a korróziós problémákkal foglalkozók szakmai kapcsolatteremtését elősegítő kerekasztal-megbeszélése a VEAB székházban.
- X. 8-9. A Műszaki Szakbizottság Földtudományi Munkabizottságának vitaülése a hazai elektromágneses indukciós kutatási módszerek egységesítéséről és értelmezési kérdések megvitatásáról, a VEAB székházban.
- X. 9. Az Ipari Minisztérium és a Veszprémi Akadémiai Bizottság közös rendezésében előadói ülés a VEAB székházban. Előadást tartott: Jeremin szovjet akadémikus: "Gyenge minőségű alumíniumtartalmú ásványok feldolgozásának lehetséges utjai" címmel.
- X. 13. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése a VEAB székházban.
- X. 14. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács Urbanisztikai Munkabizottságának ülése Sopronban, a Városi Tanácson. Előadást tartott: Bakos Tibor "Emlékegyüttesek és a város, illetve a város és környezetének komplex tájhasznosítása" címmel.
- X. 9-10. A Társadalomtudományi Szakbizottság Neveléstudományi Munkabizottsága az OOK-val közösen UNESCO konferenciát rendezett Szombathelyen, "Technika a pedagógusképzés szolgálatában" címmel.
- X. 15. Az Orvostudományi Szakbizottság ülése a VEAB székházban.

- X. 15-17. A Nemzetközi Földrajzi Unió IGU-SCOPE munkaülése "Az iparosítás és urbanizáció hatása a földhasználat átalakulására" témakörben a VEAB székházban.
- X. 20. A Jogtudományi Szakbizottság Polgári-Gazdasági és Környezetvédelmi Jogi Munkabizottságának ülése a VEAB székházban. Előadások: dr. Kotz László "A szövetkezeti politika néhány időszerű kérdése". dr. Prugberger Tamás: "A szövetkezetek gazdasági önállósága és az állami felügyelet".
- X. 20. A Társadalomtudományi Szakbizottság Szocialista Vállalat Munkabizottságának tudományos tanácskozása "A termelés társadalmi-gazdasági háttere a vállalati önállósulás időszakában" témakörben Tatabányán, a Szénbányánál.
- X. 20. Az Agrártudományi Szakbizottság ülése a VEAB székházban. Előadást tartott dr. Varga János "A mezőgazdaság VI. ötéves terve" címmel.
- X. 21. PAB-VEAB Növénytermesztési Munkabizottságainak együttes ülése a mezőgazdaság agrokémiai problémáiról Zalaegerszegen, a Megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson.
- X. 21. A MTESZ Zala megyei Szervezete, az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság és a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem együttes tanácskozása "A Balaton környezetvédelmének időszerű kérdései"-ről Keszthelyen, az Agrártudományi Egyetemen.
- X. 22. Klubest. "A városok szerepe, fejlesztése és építése a XX. század társadalmában", Veszprém város fejlesztése, kapcsolata a magyar településhálózat fejlődésének sajátosságaival". Előadást tartott: Baráth Etele.
- X. 23. A Jogtudományi Szakbizottság Államjogi és Államigazgatási Munkabizottságának ülése Győrben a Győr-Sopron Megyei Tanácsnál. Előadások: Karácsony Ernőné dr.: "A városkörnyéki községek tanácsi irányításának tapasztalatai". dr. Papp László: "A tanács és szervei kapcsolatrendszere a nem tanácsi szervekkel, és a továbbfejlesztés lehetőségei".

- X. 23. Az Agrártudományi Szakbizottság Kertészeti Munkabizottságának ülése Keszthelyen, az Agrártudományi Egyetemen.
- X. 26. A VEAB Orvostudományi Szakbizottsága, az MTA Szerves- és Gyógyszeranalitikai Munkabizottsága és az MKE veszprémi és soproni csoportjainak együttes "Új szempontok a gyógyszeranalitika, ill. klinikai kémia területén" című szimpozionja Sopronban, a MTESZ székházban.
- X. 27. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság Biológiai Szakbizottságának felolvasó ülése a VEAB székházban. dr. Sáringer Gyula: "A tudományos gondolkodás és kutatás". dr. Tóth Sándor: "A Bakony hegységben folyó faunisztikai kutatások".
- X. 27. A Műszaki Szakbizottság Gépészeti Munkabizottsága szervezésében ülésezett Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán. Előadások: dr. Pleva László: "A hőgazdálkodás aktuális kérdései". dr. Nagyszokolyai Iván - Gál Péter: "Közúti járművek energiaracionálásának néhány időszerű kérdése". Fodor László - dr. Takács József: "Energia megtakarítás gázcementálásnál". Gönczi Pál: "100 %-ban komlói és pécsi szénből gyártott kohó-kokszt kohósításának értékelése". dr. Régeni László: "A villamos energiagazdálkodás helyzete és feladatai a régióban".
- X. 28. Dunántúli Pathológusok ülése a VEAB székházban.
- X. 29. A Kémiai Szakbizottság Kőolaj és Gázipari Munkabizottságának és az MTA Gépszerkezettan Bizottságának Trikológiai Munkabizottsága közös tudományos ülése a Komáromi Kőolajipari Vállalatnál. Előadások: dr. Vámos Endre: "A trikológia és kenőanyagkutatás kérdései". dr. Kántor István: "A kenőanyagok fejlesztési tendenciái". dr. Lengyel Jenő: "A KKV szerepe a hazai kenőanyagok előállításában és gyártásfejlesztésben". Korreferátumok: dr. Zalai András: "A hazai kenőanyagok fejlesztésének és minősítésének egyes kérdései". dr. Valasch István: "Az üzemi kenésgazdálkodás néhány kérdése".

- X. 29. A Kémiai Szakbizottság Környezetvédelmi Munkabizottságának, a MTESZ Fejér megyei Szervezetének Környezetvédelmi Munkabizottsága a szennyezett vizek és szennyvíziszapok kezelésének és felhasználásának problémáival foglalkozó együttes előadói ülése Székesfehérváron, a Technika Házában.
- X. 29-30. A VEAB rendezésében szimpozion, a "Hazai természetes zeolitok kutatása és felhasználása" témakörben a VEAB székházban.
- XI. 6. A VEAB Értesítő külön számaként megjelent a IV. Kézművesipartörténeti Szimpozion /Veszprém, 1980. XII. 1-2/ anyaga.
- XI. 9. A Társadalomtudományi Szakbizottság ülése a VEAB székházban.
- XI. 10. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács "A szőlő- és bortermeleési rendszer környezetkimélő technológiája" témájú ülése a Badacsonyi Állami Gazdaság badacsonyi borsászati üzeménél.
- XI. 11. Az Agrártudományi Szakbizottság Állattenyésztési Munkabizottságának társrendezésében Óvári Tudományos Napok Mosonmagyaróvárott, az Agrártudományi Egyetemen.
- XI. 10-11. PAB-VEAB közös rendezésében "A Dunántul településtörténete V. "konferencia a VEAB székházban.
- XI. 11. A Biológiai Szakbizottság Élettani és Toxikológiai Munkabizottságának ülése Tihanyban, az MTA Biológiai Kutató Intézetben.
- XI. 12. A Műszaki Szakbizottság Elektrotechnikai Munkabizottságának a "Mérőberendezések folyamatos villamos energia ellátási problémái" című ülése a VEAB székházban.
- XI. 13. A Kémiai Szakbizottság tudományos ülése a VEAB székházban. Előadást tartott: dr. Markó László: "A homogén katalízis ma: elmélet és vegyipar" címmel.
- XI. 13. A Társadalomtudományi Szakbizottság Filozófia - Szociológia Munkabizottságának a TIT Veszprém megyei Szervezetével közös elméleti tanácskozása a "Hegeli örökség a marxizmus fényében" címmel a VEAB székházban.

- XI. 14. Az Agrártudományi Szakbizottság Állattenyésztési Munkabizottságának munkaiülése Mosonmagyaróvárott, az Agrártudományi Egyetemen.
- XI. 17. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács rendezésében: "A Balaton-kutatás újabb eredményei III." előadó ülés a VEAB székházban.
- XI. 17. A Társadalomtudományi Szakbizottság Könyvtártudományi Munkabizottságának tanácskozása "A IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia ajánlásaiból fakadó együttműködési feladatok a régió könyvtári, illetve szakirodalmi ellátásában" címmel a Zalaegerszegi Városi Könyvtárban.
- XI. 19. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság ülése a VEAB székházban. Napirend volt: 1/ A VEAB 1981. évi pályázatainak elbírálása, 2/ A tudományos minősítésekkel kapcsolatos időszeri kérdések. Délután a Bizottság az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetet és az Országos Oktatástechnikai Központot látogatta meg.
- XI. 19. Klubest. "Fél év a chicagói egyetemen" címmel. Előadást tartott dr. Markó László.
- XI. 19. A Társadalomtudományi Szakbizottság Munkásmivelődéstörténeti Munkabizottságának ülése Sopronban, az Erdészeti és Faipari Egyetemen.
- XI. 20. A Társadalomtudományi Szakbizottság Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottságának ülése a VEAB székházban.
- XI. 24. Megjelent a VEAB Értesítő különszámaként az IPARREGESZETI KUTATÁSOK MAGYARORSZÁGON /Égetőkemencék régészeti és interdiszciplináris kutatása/ Sopron 1980. VII. 28-30. konferencia anyaga.
- XI. 25. A VEAB Agrokémiázási és Növénytermesztési Munkabizottságainak együttes ülése Keszthelyen, a Mezőgazdasági Kemizálási Szolgálatnál. Előadások: dr. Nádasy Miklós: "Az agrokémiázás néhány időszeri kérdése". dr. Nyéki Jenő: "A folyékony műtrágyázás szerepe a talajerő fenntartásában". Tóth Benedek: "Az MKSz tevékenységének tapasztalatai és feladata a hazai növénytermesztésben". dr. Örfy László: "A folyékony műtrágyázás nagyüzemi kísérleti eredményei".

- XI. 23-26. A szocialista országok "Kultura anyagi-műszaki bázisának fejlesztésére és megszilárdítására létrehozott 4. sz. Munkabizottság 3. ülése a VEAB székházban.
- XI. 26. Magyar Ultrahang szeminárium a VEAB székházban.
- XI. 26. Klubest. "A kultura és gazdaság kapcsolatainak időszerű problémái" címmel. Előadást tartott Drecin József.
- XI. 26-27. Az MTA Kémiai Tudományok Osztályának Reakciókinetika- és Katalízis Munkabizottságának ülése a VEAB székházban.
- XI. 30. A Műszaki Szakbizottság Hulladékhasznosítási Munkabizottságának "Hulladékok és másodnyersanyagok hasznosítása" című vitaulése a VEAB székházban.
- XII. 1. A Társadalomtudományi Szakbizottság Pályaválasztási és Pályaorientációs Munkabizottságának ülése Sopronban, a TIT Klubban. Előadást tartott: dr. Völgyesy Pál: "A pályalélektani kutatások jelen helyzete, legújabb eredményei" címmel.
- XII. 3-4. Az Orvostudományi Szakbizottság Haematológiai és Onkológiai Munkabizottsága a Nyugat-dunántúli Sebész- és Onkológus Társaságok közreműködésével. Emlőrák - szimpozion a VEAB székházban.
- XII. 4. A Jogtudományi Szakbizottság ülése a VEAB székházban. Előadások: dr. Lőrincz Lajos: "A közigazgatás fejlesztésének irányai". dr. Tóth István: "Az alkoholizmus elleni küzdelem társadalmi és jogi eszközei, a küzdelem gondjai és eredményei Fejér megyében". dr. Magyar Henrik: "Gondolatok a városi tanácstagi munkáról".
- XII. 7. A Műszaki Szakbizottság Alumíniumipari Munkabizottságának ülése a VEAB székházban.
- XII. 9. Az Orvostudományi Szakbizottság Orvosi-Mérés és Számítástechnikai Munkabizottságának ankétja nyomelem vizsgálatok témakörben a VEAB székházban.

- XII. 9. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács Urbanisztikai Munkabizottságának ülése Szombathelyen a Megyei Művelődési Ifjúsági Központban. Előadást tartott: Kajtár Dezső "Agglomerációs tervezés Szombathely-Kőszeg, illetve Szombathely-Vaszcécsény vonatkozásában" címmel.
- XII. 10-11. Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya Vegyipari Rendszertechnikai Munkabizottságának "A vegyipari rendszertechnikai kutatások újabb eredményeiről" szóló ülése a VEAB székházban.
- XII. 12. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság évváró teljes ülése Veszprémben, a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában. Napirend: 1/ dr. Nemeecz Ernő beszámolója; 2/ "Az orvosi genetika újabb lehetőségei" előadó: dr. Méhes Károly; 3/ dr. Salánki János ismertette az 1981. évi pályázat eredményeit.
- XII. 17. A Kémiai Szakbizottság Kőolaj és Gázipari Munkabizottságának vitaülése a "Szénhidrogén-képződés prognózis szempontu tanulmányozásának eredményei a hazai neogén törmelékes üledékes kőzetekben" témakörben a VEAB székházban. A vitaülés előadója: dr. Koncz István.
- XII. 17-18. A Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság és az MTA Operációkutatási Szakbizottságának együttes ülése az "Operációkutatás a közlekedéstervezésben" és "Sztohasztikus optimalizálás témakörökről, Veszprémben az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetben.
- XII. 18. A Történelmi Szakbizottság Településtörténeti Munkabizottságának az Észak-dunántuli régió XVI-XVII. századi dikális összeírásaira vonatkozó feldolgozás módszertani kérdéseiről szóló tanácskozása a VEAB székházban.
- XII. 19. A Társadalomtudományi Szakbizottság Neveléstudományi Munkabizottságának ülése: "A testnevelés és sport által előidézett biológiai és pedagógiai hatások" témakörben, Szombathelyen, a Tanárképző Főiskolán.
- XII. 22. A Magyarhoni Földtani Társulat előadói ülése a VEAB székházban.

III.

BESZÁMOLÓ A SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGOK 1981. ÉVI MUNKAJÁRÓL

1. Agrártudományi Szakbizottság

Elnök: Varga János

Az Agrártudományi Szakbizottság munkaprogramjának megfelelően két ülést tartott, amelyen a VI. ötéves terv, -a régiót érintő - fontosabb feladatait tárgyalta meg.

Az első ülésen, január 21-én az Agrártudományi Egyetem Keszthely, az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézet Martonvásár, és a Gabonatermesztési Kutató Intézet Táplánszentkereszt, VI. ötéves tervi kutatási terveit ismertették. A második ülésen, október 20-án a mezőgazdaság VI. ötéves tervével foglalkozott a Szakbizottság ülése.

A munkabizottságok is a VI. ötéves terv feladatainak megoldása érdekében, egy-egy fontosabb mezőgazdasági ágazat témáit vitatták meg.

A Növénytermesztési Munkabizottság e tevékenységét elsősorban a VEAB működési területén fejtette ki, de az együttműködés ki- szélesítése céljából a PAB Biológiai és Mezőgazdasági Szakbizottságával közös rendezvényt is tartott Zalaegerszegen. Az ülésen az agrokémiai centrumok szerepe a tájegység fejlesztésében c. témát tárgyalták, amit a Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás, és a Pacsai Haladás TSz. megtekintése és a tapasztalatokról eszmecsere követett. A munkabizottság az Agrokémiai Munkabizottsággal közösen, novemberben tartja ülését Keszthelyen, a Mezőgazdasági Kemizálási Szolgálatnál. Ennek keretében elemeztük az MKSz szerepét, feladatait a növénytermesztésben.

Az Állattenyésztési Munkabizottságban a VEAB körzetéhez tartozó megyék Takarmányozási és Állattenyésztési Felügyelőségeinek igazgatói tartottak beszámolókat megyéjük hustermelési problémáiról, eredményeiről, feladataikról. Közreműködött a Veszprémben tartott Zeolit szimpozionon, a mezőgazdasági felhasználás c. szekcióülés munkájában. "Az Óvári Tudományos Napok", a munkabizottság közreműködésével zajlott le.

A Kertészeti Munkabizottság Zalaegerszegen a város- és környezetrendezés eredményeivel és terveivel ismerkedett. Pölsz-

kén az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet állomásán tudományos ankétot rendezett, ahol a távlati koncepciók, a kutatási eredmények ismertetése volt napirenden abból a célból, hogy ezeket hogyan lehet figyelembe venni, és alkalmazni a kereszti termelés - különösen Zala megyei - továbbfejlesztésében.

A Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottság egyik ülését a Pápai Állami Gazdaságban tartotta. Az ülésen "A vállalati tartalékok feltárására irányuló törekvések és azok eredményei e gazdaságban" témát ismertették, ill. vitatták meg. Veszprémben a MAE Veszprém megyei Szervezetével közösen szervezett ülésen a vállalati nagyság és eredményesség kapcsolatainak újabb értékelését tárgyalták meg. A következő ülést /december/ a Szili TSz-ben rendezik, ahol a vállalatban belüli munkadíjazási rendszerek eredményeit, továbbfejlesztési lehetőségeit tervezik megvitatni.

A munkabizottságok elkészítették az 1982. évi munkatervüket, pályázati témajavaslatukat.

Állattenyésztési Munkabizottság

Elnök: Szajkó László

Rendezvények; közreműködés a rendezvényeken.

1981. június 12.

"A hustermelés helyzete és fejlesztésének kérdései" címmel vitaulést tartottunk Veszprémben.

Az ülésen a VEAB körzetébe tartozó megyék Megyei Takarmányozási és Állattenyésztési Felügyelőségének igazgatói /Konczos György Győr-Sopron m., Papp Imre Zala m., Csuti Károly Fejér m., Keszei Lajos Veszprém m., Nagy János Vas m., Vaderna József Komárom ./ tartottak tájékoztatót megyéjük hustermelési problémáiról, eredményeiről és a VI. ötéves terv előirányzatairól. Az aktív vitát - amelybe a fentiekén kívül még hozzászóló is bekapcsolódott - dr. Szajkó László elnök foglalta össze.

A munkabizottság vezetői résztvettek az Agrártudományi Szakbizottság 1981. október 20-i ülésén. Meghallgatták dr. Varga János egyetemi tanár, rektor előadását a mezőgazdaság VI. ötéves tervéről, majd résztvettek az azt követő vitában.

Az 1981. október 30-án Veszprémben tartott Zeolit szimpozionon "A mezőgazdasági felhasználás" c. szekcióban dr. Szajkó László látta el az elnöki teendőket.

A szekcióülés levezetését követően vezette a témával kapcsolatos kerekasztal vitát, majd a résztvevők véleményét össze-

foglalva kialakította a vita utáni állásfoglalást.

Az 1981. november 11-én megtartott "Óvári Tudományos Napok" munkabizottságunk közreműködésével zajlott le.

A munkabizottság tagjai az alábbi előadásokat tartották: dr. Szajkó László: "Hushasznu tenyészetek előállítása a hansági tájon". dr. Kovács József: "A husminőség javításának lehetőségei a vágósertés előállításban". dr. Iváncsics János: "Hustermelésre ivadékvizsgált bikák és utódaik néhány tulajdonságának összehasonlító értékelése". dr. Szabó Illés: "A karbamidetetés hatása a hizottbikák húsának minőségére".

A VEAB Állattenyésztési Munkabizottság tagjai az ülészakon meghívottként résztvettek.

A munkabizottság vezetősége 1981. november 14-én tartott megbeszélésén értékelte az ezévi tevékenységét, és megtárgyalta a jövőévi tervet, valamint a pályázatok beadásának fokozottabb szorgalmazását határozta el.

Korábbi észrevételeknek megfelelően döntés született arról, hogy a jövő évtől a munkabizottság tevékenységét az állati termékfeldolgozás problémakörével bővítjük, természetesen néhány új tag felvételével együtt.

Kertészeti Munkabizottság

Elnök: Nagy György

A Munkabizottság két alkalommal ülésezett, és egy tudományos ankétot rendezett.

A tavaszi bizottsági ülés keretében a Munkabizottság Zalaegerszeg város- és környezetrendezési eredményeivel és tervével ismerkedett, s megtekintette a város határában, a víztároló körzetében kialakított üdülőkertot. Az őszi bizottsági ülésen, Keszthelyen, a bizottság titkárának beszámolóját és az 1982. évi munkatervet tárgyalták, s a Munkabizottság úgy határozott, hogy 1982-ben Vas megyében tartja rendezvényeit.

A tudományos ankétot - ahol 45 szakember jelent meg - május 29-én Pölösken, az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet állomásán rendezték. Az ankét célja volt azoknak a távlati koncepcióknak és kutatási eredményeknek az ismertetése, amelyek figyelembe vétele, illetve alkalmazása elősegítheti a kertészeti termelés - különösen Zala megyei - továbbfejlesztését.

Az ankét céljának megfelelően Zsitvay Attila, a MÉM főosztályvezető-helyettese tartott főreferátumot "A zöldségtermesz-

tés helyzetének és fejlesztési terveinek az elemzése révén mutatta be azokat a lehetőségeket, amelyek a növekvő igényeknek megfelelően képesek a koncentrált nagyüzemi zöldségtermesztés-, tárolás-, feldolgozás és értékesítés fejlesztésének a feltételeit biztosítani.

Az előadást követően dr. Károly Árpád, a Zöldségtermesztési Kutató Intézet általános igazgatóhelyettese: "A zöldségtermesztés fejlesztésének ökológiai tényezői Zala megyében"; Tuza Sándor, az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet tudományos főosztályvezető-helyettese: "A zalai tájban termesztésre ajánlható zöldségfajták"; Kapusza János, a Zala megyei Tanács VB főkertésze "A friss és ipari zöldségáru termesztésének helyzete, értékelése Zala megyében"; Eifert Béla, a Magyar Hűtőipar zalaegerszegi Gyárának főmérnöke: "A hűtőipari zöldségnyersanyag biztosításának lehetőségei Zala megyében"; majd dr. Pálfi Dénes, az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet állomásvezetője: "A pölöskei Fajtakísérleti Állomás tevékenysége" címmel tartott korreferátumot.

Az előadás és a korreferátumok elhangzása után a Tanácskozás résztvevői megtekintették a Fajtakísérleti Állomást.

Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottság

Elnök: Buzás Gyula

A Munkabizottság az év folyamán munkatervének megfelelően ezideig két alkalommal ülésezett és még egy ülést tart.

1981. március 20-án a Pápai Állami Gazdaságban szervezett vitailésen dr. Csepregi István, a gazdaság igazgatója tartott bevezető előadást "A vállalati tartalékok feltárására irányuló törekvések és azok eredményei a Pápai Állami Gazdaságban" címmel. Ezt követően aktív tudományos vita bontakozott ki. Az ülésen 16 bizottsági tag, illetve meghívott személy vett részt.

1981. július 2-án Veszprémben, a MAE Veszprém megyei Szervezetével közösen szerveztünk bizottsági ülést, "A vállalati nagyság és eredményesség kapcsolatának újabb értékelése" témában. Az előadó dr. Vági Ferenc, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára volt. A megjelent bizottsági tagok száma 12 fő volt.

1981. decemberében, a Szili Mg-i Termelőségvetkezetben a vállalaton belüli gazdasági önelszámoláson alapuló, korszerű munkadijazási rendszerek eredményeit, továbbfejlesztésük lehetőségeit vitatjuk meg, a Győr-Sopron megyei szövetkezeti gazdaságok ezirányú tapasztalatai alapján.

A munkabizottsági ülések eddigi tapasztalatai alapján tovább kell keresnünk azokat a módszereket, amelyek a tagság

aktivitásának fokozásához, a munka hatékonyságának növeléséhez vezethetnek. Megítélésünk szerint, ezt elsősorban azzal érhetjük el, ha kialakítjuk a bizottsági ülések sajátos, a különböző egyesületi és helyi rendezvényektől eltérő jellegét. Ez teremtheti meg az alapját a kutatómunka összehangolása, orientálása, a publikációs tevékenység, a tudományos káderutánpótlás fejlesztése stb. terén végzendő munkának is.

A bizottság 1982. évi munkatervét és pályázati témajavaslatait decemberi ülésünkön véglegesítjük.

Növénytermesztési Munkabizottság

Elnök: Sárdi Jenő

A bizottság 1981. évre két ülést tervezett. Ebből az elsőt - a PAB Biológiai és Mezőgazdasági Szakbizottságával közös rendezvényként, október 21-én tartottuk meg Zalaegerszegen a Megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson, 35 fő részvételével. Az ülés tárgya volt: Az agrokémiai centrumok szerepe a tájegység gazdálkodásának fejlesztésében. dr. Győri Dániel egyetemi tanár, a mezőgazdaság főbb agrokémiai kérdéseit ismertette bevezető előadásában. dr. Tihanyi Ferenc igazgató, a Zala megyei agrokémiai és növényvédelmi tapasztalatokról, Kustra József társulásvezető pedig a Szigetvári Agrokémiai Társulás szerepéről, tapasztalatairól számolt be. Az előadásokat kérdések és hozzászólások követték. Ennek keretében dr. Kurnik Ernő akadémikus és még további hat résztvevő kért szót. A kérdések, illetve hozzászólások a műtrágyák, mikroelemtrágyák és levéltrágyák használatával; az egyes kulturnövények növényvédelmi kérdéseivel; a melioráció néhány vonatkozásával, valamint a megfelelő képzettségű szakemberek szerepével foglalkoztak. Az ülés résztvevői megsemmisítették az állomás talajvizsgáló laboratóriumát, amelynek jól szervezett, fegyelmezett munkájáról elismeréssel szóltak. Az ülés befejező részében a megjelentek Pacsán, a Haladás MgTSz-nél fehérasztal mellett közvetlen eszmecsere folytattak az elhangzottakkal és látottakkal kapcsolatban.

A Növénytermesztési Munkabizottság ez évi második ülését - a VEAB Agrokémizálási Munkabizottságával közösen november 25-én tartja Keszthelyen a Mezőgazdasági Kemizálási Szolgálatnál.

Ennek keretében elemezzük az MKSz tevékenységét, feladatait, szerepét a növénytermesztésben. Bevezető előadást tart dr. Nádasy Miklós tud.igazgatóhelyettes az agrokémizálás időszerű kérdéseiről. A további három előadásban dr. Nyéki Jenő ny. egyetemi tanár, dr. Tóth Benedek tud. osztályvezető és dr. Örfy László tud.főmunkatárs a folyékony műtrágyázással és más agrokémizálási kérdésekkel foglalkozik. Az előadást bemutató követi.

Ezen a második ülésen határozza meg a bizottság az 1982. évre tervezett ülések témáját is. A jövő évre tervezett üléseken a Fajtakísérleti Állomások tevékenységével és a növény-nemesítés kérdéseivel, valamint a növénynemesítők munkájával foglalkozunk.

2. Biológiai Szakbizottság

Elnök: Salánki János

1981-ben az újjászervezett Biológiai Szakbizottság négy munkabizottságban fejtette ki tevékenységét:

1. Rendszertani és ökológiai munkabizottság /vezetője: dr. Entz Béla.
2. Entomológiai és mikrobiológiai munkabizottság /vezetője: dr. Sáringer Gyula.
3. Gyombiológiai munkabizottság /vezetője: dr. Hunyadi Károly.
4. Élettani és toxikológiai munkabizottság /vezetője: dr. Thuránszky Károly, október 20-tól dr. Kiss István.

A szakbizottság vezetősége 1981. folyamán három ülést tartott. Az elsőn /1981. január 27/ az 1981. évi munkaterveket és az 1982-re kiírandó pályázati témákat tárgyalta, valamint meghallgatta és megvitatta Polgár László /TATA/: "A lucerna és a monokulturás kukorica levéltetű-faunáját támadó entomophagok vizsgálata" c. díjnyertes pályamunka szerzőjének előadását. A második ülés /1981. október 27/ napirendjén szervezeti kérdések szerepeltek, továbbá tájékoztatók hangzottak el a munkabizottságok ezévi tevékenységéről, valamint a beérkezett pályázatokról. A vezetőség kegyelettel emlékezett meg két elhunyt tagja - dr. Thuránszky Károly és Skoflek István - munkásságáról. A vezetőségi ülés után a Szakbizottság felolvasóülést tartott, amelynek programja a következő volt:

1. Megnyitó: Dr. Salánki János,
2. A tudományos gondolkodás és kutatás. Előadó: Dr. Sáringer Gyula,
3. A Bakony hegységben folyó faunisztikai kutatások. Előadó: Dr. Tóth Sándor.

Mind a vezetőségi ülések, mind pedig a felolvasóülés látogatottsága jó volt, a munkabizottságok tudományos aktivitása a korábbi évekhez képest növekedett, összműködésük javult. Munkaterveiket - néhány előre nem látott akadály miatt elmaradt szíkkörü rendezvényt kivéve - teljesítették.

A Biológiai Szakbizottság munkabizottságai 1981 folyamán az alábbi rendezvényeket szervezték:

Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság

Elnök: Entz Béla

A Munkabizottság az 1981. évre két előadóülést és egy tanulmányi kirándulást tervezett, és részt kívánt venni a tihanyi Hidrobiológus Napok előkészítésében és lebonyolításában.

Az év folyamán a tervezettnél eggyel több, vagyis három előadóülést tartottak.

Az elsőt a Székesfehérvári VIZIG-gel közösen rendezték, február 25-én. Ezen több előadás hangzott el, amelyek a balatonygyöröki kísérleti kotrások műszaki és biológiai hatásaival foglalkoztak.

A második előadóülést Veszprémben tartották április 15-én, a Magyar Hidrológiai Társaság Limnológiai Szakosztályával közös rendezésben. Ennek keretében dr. Virág Zoltán a Balaton északparti szennyvizeinek újabb higiénés és laboratóriumi vizsgálatairól, dr. Vörös Lajos, dr. Vizkelety Eva és dr. Tóth Ferenc a keszthelyi-öböl 1979. évi vízminőségi állapotáról, majd dr. Tóth Ferenc a Balatont érő jelentősebb foszforterhelésekről számolt be. A témához dr. Entz Bélán, Istvánovics Verán és dr. Joó Ottón, a felkért hozzászólókon kívül többen szóltak hozzá. Sajnálatos volt, hogy a MHT Limnológiai Szakosztályát - mint társrendező szervezet - ezen az ülésen senki sem képviselte.

A harmadik előadóülés Tihanyban volt, augusztus 4-én. Ennek során dr. Kárpáti István a Balatonfelvidék erdeiről, dr. Nagy Jenő pedig a Bakony kankalin-fajainak elterjedési viszonyairól tartott előadást. Az előadásokat vetített képekkel kísérték.

A májusra tervezett tanulmányi kirándulás, közbejött akadályok miatt elmaradt.

Az októberi tihanyi Hidrobiológus Napok előkészítésében és lebonyolításában a Munkabizottság az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően az MTA Biológiai Kutatóintézetével és a Magyar Hidrológiai Társasággal közösen vett részt. A háromnapos rendezvényen 32 előadás hangzott el, amelyeket élénk vita követte.

Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság

Elnök: Sáringer Gyula

A Munkabizottság 1981. május 5-én a VEAB Székházban a vírusok és a mikroplazmák átvitelében szerepet játszó rovarvektorokról előadóülést tartott, - dr. Horváth József elnökletével. Elnöki megnyitója és bevezető előadása után dr. Szalay-Márzso László a vírusvektor-kutatás újabb eredményeiről, dr. Jenser

Gábor a gyümölcsfa vírusvektor - kutatás jelenlegi helyzetéről és a fonálférgekkel kapcsolatos legújabb hazai kutatásokról, dr. Kuroli Géza a búzán és kukoricán előforduló levéltetvekről és azok vektorszerepéről, dr. Meszleny András a szárnyas levéltetvek populáció- és rajzásdinamikájáról és dr. Sáringer Gyula néhány hazai kabócavektor évi fejlődésmentével kapcsolatos kutatásairól számolt be.

A vírusvektor-témában ez volt az első hazai előadónál. A résztvevők száma 42 volt. Az előadásokhoz számos hozzászólás hangzott el. A tanácskozás a hazánkban eddig elért eredmények összegezésén túl megfogalmazta a jövőben elvégzendő kutatási feladatokat is.

Gyombiológiai Munkabizottság

Elnök: Hunyadi Károly

A Munkabizottság az év folyamán két tanácskozást szervezett:

1. A szántóföldi gyomfelvételezés számítógépes kiértékelésének tapasztalatai /Baranya megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás, Pécs, 1981. április 15./.

A munkabizottság tagjai közül 26-an voltak jelen, és az első napirendi pontként áttekintették a hazánkban alkalmazott gyomfelvételezési módszereket, és azokat kritikailag értékelték. Ezt követően megismerkedtek Baranya megye buza és kukorica kulturáiban három éven keresztül végzett gyomfelvételezésekkel és azok számítógépes kiértékelésének tapasztalataival. A résztvevők megtekintették a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskolán működő nagy számítógéphez kapcsolt és a növényvédő állomásra kihelyezett terminált munka közben. A gyakorlati bemutató konzultációval zárult.

2. Az MTA Martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézetében folyó herbológiai kutatások tanulmányozása /Martonvásár, 1981. június 29. A résztvevők száma 29/.

Dr. Gyórfy Béla tájékoztatta a Munkabizottság tagjait az intézet tevékenységéről és a herbológiai kutatások irányairól. A tájékoztatót követően az intézet munkatársai vezetésével megtekintették a szabadföldi gyomirtási kísérleteket. Ezek közül a búzában és a kukoricakulturákban alkalmazott, a triazin-rezisztens *Amaranthus retroflexus* elleni, illetve a tartamhatás vizsgálatokat kell kiemelni. A szabadföldi bemutató után, a fitotronban folyó kutatómunkát tanulmányozták.

Élettani és Toxikológiai Munkabizottság

Elnök: Thuránszky Károly - Kiss István

A Munkabizottság, mint ujonnan alakult bizottság, 1981. évi munkáját a munkatervben körvonalazott célkitűzéseknek megfelelően végezte. Nagy figyelmet szenteltek a VEAB régió területén működő intézmények és szakemberek közös célok érdekében történő összefogására.

Rendezvényeiket a munkaterv szerint tartották meg:

1. Április 9-én általános ismerkedési jellegű ülést tartottak a NEVIKI-ben, intézettelátogatással egybekötve. A VEAB régió területén felmerülő kérdések, valamint egymás munkájának minél jobb megismerése céljából az ülés napirendjén rövid beszámolók szerepeltek, minden munkabizottsági tag szakterületéről. Második napirendi pontként javaslatok hangzottak el az 1981. évi munkával kapcsolatban. Az ülésen a részvételi arány igen jó volt, gyakorlatilag minden szakterület képviseltette magát.
2. Junius 8-án előadóülést tartottak a VEAB székházában, az alábbi programmal:
  - dr. Antal Attila referátuma, a dioxin toxikológiájáról.
  - dr. Thuránszky Károly és munkatársai korreferátuma a gyógyszerek, ill. növényvédőszeresek hazai engedélyeztetésének néhány problémájáról.Az előadásokat élénk vita követte.
3. Junius 29-július 4. "Mutagén tesztelési módszerek" címmel tanfolyamot rendezett a munkabizottság a Magyar Humángenetikai Társaság Mutagén Szekciójával közös szervezésben, a NEVIKI-ben és a VEAB Székházban. Az előadásokat és demonstrációkat a hazai kutatók mellett neves külföldi szakemberek tartották.
4. November 11-én: Előadóülés Tihanyban a Biológiai Kutatóintézetben. Az ülés dr. S.-Rózsa Katalin vitaindító beszámolójával indult, amelyben az előadó a Tokiói Nemzetközi Farmakológiai Kongresszuson szerzett tapasztalatait foglalta össze, különös tekintettel a Munkabizottságot érintő fő kutatási területekre. A következő programpontra dr. Benedeczky István előadása volt, amelyben az előadó a különböző toxikus anyagok által létrehozott ultrastrukturális változásokról beszélt, különböző szervek esetében. A dr. Biró Péterrel közös munka elsősorban a dikonirt által létrehozott ultrastrukturális és biokémiai elváltozásokra koncentrált halak májában. Mindkét előadást élénk vita kísérte, majd dr. Salánki János az érdeklődőknek bemutatta a Biológiai Kutatóintézet munkáját. Az 1981. évi üléseket minden esetben a hallgatók és érdeklődők magas részvételi aránya jellemezte.

3. Erdészeti Szakbizottság

Elnök: Magyar János

A Szakbizottság munkája 1981-ben a vezetőség január 21-én megtartott ülésével kezdődött. Ezen az ülésen a vezetőség megállapodott a Szakbizottság szervezetében az elmúlt év őszén életre hívott három munkabizottság együttműködésének rendjében, mérlegelte és jóváhagyta az 1981. évi munkatervet, összeállította az éves költségigényt, megvitatta a pályázati témajavaslatokat és tudomásul vette a VEAB kiadványaiban való publikálási lehetőségekről kapott tájékoztatást.

Erdőgazdálkodási Munkabizottság

Elnök: Majer Antal

1. A munkabizottság május 29-i ülésén a kisbalatoni védőrendszer kialakításának témaköre volt napirenden.

Az ülésen - Keszthelyen, a KATE egyik előadótermében - öt előadás hangzott el:

- Dr. Joó Ottó és Lotz Gyula: "A kisbalatoni vízvédelmi rendszer kialakítása";
- Dr. Kárpáti István: "A kisbalatoni védőrendszer biológiai megalapozása";
- Szabó Imre: "A kisbalatoni vízvédelmi rendszer első ütemével kapcsolatos földrendezési és tájalakítási feladatok";
- Dr. Tihanyi Zoltán: "A meglévő és tervezett erdők szerepe";
- Dr. Tompa Károly: "Erdősítési lehetőségek a kisbalatoni vízvédelmi rendszer első ütemében".

Az előadások után az érdekelt intézmények képviselőiben résztvevő 30 személy, mintegy háromórás időtartamu terepszemlét tartott a Zalavár-Zalaszabar-Zalakaros-Balatonmagyaród-Balatonhidvég-Diássziget utvonalon.

Zalaváron a résztvevők tájékoztatást hallgattak a leletmentő ásatásokról, és tanulmányozták a zalakarosi szennyvízelhelyező telepet, ill. ennek 17 hektárra kiterjedő olasznyár-ültetvényét.

Az ülésen 6 javaslatot fogadtak el; ezek az elárasztásra tervezett területek nagymennyiségű szervesanyagának megsemmisítésére, a létesítendő galériaerdők szakszerű fafajmegvá-

lasztására, a Zala folyó vízgyűjtőjében követendő erdőgazdálkodásra, a létesítendő védőrendszer problémáinak a szaksajtóban és az érintett megyék napi sajtókiadványaiban való közlésére vonatkoztak.

2. Október 7-i ülésén a munkabizottság a fahasználat helyzetét és fejlesztésének céljait vizsgálta és vitatta meg a Nyugatmagyarországi Fagazdasági Kombinát viszonylatában, - Sárváron, ill. az ostffyasszonyfai erdőben, majd Szombathelyen, a Kombinát tanácstermében.

Az erdei bemutató után az ülés résztvevői három előadást vitattak meg:

- Dr. Schmidt Ernő: "A fa ipari felhasználásának hatása a fa-termesztésre";
- Dr. Herpay Imre: "A fahasználat helyzete és lehetőségei";
- Dr. Káldy József: "A fahasználati munkák gépesítésének időszzerű kérdései".

A vita 14 javaslat elfogadását eredményezte; a javaslatok mindenekelőtt a NyFK munkájának továbbfejlesztésére irányulnak.

Faipari Munkabizottság

Elnök: Cziráki József

1. A munkabizottság március 31-én Zalaegerszegen a Zala Butorgyárban, április 1-én pedig Nagykanizsán a Kanizsa Butorgyárban tanulmányozta és értékelte a VEAB régióban folyó butorgyártás fejlesztésének kérdéseit.

A kétnapos ülésen - a gyárakban látottakon kívül - három előadás szolgált az eszmecserék alapjául:

- Szalay Ferenc: "A Zala Butorgyár fejlesztési tervei";
- Kormos Ernő: "Várható fejlesztések a butoriparban a VI. ötéves tervben";
- Németh Alajos: "A Kanizsa Butorgyár fejlesztési tervei".

Az eszmecserék eredményeként további konkrét fejlesztési tennivalókra derült fény. Ezek kidolgozására a munkabizottság - dr. Winkler András javaslatára - két butoripari munkacsoportot alakított. Az egyiket azzal a feladattal, hogy korszerű szárítási és felületkezelési eljárásokat dolgozzon ki, a másikat pedig azzal, hogy a butoripari szerelvények fejlesztésének céljára javasoljon megfelelő eljárásokat, ill. módosításokat. A munkacsoportoknak elsősorban 1982-ben kell majd az eredményeikről számot adniuk.

2. Szeptember 16-i ülésén a munkabizottság a hazai fűrészipar fejlesztési kérdéseinek a megtárgyalását vette napirendre,

különös tekintettel a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Lenti Fűrészüzemének a fejlesztésére.

A Fűrészüzem tanácsstermében:

- Dessewffy Imre: "Fűrésziparunk fejlesztési tervei a VI. ötéves tervben";
- Várhelyi József: "A Lenti Fűrészüzem fejlesztése";
- Hargitai László: "Kerettűrészlapok éltartósságának növelése" címmel tartott előadást. Az előadások elhangzása után a résztvevők megtekintették a fűrészüzemet, majd megvitatták a napi-rendre tűzött problémát mind általános, mind konkrét vonatkozásaiban, és kivétel nélkül egyhanguan elismeréssel nyilatkoztak a Fűrészüzem fejlesztésében máris megvalósult példamutató eredményekről.

Végül a munkabizottság elhatározta, hogy működéséről részletes ismertetést készít, s azt - tagjain kívül - a VEAB régió valamennyi érdekelt szakemberének is megküldi.

Vadgazdálkodási Munkabizottság

Elnök: Kóhalmy Tamás

1. A munkabizottság március 31-én a Mezőföldi Erdő- és Vadgazdaságnál tartott ülést Soponyán.

Az ülés keretében két előadás, ill. két témát ismertettek és tárgyaltak meg:

- Markovics László: "Az intenzív apróvadgazdálkodás";
- Dr. Rácz Antal: "Az erdő- és vadgazdálkodás együttes és korszerű művelése" c. előadása.

Markovics László a fácán-, a vadkacsa- és a vadlibatenyészésben elért eredményeket ismertette és számadatokkal világitotta meg a Gazdaság tenyésztő-munkájának az eredményességét is.

Dr. Rácz Antal az erdő- és a vadgazdálkodás összhangba hozásának feltételeiről és lehetőségeiről szólva kiemelte a tekintetben a vadgazdálkodási üzemtervek jelentőségét, majd a vad okozta károk mértékének megítélésével kapcsolatos szemlélet munkaköri sajátosságairól mondott példákat, - rámutatva egyszerre arra is, hogy a hivatásos vadászok szakmai képzettsége elmarad a követelményektől.

Több lényegbevágó felszólalás eredményeként a munkabizottság úgy határozott, hogy az erdő- és vadgazdálkodás között kétségtelenül fennálló érdekellentétek feloldása, vagy legalábbis csökkentése végett - megfelelő előkészítéssel - 1982 tavaszán meg kell rendezni a VEAB régióban az erdőművelő és vadgazdálkodó szakemberek együttes ülését.

2. Őszi ülését a munkabizottság október 7-én rendezte, a Vértesi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál Tatabányán, ill. Tatabán.

Az ülés résztvevői megtekintették a Vértestolna határában létesített vaddisznóskertet, majd - Tatára visszatérve - meghallgatták Ferencz László: "Az intenzív nagyvadgazdálkodás lehetőségei és új utjai" című előadását.

Ferencz László ismertette a társadalom részéről az erdővel szemben megnyilvánuló üdülési igényeket, rámutatva egyszersmind arra a sajnálatos tényre, hogy az erdei járókelők között akadnak olyanok is, akik a turisztikai berendezéseket megrongálják; az ezek védelmére hozott törvényes intézkedés nem realizálható. A Vértesben a parkerdei rongálásokkal okozott kár csupán 1981-ben 350 ezer Ft-ra rug; nagyon zavarja ez a korszerű nagyvadtenyésztést, ill. nagyvadgazdálkodást, s az ötnapos munkahétre való áttérés a nehézségeket előreláthatóan méginkább fokozni fogja, pedig a szükséges tennivalókat már a nagyüzemi, erősen gépesített és kemizált mezőgazdálkodással is igen nehéz összeegyeztetni.

Az előadással kapcsolatban elhangzott hozzászólásokból ugyancsak kitűnt, hogy a valóban intenzív nagyvadgazdálkodás megvalósítása igen sok és igen különféle természetű probléma megoldását követeli meg.

Ferencz László ismertette végül azokat a tapasztalatokat is, amelyeket a vaddisznóskertben létesített vadföldek természet takarmánynövények fogyasztásának mértéke és sorrendje tekintetében szerzett a Gazdaság, s amelyek mint lényegében tervszerű kutatómunka eredményei, bizonyára más esetekben - más vaddisznóskertekben is - jól hasznosíthatók lesznek.

A munkabizottsági üléseket a titkárok: dr. Tompa Károly, dr. Winkler András és dr. Varga Ferenc, a lehetőségekhez képest gondosan készítették elő; az egyes üléseken elhangzott eszmecserek vezetését, a vélemények, ill. javaslatok összefoglalását az elnökök: dr. Majer Antal, dr. Cziráki József és dr. Kóhalmy Tamás, szakszerű tárgyilagossággal és előremutatóan végezték.

Az ülések eredményességét fokozta, hogy mindegyikhez terepi /erdei, mezei, ill. gyári/ bemutató kapcsolódott. A napirendre tűzött témák megvitatását élénkitette, hogy az üléseken a bizottsági tagokon kívül alkalmanként külön meghívottak is részt vettek.

A jövőben még inkább sulyt kell vetnünk arra, hogy az üléseken az előadók a javaslataikat, a határozathozatal érdemi előmozdítása végett, már előre pontokba foglalva tárják a résztvevők elé.

Az Erdészeti Szakbizottság nagyra értékeli azt a segítséget, amit a Sopronban 1980. novemberében megtartott: "Az erdő és a víz" című országos munkaértekezlet anyagának kiadásával kapott.

4. Jogtudományi Szakbizottság

Elnök: Hardy Zoltán

A Szakbizottság és a hozzá kapcsolódó 3 munkabizottság /Államjogi és Államigazgatási Jogi; Büntetőjogi; Polgári Gazdasági és Környezetvédelmi Jogi/ 1981-ben folytatott tevékenységének lényegét az alábbiakban foglalom össze:

A Szakbizottság 1981-ben két munkaülést tartott. Az első alkalommal a VEAB kutatási főirányához kapcsolódó témákat vitatták meg. A részben a Mészaki Szakbizottság közlekedéstudományi munkabizottságával együttesen tartott ülésen az elemzett tanulmányok a VEAB kutatási főirányához kapcsolódtak.

Eszerint a szakbizottság áttekintette a környezetvédelem gyakorlati megvalósulására irányuló törekvéseket, a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatában. A régióra kiterjedő birói gyakorlat összefoglalását dr. Kiss Ernő és dr. Tarr György végezték.

Dr. Bakács Tibor előterjesztésében foglalkozott a szakbizottság a környezetpolitika, a jogpolitika és a kártérítés összefüggéseivel. A téma megközelítése sokoldalúan történt.

A szakbizottság dr. Lőrincz Lajosnak, az állam és jogtudományok doktorának az előterjesztésében vizsgálta a közigazgatás fejlesztésének jövőbeli irányait, lehetőségeit. Társadalompolitikai jelentőségű témaként elemezte az alkoholizmus elleni küzdelem társadalmi és jogi eszközeit, különös tekintettel összpontosítva a Fejér megyei eredményekre. E tapasztalatokat dr. Tóth István foglalta össze.

Széleskörű gyakorlati tapasztalatokat foglalt össze dr. Magyar Henrik, a városi tanácstag munkát elemző tanulmányában.

A Jogtudományi Szakbizottság tagjai számos központi szaklapban publikáltak. Kimunkáltak több olyan tanulmányt, amelyeknek munkaülési vitája után javaslatot teszünk VEAB monográfiaként történő közzétételükre is.

Államjogi és az Államigazgatási Jogi Munkabizottság

Elnök: Tóttó János

- A jogpropaganda tanácsai koordinálásának Fejér megyei tapasztalatai és a továbbfejlesztés lehetőségei.

- A számítógép alkalmazása a lakásgazdálkodásban.
- Az ügyintézés korszerűsítésének tapasztalatai.
- A városkörnyéki községek tanácsi irányításának helyzete.
- A tanácsi és a nem tanácsi szervek együttműködésének kapcsolattrendszere, a továbbfejlesztés lehetőségei.

A munkabizottság tevékenységében különös aktivitást a Fejér megyei szakemberek mutatnak, de elégedetten nyilatkozhatunk a Győr- Sopron megyei munkatársakról is.

Az I. negyedévi - az alakuló-ülést a VEAB székházában, Veszprém-ben tartották. A munkabizottság döntése alapján soron következő üléseit minden esetben más-más megyében tartja. Így a II. negyedévi ülést Székesfehérváron, a III. negyedévit pedig Győrben tartottuk. A IV. negyedévi ülést ismét a VEAB székházában rendezzük.

A tanulmányok előterjesztői vállalt feladataikra megfelelően felkészültek. Tanulmányaikat időben elkészítették, és azokat a munkabizottság tagjainak az ülésekre szóló meghívóval együtt írásban megküldték.

A tanulmányok színvonala - bár elsősorban a gyakorlati tapasztalatokra támaszkodtak - a követelményeknek megfelelő volt. A tárgyalt témákban sok új, gondolatébresztő, a továbbfejlesztést elősegítő javaslatot tartalmaztak. A munkabizottság tagjainak véleménye szerint a tárgyalt témák napirendre tűzése, a tanulmányok megismerése és az ülésekre való felkészülés, az üléseken elhangzott vélemények ismerete, jelentősen elősegítette szervezett önképzésüket. Célunk, hogy a jövőben a tanulmányok elméleti megalapozottságát fokozzuk, és a gyakorlati tapasztalatok mellett a téma történeti áttekintését is feldolgozzuk.

A munkabizottság tagjainak aktivitását a következők jellemzik:

A munkabizottság 22 tagja közül:	megjelent	felszólalt
- I. negyedévi ülésen	15	8
- II. " "	12	10
- III. " "	15	10

Az üléseken a napirendek előadóihoz feltett sok kérdés és a tárgyalás során kifejtett vélemények igazolják, hogy a munkabizottság tagjai a tanulmányok vitájára megfelelően felkészültek.

Büntetőjogi Munkabizottság

Elnök: Szilcz Ákos

A Munkabizottság 1979. évben olyan döntést hozott, hogy a következő években az 1978. évi IV. sz. törvénynek, a Büntető Törvénynek az új büntető jogintézményekre vonatkozó rendelkezéseit, illetve az új jogintézmények gyakorlati érvényesülésének tapasztalatait dolgozza fel, tudományos szinten. A feldolgozás természetesen a Veszprémi Akadémiai Bizottság régiójához tartozó területeken működő büntetőbiróságok gyakorlatára irányul.

Eddig a pénzbüntetések kiszabására vonatkozó rendelkezések gyakorlati érvényesülésének elemzése történt meg, 1981-ben pedig a törvénynek, a pártfogó-felügyelet elrendelésére és végrehajtására vonatkozó tapasztalatait vizsgálta meg a bizottság. Folyamatban van a büntető törvénykönyv ama rendelkezéseinek elemzése és a gyakorlati tapasztalatok vizsgálata, amelyek a mellékbüntetéseknél önálló büntetésenként való alkalmazását teszik lehetővé.

1981. évben a munkabizottság egy alkalommal tartott ülést, mégpedig március hó 9. napján. E munkabizottsági ülésen megtárgyaltuk a munkabizottság tevékenységével kapcsolatos tapasztalatokat. Tájékoztattuk a munkabizottság a VEAB előző évi közgyűlésén elhangzott elnöki beszámolóiról, abból is külön arról a részről, amely konkrétan a munkabizottság tevékenységét elemzi. A munkabizottsági ülés második napirendi pontjaként megvitattuk a pártfogó-felügyelet elrendelésének és végrehajtásának tapasztalatairól készült tanulmányt.

A munkabizottság tagjai között számos jól képzett, politikailag és szakmailag egyaránt magas szinten álló megyei vezető van, aki egyöntetűen azt látja leghasznosabbnak, ha a gyakorlati élet mindennapi kérdéseinek tapasztalataiból levonható jogpolitikai és tudományos következtetéseket a régióra vonatkozóan összegezik és az illetékes szervek elé tárják.

A VEAB Elnöksége az eddig folytatott két kutatásunk eredményeként készült tanulmányt megküldte az Igazságügyi Minisztériumnak, a Legfőbb Ügyészségnek, a régióhoz tartozó területi igazságügyi és ügyészségi szervek vezetőinek, akik e tanulmányokat rendkívül hasznosnak, alaposnak és magas színvonalúnak találták.

A már említett munkabizottsági ülés második napirendjeként megvitattuk a pártfogó-felügyelet elrendelésének és végrehajtásának tapasztalatairól készült tanulmányt. A dr. Gyepes István munkabizottsági titkár által készített dolgozat a munkabizottság tagjainak, a tagok többségének résztanulmánya alapján készült, tehát élénk és aktív tevékenységet jelez.

A tanulmány vitájában részt vettek az Igazságügyi Minisztérium és a Legfőbb Ügyészség képviselői. A tanulmányt megküldték az Országos Kriminológiai és Krimonalisztikai Intézet igazgatójának, valamint dr. Földvári József pécsi egyetemi rektor-nak, a Pécsi Akadémiai Bizottság tagjának. A széleskörű és nagyon alapos vita alapján a bizottság a tanulmányt elfogadta, kisebb kiigazításokkal elfogadta az összefoglaló megállapításokat is, és javasolta, hogy a VEAB Elnöksége, most már az így elfogadott tanulmányt és megállapításokat juttassa el a központi igazságügyi szervekhez.

A munkabizottság tagjainak száma 1981-től növekedett. Fejér megye területéről két új taggal gyarapodott a bizottság létszáma. Mind a két tag aktívan kapcsolódik a munkába. Az egyik új munkabizottsági tag, a most elbírálás alatt álló pályázatok lektori feladataiban is részt vett, a munkabizottság elnökével együtt.

A Polgári-Gazdasági- és Környezetvédelmi-Jogi Munkabizottság

Elnök: Bakács Tibor

Ülést tartott Veszprémben 1981. október hó 20. napján, amelyen az alábbi előadások hangzottak el:

1. Dr. Kotz László: "A szövetkezeti politika néhány időszerű kérdése és a jogi szabályozás".
2. Dr. Prugberger Tamás: "A szövetkezetek gazdasági önállósága és az állami felügyelet".

A munkabizottság több tagja részt vett az AIDA és a Magyar AIDA szekció együttes ülésén 1981. október 12-én Budapesten. Az előadások és a vita témája a környezetvédelem és a biztosítási jog kapcsolata volt. A munkabizottsági tagok közül előadást tartott dr. Bárd Károly.

A Hazafias Népfrent Országos Elnökségének megkeresésére a munkabizottság véleményezte a készülő új természetvédelmi törvényt.

A munkabizottság hat tagja: dr. Bakács Tibor, dr. Bárd Károly, dr. Egerszegi Gyula, Illés István, dr. Szentgyörgyi Rezső, dr. Tarr György és részt vett a "Környezet kár - gazdasági veszteség" című monográfia összeállításában és megírásában. A könyv 1982 tavaszán jelenik meg az OKTH anyagi támogatásával Budapesten, a Statisztikai Kiadónál.

5. Kémiai Szakbizottság

Elnök: László Antal

A Szakbizottság 1981. évi munkája - a munkabizottságai munkájához hasonlóan - az elmúlt évben kidolgozott, szélesített munkaterv szerint folyt.

A Szakbizottság a január 15-i ülésen megtárgyalta és elfogadta azokat a kémiai kutatási-fejlesztési irányokat, amelyekkel Munkabizottságai tematikáján tulmenően kiemelten kíván foglalkozni. Ez az irányított tevékenység - a régióbeli adottságokkal és általános VEAB-célkitűzésekkel összhangban - a korrózió témakörét, a műszeres anyagvizsgálatok kérdéseit és a kis energiaigényű vegyipari műveleteket foglalja magában.

A január 15-i ülésen Kincses Gyula a Szakbizottság tagja, előadói ülés keretében, a Péti Nitrogénművek jubileuma kapcsán, előadást tartott: "A modern ammóniatechnológia kialakulása a Péti Nitrogénműveknél" címmel.

A szakbizottság május 19-én az egyik kiemelt irány tárgykörében, - vendégek részvételével - foglalkozott a röntgenspektrometria eredményeivel és lehetőségeivel, ásványi nyersanyagok, kémiai nyersanyagok és energiahordozók vizsgálata kapcsán. A tudományos ülésen Jánossy András: "A röntgen-mikroanalitikai módszer alkalmazása hazai ásványi nyersanyagink kutatásában" címmel és Bálint Tibor: "Röntgenfluoreszcencia-spektrometriás elemzés kőolaj- és petrolkémiai anyagrendszerek vizsgálatában" címmel tartott előadást.

A szakbizottság programjának megfelelően, október 8-án a VEAB székházban kerekasztal-megbeszélést tartottunk, aminek célja, a régióban folyó korróziós kutatások, illetve a régiót érintő korróziós problémák áttekintése, megvitatása volt. A megbeszélés bevezetőjét Ratkovics Ferenc tartotta: tájékoztató, rövid előadások Bálint Tibor /MÁFKI/, Simor László /SzKFI/, Herendi József /MÁFKI/, Polányi Győző /NEVIKI/, Ritterodesz László /NIKE/, Kemény György /NEVIKI/, Heil Bálint /VVE/, Horkai Ferenc /BUDALAKK/, Zalka Lajos /SzKFI/, Maleczki Emil /VVE/, Vitális László /ALUTERV/ és Németh Károly /Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem/ részéről hangzottak el. Az ülés során világosan kirajzolódott a kutatási-fejlesztési munka fokozottabb összehangolásának, továbbá a régióbeli kutatóhelyek korróziós kutatásba való fokozottabb bevonásának, illetve hasznosításának szükségessége.

A november 13-i szakbizottsági ülés keretében, vendégek részvételével - Markó László tartott előadást: "A homogén katalízis ma: elmélet és nagyipar" címmel.

A Szakbizottság, az előbbieken kívül esetenként részt vett munkabizottságai programjában, javaslatot dolgozott ki az 1982. évre kiírt pályázati tematikához, szorgalmazta, két témakörben monográfia jellegű tudományos anyag összeállítását és foglalkozott a következő évi programjának előkészítésével.

Agrokemizálási Munkabizottság

Elnök: Nádasy Miklós

Alakuló ülését 1981. február 23-án tartotta, ahol meghatározta az éves programot és a pályázati javaslatokat.

Május 28-án a Környezetvédelmi Munkabizottsággal együtt a növényvédőszer-maradékok vizsgálatával foglalkozó együttes tudományos ülést tartottunk Veszprémben, a VEAB székházban.

Az év második felében, november 25-én a VEAB Növénytermesztési Munkabizottságával tartottunk közös tudományos ülést, amelyen mintegy 40 fő vett részt. Az ülésen négy átfogó jellegű plenáris előadás hangzott el. Elsőként Nádasy Miklós tartott előadást: "Az agrokemizálás néhány időszerű kérdése" címmel. Előadásában főként a hazai originális növényvédőszer-kutatás előzményeit és az eredményes kutatás feltételeit fejtette ki. Kritikailag elemezte a lehetséges választható kutatási stratégiák jellegét, majd részletesen kifejtette a NEVIKI-ben végzett növényvédőszer-kutatás folyamatát és azok részfolyamatait, az ezekhez hozzárendelt szervezeti kereteket és kutatási-tervezési megoldásokat. Ezt követően Nyéki Jenő a Növénytermesztési Munkabizottság elnöke tartotta meg előadását: "A folyékony műtrágyagyártás szerepe a talajerő fenntartásában" címmel. Bevezetőjében a műtrágya-felhasználás és a természetközötti összefüggéseket elemezte, majd a szilárd műtrágyázás korlátait látva, új lehetőségként a folyékony műtrágyázás bevezetésének előnyeit taglalta, ami indokolja mind nagyobb mérvű bevezetését, agronómiai és ökonómiai szempontból egyaránt. Tóth Benedek: "Az MKSz tevékenységének tapasztalatai és feladatai a hazai növénytermesztésben" címmel tartotta meg referátumát. Beszélt azokról az összefüggésekről, amelyek az innovációs folyamatban a kutatás-gyártás-felhasználás egységét jelentik. Tájékoztatta a munkabizottsági ülés résztvevőit az MKSz tevékenységéről a szántóföldi növénytermesztés, a rét-legelő-gazdálkodás, a kemizálás, a folyékony műtrágyázás technológiai folyamatának kimunkálása területén. A közeljövő feladatai közül kiemelte azt a lehetőséget, hogy a szervesanyag-gazdálkodás és műtrágyázás összekapcsolásával megerősíthetők azok a talajbiológiai folyamatok, amelyek a talajtermékenység fokozásának részesei. Orffy László: "A folyékony műtrágyázás nagyüzemi kísérleti eredményei" című előadásában beszámolt arról az utról, amelyet a hazai folyékonyműtrágya-felhasználás a kezdeti kísérletektől a mai időkig megtett. Részletesen beszámolt a NEVIKI-MKSZ által UAN-olddal végzett

nagyüzemi kísérletek terméstoppletet hozó eredményeiről. Bebizonyosodott az oldat-fejtrágyázás létjogosultsága buza; árpa-, rizs-kulturákban, továbbá ösziyek N-trágyázásában. Bemutatta végül a szuszpenziós műtrágyázáson alapuló folyékony műtrágyázási rendszerek nagyüzemi kísérleti eredményeit is és az ezekkel kapcsolatos üzemszervezési, gazdaságossági és gépészeti tapasztalatokat. Legvégül a résztvevők megtekintették a NEVIKI-MKSz bemutató telepen működő helyszíni szuszpenziós műtrágya-előállító telepet.

"A kemizálás lehetőségei és korlátai a mezőgazdasági termelészövetkezetben" tárgykörben a Csopak Tája TSz-nél tervezett tudományos vitaülést technikai okok miatt 1982-re halasztottuk.

Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság

Elnök: Horváth Róbert

Az év során két munkabizottsági üléssel összekapcsolt előadói ülést tartott: április 10-én Nagykanizsán, október 29-én Komáromban. Az előző évekhez hasonlóan az ülés témaválasztása kapcsolódott a rendező vállalat profiljához. Mindkét alkalommal jól sikerült üzemlátogatás zárta az ülést.

Nagykanizsán, a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárban tartott ülésen, Olajos Dezső előadóként való felkérésével, valamint az olajiparban és kutatóintézetekben dolgozó szakemberek részvételével, a kőolaj- és gázipari korrózió témakörében bontakozott ki széleskörű vita.

Komáromban, a Kőolajipari Vállalatnál tartott előadói ülésen témaként a kenőolajgyártás és adalékolás szerepelt. A program szerint az ülésen Vámos Endre a tribológia és kenőanyagkutatás kérdéseiről, Kántor István a kenőanyagfejlesztés tendenciáiról és Lengyel Jenő a KKV kenőanyag-előállítási és gyártásfejlesztési szerepéről tartott előadást. Az előadásokat Zalai András, Bartha László és Valasek István korreferátuma egészítette ki. Kutatók és vállalati szakemberek előadásaiából a résztvevők áttekintést kaptak a magyarországi helyzetről, a fejlesztés irányairól és gondjairól.

Előkészítettünk egy további munkabizottsági ülést, amelynek témája a jövő évi munkaterv kidolgozása, és amelyen a munkabizottság egyik tagja tudományos disszertációjának anyagából konzultációs céllal előadást tart.

Az OKGT felkérésére a munkabizottság vitaülést tartott március 10-én, Veszprémben, az "Élegetéses olajtermelési eljárásoknál alkalmazható fizikai-kémiai ellenőrzési módszerek" témakörben, amelyen Kassay Árpád bevezető előadásában ismertette az eredményeket, lehetőségeket és problémákat. Ennek célja volt - az új olajtermelési eljárás üzemszerű bevezetését megelőzően -, a folyamat ellenőrzését, kézben tarthatóságát mutató pa-

raméterek kiválasztása. A megvitatott és kialakított közös véleményyt továbbítottuk az OKGT vezetőihez.

A fentiekén kívül a munkabizottságunk kezdeményezésére: "Az innovációs lánc kérdése az iparban" címmel előadást tartott dr. Korányi György.

Környezetvédelmi Munkabizottság

Elnök: Kerényi Ervin

A környezetvédelem kémiai kérdéseire kiterjedő programja kapcsán az Agrokémizálási Munkabizottsággal együtt május 28-án, Veszprémben a növényvédőszer-maradékok vizsgálatával és hatásával foglalkozó tudományos ülést tartott. Az ülés során hat előadás hangzott el. Ambrus Árpád a növényvédőszer-maradékok nemkívánatos hatásainak megítélési szempontjairól, a vizsgálatok irányairól és módszereiről tartott előadást. Sárvári László a növényvédőszer-maradékok gabonakultúrákban való meghatározásának lehetőségeiről szolt. Zakar Ferenc a peszticidek talaj és víz közötti megoszlásának vizsgálati metodikájáról számolt be. Fizesi István és munkatársai előadása két peszticidre vonatkozó üvegházi expozíciós és bomlásdinamikai vizsgálatokkal foglalkozott. Pfeifer Gyula és munkatársai előadása, a szunyogirtásra használt inszekticidek maradványanalízisét, bomlásvizsgálatát és alkalmazási tapasztalatait foglalta magában. Végül Kovácsné Huber Györgyi munkatárssal együtt összeállított előadása gyomirtók metabolitos változásainak akváriumos modellezéssel való vizsgálatáról adott beszámolót. Az előadások és az előadásokat követő érdeklődés, vita és megbeszélés jó visszatükrözése volt a környezetvédelem növényvédőszer-maradékokkal kapcsolatos területén, a tudományos kutatás elért eredményeinek és megoldatlan problémáinak.

A Munkabizottság a MTESz Fejér megyei Szervezetének Környezetvédelmi Munkabizottságával és a HNF Fejér megyei Elnöksége mellett működő Településpolitikai és Környezetvédelmi munkabizottsággal együtt október 29-én, Székesfehérváron, a szennyezett vizek és szennyviziszapok kezelésének és felhasználásának problémáival és eredményeivel foglalkozó, előadói ülést tartott. Az ülésen Illyés András a székesfehérvári szennyviziszapok elhelyezésével és termikus szárításával, a kapcsolatos lehetőségekkel és megoldásokkal foglalkozott /Virágh Károlynéval együtt összeállított/ előadásában. Tóth András előadása a székesfehérvári, nagyobb nehézfém-tartalmu szennyviziszapok mezőgazdasági hasznosítására végzett kísérletekről és az iszapfelhasználással elért termésnövekedésről számolt be. Lukács József a VIDEOTON hulladék galvánvizeinek tisztítására végzett tanulmányokról és tervekről adott áttekintést, különös tekintettel az ioncsere és az elektrokoaguláció lehetőségeire.

6. Műszaki Szakbizottság

Elnök: Déri Márta

A Szakbizottság vezetősége február hó 6-án tartotta évi első ülését. Ennek keretében megvitatta és elfogadta a Szakbizottság, valamint 8 munkabizottsága éves munkatervét.

Foglalkozott a munkabizottságok tevékenységi körének pontosításával, kapcsolataik, együttműködésük fokozásának lehetőségeivel. Megvitatta a pályázati kiírások témaköreit és a javaslatokat eljuttatta az Elnökséghez.

A vezetőség - a már hagyományos - nagy rendezvény előkészítésére tett intézkedéseket és megbizta a gépészeti munkabizottság vezetőségét az operatív feladatok elvégzésével. Feladataink között szerepelt az újonnan megbízott munkabizottsági vezetők fokozott segítése is.

Az egyéb kérdések keretében foglalkoztunk a tudományos minősítés szempontjából szóbjöheto fiatal szakemberek körének felmérésével.

Munkatervünknek megfelelően az éves nagy rendezvényünket október 27-én tartottuk a Győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán.

A rendezvényen már megvalósult, máshol is hasznosítható új eredményeket ismertettünk, az energiagazdálkodás területén.

A nagy érdeklődéssel kísért program keretében: dr. Pleva László a hógazdálkodás aktuális kérdéseiről; majd a közúti járművek energia-racionalizálásának időszerű feladatairól; dr. Nagyszokolyai Iván és Gál Péter tartott igen színvonalas, tartalmas előadást.

Ezt követően ismertetések hangzottak el konkrét témákban. Fodor László és dr. Takács József a gázcementálásnál elért energia-megtakarítást közölték. Gönczi Pál a hazai szerekből előállított kohókokszt felhasználását értékelte.

Dr. Régeni László a villamosenergia-gazdálkodás feladatait ismertette.

Dr. Kiscelli László főigazgató tájékoztatót a főiskola munkájáról és bemutatta a korszerű műhelyeket és laboratóriumokat is.

A rendezvény tartalmi célkitűzésén tulmenően fórumot teremtett a fiatal szakemberek számára, akik magasszintű felkészültségükkel elnyerték a résztvevők elismerését.

A rendezvény keretében megtartottuk a Szakbizottság ülését is. Ezen körvonalaztuk a jövő évi terveket. Elhatároztuk, hogy a hőenergia-visszanyerés, és hasznosítás témakörben tartunk nagy rendezvényt, és arra külföldi előadókat is meghívunk.

A Szakbizottság vezetőségéhez 6 pályámi érkezett bírálatra. A szakvéleményezést elvégeztük és javaslatainkat az Elnökséghez továbbítottuk. A pályámi bírálatában tevékenyen részt vettek dr. Szücs Ferenc, dr. Pleva László, dr. Hauszner Ernő, dr. Horváth Aurél, dr. Tamás Ferenc, dr. Kocsis Géza, dr. Káldi Pál, dr. Menyhárt Miklós, dr. Pályi Gyula, dr. Szeifert Ferenc és Parragh Levente, Tevékenységükért ezuton is köszönetet mondtunk.

A vezetőség elhatározta, hogy a pályámi sorsát fokozottan figyelemmel kísérik és erre a vezetőségben felelőst is megbízunk.

Aluminiumipari Munkabizottság

Elnök: Tóth Béla

Előirányzott éves programunk keretében 1981. június 29-én a VEAB székházában szakmai nappal egybekötött munkabizottsági ülést tartottunk. Vitaindító előadást Geisbühl Mihály tartott: "Az energiagazdálkodás aktuális kérdései az aluminiumiparban" címmel.

Az előadáshoz korreferátumot Frank László tartott.

A meghívott vendégekkel kibővített szakmai napon megjelentek részéről igen nagy érdeklődés nyilvánult meg az energiagazdálkodás aktuális kérdéseit általánosan bevezető, majd az aluminiumiparra vonatkozó, részleteket ismertető előadás iránt. Az előadás az energiatermelés növekedése és a hozzátartozó beruházási költségek változására vonatkoztatva tanulságos elemzést adott, különösen a beruházások tervezése és az energiahorozók struktúrája vonatkozásában. A tömbaluminium árában az energia részarányának növekedése a termékstruktúra kedvezőbb kialakítására hívta fel a figyelmet, mint pl. célötvetek előállítására.

Az előadás kitért egyes külföldi nagyvállalatoknak az energia felhasználásának csökkentésére irányuló célkitűzéseire, ezen belül az energiatakarékos technológiák exportjának előtérbe helyezésére Japánban.

A korreferátum hazai aktualitásokkal egészítette ki az elhangzott előadást, kitérve azokra a lehetőségekre, amelyek az ajkai gyár energiafogyatás-struktúrájának elemzése alapján, további energiamegtakarításhoz vezethetnek.

Az előadáshoz hozzászólók az energiatakarékos technológiák bevezetésének "forrásoldala" /hitelek/, a hulladékok energiamegtakarítással járó feldolgozásához szóltak hozzá. Érdekes volt a termékek árszerkezetében az energiahányad növekedésének, mint "energia-infláció"-nak megjelölése.

A vita konklúziója az energia racionális felhasználását helyezte előtérbe az új beruházásokkal szemben.

A munkabizottság munkája a második félévben a négy témacsoport, nevezetesen a bauxitbányászat, a timföldgyártás, az alumíniumkohászat és a fémgyártmányfejlesztés vezetőinek munkaértekezletével fejeződik be. Megvitatják az 1982. évi program operatív tervét, az 1981. évre beérkezett pályamunkák és az 1982. évre kiírandó pályázatok témakörét.

Elektrotechnikai Munkabizottság

Elnök: Régeni László

A munkabizottság 1981. évi munkaterve két munkabizottsági ülés megtartását irányozta elő.

Az első - 1981. április-május havára - tervezett ülés nem valósult meg. Az előadók és korreferálók időpont egyeztetését sajnos nem sikerült időre megoldani. A témát a következő év egyik ülésén megvitatják.

A második munkabizottsági ülést 1981. november 12-én, Veszprémben a VEAB székházban tartották. Az ülés témája a meghívóban feltüntetett: "Mérőberendezések folyamatos villamosenergia ellátási problémái" volt. A második előadó személyében változás történt, Szandtner Vilmos helyett Galántai Csaba tartotta meg a VBKM fejlesztési és gyártási tevékenységéről a beszámolót.

E munkabizottsági ülés - a relative kis létszám ellenére - a legtartalmasabb volt a Munkabizottság eddigi működése alatt.

Az Elektrotechnikai Munkabizottság ezen kívül részt vett a Műszaki Fizikai Munkabizottság által 1981. október 7-én rendezett ankéton egy korreferátummal /Bors József/, valamint a Gépészeti Munkabizottság által szervezett Műszaki Szakbizottsági ülésen, ugyancsak egy korreferátummal /Régeni László/.

A Munkabizottság tevékenysége az első félévben kevésbé, a második félévben elfogadhatóan aktív volt.

Földtudományi Munkabizottság

Elnök: Somogyi József

1. A Bányászati Szakcsoportban létrejött az eocén bányák műveléstechnológiai és ásványvagyongazdálkodási feladataival kapcsolatos munkacsoport. Elnöke: Mohos Rudolf. 1981. április 20-án tartott megbeszélésen /8-an vettek részt/ a feladatokat fogalmazták meg, első munkaiülésüket 1981. végére tervezik.
2. A Geodinamikai Szakcsoport október 7-9-én Veszprémben két-napos ülést rendezett "A hazai elektromágneses kutatási módszerek egységesítése és az értelmezési kérdések" témában, a dunántúli vezetőképességi anomália értelmezésénél szerzett tapasztalatok alapján. Ezen az ülésen mintegy 30 szakember vett részt az OKGT, a MÁELGI és a soproni GGKI részéről. Az ülés eredményeként megállapodtak, hogy az egységes matematikai modellezés kialakítására 1982. elején egy 4-5 fős munkacsoport kezd meg munkáját. A mostanihoz hasonló vitaiülést 1983-ban terveznek.
3. Geológiai Szakcsoport elnöke: dr. Kopek Gábor. A szakcsoport munkájáról nem adott információt.

Gépészeti Munkabizottság

Elnök: Halász Aurél

A Munkabizottság - munkatervének megfelelően - két ülést tartott. Az elsőt 1981. március 27-én a VEAB Székházban. Ennek napirendjén a bizottság újjáválasztott tagjainak kölcsönös személyi és szakmai bemutatkozása, az új bizottsági tagok részére a VEAB és feladatának ismertetése és a Műszaki Szakbizottság, valamint a Munkabizottság munkamódszerének bemutatása, kialakítása szerepelt.

Megbeszélték az évi és a távlati - több évi feladatára kiható - munkatervet. Az ülés végén a négy veszprémi tudományos intézet működéséről hangzott el tájékoztatás, majd megtekintésük következett.

Második ülésüket 1981. október 22-én Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán, a Műszaki Szakbizottság őszi ülésével együtt tartották, amelynek programszervezésében - felkérés alapján - tevékeny részt vállaltak.

A programban közölt öt előadás meghallgatását vita követte, majd a főiskolán folyó képzés ismertetése után megtekintették a gyakorlati oktatás feladatait ellátó laboratóriumokat.

Az ülés második napján gyárlátogatáson vettek részt, a "RÁBA" Magyar Vagon és Gépgyár motorszereldéjében és hátsóhid-készítő üzemében.

A Munkabizottság megvitatta az 1982. évre szóló munkatervét.

Hulladékhasznosítási Munkabizottság

Elnök: Tamás Ferenc

1. Munkatervük szerint folytatták a régió hulladék-katasztereinek készítését. Sajnos, a kívánt célt, Győr-Sopron és Vas megye kataszterezését nem sikerült elérni, elsősorban az adatszolgáltatók nem kielégítő lelkesedése következtében. A munka előrehaladt ugyan, de a végleges anyag elkészülte csak 1982-ben várható.

2. Megtörtént a tanulmányozni kívánt hulladékok kijelölése: elhatározták, hogy a munkát a következő egy-két évben elsősorban a mezőgazdasági hulladékok /ezen belül is szülpontilag a kukoricaszár ill. -csutka/, a timföldgyártási hulladékok /vörösiszap/, és a szennyviziszap hasznosítására koncentrálják.

3. 1981 február 18-án ankétot rendeztek a kukoricaszár ill. csutka hasznosításával kapcsolatban. Az ankéton több mint 40 szakember vett részt; köztük mind a kukoricaszár-csutka termelők /IKR-Bábolna/, mind a felhasználók /Péti Nitrogénművek/, mind az állami vezetés képviselői.

Az ankéton - rövid elnöki bevezető után - három előadás hangzott el: Kincses Gyula a furfurologyártás potenciális nyersanyagait ismertette, Hódossy Gábor a kukoricaszár- és csutka vegyipari jelentőségével, Gergely Sándor pedig a kukoricaszár és csutka mezőgazdasági termelésével foglalkozott, különös tekintettel a betakarítási problémákra. Az előadásokat kerekasztal-megbeszélés követte, amelynek vitavezetője Biró Ferenc volt. Délután a résztvevők megtekintették a Péti Nitrogénművek furfurologyüzemét.

Az ankétról részletes jegyzőkönyv, továbbá folyóiratcikk készült.

4. A munkaterv e pontja területén végzett tevékenységük a 2. alatt szerepel.

5. Résztvettek 3 hulladékhasznosítási témájú pályázat elbírálásában.

Terven felül elhatározták, hogy felveszik a kapcsolatot a hulladékhasznosítást koordináló állami szervvel: az Országos Anyag- és Árhivatallal. Az országos döntések ismerete nélkül ugyanis a munka nem lehet eléggé mélyreható. Többszöri levélváltás után az OAÁH illetékes elnökhelyettesével abban állapodtak meg, hogy a tervezetten tulmenően még egy ankétot rendeznek, kettős céllal: a hulladék- és másodnyersanyag-hasznosítás országos helyzetének megismerése és egy-egy kiemelt terület problémáinak felmérése céljából.

Erre az ankétra 1981 november 30-án kerül sor a VEAB-szék-házban. Az ankéton dr. Spilák Ferenc elnököl és vezeti a vitát. A másodlagos felhasználás közgazdasági és műszaki kérdéseit ismertető bevezető előadás után /amelyet Székely Sándor tart/ három korreferátumra kerül sor: a textil- és műanyag-hulladékok hasznosításának időszerű kérdéseit Lukács Béla, a szennyiszap mezőgazdasági hasznosításának lehetőségeit dr. Tóth András, a vörösiszap hasznosítási lehetőségeit dr. Szűcs Ferenc ismerteti. A bevezető előadás ill. korreferátumok elhangzása után szabad vitára kerül sor.

Mind a februári, mind a novemberi ankét a tömegtájékoztató szervek érdeklődését váltotta ki. A februári eseményről az MTI részletes tudósítást adott és ugyanez várható a novemberi vitával kapcsolatban is, sőt a televízió is jelezte, hogy kész az ankét egy részének ismertetésére és a régió egy-egy érdekesebb hulladékhasznosítási megoldásának bemutatására.

Közlekedéstudományi Munkabizottság

Elnök: Hegedüs Gyula

A Munkabizottság ez évben négy ülést tartott a következő témákban:

1981. január 26. Tatabánya: Megyeközpontok közlekedése és közlekedési kapcsolatai. Előadók: Pöhner László és Nagyrónai László

1981. április 9. Veszprém: A népgazdasági és vállalati tervezés módszertanának kérdései a szállítás-hírközlés területén. Előadó: dr. Udvari László

1981. június 19. Sopron: A jog fejlődésének irányai a közlekedés és hírközlés területén. Az ülést a Jogtudományi Szakbizottsággal közösen tartották. Előadó: dr. Gelencsér József, dr. Papp Endre, dr. Szalay Gyula.

1981. október 27. Győr: Az energiagazdálkodás helyzete, racionalizálási lehetőségek. Az ülést a Műszaki Szakbizottság tanácskozásának keretében, a Gépészeti Munkabizottsággal közösen tartották. Előadók: dr. Pleva László, dr. Nagyszokolyai Iván - Gál Péter, Fodor László - dr. Takács József, Gönczi Pál, dr. Régeni László.

Az ülések látogatottsága, a tanácskozás elméleti színvonala, élénksége megfelelő volt.

A Munkabizottság működésének második évében törekedtek egyrészt a közlekedési folyamatok elvi-gyakorlati irányításában szerepet játszó más szak- és munkabizottságokkal közös érdeklődésre számot tartó ülések megszervezésére, illetve a Munkabizottság tagjainak aktivizálására.

A jobb időkihasználás érdekében a Munkabizottság 1982-ben nem az ülések számának szaporítását, hanem az egyes ülések időtartamának növelését, tartalmi gazdagítását tartja célszerűnek, több téma egy ülésen való tárgyalása révén.

Miszaki Fizikai Munkabizottság

Elnök: Straub Gyula

Az 1981. június 2-án tartott munkabizottsági ülés programja az új akadémiai ciklusra vonatkozó munkaterv megbeszélése volt, a Munkabizottságon belül működő mindkét témacsoport részére. Ennek alapján elkészítették a Munkabizottság hosszútávú munkatervét.

A Munkabizottság 1981. október 7-én egynapos ankétot tartott a VEAB régió területén működő nagyműszerekről és kiemelkedő jelentőségű mérési módszerekről. Az ankéton elhangzott kilenc előadásban átfogó képet kaptak a fenti témákról.

A Munkabizottság közreműködött a Miszaki Szakbizottság által 1981. október 27-én a Közlekedési és Távközlési Miszaki Főiskolán rendezett energiagazdálkodási ankéton. Fodor László és dr. Takács József: "Energiamegtakarítás gázcementálásnál" címmel tartott előadást. Ez év novemberében évzáróülést tartottak.

7. Orvostudományi Szakbizottság

Elnök: István Lajos

A Szakbizottság évi tervének megfelelően 3 szakbizottsági ülést tartott - 2 alkalommal kihelyezett ülés formájában Győr-Sopron, illetve Komárom megyében. Mindkét esetben a Szakbizottság és a Munkabizottságok vezetői megbeszélést folytattak az orvostudományi kutató-munka megyei helyzetéről, a megye párt- és tanácsi vezetőivel, illetve a megyei kórház igazgatóságával. A győri ülésen Méhes Károly, a tatabányai ülésen pedig Brenner Ferenc ismertette az orvostudományi kutatómunka helyzetét, eredményeit, gondjait és feladatait Győr-Sopron, ill. Komárom megyében, - amit részletes vita követett. A győri látogatás délutánján a Szakbizottság tagjai tudományos ülésen vettek részt, amelyen az 1980. évi VEAB - pályázat díjnyertes megyei tanulmányait mutatták be. A tatabányai ülésen a megyei kórház orvosai tartottak előadásokat. A veszprémi szakbizottsági ülésen az 1981. évi pályázatokat bírálták el, és elfogadták az 1982. évi munkatervet.

Januárban szakbizottsági felolvasó ülést tartottak, amelynek teljes anyagát megjelentette a VEAB. Szeptemberben iatrogenia az urológiai sebészetben főtémája, 2 napos szimpoziumt rendeztek.

Az év folyamán a VEAB Értesítő külön köteteként megjelent az 1980-ban tartott "malignus lymphoma" szimpozium egész anyaga.

A munkabizottságok az év folyamán 1-1 szakbizottsági ülésen számoltak be tevékenységükről, - a mérés és számítástechnikai, - ill. a haematológiai, - onkológiai munkabizottság, több színvonalas tudományos ülést rendezett, - rendszeresen ülésezik a kardiológiai Munkabizottság, és a genetikai Munkabizottság is természetesen dolgozik.

Decemberben került sor a Szakbizottság kiemelt tudományos rendezvényeként országos jellegű két napos emelőrák szimpozium megrendezésére.

Haematológiai és Onkológiai Munkabizottság

Elnök: István Lajos

A Munkabizottság 3 szekcióban tevékenykedett: a Haematológiai Szekció elsősorban a malignus lymphomával, a Véralvadási Szekció a haemophiliával, az Onkológiai Szekció pedig az emelőrákkkal foglalkozott.

A Haematológiai Szekció sajtó alá rendezte az 1980. febr. 1-2-i malignus lymphoma szimpozium anyagát /megjelent a VEAB Értesítő 1981. II. számaként/ ill. a Malignus Lymphoma Munkacsoport 1980. nov. 27-29 veszprémi, ill. az 1981. nov. 12-13-i miskolci országos jellegű konferenciának anyagát /megjelenik 1982-ben egy kötetben/. Működését koordinálta a PAB Malignus Lymphoma Munkabizottságával. Az 1981. nov. 12-13-i konferencia iránt is országos érdeklődés nyilvánult meg, a munkacsoport és az albizottságok beszámolóit követően összefoglaló referátumok hangzottak el - és 28 posztert mutattak be.

A Véralvadás Szekció tagjai a PAB Véralvadás Munkacsoportjával közösen ténykedtek. Májusban vizsgolták az erfurti orvosi akadémia véralvadás munkacsoportjának 1980. évi veszprémi látogatását. Az év folyamán a Transfusió c. szaklapban megjelentek az 1980-as haemophilia szimpozium referátumai.

A szekció keretében tovább folyik a Győr-Sopron, Vas, Veszprém, és Zala megyékre kiterjedő haemophilia - felkutatás.

Az Onkológiai Szekció előkészítette az 1981. decemberében megrendezett, két napos emlőrák szimpoziumot, amelynek teljes anyagát a VEAB Értesítőben publikálják. A VEAB egész területére kiterjedő emlőrák epidemiológiai felmérést végzett, az erről szóló tanulmányt - a betegek korszerű ellátására vonatkozó ajánlásokkal - megküldötte a megyei tanácsok eu. osztályainak.

1982-ben

a Haematológiai Szekció márciusban rendez 2 napos szimpoziumot, /a PAB Malignus Lymphoma Munkabizottságával közösen/, egynapos szakértői megbeszélést a VEAB Székházban a gyermekkori malignus lymphomákról, és egynapos szakértői megbeszélést a felnőttkori malignus lymphomákról. Két tudományos ülést tervez - NDK, Csehszlovák és osztrák vendégelődők részvételével.

A Véralvadás Szekció májusban kétnapos országos jellegű szimpoziumot rendez az újszülöttkori haemostasis zavarairól, /külföldi vendégelődőkkel/ illetve haemophilia tárgyú egynapos konferenciát a DAB-bal közösen, Debrecenben.

Az Onkológiai Szekció sajtó alá rendezi az 1982. évi emlőrák szimpozium anyagát, és szakértői megbeszélést rendez a heredaganatok korszerű kezeléséről.

Genetikai Munkabizottság

Elnök: Cholnoky Péter

Alakuló ülését 1981. április 6-án Szombathelyen tartották, Győr-Sopron, Veszprém, Komárom, Fejér, Vas, valamint Zala

megye genetikai érdeklődésű szakembereinek bevonásával. Az alakuló ülésen a résztvevők betekintést kaptak egymás munkájába, a kölcsönös segítség kialakítása céljából. Munkaprogramot fogadtak el.

Veszprémben 1981. szeptember 15-én, "A genetikai tanácsadók hatékonyságának fokozása" témakörben tartottak ülést, amelyen a genetikai tanácsadók vezetői ismertették munkájuk eredményeit és az előrelépés lehetőségeit.

Legközelebbi ülést 1982. április 20-ra tervezik a "Minor anomáliák" témakörben.

Kardiológiai Munkabizottság

Elnök: Böszörményi Ernő

A Munkabizottság 1980. szeptemberében alakult meg, az Orvostudományi Szakbizottság keretében.

A Munkabizottságnak 20 tagja van. A tagok kiválasztásában a szakmai képzettség és tudományos érdeklődés mellett lényeges szempont az is, hogy a VEAB területét egészében ölelje fel, fogja össze. A Munkabizottság működésének alapja a programja, amelynek jellemzői:

évente három alkalommal tartanak munkabizottsági ülést, mindig egy-egy fontosabb centrumban. Az ülések programja: a centrum területén működő munkabizottsági tag /aki vezetője is ezen terület kardiológiai jellegű tevékenységének/ részletesen ismerteti a terület kardiológiai munkáját, problémákat, lehetőséget a VEAB területi együttműködésre. Megtárgyalják a Munkacsoport következő feladatait, újabb javaslatokat tesznek. Az ülés első része az intézet bemutatásával zárul. A tudományos programra délután kerül sor. E program keretében elsősorban a terület kardiológusai számolnak be tudományos munkásságukról, de a témakörökhöz csatlakozó előadások hangzanak el más területekről is /pl. a Tatabányán lezajlott ülésen a témához csatlakozóan Balatonfüredről is hangzott el előadás, vagy az őszi balatonfüredi ülésen a tapolcai kórházról/.

A programunknak megfelelően 1981. februárjában Tatabányán zajlott le az első munkabizottsági ülés, ezt követte az októberi balatonfüredi. Itt megbeszélték az 1982. évi három munkabizottsági ülés helyét, idejét, programját.

Nagy súlyt vetettek az együttműködés kialakítására, így pl. nem tartják szükségesnek Zalaegerszegen is kialakítani egy HIS-EKG centrumot, amikor a Balatonfüreden már megvalósult, és ki fogja elégíteni a VEAB területi igényeket. Az együttműködés által valósíthatók meg a kardiológiai rehabilitáció területi feltételei, továbbá a hypertonia gondozás.

Balatonfürednek szoros a kapcsolata a környék üzemeivel /pl. gyárlátogatás során megismerik a dolgozók munkakörülményeit, munkafeltételeit/, ami szintén elősegíti az eredményes rehabilitációt.

Segítik a terület orvosainak kardiológiai jellegű munkáját, e célból pl. Tatabányán, Balatonfüreden, az intézetek orvosai EKG továbbképzést tartottak a körzeti orvosok számára.

Résztvesznek az Orvostudományi Szakbizottság ülésein, munkájában /tudományos minősítések, pályázatok elbírálása/ és együttműködnek más Munkabizottságokkal, így pl. az Orvosi Mérés és Számítástechnikai Munkabizottsággal.

Munkaegészségügyi és Toxikológiai Munkabizottság

Elnök: Mészáros István

A Munkabizottság ezévi tevékenységét az aluminium, és aluminium-gyártás ipari - munkaegészségügyi ártalmi irodalmi adatainak összegyűjtése és feldolgozása jelentette. Ez a munka elméleti előkészítést jelent az 1982. év áprilisában Balatonfüzfőn tartandó aluminiumipari-munkaegészségügyi szimpozionnak.

Orvosi Mérés- és Számítástechnikai Munkabizottság

Elnök: Horváth Mihály

A Munkabizottság a MTA Szerves- és Gyógyszeranalitikai Munkabizottságával és a Magyar Kémikusok Egyesülete veszprémi és soproni Csoportjaival együtt, Sopronban 1981. október 24-én rendezett farmakológiai szimpoziont.

A rendezvénynek a VII. Magyar Gyógyszerkönyv megjelenése adott aktualitást, amelynek szerkesztésében dr. Nikolics Károly prof., a MTA TMB tagja is fontos szerepet vállalt.

dr. Mohay Jenő kandidátus, a Munkabizottság titkára bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a rendezvényt a soproni gyógyszerkutatók elismeréseként rendezik Sopronban.

Nikolics prof. ismertette, hogy az új hazai gyógyszerkönyv illeszkedik az "Európai Egységesítő Gyógyszerkönyv" és a szocialista relációjú "Compendium Medicamentorum" megszabta minőségi követelményekhez /kevés mellékhatás, tartósság, stabilitás/ és a gyártás minőségi fokmérőjét jelentő tisztaság ellenőrzésére az analitikai kémia legújabb vívmányait is felhasználja, mint derivatográfia, differenciál thermo-kalorimetria, Rtg.-spektrográfia, infravörös spektrográfia, NMR, atom-abszorpció/. Sajat kutatások alapján felhívta a figyelmet a szem-

cseméret jelentőségére, aminek csökkentésével a hatásos fajlagos felület nő, másrészt a polimerizálódás a hatás elvesztésére is vezethet /pl. kloramfenikol esetében/. Szerephez jut a kristály-szerkezet a histamin₂-receptor blokkoló cimetidin-TAGAMET esetében. Nem lényegtelen szempont, hogy a mellékhatásért néha a szennyezők felelősek. Részletesen szólt a bioavailibility-ről, biológische Verfügbarkeit-ről, hogyan befolyásolják a gyógyszer felszívódását a különféle táplálékok pl. acetilszalicilsav és gyümölcszörp esetében. Megemlítette a krono-farmakokinetikát a gyógyszerek némileg eltérő hatását a különböző napszakokban. Felhívta a figyelmet a kutatás új ágazatára, a membránokon történő előzetes tesztelésre, főleg neuro-vegetatív szerek esetében. A felszívódás mikronizálásával a toxikológia is újabb feladatokat kapott. Gyógyszer-analitikához hazánkban a svéd solnai standardokat használják. Interakciók gyakorlati tudatosítása terén Morvay J. és Mezey G. munkásságát emelte ki. Végül hangsúlyozta, hogy a sokoldalú interdiszciplináris együttműködésben a klinikus és a gyógyszerkutató közt a gyógyszergyártás az összekötő kapocs.

dr. Méhes Károly a genetikai kontrol keretében főként a mutagen, kevésbé a teratogon viszonylatokat taglalta. Több generáció átfogó vizsgálatára az Escherichia coli diszveharid-metabolizáló enzime jó tesztelési lehetőség, bár a homogenizáló standardizálás már nehezebb, a törzsfajlásban közelebb áll a feltérképezett kromoszóma-szelvényvel biró drosophila. További lehetőség a 46 szomatikus kromoszómában lévő 140 ezer gén vizsgálata, a sejtmagnukléomi feltárással, ³H és ¹⁴C timidin auto-radiográfiával sejtenyészeten, a kromoszóma-struktúra további tagolása fluoreszcens sáv-festéssel, brom-deoxiuridinnal hibás szekvenciák kiváltása. Ivarsejtek maiosisának vizsgálatára herebiopszia nyújthat lehetőséget. Nemzetközileg is elismert az előadónak a kromoszóma száraz időbeli szétválására vonatkozó vizsgálati technikája. Normális esetben legkorábban a centromertől való szétválás a 18. kromoszóma esetében következik be és a legkésőbbi a 3-15. kromoszómáké. Érdekes gyógyszerhatás, hogy az időbeli különbségeket a prednisolon és egyes szteroidok eltüntetik. A legismertebb Contergan károsítással kapcsolatban megjegyezte, hogy ez nyulban nem jön létre, ami a per egyik sarkalatos érve volt. A terhességek sem teljesen azonos módon zajlanak, másrészt sokszor számolni kell kideríthetetlen interakciókkal is, úgy hogy a teratogen veszélyt megfontoltan kell nyilvánítni, és semmiképp sem az alapos gyógyszer-kipróbálás alóli mentésékként, sablonosan megemlíteni, a terhesben oktalan félelmet keltve. Fontosnak tartja megemlíteni, hogy a gyógyszer-károsításnál sokkal kevésbé kritikusan kezelik a háztartási és mezőgazdasági szerek kiváltotta ártalmakat. Mivel a negatív vizsgálati eredmény mai technikáinkkal nem kizáró, és így nem teljesen megnyugtató, nagyobb gondot kell fordítani a mindennapi gyakorlat szolgáltatása esetek pontos regisztrálására és a céltudatos monitorizálásra.

A veszprémi NEVIKI-ből Hirka Gábor és Botos Margit a gyógyszer-törzskönyvezés előtti szabvány-protokolt ismertette, különös tekintettel a toxikológiai szempontokra. E preklinikai vizsgálatok költsége Nyugat-Európában 1969 óta napjainkig több, mint százszorozódott, és óriási apparátust mozgat meg, de az egyéni személyi felelősség egyértelmű kontrolálhatóságával. Előadásukban felvázolták a NEVIKI-nek a nemzetközi kívánalmaknak megfelelően felépített minősítési rendszerének genetikai, hisztológiai, kémiai, immunológiai, állatkísérletes kinetikai stb. összetevőit, és fontos többletként a munkahigiénés biztonságot is.

Hirka Gábor és Botos Margit kiemelte, hogy a tesztelést legalább 3 állatfajon és legalább 2-féle mikroszomlais indukciós próbával kell végezni. Emlőszejten való transzformációs vizsgálat vihet közelebb a nem teljesen azonos mutagen-carcinogen megközelítéséhez, a carcinogentis főleg morfológiai döntés.

dr. M. Tóth Antal a vérkészítményekkel kapcsolatos újabb kívánalmakról szólt, mint egy olyan intézmény vezetője, ahol országosan legmagasabb volt a különféle vérkészítmények alkalmazása. Ma a friss teljesvér-adás 5 %-ra szorult vissza és 12-féle vérkészítmény ismert. A teljesvér ma már inkább csak alapanyag a különféle preparátumokhoz, természetesen összetételének, fertőző-mentességének ismeretében, ehhez kell hasonlítani a preparátum vér-alvadási faktor adatait, fehérje összetételét, reológiai sajátságait, pirosszólósav-tartalmát, O_2 -kötő-képességét, 2-3 DPG viszonyait stb. Fontos körülmény, hogy az USA-ban alkalmazott műanyag-zsákos vérvételnél csak 12 %-os, nálunk az üvegpalackosnál 21 %-os a higulás. Az OVSz most tesz erőfeszítéseket, hogy egyéb problémák sikeres megoldása után ezt is rendezze, és időközökben az előrehaladásról kiadványt bocsátott közre; a 17/1981 Eü.Min. rendelet a regionális szolgálatról pedig megjelölte a fejlesztési perspektívát. Az 5. csoportba sorolható készítmények közül V. a Human-gyártotta plazma-frakciók, az előző 4-nél egyértelműen fontos az időtényező szerepe, és a feldolgozás technikája. Végül felhívta a figyelmet egy gyakori félreértésre, nevezetesen arra, hogy téves az a nézet, hogy a krio-praecipitátum antithrombin III.-t tartalmaz.

dr. Mohay Jenő a gyógyszerkészítmények nehézfém-szennyezésének atom-abszorpciós vizsgálatával foglalkozott, amely Schulek szerint jó indikátora a "gyógyszerkészítés előéletének". Kémiai tájékozódásra való szubjektív módszernél természetesen sokkal többet nyújt a periódusos rendszer csaknem minden eleme számára hozzáférhető atom-abszorpciós eljárás. A Hg-Pb-Cd-As-Ni-Cr-Cu-Zn és Mn toxikológiai értékét külön-külön ismertette, míg a Gyógyszerkönyv által használt tájékozódás egybevontan adja meg a fém-szennyezéseket. Saját vizsgálatok alapján tárgyalta a granulátumok fém-szennyeződését, amennyiben ez a szítán történő ápréselésnél, a keménységtől függően következik be. Végül néhány nyomelem biológiai fontosságáról szólt, a szervezet szaturációját terhelési próbákkal közelítve meg.

Horváth Mihály, dr. Rahói Katalin és dr. Horváth Mihályné átfogó "Struktúra- és hatás-összefüggések; bio-avallibility és kinetika" c. referátumában bevezetőül a gyógyszer utját vizsgálta fel a szervezetben és egyszerű matematikai modellt ismertettek, amelyre építve különféle kézi kalkulátorokkal kinetikai számítások végezhetők. A vérszinteken tulmenően felhívták a figyelmet a receptorokon kibontakozó hatásra, másrészt mesterséges membránba épített receptorokra, amelyeken főleg neurovegetatív szerekre vonatkozóan, előzetes hatásterhelés történhet. A kinetikus vizsgálatokhoz alapvető technika a szerek rádióaktív jelzése a szervek közti megoszlás állatkísérletes tanulmányozására, továbbá a radióimmuno-assay különféle változatai, a vérszintek megállapítására. Utóbbiak mellé felzárkózóban vannak a homológ enzim immuno-assay, a fluoreszcens-indikációjú immuno-assay, miközben a referencia-módszer, a folyadék-kromatográfia, ill. annak újabb változataként a magasnyomású folyadék-kromatográfia maradt. Nagyon fontos a kinetika-szemlélet, a rádiófarmakonok sugárterhelésének eloszláson alapuló szerv-dózisának megállapításában. Továbbiakban az előadók saját párhuzamos biológiai és farmako-kinetikai vizsgálataikat ismertették: az akut digoxinhatást /hipodinamin-javitást/ saját radio-ciklográfiás módszerükkel párhuzamosan, RIA és enzim-assay vérszintméréssel is alátámasztották /utóbbi Zalaegerszegen dr. Nagy Lajos gyógyszerész végezte/, megállapították a vörösvérsejt membránon történő Na,K dependens ATP-áz gátlás párhuzamosságát, a RIA-val mért digoxin vérszintek szoros korrelációját. Dr. Décsy László segítségével /Veszprém, MÁFKI/ vizes közegben tömeg-spektrográffal mérték a dipiridamol szintet, a vérbeni mérést dr. Vigh Gyula támogatásával LH-20 25-100 μ Pharmacia gel szeparáció után a Szívkórház fluoriméteren valószínűsítették meg. Itt is felvették a kinetikát, és a 4 perces infúzió utáni koncentráció-maximumon összefüggést mérték a koronar steal hatással. Különféle nitrit vegyületekkel végzett klinikai vizsgálataikat ez ideig a készítményekben szereplő valamely, eddig tisztátalan, zavaró tényező miatt, elektron-befogással még nem sikerült alátámasztani. A vizsgálatokban a MÁFKI-ból dr. Décsy Zoltán és Régensperger Imréné vesz részt. Végül Horváth dr. megemlítette, részben általa támogatott klinikai farmatológiai vizsgálatokat. Róna és Daróczy digoxin, Medvegy M.-Ferencz A. lidocain, dr. Pávics L. antibiotikumok, dr. Árvay György az angiotenzin konvertáló enzim diagnosztikai aspektusairól tartott perspektivikus előadást. RIA-val asztma bronchialeseken, cukorbetegesen és hipertóniásokon végzett /a CH-anyagcsere különféle metabolitjaival kiegészített/ vizsgálatokat. Asztma bronchiales betegeknel a fizikai munkához való alkalmazkodás nehézségénél a kinin-kallicrein rendszer kompetíciójára gondol, hasonló lehet a helyzet azoknál a cukorbetegéknél, akiknél az alap angiotenzin konvertáló enzim /ACE/-érték már eleve magas volt. Hipertóniás betegek osztályzásában is további lehetőség lehet a plazma renin-aktivitás szerinti csoportosítás, további bontása, ACE-aktivitás alapján.

Dr. Pálffy Aladár a kórházi laboratóriumban is elvárható gyógyszer-meghatározásként a barbiturat-kémlést, hidantoin-meghatározást /és Li-vizsgálatot/ említette. Domján György a gyógyszer-metabolizációban a hepatikus mikroszomalis enzim-indukció szerepét emelte ki, másrészt azon tapasztalatát ismertette, hogy az asthmás betegek alkohol-clearance fokozott /párhuzamosan gamma-glutamil-transzpeptidáz₁ izo-enzim adatokat is közölt/.

Dr. Simon Kornél felkért hozzászólóként dietil-stilbőstről mutagenitás-veszélyéről szolt /20 éves leányokon látott vulva-cc./, főként azonban a 15 %-os therápiás melletti 2x-es nem kívánt hatásról szolt /ami azonban nem szükségkép probléma, veszély lehet, sőt később új gyógyszerkezési irányzat is válhat belőle /pl. anti-diabetogen szulfamidok/. Megjegyezte még, hogy Fejér-megyében Baranyához képest feltűnően sok a colitis ulcerosa és Crohn-betegség./

Dr. Góth László mégegyszer összefoglalta az enzim-assay-k és folyadék-kromatográfia előnyeit és hátrányait, és mint speciális lehetőségre, még a fém-solokkal megvalósított enzim-assay indikációs változatra hívta fel a figyelmet, valamint a laser-gerjesztéses fluorometriára, antitest vonatkozásban pedig Miller szerint történő monoclonalis AT-termelésre. Meg-erősítette Horváth dr.-nak a haj-minták diagnosztikai értékére való utalását az AS-mérgezés kimutatásán tulmenően is.

A vitában Méhes újra hangsúlyozta, hogy sokszor nagyobb felelősség a terhest a szükséges gyógykezeléstől megfosztani, mint a szert nem igazolt kockázat ellenére adni. Ez lényegében az a gondolat, amit Simon is képviselt, hogy a mellékhatást nem csupán a kedvező hatással, hanem a tartózkodás kockázatával is egybe kell vetni. Horváth dr. által felhozott penicillin példára vonatkozóan, nevezetesen, hogy szokásos szűkített állat-előkísérletek alapján nem lett volna belőle gyógyszer, kiut a számos fajon történő kipróbálás. Horváth dr. kérdésére, hogy a gyógyszer-károsodás talaján létrejött anyagcsere-zavarok tágabb köre is kiszűrhető-e egynéhány teszttel, ezt a kérdést részben saját tapasztalat alapján is, a gliko-szaccharida és aminosav-zavarokra vonatkozóan igenlően válaszolta meg.

Ferenc Antal fenó-barbital mérgezés kapcsán tett krono-farmako kinetikai megjegyzést.

Kérdésre válaszolva, M. Tóth Antal elmondta, hogy Heponosticonnal a hepatitis B-virus, ujabban már a B_s-antigen is kimutatható, a non-A, non-B azonban sajnos nem. Citomegalia virus ellen védekezés, ha a vér/készítmény/t 48 órán tul adják.

Az immun-tesztekkel kapcsolatban Horváth dr. megjegyezte, hogy a RIA és az enzim assay homolog változata közti döntés az adott ország miszerezettségétől függ, hazánkban a Gamma Művek countereinek előnyében a kinetikus analizátor ellátott-

sággal szemben, a RIA felé billen a mérleg, de ng-tartományban a külön szeparációt nem kívánó EMIT is egyenértékű, /pico-g tartományban a RIA egyértelműen fölényben van/. Tóth dr. által említett illegális kábítószer laboratóriumokhoz is talán éppen gyógyszer-tesztek révén lehet közelférkőzni.

Nikolics még egyszer aláhuzta a nehézfém-szennyezéseknek Mohay által kifejtett jelentőségét, mint a gyógyszer-tisztaság fokmérőjét. Arra a kérdésre, hogy nem jelent-e problémát az, hogy a gyógyszergyártás az Ipari Min.-hoz, kipróbálás és használat pedig a Mű.Min.-hoz tartozik, nem lát nehézséget, az Országos Gyógyszerészeti Intézet révén megnyugtató választ adhat.

Zárszavában Horváth dr. rámutatott, hogy a gyermekgyógyászoktól tanulva, meg kellene szokni, hogy ne tablettá-, injekció- vagy csepp-mértékben gondolkodjunk, hanem hatóanyag-mennyiségben /ha azt már testsúly-kg.-ra nem is bontjuk le; a mol-dimenzió csak kísérleti körülmények közt követelhető meg/. Sosem szabad elfeledni, hogy bármely gyógyszer első adása kísérlet, és ennek megfelelő óvatossággal, a hatás gondos klinikai észlelésével kell eljárni, az adott klinikai kór-állapotot is figyelembe véve.

A szimpozium - amellyel a "Kisalföld" is foglalkozott, X. 27-i számában - sikerrel zajlott le. A mintegy 50 főnyi résztvevő között a VEAB minden megyéjéből szerepeltek. A korábbi elképzelést, miszerint jövőre Székesfehérvárra tervezünk hasonló szimpoziumot, az interakciók és enzim-indukció tárgyában, a résztvevők helyesléssel fogadták, és a rendező Gógl és Simon bevonásával a munkacsoport vezetői máris megtették javaslataikat a témakörben kutatók felkérésére.

8. Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság

Elnök: Blickle Tibor

A Szakbizottság ez évi legnagyobb rendezvénye a Csupakon április 27-29 között tartott "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferencia volt, kibővítve a Szocialista Tudományos Akadémia Minszki Hő- és Anyagátadási Központja védnökségében megszervezett "Nemzetközi Kristályosítási Iskolaszemináriummal", nemzetközi előadókkal, ill. résztvevőkkel. A konferencia programjában zajlott le az MTA Vegyipari Művelési és Vegyipari Gépészeti Munkabizottság együttes ülése is.

A sokrétű szakmai program módot adott a régióhoz tartozó legjelentősebb kutatóhelyek és termelőüzemek szakembereinek hatékony tapasztalatszerelésére, az elmélet és gyakorlat legújabb eredményeinek hasznos összevetésére. A plenáris- és szekcióelőadások érintették az alumíniumipar, a gyógyszer-növényvédőszer- és intermedier-gyártás, a kőolaj és földgázipar, a szénbányászat, az építőipar, a távközlés stb. aktuális feladatait, és célkitűzéseit. Ugyanakkor új számítástechnikai, modellezési megoldásokat is megvitattak.

A szakbizottsághoz tartozó munkabizottságok közül ki kell emelni az Alkalmazott Matematikai és Számítástudományi Munkabizottság munkáját.

A VEAB Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottságának Alkalmazott matematikai és Számítástudományi Munkabizottsága 1981. évben az alábbi munkát végezte:

- 1./ 1981. február 9-én a VEAB területéről meghívott szakemberek részvételével alakuló ülést tartottak. Ezen megismerkedtek egymás munkaterületeivel, kutatási feladataival és megbeszélték a lehetséges együttműködés területeit. Az ülés jóváhagyta az 1981. január 28-án benyújtott munkatervet.
- 2./ Az alakulóülésen megbeszélték értelmében az év folyamán kicserélték a számítástechnika oktatásával kapcsolatos jegyzeteket és megtették az első lépéseket az egységes oktatási szemlélet kialakítására. A munkába a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola is bekapcsolódott.
- 3./ 1981. május 12-én Győrben kibővített vezetőségi ülést tartottak.

4./ 1981. szeptember 23-án a VEAB képviselőületében résztvettek a Győr-Sopron megyei Számítástechnikai Koordinációs Bizottság ülésén.

5./ 1981. december 17-18-án Veszprémben kétnapos munkabizottsági ülést tartanak az MTA Operációkutatási Szakbizottságával közösen. Az ülésen szakmai előadások fognak elhangzani "Operációkutatás a közlekedéstervezésben" és "Sztohasztikus optimalizálás" témakörökből.

A Rendszerszerkezeti Munkabizottság október 7-9 között Bózsokon tartotta évi rendes ülését. Az előadások, ill. szakmai viták témakörei voltak: "A diszkrét objektumokat tartalmazó anyagi rendszerek modellezésében, az objektumok mérete szerinti léptékváltás problématicájá", "Egyszerű és összetett rendszerek modellezési technikájában elért újabb eredmények. A bizottság tagjai 8 előadással vettek részt a "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" csopaki konferenciáján.

Az újjászervezett Vállalatkezelési Munkabizottság 1981. március 18-án tartotta alakuló ülését, a VEAB székházában. Az alakuló ülés keretében a munkabizottság ankétot rendezett "A vállalati szervezőmunka helyzete és a VI. ötéves terv szervezési feladatai" címmel. Az ankéton dr. Fésüs Károly tartott vitaindító előadást.

Áprilisban részt vettek a "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferencián, ahol a munkabizottság tagjai 8 előadást tartottak.

Megkezdték a munkabizottság tagjai részére az egyéni kutatási tervek kidolgozását, és ezek figyelembevételével 5 éves távlatban felvázolták a munkabizottság teendőit. A kutatási tervek eredményeképpen a későbbiekben a munkabizottság kiadvány megjelentetését tervezi.

Decemberben a munkabizottság előadói ülést tart Sopronban "A számítástechnika oktatása és alkalmazása a fagazdaságban" címmel.

A Szakbizottság soronkövetkező ülését a VIDEOTON Számítástechnikai Gyár meghívására Székesfehérváron tartja.

9. Társadalomtudományi Szakbizottság

Elnök: Timár Ede

A Szakbizottság teljesítette az 1981. évre tervezett feladatait. Három szakbizottsági ülést tartottunk, ahol a működésünkkel kapcsolatos szervezeti, tartalmi, s a kutatásainkra vonatkozó elvi kérdéseket beszéltük meg.

Üléseinken rendszeresen bemutatunk egy-egy vitával egybekötött műhelytanulmányt is. Az elmúlt évben dr. Gutter József: "Tudomány és műveltség", "A tudomány szerepe a személyiség szocializációjában", dr. Szabó Géza: "Nyelvtudomány és nyelv-művelés", dr. Hiller István: "A munkásművelődés-történet kutatásának elvi, módszertani problémái" és Takács Anna: "A társadalomtudományi információ lehetőségei a megyei könyvtárakban" c. tanulmányait vitattuk meg.

Kutatásaink, a szűkebb és tágabb közönségnek szóló elméleti tanácskozásaink, rendezvényeink, gyarapodó publikációink döntően a mai magyar társadalom legégetőbb gazdasági, politikai, tudati problémáinak elemzését veszik célba.

A közművelődési, tudatformáló, tudományos ismeretterjesztő tevékenységünk is számottevő.

Az elmúlt év során két kutatónk: Vándor Józsefné és Jáger Ida szerzett kandidátusi tudományos fokozatot.

A Szakbizottság működési rendje kialakult, a tudományos szervező és a tartalmi munkája egészében egyenesvonalu fejlődést mutat.

A Munkabizottságokban komoly munka folyik, az intenzitás és a fejlődés ütemét illetően azonban jelentős eltérések tapasztalhatók közöttük. A Szakbizottsághoz 9 Munkabizottság tartozik, sokoldalú és szerteágazó tevékenységükből itt csak a jelentősebb teljesítmények kiemelésére szorítokozunk.

Szocialista Vállalat Munkabizottság

Elnök: Vándor Józsefné

A Munkabizottság elmúlt évben tovább folytatta a vállalati hatékonyság témakörének vizsgálatát. Célkitűzéseinek megfelelően "A termelés társadalmi, gazdasági háttere a vállalati

önállósulás időszakában" c. téma elemzésére összpontosította erejét, s e tárgyban Tatabányán /1981. október 20./ jól sikerült tudományos ülést szervezett. Az ülésen nyolc referátum, illetve korreferátum hangzott el, áttekintették az önálló vállalati gazdálkodás fontosabb területeit; ezzel a Tatabányai Szénbányák önálló vállalattá válásának elméleti-módszertani megalapozásához is közvetlenül hozzájárultak.

Nyelvtudományi Munkabizottság

Elnök: Szabó Géza

A Munkabizottság 1981-ben jelentős feladatra vállalkozott.

Az MTA Nyelvtudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Társaság közreműködésével 1981. március 25-27-én a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán 44 szakember részvételével nyelv-járáskutató tanácskozást rendezett. A háromnapos ülészakon négy-négy vitaindító előadás és több hozzászólás hangzott el, a következő témakörökből: a nyelvjárási monográfiák elvi és módszertani kérdései; a regionális tájszótárak, a szókészleti gyűjtés és feldolgozás kérdései; a regionális nyelvtanulási problémái; a nyelvjárástan a felsőoktatásban. A tanácskozás anyaga külön VEAB-kiadványként jelenik meg.

A Munkabizottság kutatási témáihoz jelentős anyagfeltáró és nyelvföldrajzi - nyelvészociológiai gyűjtést is végez.

Neveléstudományi Munkabizottság

Elnök: Orosz Sándor

A Munkabizottság szélesítette és elmélyítette együttműködési kapcsolatait a PAB-bal, a DAB-bal és a veszprémi OOK-val. Jelentős segítséget nyújtott a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán a video-technika témakörében megrendezett UNESCO konferencia szervezési és tartalmi munkájához. Folytatta az elmúlt évben megkezdett technikai információhordozók pedagógiai alkalmazhatóságával kapcsolatos részkutatások eredményeinek referálását. E kutatások eredményeit az elméleti általánosítás igényével Orosz Sándor: "A pedagógiai folyamat-szabályozás problémái" című beszámolójában foglalta össze, s adott újabb szempontokat az egyes diszciplínák területén végzendő kutatásokhoz.

Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottság

Elnök: Beszteri Béla

A Munkabizottság tevékenysége ez évben is tovább gazdagodott.

Székesfehérvári, soproni és veszprémi tanácskozásain a párt tudománypolitikai irányelvei és a KB-nak a propagandamunka továbbfejlesztéséről hozott határozatában foglaltak megvalósítását szolgálták a történeti materializmus írásvetítő transzparens sorozat kísérleti kipróbálásának tapasztalatairól, a marxizmus-leninizmus esti egyetem propagandista osztályok munkájának tapasztalatairól tartott, tapasztalatcsere jellegű megbeszélések.

Ugyanezt a célt szolgálta a Székesfehérvárott megtartott tudományos konferencia is: "A propaganda alapszervezeti irányításának elvei és módszerei" című témában. A tanácskozás - amelyet a Munkabizottság a Fejér megyei Pártbizottság Propaganda és Művelődési Osztályával, valamint Oktatási Igazgatóságával közösen rendezett, elvégezte a propaganda alapszervezeti irányításának elméleti igényü feltárását és összegzését. Figyelemre méltó megoldás, hogy a tanácskozás anyagát a megyei pártbizottságok erkölcsi és anyagi támogatásával 6 ezer példányban megjelentették, s az érdekeltek kezébe adták. Ezzel a konferencián elhangzottakat jól hasznosítják a propagandairányítók, a pártszervezetek és a propagandisták.

Ugyancsak igen hasznos tapasztalatokat hozott a Munkabizottság alapszervezeti propagandát irányító munkacsoportjának, az agitációs és propagandamunkáért felelős tisztségviselők képzésének, felkészítésének helyzetéről, a továbbképzésüket szolgáló tanfolyamok tematikáiról és tapasztalatairól Szombathelyen tartott ülése.

"Az értelmiség helye és szerepe a mai magyar társadalomban" című témakörben Pécsen rendezett, országos elméleti tanácskozáson érdeklődést és kedvező visszhangot keltett, a Marxista Propaganda Munkabizottság elnökének "A tudós értelmiség társadalmi elhivatottsága Veszprém megyében és a VEAB régióban" témában elhangzott felszólalása.

Filozófiai-Szociológiai Munkabizottság

Elnök: Sztankó János

A Munkabizottság 1981. évben továbbfejlesztette szervezeti kereteit. E fejlesztés során Baráth József kapott megbízást a titkári teendők ellátására, új munkabizottsági tagok bevonására is sor került, mindenekelőtt Veszprém és Zala megyéből.

Az új titkárral és az új tagokkal megerősödött Munkabizottság, munkatervének megfelelően, három alkalommal ülésezett, amelyek során, figyelembevétel a párt és a különböző tömegszervezetek részéről megfogalmazott társadalmi igényeket, ösztönözte, valamint a lehetőségeihez képest koordinálta a különböző társadalomtudományi kutatásokat. Ezek sorában 1981-ben is kiemelkedő helyet foglaltak el a szocialista életmód, a szocialista tudat elméleti és gyakorlati problémáinak vizsgálatai.

A korábbi alapkutatások mellett a Munkabizottság 1981-ben is részt vállalt a szocializmust építő ember tudatának formálásából, a tudományos szintű marxista-leninista világnézet terjesztéséből, társadalmi életünk konkrét problémáinak valóságfeltáró elemzéséből, az ideológiai osztályharc kérdéseinek következetesen és szilárdan a marxizmus-leninizmus elvi alapjain történő megvalósításából.

A Munkabizottság ilyen irányú tevékenységében 1981-ben kiemelkedő jelentőségű és sikeres rendezvény volt Hegel halálának 150. évfordulójára szervezett elméleti tanácskozás, 1981. november 13-án a VEAB székházban "Hegel-örökség a marxizmus-leninizmus fényében" címmel.

Könyvtártudományi Munkabizottság

Elnök: Takács Miklós

A magyar könyvtárügynek nagy eseménye, jelentős fordulópontja volt a nyár elején a IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia, amely legalább egy évtizedre meghatározta azokat a célokat és feladatokat, amelyekkel hazánkban a könyvtárak hatékony résztvevői, segítői lehetnek a szocialista építőmunkának, művelődéspolitikai célkitűzéseink megvalósításának.

A Munkabizottság tagjai közül többen is aktívan közreműködtek a konferencia előkészítésében; különböző Munkabizottságok és szerkesztőbizottságok tagjai voltak, beszámolók és egyéb elemzések munkáját fogták össze, vagy vettek abban részt, tanulmányok és cikkek írásával segítették a konferencia elé kerülő témák elemző kifejezését. Több munkabizottsági tag felszólalásokkal járult hozzá a konferencia sikeres tevékenységéhez. Ez év során a Munkabizottság két ülést tartott. Az első 1981. január 27-én Veszprémben volt. Itt megvitatták a Munkabizottság 1981. évi programját és feladatait.

Cholnoky Győző, a Német Szövetségi Köztársaságban szerzett tapasztalatairól számolt be, mindenekelőtt a könyvtáraknak a társadalomtudományi információs rendszer megteremtésében vállalt szerepéről.

A Munkabizottság második ülését november 17-én Zalaegerszegen, az új városi könyvtárban tartotta. Itt Juhász Jenő tartott előadást a IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia által meghatározott feladatokról; "A IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia ajánlásaiból fakadó együttműködési feladatok a régió könyvtári, illetve szakirodalmi ellátásában" címmel.

Felmérték a régióban dolgozó könyvtári szakemberek kutatótevékenységét, a könyvtári kutatásokkal kapcsolatos terveket

és elképzeléseket, a megjelentetés és a publikálás lehetőségeit. A felmérés adatait összegezték és sokszorosított formában megküldték a Munkabizottság tagjainak, az intézményeknek, valamint a könyvtárügy irányításával foglalkozó országos szervezeteknek.

Megkezdtek a régió nagyobb közművelődési, iskolai, termelési és egyéb szakkönyvtáraiban lévő ujságok, folyóiratok és egyéb periodikák részletes lelőhelyjegyzékének az előkészítését.

Pályaválasztási és Pályaorientációs Munkabizottság

Elnök: Gárdonyi Géza

Mint újraalakuló Munkabizottság felmérte a kutatási feladatokat ügyelve arra, hogy abban a legújabb szaktudományi tendenciák és témák kapjanak kellő súlyt. Olyan egyéni, ill. team-kutatásokat kezdeményezett, amelyek önmagukban is jelentősek; régióon belüli és azon túlmutató aktualitással, továbbá az elméleti általánosítások lehetőségeivel rendelkeznek. E kutatásokkal egyidejűen a fiatal kutatók metodológiai és kutatásmódszertani képzését is vállalja, sőt a pályázati kiírások kiválasztandó témaköreinek kijelölésén túl kidolgozásukat, s az eredmények publikálását és felhasználását is segíti.

Az elmúlt évi rendezvényeiket is ezeknek a céloknak rendelték alá. Három ülést tartottak, ahol Szántó Tamás: "Esélyvizsgálat a 8. osztályosok továbbtanulásáról", dr. Stadler Jenő: "Fiatal szakmunkások pályaadaptációjának vizsgálata Veszprém megyében" és dr. Völgyesy Pál: "A pályalélektani kutatások jelen helyzete, legújabb eredményei" c. írásokat vitatták meg.

Munkásművelődés-történeti Munkabizottság

Elnök: Kovács József

A Munkabizottság tagjai kutató munkát folytattak a munkásművelődés, munkáskultúra történeti dokumentumainak a felderítésében. Külön kutatási témát jelentett a győri Építőipari munkáskönyvtárak történetének, a munkásmozgalom 1901-1906-ig terjedő időszakának feldolgozása.

A munka során sok nehézséget jelentett - a hiányos dokumentumok miatt - a korabeli adatok gyűjtése. Fellendült az önkéntes kutatási tevékenység, egyes területek, és üzemek munkásmozgalmi, illetve munkásművelődési tevékenységére vonatkozóan.

A Munkabizottság eddigi tevékenysége során a rendelkezésre álló archiv anyagok felhasználásával több tudományos igényű munkát publikált. Megállapította, hogy a szélesebb társadalmi rétegekre támaszkodva a mult élő tanuinak visszaemlékezéseit felkutatva, valamint a fiataloknak ebbe a munkába való bevonásával sokkal jelentősebb eredményeket lehetne elérni. Javitaná a kutató munka hatékonyságát, ha a levéltárak és könyvtárak munkatársai e témakörökben a rendelkezésükre álló anyagokból kivonatokat készítenének.

10. Történelmi Szakbizottság

Elnök: Éri István

A Szakbizottság 1981. évi tevékenységét három Munkabizottságának keretei között az előre felvázolt terveknek megfelelően az alábbiak szerint fejtette ki:

Településtörténeti Munkabizottság

Elnök: Solymosi László

A Munkabizottság előkészítette, megszervezte és 1981. november 10-11-én Veszprémben megtartotta a Dunántul településtörténete című V. konferenciáját, a PAB VIII. sz. Szakbizottságának és a magyar Történelmi Társulat dunántuli szervezeteinek közreműködésével, a Veszprém megyei Tanács VB Művelődési Osztályának támogatásával. A konferencia az 1900-1945. közötti korszakot ölelte fel. A tanácskozáson közel százan vettek részt és 5 szekcióban /mezőgazdasági, város- és ipartörténeti, politikatörténeti, művelődéstörténeti, geneológiai/ több mint 60 referátum hangzott el.

A munkabizottság a konferencia szekcióvezetőinek véleményét és javaslatait is figyelembe véve úgy határozott, hogy a sikeres dunántuli településtörténeti, konferencia-sorozatot tovább folytatja, és 1982 év végén újabb - most már korszakhatárok nélkül - tanácskozást hív össze. Az elhatározást elsősorban az indokolja, hogy a 100-150 fős, jól összekovácsolódott szakembergárda találkozója olyan rendszeres, fejlődőképes fóruma lett a helytörténeti kutatásoknak, amely országosan is figyelemre méltó, sokoldalú új kezdeményezésekkel, eddig "meglehetősen elhanyagolt területeket /pl. geneológia, közművelődéstörténet stb./ is bekapcsolt a településtörténeti vizsgálódások körébe.

A Munkabizottság december hó első napjaiban Veszprémben 16 fő részvételével - Faragó Tamás vitaindító előadása után - megtartotta az Észak-dunántuli régió XVI-XVII. századi dikális összeírásaira vonatkozó feldolgozás módszertani kérdéseiről szóló tanácskozását.

Kézművesipartörténeti Munkabizottság

Elnök: Éri István

A Munkabizottság megjelentette az 1980. december 1-2-i IV. veszprémi Kézművesipartörténeti Szimpóziumon elhangzott elő-

adások tanulmánykötetét. A 210 oldalas, 27 tanulmányt tartalmazó kötet - az egyéb, a kézművesipartörténet körébe tartozó témák mellett - elsősorban a számítógépes módszerrel készülő országos árszabáskataszter adatgyűjtése során számbavett és rendszerezett árszabásokból levonható gazdaságtörténeti következtetésekkel foglalkozik.

A munkabizottság kibővitve és aktualizálva újból közreadta a kézművesipartörténettel foglalkozó magyarországi kutatók névjegyzékét, megjelölve a kereken 100 szakember nevét, címét és kutatási részterületét.

Lényegében befejeződött az árszabás jelzetkataszter számítógépes munkája, és megállapodás történt, a már tételesen ellenőrzött kataszter végleges formájára /terjedelem, kiegészítések, mutatók, bevezető magyarázó szöveg/.

A Munkabizottság 1981. június 16-i és október 7-i ülésén a folyó ügyek mellett elsősorban az 1982. augusztus végére tervezett II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium megrendezésének kérdésével foglalkozott. Meghatározta annak tárgykörét, és megkezdte az ezzel kapcsolatos előkészítő szervező munkát.

Iparrégészeti Munkabizottság

Elnök: Heckenast Gusztáv

A Munkabizottság önálló tanulmánykötetben publikálta az 1980. július 28-30-án, több mint 50 fő részvételével Sopronban megrendezett első országos iparrégészeti tanácskozáson elhangzott előadások szövegét. A kiadvány "Egető kemencék" címen, 220 oldal terjedelemben, 25 tanulmányt tartalmaz az iparrégészet köréből, jegyzetekkel és illusztrációkkal ellátva, cikkenkénti részletes, angol nyelvű összefoglalókkal.

Az elkészítendő magyarországi mihely- és ipari kemence leletkataszter adatfelvételi és nyilvántartó lapjainak tervezésével kapcsolatosan, az iparágankénti előkészítő megbeszélések a kerámia, valamint a vas- és fémolvasztás tárgykörében megtörténtek.

Elkészült az időszakonkénti megjelentetésre szánt "Iparrégészeti Tájékoztató" első számának tervezete.

Végül a Munkabizottság éves tervébe felvett kutatások az ipari kemencék feltárására, a geofizikai mérések végzése, a régészeti leletek feltárására, a kormeghatározásra vonatkozó fizikai kísérletek és egyéb anyagvizsgálatok a különböző kutató helyeken intenzíven folynak.

11. Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács

Elnök: Kárpáti István

A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Tanács 1981-ben koordináló munkájával kapcsolatos szűkebb körű megbeszélések mellett négy alkalommal ülésezett.

Az előző évekhez hasonlóan, kutatási eredményeink gyorsabb gyakorlati hasznosítása érdekében, egy alkalommal a Balatoni Intéző Bizottság /BIB/ Környezetvédelmi és Vizvédelmi Szakbizottságával együttes ülést tartottunk.

Az évente megrendezésre tervezett, a Balaton-kutatás újabb eredményeivel kapcsolatos előadó-ülést ez évben is megrendeztük, együttesen az alábbi munkabizottságokkal, illetve programirodákkal:

a VEAB Jogtudományi Szakbizottságának Polgári-, Gazdasági- és Környezetvédelmi Jogi Munkabizottsága,
a Balaton Regionális Környezetvédelmi Kutatása OKKFT A-12 Programiroda,
a PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottsága.

- 1981. február 18-án a VEAB Székházban megtartott Koordinációs Tanács-i ülésen a következő fontosabb kérdésekkel foglalkoztunk, a munkatervben szereplő napirend alapján:

1. Az 1980. évben díjazott környezetvédelmi jellegű pályadolgok bemutatása és alkalmazási lehetőségeinek megvitatása.
2. Tájékoztató a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Kutatási Főirány II. ötéves terve munkabizottsági előkészítéséről.
3. A Koordinációs Tanács 1981. évi munkatervének ismertetése. A Természetvédelmi- és Urbanisztikai Munkabizottságok 1981. évi munkatervének ismertetése.
4. 1981. és 1982. évi környezetvédelmi jellegű pályázati kiírás témáinak ismertetése.
Különösen az 1. napirendi ponttal kapcsolatban alakult ki élénk vita, és azt követően javaslatok hangzottak el arról, hogy melyik felhasználó üzemhez, közigazgatási szervhez kívánatos tájékoztatásra megküldeni a pályadíj-nyertes tanulmányokat.

- 1981. július 13-án a Koordinációs Tanács a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen, a Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Kutatási Főirány II. ötéves terve kutatási feladatainak megvitatására munkaértekezletet tartott. Ennek során az előző ötéves tervben résztvevő intézmények képviselői és közreműködői pontosították a II. ötéves terv legfontosabb feladatait.
- 1981. november 10-én a Koordinációs Tanács ülést tartott a Badacsonyi Állami Gazdaság borászati üzemének tanácskozó termében.

A Koordinációs Tanács elnöke bevezetőjében hangsúlyozta a környezetkimélő mezőgazdasági rendszerek bevezetésének jelentőségét a táj környezetvédelme és konkrét formában a Balaton vízminőségvédelme szempontjából.

Zsoldos Zoltán előadásában bemutatta a Badacsonyi Állami Gazdaság és badacsonyi szőlő- és bortelemelési rendszer környezetkimélő technológiáját.

Hazánk pótolhatatlan természeti kincse a Balaton.

Az utóbbi évek eutrofizációs folyamatát olyan 3, fő környezetszennyezési forrásra vezethetjük vissza, amelyek megszüntetése csak állami társadalmi összefogással lehetséges. A 3, fő szennyezési forrás az alábbi:

- kommunális
- ipari
- mezőgazdasági.

A mezőgazdasági eredetű szennyezőforrások az állattartásból és a növénytermesztés tevékenységéből adódnak.

A Balaton természetes vízgyűjtője 520.000 ha, a szőlőtermesztés 8200 ha területen folyik. Ebből a Badacsonyi Szőlő- és Bortelemelési Rendszer 14 partnerüzeme révén 3600 ha nagyüzemi ültetvényt integrál. A Rendszer, a Badacsonyi Állami Gazdaság és a MEM-NAK szakembergárdája kidolgozott egy környezetkimélő növényvédelmi és tápanyaggazdálkodási technológiát, amely kiküszöböli a hagyományos termelés környezetszennyező elemeit.

Az új technológia alapvetően három területen jelent lényeges változást: az erózió, az erózióból eredő tápanyag-bemosódás, és a helytelen műtrágyázási technológiából eredő veszélyforrásokat kiküszöböli ki. Új, szertakarékos és előrejelzésre alapozott integrált növényvédelmi alaptchnológiát nyújt, felöleli a kijuttatás modern technikáján túl, a legmodernebb szisztemikus szerek alkalmazásán keresztül a kártevők előrejelzésének pontos módszereit. Lehetőség szerint kiküszöböli a szerelsodródásból /helikopter/ a

peszticid-tulterhelésből és a melegvérűekre és halakra káros inszekticidek túlzott használatából eredő veszélyforrásokat. Talaj- és levélanalizésekre alapozott tápanyaggazdálkodási szaktanácsadással a növények igényeinek és a talajtipusnak megfelelő tápanyaggazdálkodási technológiát nyújt, előtérbe helyezve a szuszpenziós műtrágyák használatából eredő előnyöket.

Az előadást és igen élénk vitát követően a résztvevők megtekintették a környezetkimélő technológiával kapcsolatos kísérleteket.

- 1981. november 17-én a Balaton-kutatás III. témakörben rendeztünk előadóülést, a bevezetőben megjelölt szakbizottságokkal együttesen, az alábbi programmal:

Bevezető: dr. Kárpáti István

1. téma: A Környezetvédelem és urbanisztika a Balaton régiójában

Vitaindító előadás: dr. Bakács Tibor

Korreferátum: dr. Tarr György

2. téma: A Balaton környezetvédelmének néhány közgazdasági problémája

Vitaindító előadás: dr. Bora Gyula

Korreferátumok: dr. Kulcsár Dezső

dr. Bokor Pálné

3. téma: A szennyvizbirságok hatása a Balatonba vezetett, biológiailag tisztított szennyvizek közegészségügyi-, járványügyi kockázatainak csökkentésében

Vitaindító előadás: dr. Virágh Zoltán

Korreferátum: dr. Egerszegi Gyula

Az egyes témák korreferátumai után vita alakult ki, kérdés, illetőleg megjegyzések formájában, a témák eredményeiről és gyakorlati hasznosítási lehetőségéről.

Az előadóülés anyagát az előző évekhez hasonlóan a "Balaton kutatás újabb eredményei III." c. kötetben megjelentjük, idegennyelvű tartalmi kivonattal, a VEAB kismonográfiák sorozatában.

Urbanisztikai Munkabizottság

Elnök: Csuti János

A Munkabizottság 1981. évi munkatervében szereplő vizsgálati témákkal megfelelt azoknak a követelményeknek, amiket a városok fokozódó társadalmi, gazdasági szerepe kíván: tudatosan és tervszerűen foglalkozott a régióba tartozó városok komplex fejlesztésével.

A tárgyalt témák is igazolták, hogy az egyre gyorsuló és erőteljesebbé váló urbanizáció folytán az évszázadokon át fejlődő városok máról holnapra átalakulnak. Az ezzel járó sokrétű feladat /városkép megtartása, intézmény elhelyezés, közlekedés-szervezés, környezeti kultúra, stb./ végzésében összhangot találni nemegyszer csak kompromisszum árán lehet.

Különösen megfogalmazható ez az

1981. február 17-én Veszprémben tartott "Miemlékvédelem és városépítés; a belső területek reorganizációjának módszerei és megoldásai" című ülés alapján. Képet adott arról, mennyire fontos, hogy a település-tervezés terjedjen ki a városszerkezetre, városképre, legfőképpen a város morfológiájára, karakterére. Mindez a miemlékvédelem és urbanisztika fontos területe. Lényeges megállapítás, hogy a korábbi általános rendezési tervezés tematikájával szemben a városrehabilitáció egyre hangsúlyosabbá váló kérdése sürgeti az átépítések térbeli lehatárolásának megjelenését. Az eddigi egyetlen területi védelmet kimondó "miemléki jelentőségű terület" kategória mellé tehát városépítési oldalról további kategóriákat kell felsorakoztatni, amelyek a történelmi városmag területének egyes egységeire különböző mélységű beépítési fejlesztést irányoznak elő.

1981. augusztus 28-án Agárdon "A Velencei tó országos üdülőkörzette fejlesztésének indokai, feltételei és megvalósítása" címmel tartott ülés igazolta, hogy a tervezés messzeemenően figyelembe vette a természeti adottságokat: ez példaként szolgálhat a hasonló természetvédelmi tevékenység számára, bár bizonyos egyezések ellenére sem lehet az itt folyó tevékenységet modellként alkalmazni más régiókra, eltérő méreteik, különböző természeti adottságaik miatt.

A bizottság megfogalmazta, hogy a gyakorlati intézkedéseket folyamatos tudományos ellenőrzésnek kell kísérnie, ily módon valósítható meg a korszerű természetvédelem és fejlesztés. Nagyra értékelte azt a szemléletet, amely figyelembe veszi az eltelt időszak tapasztalatait, a tágabb környezet rendezését célzó erőfeszítéseket és azok látható eredményeit.

1981. október 14-én Sopronban a "Miemlék-együttesek és a város, illetve a város és környezetének komplex tájhasznosítása" című előadás volt napirenden. Szemléletesen érzékeltette azt a folyamatot, amely társadalmi, gazdasági fejlődésünk alapján a településeken általában, de különösen és szembetűnően városainkban végbemegy.

Sopron város növekedése, hatókörének tágulása, belső differenciáltságának fokozódása nagymértékben kihatott az emberi viszonyokra: sokféle emberi érzés, hangulat, magatartás jelzi azokat a hatásokat, amiket a változó környezet, a növekvő, gazdagodó város vált ki.

A fejlesztés olyan mennyiségű és minőségű változásokkal jár, amikben a város és a hozzá tartozó funkciók egyre bonyolultabb, összetettebb kapcsolatokat teremtenek. A bizottság hangsúlyozta, hogy ennek koordinálása koncepcionális rendezést, magas szintű szervezethez történő fejlesztést kíván, amit csak a város általános és részletes rendezési tervei, fejlesztési programjai szolgáltathatnak.

A Munkabizottság munkaterve szerint az évben még egy ülést tart, 1981. december 9-én Szombathelyen "Agglomerációs tervezés Szombathely - Kőszeg, illetve Szombathely - Vasszécsény vonatkozásában" címmel.

Természetvédelmi Munkabizottság

Elnök: Csapody István

A Munkabizottság 1981-ben a jóváhagyott éves terve szerint dolgozott, és 3 munkaiülést tartott. Az előadások a VEAB-régió egy-egy, természetvédelmi szempontból kiemelten fontos és időszerű kérdéséhez kapcsolódtak. Helyszíni bejárásokat tartottak és hasznos tapasztalatszerét folytattak.

Az első összejövetel Fertőrákoson, az OVH Északdunántúli Igazgatósága Hidrometeorológiai Állomásán, a Fertő-tavi Bioszféra Rezervátummal foglalkozott. A jelenlévők tájékoztatást hallgattak meg az OKTH által 1977-ben Tájvédelmi Körzetté, majd az UNESCO által 1979-ben Bioszféra Rezervátumként nyilvánított térség helyzetéről, a folyó és tervezett kutatásokról, önálló botanikai, hidrometeorológiai, zoológiai /avifaunisztikai és talajzoológiai/ kutatási eredményekről. A tanácskozáson az Erdészeti és Faipari Egyetem témafelelős professzora és néhány hallgatója is részt vett, az ülésről a helyi sajtó is megemlékezett, az előadások pedig - kibővített formában - a MTA Fertő-táj Bizottság Fertő-monográfiájában megjelennek.

A második munkaiülés helye Bakonyszentlászló, központi téma pedig Fenyőfő veszélybe került természetvédelmi területe volt. A botanikai és zoológiai szempontból alaposan kutatott terület biológiai értékeiről a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum igazgatója és egy kutatója tartott előadást. Nagy Érdeklődés és sok hozzászólás kísérte Rumpler Lajos tájékoztatóját, amelyből kiderült a bányaművelés népgazdasági szükségszerűsége és a természetvédelmi érdekek összeegyeztetésére tett jószándéku és eredményes törekvés. Az egyedülálló homoki erdei fenyvesnek mintegy 1/3-a esik áldozatul. A helyszíni bejárás közben javaslatok hangzottak el a Botrychium lunaria és Cephalanthera rubra populációinak áttelepítésére, az utóhasznosítás /rekultiváció/ módjára nézve és az itteni Pinus sylvestris-állomány genetikai törzanyagának továbbszaporítására.

A harmadik munkaülés Zánkán, az Uttörővárosban zajlott le. Napirendjén a térség botanikai kutatási eredményeinek ismertetése mellett, a központi téma a környezetvédelem volt. A megjelentek megismerkedtek a Környezetvédelmi Tábor munkájával és a balatoni vízszennyezés, ill. eutrofizáció kérdéseivel.

A munkaülések a Munkabizottság tagjai számára fórumot jelentettek kutatási eredményeik ismertetésére, de a tárgyalt témakör más, illetékes szakemberei is alkalmat kaptak véleményük, javaslataik elmondására. A területileg illetékes gazdálkodó és hatósági szerveket üléseinkre meghívtuk, véleményüket kikértük. A Munkabizottság tagjai sokirányú egyéb elfoglaltságuk miatt nem mindig tudtak résztvenni a Munkabizottság munkájában és ülésein, mint ahogyan az elvárható lett volna. A jövőben több kezdeményezésre, nagyobb aktivitásra számítunk.

A Munkabizottság a munkaülések közötti időszakban illetékeseknél kezdeményező lépéseket tett a felmerülő természetvédelmi problémák megoldása érdekében. Így az elmúlt évi munkaülés határozata alapján a Káli-medence védelmének kiterjesztése ügyében tett lépéseket, kezdeményezte a Pápakovácsi láprét védetté nyilvánítását, felülbírálta a Marcali-völgyesség meliorációs terveit, részt vett a VEAB "Természetvédelmi Kutatási Főirányok 1981-85" kidolgozásában, stb. A Munkabizottság javasolta a Koordinációs Tanács Elnökségének, hogy Mikusné dr. Náday Magdát a Munkabizottság tagjai sorába kooptálhassa.

A Munkabizottság tagjai közül 1981-ben egy fő a MTA TME által kandidátusi fokozatot nyert, egy főt tanszékvezető egyetemi tanárrá neveztek ki: A Munkabizottság titkárának kandidátusi disszertációja megvédés előtt áll. A Bizottság tagjai közül egy fő summa cum laude doktori címet szerzett, számos tudományos publikációkkal, könyvvel gyarapították a VEAB hírnevét. A Munkabizottság tagjai számos más, természetvédelmi irányú bizottságban fejtették ki tevékenységet. Ezek közül itt csak a MTA-OKTH, a MTA-MEM és a MTA Biomassza Bizottsága 3. sz. Munkacsoportja elnevezésű operatív szerveződésekét említem.

Mindent összevetve a Munkabizottság működését eredményesnek értékeljük, de a kitűzött célhoz viszonyítva még nem lehetünk elégedettek. Tevékenységünket operatívabbá kell tennünk és keresnünk kell más Munkabizottságokkal való szorosabb kapcsolatot.

12. Szerkesztő Bizottság

Elnök: Szántó András

A Bizottság szokásos évi ülését 1981. március 12-én 11 tagja részvételével megtartotta. Hárman külföldi kiküldetés miatt kimentették magukat.

A Bizottság a VEAB elnökség állásfoglalása alapján felülvizsgálta és módosította eddigi tevékenységét. A VEAB ÉRTESÍTŐ tárgyévi első száma a szervezeti élet kérdéseivel, míg a II. száma tudományos-szakmai kérdésekkel, az üléseken elhangzott előadásokkal foglalkozik.

Az év folyamán megjelent: "A Balatonkutatás újabb eredményei II." c. anyag, az "Erdő és víz" c. tudományos értekezlet anyaga, a Történelmi Szakbizottság két kiadványa. /Iparrégészeti kutatások, Kézművesipartörténeti tanulmányok/,

a VEAB ÉRTESÍTŐ I., II., III. száma.

Az alábbi Szakbizottságok részéről van előkészületben anyag: Műszaki, Kémiai, Jogtudományi, Történelmi, Számítástechnikai és Rendszerelméleti, Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács.

Megjelent a VEAB felolvasó ülések első füzeté. Előkészületben a második.

IV.

A VEAB SZAKBIZOTTSÁGAINAK ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK
1982. ÉVI MUNKATERVE

Agrártudományi Szakbizottság

Elnök: Varga János

A Szakbizottság az év folyamán két szakbizottsági ülést tart.

1. Tavaszi-nyári ülés. Növényi termékek minőségi kérdései.
2. Őszi ülés. Mezőgazdasági kutatások helyzete.

Állattenyésztési Munkabizottság

Elnök: Szajkó László

1. I. negyedév: Munkabizottsági ülés Mosonmagyaróváron.
Tárgya: - az éves terv és a feladatok megbeszélése;
- tudományos ülés előkészítése.
2. II. negyedév: Tudományos ülés Mosonmagyaróváron. A MAE-val közös rendezvényként.
Témája: A higiénikus tejtermelés.
3. IV. negyedév: Bizottsági ülés, Veszprémben a VEAB székében, és üzemlátogatás.

Kertészeti Munkabizottság

Elnök: Nagy György

Tavaszi munkabizottsági ülés:

Ideje: 1982. március 26.

Helye: Szombathely - Megyei Tanács

- Napirend: 1. Tájékoztató az Agrártudományi Szakbizottság tavaszi üléséről /dr. Nagy György/
2. Tájékoztató a tudományos ankét előkészítéséről /Holper Ambrus/
3. Tájékoztató a Vas megyei kertészeti kistermelés helyzetéről /külső előadó/

Tudományos ankét

Ideje: 1982. május 21.

Helye: Szombathely, Megyei Művelődési Központ

Témája: Új módszerek és eredmények a disznótenyésztésben.

Őszi munkabizottsági ülés

Ideje: 1982. október 22.

Helye: Csepreg - Állami Gazdaság

- Napirend: 1. Titkári beszámoló és az 1983. évi munkaterv elő-
terjesztése /Gyuró György/
2. Tájékoztató a régióban folyó gyümölcsstermesztési
kutatások 1983. évi tervéről /dr. Szilágyi Kálmán/
3. Tájékoztató az Állami Gazdaság tevékenységéről,
fajtabemutató /Kő Artur/

A VEAB - alapszabály szerinti - célja, figyelemmel kísérni a Közép- és Észak-Dunántúlon a tájjellegű tudományos tevékenységet; kezdeményezni és koordinálni az itt folyamatban lévő és fejleszthető kutatómunkát; szervezni a különböző kutatóhelyek közötti konzultációt, tartalmi együttműködést; továbbá gondoskodni a kutatóhelyek területileg hasznosítható eredményeinek adaptálásáról, nyilvántartásáról és gyakorlati alkalmazásáról.

A Munkabizottság - részben a fenti célok szem előtt tartásával, részben az Agrártudományi Szakbizottság utmutatása alapján - értékelte az 1976-1980. évi tevékenységét, s megállapította, hogy az tartalmilag és alakilag megfelelt céljának, jól szolgálta az alapszabály szerinti feladatainak megvalósítását, azonban kívánatos, hogy arányosan fogja át tevékenységével a régió területét, s fő célkitűzéseit - nagyobb távlatot nyújtva ezzel a régióban folyó tudományos munka eredményeinek publikálásához - megbízatása teljes idejére határozza meg.

A Munkabizottság - a fentiek figyelembe vételével - tevékenységének célkitűzéseit és feladatait a következőkben határozza meg.

1. A Munkabizottság feladata, hogy Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas és Veszprém megyében - a VEAB alapszabály szerinti céljainak megfelelően - hozzájáruljon mind a tudomány, mind a régió kertészeti termelése, s ezzel hazánk szocialista mezőgazdasági fejlesztéséhez.

2. A vidéki akadémiai bizottságok új területbeosztása szerint Zala megye a Pécsi Akadémiai Bizottság régiójába tartozik, mégis - a Veszprémi és a Pécsi Akadémiai Bizottság elnöksége közötti megállapodás értelmében - a Zala megyei szakemberek kívánságuk szerint dolgozhatnak a VEAB munkabizottságaiban is. Ezért - már csak az eddigi kellemes kapcsolatra és eredményes együttműködésre is alapozva - Munkabizottságunk az új ciklusban is számít Zala megyei tagjainak aktív munkájára.

3. A Munkabizottság a területén - kutatóhelyeken, mezőgazdasági üzemekben és vállalatoknál - folyó kertészeti kutató-, illetve fejlesztő munkát tagjain keresztül kíséri figyelemmel és ülésein, nyilvános tudományos tanácskozásain - 1981-ben Zala megyében zöldségtermesztési, 1982-ben Vas megyében

disznővénytermesztési, 1983-ban Veszprém megyében szőlőtermesztési, 1984-ben Komárom megyében zöldfelületi és 1985-ben Győr-Sopron megyében gyümölcsstermesztési témakörben - biztosítson fórumot az összegezhető tudományos eredmények publikálására.

4. A Munkabizottság az ötéves tervidőszakban 10 munkaiülés és 5 nyilvános tudományos tanácskozás megrendezését tervezi, amelyek részleteit éves munkatervekben határozza meg.

Növénytermesztési Munkabizottság

Elnöke: Nyéki Jenő

A fajtakisérleteti állomások munkáját kívánják tanulmányozni, s ülésüket vagy Keszthelyen, vagy Mosonmagyaróváron rendezik meg.

Második ülésük tárgya tájegységünk növénynevelő munkájának vizsgálata, amely ülésnek helyét Martonvásárra, esetleg Sopronhorpácsra, vagy Szombathelyre tervezik. Tárgyalásuktól függően szóba jöhet a PAB-bal együtt rendezett ülés is, amelyet Iregszemcsén tartanának meg.

Terveikben szerepel még egy ankét rendezése, amely tullép-né témájában a VEAB kereteit. Tárgya a növénytermesztési kutatások hatékonyságának fejlesztése lenne. Az ankétot két szekcióban tervezik, agrotechnikai és növénynevelési szekcióban.

Üzemszervezési Munkabizottság

Elnöke: Buzás Gyula

I. negyedév: Munkabizottsági ülés az "Állattenyésztésünk fejlesztésének ökonómiai kérdései" témában. /Esetleg az Állattenyésztési Munkabizottsággal közös szervezésben/.

II. negyedév: Munkabizottsági ülés "Az agroökológiai potenciál racionális hasznosításának kérdései a VEAB területén" témában.

IV. negyedév: Munkabizottsági ülés "A nagyüzemek, a kisgazdaságok és kisvállalkozások együttműködésének fejlesztése a mezőgazdaságban" témában.

Biológiai Szakbizottság

Elnök: Salánki János

Szakbizottsági vezetőségi ülések:

- Március: 1. A Szakbizottság 1982. évi feladattervének kialakítása, különös tekintettel a korábbi években díjat nyert pályamunkák sorsának elemzésére.
2. Munkabizottsági munkatervek egyeztetése és feladatok kitűzése.
3. 1981. évi díjnyertes pályázatok bemutatása és vitája.

- Október: 1. Beérkezett pályázatok értékelése.
2. Tudományos minősítéssel kapcsolatos helyzet áttekintése.

Felolvasó ülés: A márciusi szakbizottsági ülésen kialakítandó program szerint.

Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság

Elnök: Sáringer Gyula

Május második felében "Az erdészeti kártevők és kórokozók elleni védekezés problémái" címmel Sopronban az Erdészeti és Faipari Egyetemen félnapos előadóülést és félnapos tanulmányi kirándulást szervezünk. Az előadóülésen két kártevővel, két kórokozóval és egy védekezés ökonómiával foglalkozó 20-20 perces előadás hangzik el. Az előadóülésre a Munkabizottság tagjain kívül, a VEAB régióban dolgozó valamennyi erdővédelmi szakembert meghívjuk.

Junius második felében a "Megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomások jelenlegi szerepe a növényi károsítók elleni küzdelemben" címmel hallgatunk meg tájékoztatókat az Állomás vezető szakembereitől. Az összejövetel helye Csupak. A tájékoztató azért aktuális, mert a növényvédelem közelmúltban került átszervezésre a megyei állomásokon.

November első felében a "Károsítók és kórokozók elleni rezisztencia nemesítés elméleti alapjai" címmel kerek-asztal konferenciát tervezünk a VEAB Székházban. Két főelőadás lesz, egyiket dr. Jermy Tibor, másikat dr. Király Zoltán tartja. A két előadáshoz 2-2 korreferátum hangzik el a VEAB régióban dolgozó szakemberek részéről.

Élettani és Toxikológiai Munkabizottság

Elnök: Thuránszky Károly

1. Az egészségügyi és tanszéki kutatóhelyek szerepe a munkabizottság tevékenységében - vitauülés.
Helye: a körülményektől függően a Balatonfüredi Állami Kórház, vagy a VEAB Székház.
Ideje: május folyamán.
Vitaindító előadás: dr. Fehér Gyula beszámolója a Balatonfüredi Sziwkórház és a NEVIKI közti együttműködés keretén belül végzett kísérletes munkáról.
2. A vízi toxikológia általános kérdései. Kerekasztal ülés Tihanyban, a VEAB-régió szakembereimellett, meghívott külső előadók részvételével.
3. Közös tudományos ülés az Agrokémiai Munkabizottsággal.
Tárgy: Koncepcionális kutatások az új növényvédőszer fejlesztésében.
Ideje: október folyamán.

Gyombiológiai Munkabizottság

Elnök: Hunyadi Károly

A Munkabizottság az 1982. évben két tanácskozás megtartását tervezi:

1. A gyomnövények herbicid rezisztenciája.
Helye: Bábolna Mezőgazdasági Kombinát
Az előadások tervezett címei és előadói:
  1. Az amaranthus retroflexus triazin rezisztens biotípusának hazai elterjedése /dr. Czímber Gyula, Mosonmagyaróvár/
  2. A triazin rezisztencia helyzete az IKR területén /Gyurjács Miklós, Bábolna/
  3. A herbicid rezisztencia nemzetközi helyzete /dr. Gyórfy Katalin, Keszthely/
  4. A kukorica rezisztencia mechanizmusa /dr. Hunyadi Károly, Keszthely/
  5. A herbicid rezisztencia genetikája /dr. Solymosi Péter, Budapest/
  6. Védekezési lehetőségek triazin-rezisztens területeken /Török Tamás, Budapest/Időpont: 1982. május
2. A cukorrépa kulturák gyomtalanításának helyzete.
Helye: Sopronhorpács, Répatermesztési Kutató Intézet
Ideje: 1982. június 25.

Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság

Elnök: Entz Béla

1. Előadóülés

Tárgy: Ökológiai és rendszertani vizsgálatok néhány dunántúli folyóvízben és azok vízgyűjtő területén

Helye: Szombathely

Ideje: április

2. Tanulmányi kirándulás később meghatározandó területre a Dunántulon.

3. Részvétel az őszi "Tihanyi Hidrobiológus Napok" előkészítésében és lebonyolításában.

Erdészeti Szakbizottság

Elnök: Magyar János

1. Munkaterv összeállítása.
Fályázati témajavaslatok összeállítása.
Publikálási lehetőségek.
Személyi vonatkozású hírek betérjesztése a VEAB-hoz.
Időpont: január 26.
Hely: Sopron
2. Felolvasóülés. Téma: Cser- termesztés és hasznosítás.
Időpont: november első fele
Hely: Veszprém VEAB Székház

Erdőgazdálkodási Munkabizottság

Elnök: Majer Antal

1. A Bakony TSz erdőgazdálkodásának tanulmányozása. Vezető:
Péti Miklós
Időpont: május
Hely: Zirc
2. Az "ipari erdők" gazdálkodási kérdései, apritéktermelés.
Időpont: október
Hely: Devecser

Faipari Munkabizottság

Elnök: Cziráki József

1. Az MTA Erdészeti Bizottság Fafeldolgozó Albizottsága által készített, - a falemezipar fejlesztésével kapcsolatos - elemző tanulmány társadalmi vitájának megrendezése, a FATE Fűrész-Lemezipari Szakosztályával közösen.
Időpont: március
Hely: Sopron MTESZ Székház
2. Butoripari ankét.
Időpont: május
Hely: Győr, Cardo Butorgyár
3. Falemezipari ankét
Időpont: szeptember
Hely: Szombathely Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát

Vadgazdálkodási Munkabizottság

Elnök: Kóhalmy Tamás

1. Az erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás kapcsolata.
Hogyan érvényesíthetők a büntetőtörvények erdőterületen?
Konzultáció a VEAB Jogtudományi Szakbizottsága meghívott képviselőjével.
Időpont: március
Hely: Uzsa, Erdészet
2. A vadászati üzemtervek használatának tapasztalatai az állami és vadásztársasági területeken.
Időpont: október
Hely: Győr Kisalföldi EFAG.

Jogtudományi Szakbizottság

Elnök: Hardy Zoltán

- I. negyedév: 1. Környezeti kár- gazdasági veszteség.
Előadó: dr. Bakács Tibor, Veszprém
2. A településfejlesztés jogi eszközei.
Előadó: dr. Tarr György, Veszprém
Az ülés helye: Veszprém, VEAB székház
- II. negyedév: 1. A velencei üdülnöörzet igazgatása és fejlesztése.
Előadó: dr. Töttö János, Pajor Pálné dr.,
Székesfehérvár
2. A községi köös tanácsok helyzete, a társ-
községek köözetiségének alakulása.
Előadó: dr. Magyar Henrik, Tatabánya
Az ülés helye: Székesfehérvár
- III. negyedév: 1. A polgári perrendtartás korszerüsítése és egyszerűsítése.
Előadó: dr. Vincze Imre, Szombathely
2. Az utógondozás folyamatában a szabadultakra ható munkahelyi, családi, baráti körö tényezőök szerepe a bünözés megelőzésében.
Előadó: dr. Tóth István, Székesfehérvár
Az ülés helye: Veszprém vagy Szombathely
- IV. negyedév: 1. Számítógépes kísérletek Fejér megyében.
Előadó: dr. Töttö János, Székesfehérvár
Korreferens: dr. Szalay Gyula, Győr
2. Az Államjogi és Államigazgatási Jogi Munkabizottság, a Büntetőjogi Munkabizottság, valamint a Polgári Jogi és Gazdaságjogi Munkabizottság beszámolója az 1982. évi tevékenységéről.
Előadó: A munkabizottságok elnökei
3. A szakbizottság 1983. évi munkatervének megállapítása.
Előadó: dr. Hardy Zoltán, Veszprém
Az ülés helye: Veszprém VEAB székház

Államjogi és Államigazgatási jogi Munkabizottság
Elnök: Töttö János

- I. negyedév: 1. A hatósági munka irányításának, szervezésének, ellenörzésének és értékelésének kérdései.
Előadó: dr. Herczeg István, Székesfehérvár

2. A munkabizottság 1981. évi tevékenységének értékelése, és az 1982. évi munkaterv jóváhagyása.

Az ülés helye: a VEAB székháza, Veszprém

II. negyedév: 1. A tanácsi intézményhálózat integrálásának tapasztalatai és a továbbfejlesztés lehetőségei.

Előadó: dr. Élő Antal, Kőszeg

2. A megyei és a helyi tanácsi szervek kapcsolatrendszere, különös tekintettel az irányítás, a felügyelet és az ellenőrzés rendszerére.

Előadó: dr. Pintér István, Szombathely

Az ülés helye: Kőszeg Város Tanácsa székháza

III. negyedév: 1. Közös tanácsu községek településeinek igazgatása, a lakossági igények kielégítése.

Előadó: dr. Mikolasek Sándor, Tatabánya

2. A kiskorúak veszélyeztetettsége okainak megszüntetése, a gyámhatósági munka és egyéb igazgatási eszközökkel.

Előadó: Jankovich Gáborné dr., Tatabánya

Az ülés helye: Komárom megyei Tanács székháza
Tatabánya

IV. negyedév: 1. A tanácsi munka törvényessége és az ügyészség általános törvényességi felügyelete

Előadó: dr. Varga Józsefné, Székesfehérvár

2. A munkabizottság 1982. évi tevékenységének értékelése, és az 1983. évi munkaterv jóváhagyása.

Előadó: dr. Töttő János, Székesfehérvár

Az ülés helye: a VEAB székháza, Veszprém

Büntetőjogi Munkabizottság

Elnök: Szilvez Ákos

A Munkabizottság munkaterve az 1982. és 1983. évi büntetőjogi kutatások programját tartalmazza. A kutatási terület jellege, annak társadalompolitikai természete, a forrásmunkák és a büntetőjogi gyakorlatban ténylegesen előforduló esetek összegyűjtésének, elemzésének időigényessége indokolja a kétéves időszakot.

A munkabizottság két fő kutatási területet jelöl meg:

A./ A hatályos büntető törvény /1978. évi IV. sz. Tv./ gyakorlati alkalmazása során a VEAB régió területén felmerülő elvi és gyakorlati kérdések összegyűjtése, tudományos elemzése és értékelése.

B./ Az emberi környezet és a természet hatékonyabb védelme érdekében felvethető büntetőjogi, elméleti és gyakorlati kérdések. A büntető jogalkotás és jogalkalmazással szemben támasztható indokolt társadalmi igények gyűjtése.

Az 1982. évi munkabizottsági ülések és azok témái:

- I. negyedév: 1. Az önállóan alkalmazott mellékbüntetések és intézkedések alkalmazásának tapasztalatai a régió területén működő büntető ítélkezésben.
Témafelelős: dr. Gyepes István, Győr
2. A munkaterv részletkérdéseinek megvitatása.
/Az ülés tervezett időpontja: 1982. február/
- II. negyedév: 1. A bűnismétlés néhány elméleti és gyakorlati problémája.
Témafelelős: dr. Végh László, Székesfehérvár, a feldolgozásban részt vesznek:
dr. Apátfalviné, dr. Jóna Margit,
dr. Fürjes Eszter, dr. Hammer Hilda
2. Az alkoholisták kényszergyógyításának büntetőjogi feltételei és gyakorlata.
Témafelelős: dr. Kopácsi László, Győr
- III. negyedév: 1. A kettős-alakzatu cselekmények miatti felelősségrevonás a Komárom megyei bíróságok és szabálysértési hatóságok gyakorlatában.
Témafelelős: dr. Milánkovics Imre és dr. Márkus Pál, Esztergom
2. Az ártatlanság vélelme.
Témafelelős: a Munkabizottság Fejér megyei tagjai
- IV. negyedév: 1. A büntetésekre és intézkedésekre vonatkozó törvényi rendelkezések hatályosulásának tapasztalatai, a jogpolitikai követelmények érvényesülése, a súlyosítási tilalom elvi és gyakorlati problémái.
Témafelelős: dr. Kopácsi László, Győr; dr. Molnár Ervin, Szombathely; dr. Király Miklós, Veszprém; dr. Barbarics Ferenc, Veszprém.
2. A természeti környezet károsításának büntetőjogi feltételei.
Témafelelős: dr. Szilcz Ákos, Veszprém

Az 1983. évi munkabizottsági üléseken feldolgozandó témák:

1. A gazdálkodás rendjét érintő új jogszabályok büntetőjogi hatásának elvi kérdései.
A feldolgozást végzi: dr. Barbarics Ferenc, Veszprém
2. Elhatárolási problémák a tettesség, részesség körében.
A feldolgozást végzik: a Munkabizottság Fejér megyei tagjai
3. A felülbírálat terjedelme, eljárásjogi korlátai.
A feldolgozást végzik: a Munkabizottság Fejér megyei tagjai.

Polgári-, Gazdasági-, és Környezet-
védelmi Jogi Munkabizottság
Elnök: Bakács Tibor

A Munkabizottság 1982. évi munkaprogramja: Munkaülések szá-
ma 2.

1. Témák:

- a./ A környezet minőségét és a környezetfejlesztési intéz-
kedések hatékonyságát észlelő rendszer vizsgálata,
- b./ Környezeti kár és gazdasági veszteség: Jogi és közgaz-
dasági megközelítésben.
- c./ Környezetfejlesztés és településfejlesztés.

2. Téma:

Jogi eszközök a gazdasági tevékenység hatékonyságának fo-
kozására.

Részvétel más rendezvényekben:

- 3. Települési környezet - az élet minősége
1982. február 3. Előadás a Kossuth Klubban
- 4. A környezetvédelem és a gazdaság
1982. május 18. Budapest. Előadás a Hazafias Népfront Or-
szágos Tanácsa Környezetvédelmi Munkabizottságában.
- 5. 1982. június 3. A környezetvédelem és a természetvédelem
jogi szabályai. Előadás az esztergomi környezetvédelmi sze-
mináriumon.
- 6. Közremiködés a Komárom megyében létrejövő Környezetvédelmi
Gazdasági Társulás megalakításában.
- 7. Folyamatos környezetvédelmi jogi kooperáció a jelentkező
partnerekkel.

Ezeket túlmenően cikkek, tanulmányok országos és helyi lapok-
ban.

Kémiai Szakbizottság

Elnök: László Antal

A Szakbizottság programja a jelenlegi akadémiai ciklusban kiemelt kutatási-ismereti irányok művelésére összpontosul. Munkatervünk ennek megfelelően - esetenként más VEAB-szakbizottsággal vagy munkabizottsággal, más akadémiai bizottsággal vagy szakmai-tudományos szervezettel együtt - elsősorban a munkabizottságaink tárgykörére, továbbá a kiemelt tárgykörökre /korróziós kutatások, kis energiaigényű műveletek és műszeres szerves-analitika/ támaszkodik.

Szakbizottságunk a Környezetvédelmi Munkabizottsággal, továbbá a Műszaki Szakbizottsággal és Alumíniumipari Munkabizottságával együtt az I. negyedévben /előreláthatóan márciusban/ Veszprémben felolvasó ülést rendez, amely dr. Zalka Lajos és Barták Imre előadása alapján a kőolajipar és az alumíniumipar környezetszennyezési és környezetvédelmi problémáival foglalkozik.

A Szakbizottság a II. negyedévben /juniusban/ részt vesz az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel, a Gépipari Tudományos Egyesülettel, a Soproni Erdészeti és Gépipari Tudományos Egyesülettel, a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen és az MTA Spektrokémiai Munkabizottságával együtt a Sopronban tartandó 25. Magyar Spektrokémiai Konferencia és a nemzetközi résztvevőkkel tartandó 7. Analitikai Atomspektroszkópiai Konferencia szervezésében. Ugyancsak a II. negyedévben szakbizottsági ülés keretében dr. Antal János tart előadást a szervetlen vegyipar tudományterületi elemzése tárgyában.

A Magyar Kémikusok Egyesületével együttes szervezésben kerül sor Veszprémben a III. negyedévben /előreláthatóan szeptemberben/dr. Juhász Endre metrológiai kérdésekkel foglalkozó előadására.

A Szakbizottság a IV. negyedévre /előreláthatóan novemberre/ ankétot tervez a régióbeli problémák és eredmények bemutatására-megtárgyalására viz-, illetve szénhidrogén-közegű korróziós inhibitorok témakörében.

Az előbbieken túl a Szakbizottság részt vesz az aktuális pályázati programmal kapcsolatos munkában /tervezés, bírálat, hasznosítás/. Részt vesz továbbá az MTA Spektrokémiai Munkabizottsága által készített spektrokémiai értelmező szótár összeállításában és monográfia jellegű kiadásának gondozásában.

Agrokemizálási Munkabizottság

Elnök: Nádasy Miklós

A Munkabizottság a 2. negyedévben /előreláthatóan áprilisban-májusban/ tudományos ülészsakot tervez a "Csopak Tája" Termelészövetkezethél, Nemesvamos színhellyel. "A kemizálás lehetőségei és korlátai a mezőgazdasági termelészövetkezetekben" tárgykörrel.

Szintén a II. negyedévben /előreláthatóan májusban-juniusban/ a Munkabizottság kerekasztal-megbeszélést tart Veszprémben az agrárkémikus-képzésről.

A III-IV. negyedévben /előreláthatóan szeptemberben-októberben/ a Munkabizottság az Élettani és Toxikológiai Munkabizottsággal együttes tudományos ülésen az új növényvédőszer-ek fejlesztésére irányuló koncepcionális kutatásokkal foglalkozik.

Környezetvédelmi Munkabizottság

Elnök: Kerényi Ervin

A Munkabizottság az I. negyedévben /előreláthatóan márciusban/ részt vesz a Kémiai Szakbizottsággal, a Műszaki Szakbizottsággal, valamint az Alumíniumipari Munkabizottsággal együtt rendezett felolvasó ülés programjában, amely az alumíniumipar és a kőolajipar környezetvédelmi problémáival foglalkozik.

A II. negyedévben /előreláthatóan májusban/ a Munkabizottság a vegyi környezetvédelem technikai bázisának, a környezetvédelmi eljárások gépeinek és berendezéseinek tárgykörében a Gépészeti Munkabizottsággal együtt tervez munkabizottsági ülést.

A Munkabizottság a III. negyedévben /előreláthatóan szeptemberben/ Dunaujvárosban rendez munkabizottsági ülést Fejér megye déli ipari centrumával kapcsolatos kémiai környezetvédelmi problémák tárgykörében.

Végül a Hulladékhasznosítási Munkabizottsággal együtt a Munkabizottság részt vesz a Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság Veszprémben, a IV. negyedévre tervezett programjában, amely a kőolajipari hulladékok, elsősorban a furóiszapok ártalmatlansításával és hasznosításával kapcsolatos.

Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság

Elnök: Horváth Róbert

A Munkabizottság az MTA Tribológiai Munkabizottságával közösen, dr. Zalai András előadására támaszkodva tudományos ülést tart az I. negyedévben, Veszprémben, a tribológia tárgykörében.

A VEAB Elnökséggel együttes rendezvény keretében a Munkabizottság a II. negyedévben Zsengellér István OKGT-vezérigazgató előadói felkérésével szervez ülést az iparági kutatás-fejlesztés problémái-tervei kapcsán.

A III. negyedévben a Kanizsai Műszaki Napokhoz kapcsolódva, az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesülettel együtt a Munkabizottság gázipari témakörben tart munkabizottsági ülést Nagykanizsán.

A IV. negyedévben a Munkabizottság a Környezetvédelmi Munkabizottság és a Hulladékhasznosítási Munkabizottság részvételével, Veszprémben a kőolajiparban keletkező hulladékok ártalmatlanításával, illetve hasznosításával kíván foglalkozni, különös tekintettel a furóiszapokra.

Műszaki Szakbizottság

Elnök: Déri Márta

1. Vezetőségi ülések

1.1. Február hónapban:

- munkabizottságaink terveinek jóváhagyása,
- munkabizottságok együttműködésének fokozása, közös feladatok,
- pályázati kiírásra témajavaslatok,
- tudományos utánpótlás nevelése,
- szeptemberi nagy rendezvény előkészítése, szervezőbizottság létrehozása,
- egyéb kérdések.

1.2. November hónapban:

- éves munka értékelése, legfontosabb feladatok, irányelvek,
- pályaművek bírálatának tapasztalatai,
- éves beszámoló jelentés elkészítése,
- egyéb kérdések.

2. A díjat nyert pályamunkák hasznosítását rendszeresen figyelemmel kísérjük és nyilvántartjuk. A feladat összefogására és irányítására egy vezetőségi tagot bizunk meg.
3. A Szakbizottság már hagyományosan, minden évben nagy rendezvényt szervez az anyag- és energiatakarékosság egy-egy jelentős témaköréből. Ez évben a hőenergia-visszanyerés és hasznosítás lehetőségeit vizsgáljuk meg és konkrét bevezetési módok gazdaságosságát elemezzük. Külföldi előadók meghívását is tervezzük. A rendezvény időpontja: szeptember hónap, helye a VEAB székház.
4. Kapcsolatot teremtünk a vidéki akadémiai bizottságok hasonló Szakbizottságaival, tapasztalatcserét szervezünk.
5. A Szakbizottsághoz tartozó 8 Munkabizottság tevékenységét koordináljuk és irányítjuk, együttműködünk a többi Szakbizottság vezetőségével.

Alumíniumipari Munkabizottság

Elnök: Tóth Béla

A Munkabizottság megalakulásakor kialakított és az elmúlt évek során bevált, belső tematikai szervezeti bontásban folytatja munkáját az 1982. évben is.

Annak érdekében, hogy az alumíniumipar teljes vertikumát át tudjuk fogni, az alábbi négy témacsoportot alakítottuk ki:

- bauxitbányászat, - timföldgyártás, - alumíniumkohászat,
- félgártmányfejlesztés.

Az 1982. évre két rendezvényt tervezünk:

Az I. félévben folytatjuk az eddig eredményesnek bizonyult felolvasó ülés-sorozatot, amely az alumíniumipar szélesebb szakmai körének érdeklődését váltotta ki. Arra törekszünk, hogy a témakör továbbra is aktuális népgazdasági igényekhez és gazdaságpolitikai koncepciókhoz igazodjék. Ennek jegyében az első félévi felolvasó ülésünket az alábbi témakörben tervezzük: "A termékstruktúra fejlesztésének célkitűzései és eredményei az alumíniumiparban."

Az év második felére tervezzük munkabizottsági ülésünket, amelyen a pályázati kiírásokat, a helyezést elért pályamunkák sorsát, továbbá a következő évi munkatervünket beszéljük meg.

Tekintettel arra, hogy a VEAB keretében több olyan bizottság is működik, amelyek programja alumíniumipari vonatkozásban is érdeklődésre tarthat számot, szívesen vennénk részt szakmailag határterületi rendezvényeiken is. Például a környezetvédelem, vagy a melléktermék és a hulladékhasznosítási kérdésekkel foglalkozó rendezvények alumíniumipari vonatkozásaikban hasznosak lehetnek az alumíniumipari szakemberek számára is.

A rendezvények számának közismert növekedésével tehát a szükségesre korlátozzuk saját rendezvényeink számát, számítva arra, hogy a VEAB más bizottságainak tematikailag csatlakozó programjaiban való részvételünk, azok eredményességét és a VEAB célkitűzéseinek elérését elősegítik.

Bányászati Szakcsoport

Elnök: Monos Rudolf

1. Szakcsoport ülések

Az I. negyedévben a következő napirenddel:

- a/ Az éves tervből eredő feladatok megbeszélése,
- b/ Munkacsoportok tevékenységének megbeszélése.

A II. negyedévben a következő napirenddel:

Szakmai előadás.

A IV. negyedévben a következő napirenddel:

- a/ 1983. évi tervjavaslat megvitatása,
- b/ szakmai előadás,
- c/ Munkacsoportok munkájának értékelése.

2. Munkacsoportok feladatai

A szakcsoporton belül működő két munkacsoport a múlt évben megkezdett feladatok kidolgozását folytatja.

I. sz. Munkacsoport:

A karsztvizveszélyes eocén bányák vízvédelmével kapcsolatos kutatási-fejlesztési-tervezési és kísérleti

munkák figyelemmel-kísérése, elemzése, értékelése és javaslatok kidolgozása, az elért eredmények alapján, bekapcsolódva a kutató, tervező és kivitelező intézetek, illetve vállalatok ezirányu munkájába.

II. sz. Munkacsoport:

Az eocén bányák műveléstechnológiai és ásványvagyongazdálkodási feladatainak komplex vizsgálata és értékelése a kutatás-fejlesztési elképzelések figyelembevételével, a már elvégzett földtani kutatások és a feltárás során szerzett ismeretek alapján, továbbá javaslatok készítése a bányaművelési és ásványvagyongazdálkodási feladatok megoldására, az érintett vállalatok és intézetek szakembereinek bevonásával.

Földtudományi Munkabizottság

Geodinamikai Szakcsoport

Vezető: Somogyi József

1. A hazai elektromágneses mérési és adatfeldolgozási módszerek összehasonlítása, az eljárások alkalmazása a dunántúli /Bakony-Balaton/ anomália területén. Az 1981. októberben megtartott ülésen 5-tagu munkacsoportot hoztunk létre a modellezési eljárások egységesítésére, különböző geofizikai intézmények szakembereinek bevonásával. A munkacsoport ősszel 1-napos ülés keretében számol be tevékenységéről. Tervezzük továbbá az audio-frekvenciás magnetotellurikus mérések és a MAXIPROB eljárás bemutatását, ill. az első hazai mérések értékeléséről előadásokat az őszi ülés keretében.
2. Kerekasztal megbeszélést tervezünk hazai és külföldi /osztrák/ kutatók részvételével a Dunántul területét érintő geodinamikai kutatásokról /geoidundulációs vizsgálatok, kéregmozgás-vizsgálatok/. A megbeszélés célja az ilyen irányu osztrák és magyar kutatások eredményeinek összevetése, a geodéziai módszereknek geofizikaiakkal való egybevetése és ennek alapján további közös kutatási program megvitatása.

Gépészeti Munkabizottság

Elnök: Halász Aurél

1982-ben két ülést tervezünk.

Tavaszi ülésünket Keszthelyen, az Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán tartjuk mezőgazdasági gépelemek általánosítható problémái témakörrel. Célul tűztük ki egyben a Géptan Tanszék kutató munkájának megismerését, és a gépki-sérletli telep megtekintését.

Őszi ülésünket Nagykanizsán tartjuk a butorgyárban. Tárnya: "A faanyagok megmunkálásának és feldolgozásának jelenlegi helyzete és feladatai" című tudományos helyzetkép értékelése.

A fentieken túl, Munkabizottságunk szakbizottsági ülés szervezésében segítséget nyújt.

Hulladékhasznosítási Munkabizottság

Elnök: Tamás Ferenc

Munkabizottságunk tevékenysége - a korábbi évekhez hasonlóan - az alábbiakra terjed ki:

1. A hulladékkataszter további kimunkálása. A tárgyévben befejezzük a Győr-Sopron és Vas megyei részt.
2. Egy- vagy két nagyobb rendezvényt tartunk. Mindenképpen sort kerítünk egy speciális tematikával /valamilyen kijelölt hulladék ill. másodnyersanyag hasznosításának aktuális problémái/ foglalkozó munkaértekezletre és a lehetőség szerint egy általánosabb, nemcsak műszaki, hanem közgazdasági kérdésekkel foglalkozó találkozó megszervezésére is.
3. Állandó, eleven kapcsolatot építünk ki a hulladékhasznosítás állami irányító szervei /elsősorban az Országos Anyag- és Árhivatal/ és a régió területén dolgozó szakemberek közt.
4. Részt veszünk a témakörhöz tartozó pályázatok elbírálásában, kandidátusi értekezések vitájában, stb.

Közlekedéstudományi Munkabizottság

Elnök: Hegedűs Gyula

A Munkabizottság 1982-ben három ülést tart:

1. Márciusban:
  - a/ A posta és távközlési fejlesztés koncepciója 2000-ig,
  - b/ A közlekedés és posta VI. ötéves terve /kiemelten a VEAB területén/,
2. Augusztusban:
  - a/ Az ágazati célprogramok 1981 évi kutatási eredményei,
  - b/ A közúti közlekedés energiakérdései, az energiafelhasználás csökkentésének műszaki lehetőségei,
3. Novemberben:
  - a/ A Megyei Szállítási Bizottságok munkája, elvi és gyakorlati gondjaik,
  - b/ A VEAB területéhez tartozó gazdasági körzet tömegközlekedési helyzete, figyelemmel az ötnapos munkahétre való áttérés tapasztalaira és a további kihatásaira, témakörökben.

Metallurgiai Munkabizottság

Elnök: Szijszék Zoltán

Célkitűzés: A Munkabizottság sajátos eszközeivel segíti a

régió kohászati és öntészeti üzemének munkáját az alábbi kérdésekben:

- energiatakarékos olvasztási eljárások,
- hulladékanyagok ipari hasznosítása,
- anyag és energiatakarékos technológiák elterjesztése,
- a minőség fokozása,
- az ellenőrzési rendszerek racionalizálása,
- környezetünk védelme.

Külön fórumot biztosítunk a plazmatechnika kohászati alkalmazásának.

Folytatjuk a kapcsolatépítést a VEAB alábbi Munkabizottságaival:

- környezetvédelmi,
- hulladékhasznosítási,
- földtudományi,
- miszaki-fizikai,
- iparrégészeti Munkabizottság.

Hasonló módon közös programot szervezünk a miskolci NME-en működő Kohászati Munkabizottsággal.

Továbbiakban is szoros együttműködésre törekszünk az OMBKE régióban működő - szervezeteivel.

Végrehajtjuk az elmúlt évben megtervezett felmérést, a régió öntődeiben az ellenőrzési kérdések vonatkozásában. Felmérjük a régióban folyó öntészeti-kohászati kutatásokat, kritikailag értékeljük ezt.

Három előadással részt veszünk az OMBKE Vaskohászati Szakosztálya által szervezendő Nyersvas- és Acélglyártó konferencián.

Részt veszünk előadással az OMBKE Öntődei Szakosztály által rendezendő X. Magyar Öntőnapokon.

A VEAB Értesítőben kivonatossan megjelentetjük az 1981-ben nyertes pályamunkáinkat.

Céljaink elérése érdekében az alábbi program megvalósítását tervezzük:

1. 1982. március 5. /péntek/ Veszprém.
Egületes ülés a Hulladékhasznosítási Munkabizottsággal.
Téma: Kohászati hulladékok hasznosítása.

Előadások:

- a/ dr. Pilissy Lajos: Alumínium hulladékok feldolgozása és hasznosítása az öntészetben.
- b/ Szombathalvi Rudolf: Színesfémhulladékok hasznosítása.
- c/ Hédei Lajos: Fémes ipari hulladékok feldolgozása plazmatechnika segítségével.

Konzultáció: A régió ipari-fémhulladékainak hasznosítási kérdései és az ebből várható gazdasági előnyök.

Vitaindítót tart: Szij Zoltán.

2. 1982. június 11. /péntek/ Veszprém.
Közös bizottsági ülés a MTA kohászati bizottságával.
Téma: Korszerű kohászati eljárások.
Az ülés elnöke: dr. Simon Sándor

Program:
a/ Bóday Ottó: Kohászatban használhatók plazmaégek.
b/ Hédaí Lajos: A plazmatechnika kohászati alkalmazásának eredményei.
c/ dr. Szegedi József: Oxigén konverteres acélgyártás ellenőrzésének, irányításának eszközei és rendszerei.
Ezenkívül a MTA kohászati bizottsága két előadást tart.
Vita és a további közös munka megbeszélése.
3. 1982. szeptember 17. Veszprém /Tatabánya/.
Program: Öntödék tűzállóanyaghelyzete.
a/ Szij Zoltán: Az 1981 éves eredmények bemutatása. Pályázati témák 1983-84-re.
b/ dr. Varga: Az öntödei felmérés eredményeinek értékelése.
c/ Szij Zoltán: Az öntödék tűzállóanyag-ellátottságának helyzete.
Vita a tűzállóanyag-helyzet megoldásának kérdéséről.
4. 1982. november 12. /péntek/ Budapest /Tatabánya/.
Program: 1982 évi munka értékelése, 1983 évi program megbeszélése.
Üzemmérnök képzés új rendszere.
Előadó: Szabó Zoltán.

Műszaki-fizikai Munkabizottság

Elnök: Straub Gyula

Munkabizottságunk két témacsoportban dolgozik:

- a/ radioaktív izotópok alkalmazása,
- b/ fémfizika területén.

1981. őszén sikeres, egynapos ankétot tartottunk a VEAB régió területén működő nagyműszerekről és kiemelkedő jelentőségű mérési módszerekről. Az ankéton több érdekes előadás hangzott el, amelyek együttesen átfogó képet adnak a témáról, ezért az előadások anyagából rövidített összeállítást készítünk a VEAB Értesítő számára.

Munkabizottságunk 1982 évben két bizottsági ülést tervez. Az egyiket a Dunai Vasműben a fémfizika témacsoport körében, konzultatív jellegű üzemlátogatással összekötve.

A munkabizottsági ülésen az "Acélgyártás technológiájának új utjai és a fellépő elvi fizikai problémák" témakörrel foglalkozunk. Bevezető előadást tart a Dunai Vasmű kutatási osztályának egy vezető szakembere, majd kerekasztal konferencián megvitatjuk a témát.

A másik munkabizottsági ülést az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohóban tartjuk, összekötve a gyárban működő korszerű automata röntgenspektrométer megtekintésével.

A bizottsági ülés témája: Meddőhányók természetes radioaktivitásának problémája, egy új, az előbbieknél lényegesen érzékenyebb mérési módszer ismertetése, beszámoló az eddig végzett tájékoztató jellegű mérések eredményeiről és további teendők megbeszélése.

Orvostudományi Szakbizottság

Elnök: István Lajos

- január - Évi munkaterv összeállítása
- Emlőrák szimpozion anyagának összegyűjtése
- Haemostasis zavarai ujszülöttkorban c. szimpozion programjának összeállítása
- február 27. Szakosztályi felolvasó ülés:
Veszprém - Méhes Károly: genetika
- Salamon Antal: traumatológia
- április Szakbizottsági ülés:
Veszprém Orvostudományi kutatómunka helyzete Veszprém megyében
- május 13-15. Haemostasis zavarai ujszülöttkorban. Országos jellegű szimpozion, nemzetközi részvétellel
- junius Kihelyezett Szakbizottsági ülés: Orvostudományi kutatómunka helyzete Fejér megyében
Székesfehérv.
- szeptember 23- A magyar orvos-írók körével közös nemzetközi kongresszus.
26. Veszprém B.füred Tárgya: az emberi megértés művészete.
- szeptember 29- KGST-vel közös Malignus lymphoma Konferencia
október 2. Veszprém
- október Kihelyezett Szakbizottsági ülés: Orvostudományi kutatómunka helyzete Vas megyében
Szombathely
- november Szakbizottsági ülés:
Veszprém - pályázatok értékelése
- 1983. évi munkaterv

Genetikai Munkabizottság

Elnök: Cholnoky Péter

1. 1982. április 20. kedd, Veszprém, Minor anomáliákról dr. Méhes Károly
2. 1982. június 14. hétfő, Veszprém. Műhely összejövetel.
3. 1982. szeptember 14. kedd, Veszprém. Ikerregiszter a VEAB területén. dr. Cholnoky Péter

Haematológiai-Onkológiai Munkabizottság

Elnök: István Lajos

- január 22. Pécs Malignus lymphoma munkacsoport mihely-megbeszélése /GLL, IC, magas malignitású NHL albizottságok/PAB-VEAB közös rendezvény
- február 27. Szombathely Malignus lymphomák korszerű kezelése PAB-VEAB közös rendezvény
- március 1980-81. évi ML szimpozionok anyagának sajtó alá rendezése
- április Veszprém Gyermekkori malignus lymphomák korszerű kezelése - szakértői megbeszélés.
- május Veszprém Haemophilia tárgyú szakértői megbeszélés /VEAB, PAB, MAB, DAB kutatók részvételével.
- junius Veszprém Haematológiai-onkológiai tárgyú tudományos ülés Anger professzor /Erfurt/ előadása: Lgr.
- szeptember Haematológiai tárgyú tudományos ülés Wagner prof. és munkatársai /Graz/ előadása: Myeloproliferatív szindróma
- október 1980-81. évi szimpozionok anyagának megjelentetése /Szerk: Kelényi Gábor és István Lajos/
- november Emlórák szimpozion anyagának megjelentetése /Szerk: Timár Károly és István Lajos/
- december Haemostasis zavarai újszülöttkorban c. szimpozion anyagának megjelentetése /Szerk: M.Tóth Antal és István Lajos/

Munkaegészségügyi és Toxikológiai Munkabizottság

Elnök: Mészáros István

A Munkabizottság 1982-ben három munkabizottsági ülést tart, a megadott főtémák körébe tartozó előadásokkal. Az üléseken emellett lehetőség nyílik az aktuális feladatok megtárgyalására, további javaslatok, programok együttes összeállítására és megvitatására, valamint egyes területek, és a rajtuk levő ipari, mezőgazdasági vagy más objektumok munkaegészségügyi illetve toxikológiai problémáinak felmérésére.

Munkabizottsági ülések:

- I. A növényvédőszer-mérgezések jelentősége a klinikai toxikológiai gyakorlatban. /1982. május, Veszprém VEAB Székház/

- II. Az alumíniumipar munkaegészségügyi kérdései. /1982. szeptember, Székesfehérvár/
- III. Növényvédőszer-ártalmak a mezőgazdaságban. /1982. november, Keszthely/

Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság

Elnök: Blickle Tibor

- A szakbizottság, a VIDEOTON Számítástechnikai Gyár együttműködésével, az év első felére tervezi kihelyezett ülésének megtartását, Székesfehérváron. Megvitatásra kerülnek: a hosszabb távu célkitűzések, munkabizottsági beszámolók és egyéni munkatervek.

- Május 3-5 között Csopakon rendezzük a "Műszaki Kémiai Rendszerek 82" konferenciát. A négy szekcióban elhangzó előadások, a Munkabizottságaink szakterületeinek megfelelően a:

- Rendszerszerkezeti, rendszertехnikai,
- Matematikai modellezés és számítástechnika,
- Termelő szervezetek, mint kibernetikus rendszerek

terén elért újabb eredményekről számolnak be. Az MTA Vegyipari Műveleti és Vegyipari Rendszertехnikai Munkabizottságokkal együttműködve ugyanott vitatjuk meg a mérési és adatfeldolgozási rendszerek alkalmazásának hazai eredményeit is.

- Szeptember 14-16 között nemzetközi szimpoziumot rendezünk: "Számítástechnika alkalmazása a műszaki kémiában" címmel.

A szimpozium témakörei:

- A műszaki kémiai műveleti egységek matematikai modellezése és optimalálása,
- Összetett vegyipari rendszerek szintézise, matematikai modellezése és optimalálása.

Rendszerszerkezeti Munkabizottság

Elnök: Gyenis János

- A Munkabizottság több képviselője részt vesz a Szakbizottsági ülésen, a VIDEOTONBAN.

- Hosszabb távu célkitűzés: "A több egységből álló vegyipari rendszerek" általános modelljének kidolgozása, s más módszerekkel dolgozó programokkal való összevetése. E témában konzultációkat szervezünk, a hasonló problémákkal foglalkozó szakemberek bevonásával.

- Októberre tervezzük munkabizottsági ülésünket Bozsokon a Szakbizottság érdeklődő tagjainak bevonásával. Az alábbi témákkal:

- A diszkrét objektumokat tartalmazó anyagi rendszerek modellezésében az objektumok mérete szerinti léptékváltás problémája.

- Összetett vegyipari rendszerek számítástechnikai módszereinek összehasonlítása, konkrét példákkal.

Vállalatkibernetikai Munkabizottság

Elnök: Bene László

1. Február hó folyamán előadói ülést tartunk az Erdészeti és Faipari Egyetemen "A szervezeti tartalékok számítógéppel segített feltárásának lehetőségei a fagazdaságban" címmel.
2. Az első negyedév folyamán kialakítjuk az egyéni kutatási terveket. Ezek realizálásaként a következő évben a Munkabizottság monográfia megjelentetését tervezi.
3. Májusban részt veszünk a "Műszaki Kémiai Rendszerek" '82 konferencián. A konferencián a Munkabizottság a "C" szekció szervezeti és tartalmi kitöltését végzi.
4. A IV. negyedévben üzemlátogatást tervezünk, egy nagyüzem irányítási és döntési rendszerével kapcsolatos tapasztalatok megvitatására.

Társadalomtudományi Szakbizottság

Elnök: Timár Ede

1. a/ A Szakbizottság és a Munkabizottságok 1982. évi munkaterveinek megbeszélése és jóváhagyása.
b/ A Munkabizottságok tudományos rendezvényeinek koordinálása.
Hely: Veszprém, VEAB Székház
Idő: február
2. a/ A munkatermelékenység növelésének lehetőségei.
Előadó: Dr. Várhelyi István
b/ A Pályaválasztási és Pályaorientációs Munkabizottság beszámolója.
Hely: Sopron. Erdészeti és Faipari Egyetem
Idő: május
3. a/ Az 1982. évi pályaművek előzetes elbírálása.
b/ A Szakbizottság 1982. évi munkájának értékelése, s a következő év alapvető feladatainak megbeszélése.
Hely: Veszprém, VEAB Székház
Idő: november.

Filozófia és Szociológia Munkabizottság

Elnök: Sztankó János

- I. Szervezés, a kutatómunka koordinálása
  - Taglétszámunk növelése érdekében az év első negyedében összeállítjuk a munkabizottság tagságának kiegészítésére javasolandók névsorát.
Határidő: 1982. április Felelős: a Munkabizottság titkára
  - Az 1981-ben megkezdett tájékozódást folytatva, javaslatot teszünk egy "Filozófia-történeti Munkacsoport" létrehozására.
Határidő: 1982. november Felelős: a Munkabizottság elnöke
  - Munkabizottságunk elnevezésének megfelelően a filozófia mellett erősítjük annak szociológiai jellegét is, ezért megkezdjük a szociológia, munka- és művelődésszociológia stb. kérdéseivel foglalkozók felkutatását, munkacsoporthoz való bekapcsolásának előkészítését.
Határidő: folyamatos Felelős: a Munkabizottság titkára
  - Konkrétizáljuk az együttműködés formáit a PAB és a SZAB Társadalomtudományi Szakbizottságával illetve Munkabizottságával.
Határidő: 1982. szeptember Felelős: a Munkabizottság elnöke

- Tovább erősítjük együttműködésünket a Társadalomtudományi Szakbizottság más Munkabizottságaival, részt veszünk rendezvényeiken, esetenként meghívjuk őket elméleti tanácskozásainkra.

Határidő: folyamatos

Felelős: a Munkabizottság titkára

II. Munkabizottsági ülések

1. 1982. február Veszprém
Téma: - Az 1981. évi munka értékelése, az 1982. évi feladatok megbeszélése.
- Tájékoztató, bejelentések.
2. 1982. május Győr
Téma: - Munkatervünkből adódó feladatok megbeszélése.
- Bizottság létrehozása Marx Károly halálának 100. évfordulójára /1983/ tervezett elméleti tanácskozás előkészítésére.
3. 1982. szeptember Zalaegerszeg
Téma: - Állásfoglalás kialakítása a Filozófiatörténeti Munkacsoport létrehozásának kérdésében.
- Megemlékezés Spinoza születésének 350. évfordulójáról.
4. 1982. november Tatabánya
Téma: - Beszámoló az 1982. évi munkáról.
- Javaslatok, ajánlások az 1983. évi munkaterv előkészítéséhez.

III. Elméleti munka, tanácskozások

- Bekapcsolódunk a Veszprémben és Ajkán tervezett vallástörténeti és valláskritikai előadássorozat szervezésébe; ha igénylik, a régió más megyéiben történő megszervezését is támogatjuk.

Határidő: folyamatos

Felelős: a Munkabizottság titkára

- Összeállítjuk egy VEAB-TIT Társadalomtudományi Szabadegyetem programját, amelyhez az igényeknek megfelelően előadókat is biztosítottunk.

Határidő: 1982. május

Felelős: a Munkabizottság elnöke

- 1982-ben is figyelemmel kísérik a régió területén sorakerülő társadalomtudományi tanácskozásokat, megemlékezéseket, ünnepi üléseket stb. és ahol ezt igénylik, a lehetőségeinkhez képest részt veszünk ezek szervezésében, lebonyolításában.

Határidő: folyamatos

Felelős: a Munkabizottság elnöke

Könyvtártudományi Munkabizottság

Elnök: Takács Miklós

1. A szakirodalomellátás és a számítógépek könyvtári alkalmazása címmel előadást és vitautilést tervezünk Sopronban a munkabizottság tagjai és meghívott szakemberek részére. Határidő: október 31.

2. Ebben az évben befejeződik a munkabizottság közreműködésével - a szak- és tudományos folyóiratok regionális lelőhelyjegyzékének összeállítására. A bibliográfiai apparátus használatát, az öt megye nagykönyvtáraiban megszervezzük. Ezzel a segédeszközzel jelentős mértékben javulnak a tudományos kutatómunka feltételei. Határidő: december 31.

3. A Munkabizottság az Orvostudományi Szakbizottsága kezdeményezésére, a kórházi szakkönyvtárak együttműködésével elősegíti az év során megjelenő orvostudományi regionális bibliográfia használatát. Az időszakosan megjelenő bibliográfia a Magyar Orvostudományi Bibliográfiában nem szerepeltetett, helyi jelentőségű orvostudományi, közegészségügyi tanulmányok, előadások, utibeszámolók, stb. könyvészeti adatait tartalmazza.

4. A nagyobb könyvtárak bevonásával megszervezzük az adatgyűjtést a régió könyvtárai és könyvtári gyűjteményei szolgáltatásairól, és könyvtári minerva formájában valamennyi közgyűjtemény és tudományos intézmény címére eljuttatjuk.

Módszertani Munkabizottság

Elnök: Beszteri Béla

1. 1982-ben három munkabizottsági értekezletet tervezünk:

- a/ február : Szombathely
- b/ május : Székesfehérvár
- c/ november : Veszprém

A Tanácskozások programja:

- Szombathely: 1/ A Munkabizottság 1982. évi munkatervének megvitatása és elfogadása. Előadó: László József
- 2/ A nemzetközi turisztikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok regionális tudati hatásával, ill. a propagandának a nemzetközi ideológiai harcban elfoglalt szerepével foglalkozó kutatómunka megindítása /elméleti és módszertani kérdések/. Előadó: dr. Beszteri Béla

Székesfehérvár:

- 1/ A politika helyi megvalósulása, a helyi politika feladatainak beépülése a propaganda tartalmába a székesfehérvári VOLÁN PB tapasztalatai alapján.

/Együttes ülés a propaganda alapszervezeti irányítását kutató munkacsoporttal/.
Előadó: Schultz György.

2/ Aktuális feladatok.

- Veszprém: 1/ Felolvasó ülés később meghatározott témából.
2/ A munkacsoportok vezetőinek beszámolója az 1982-es évben végzett munkáról. Előadók: Heinrich Rezső és dr. Kiss Géza

2. Tudományos felolvasó ülést rendezünk:

Tervezett időpontja: 1982. április

Címe: A nemzetközi turisztikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok tudati hatása a régió területén.

Hely: Tatabánya

Határidős feladatok:

- A tanácskozás elvi koncepciójának elfogadása: a februári szombathelyi munkabizottsági ülésen.
- Az előadók felkérése: február 15.
- A program összeállítása: március 15.
- A résztvevők körének, névsorának egyeztetése a megyei pártbizottságokkal: március 15.
- A tanácskozás anyagának a megjelentetése a VEAB Értesítőben.
- A tudományos felolvasó ülés tartalmi és szervezeti előkészítéséért felelős: dr. Beszteri Béla, Izsáki Mihály, Laczkovits László.

3. A régió Oktatási Igazgatóságai könyvtárosainak tanácskozása:

Hely: Szombathely

Idő: október hó.

Munkacsoportjaink kiemelt feladatai 1982-ben:

1. A propaganda alapszervezeti irányítását kutató Munkacsoport:

- a változó körülményeknek megfelelően továbbfejleszti-, kiegészíti a Munkacsoport programját,
- folytatja a Munkacsoport egy megyében dolgozó tagjainak a felkeresését,
- teameket hoznak létre a propaganda - az agitáció - az információ kapcsolatának elméleti és pártalapszervezetek munkájában jelentkező gyakorlati kérdései témakör tanulmányozására,
- megtárgyalják: A politika helyi megvalósulása, a helyi politika feladatainak beépülése a propaganda tartalmába a székesfehérvári VOLÁN PB tapasztalatai alapján c. témát,
- megvitatják: Az alapszervezeti vezetőségek és a propagandisták állandó kapcsolatának kérdései c. témát /Mosonmagyaróvárott/,

- arra törekednek, hogy munkájuk eredményeit minél hamarabb és teljesebb mértékben tudják a régió pártalapszervezetei rendelkezésére bocsátani.

2. Az audiovizuális metodikai munkacsoport:

- tovább folytatja a: Képmagnó felvételek az egyetemi, főiskolai filozófia oktatás szolgálatában c. téma kutatását,
- elkészíti a filozófiai oktatást segítő képmagnó felvételeket és a kísérleti kipróbálást megszervezi,
- megkezdi az oktatócsomag készítésével kapcsolatos konkrét munkálatokat,
- videomagnó felvételeket készít a politikai oktatás pedagógiája és a nemzetközi munkásmozgalom története szakmódszertanának fejlesztése érdekében,
- arra törekszik, hogy a csoport munkáját folyamatossá tegye.

Munkásművelődés-történeti Munkabizottság

Elnök: Kovács József

1. Beszámoló az előző évi tevékenységről. Az 1982. évi munkaterv és a pályázati tételek megvitatása. Előadó: dr. Hiller István. Az ülés tervezett helye: Sopron, Egyetemi Könyvtár Időpontja: március.
2. A tatabányai munkásművelődés története. Előadó: Fűrészné Molnár Anikó. Az ülés tervezett helye: Tatabánya, Időpontja: május.
3. A munkásturizmus tevékenysége és szerepe 1918-1945. Az ülés tervezett helye: Zalaegerszeg. Időpontja: szeptember hó.
4. Az MTE története. Előadó: dr. Kovács József. Az ülés tervezett helye: Győr. Időpontja: november hó.

A propaganda pártalapszervezeti irányítását kutató Munkacsoport

Elnök: Kiss Géza

1. Továbbfejlesztjük, kiegészítjük a Munkacsoport programját és azt megismertetjük új munkatársainkkal.
Határidő: 1982. február 15. Felelős: Laczkovits László
dr. Kiss Géza
2. Kiegészítjük a propaganda alapszervezeti irányításának tanulmányozásához szolgáló bibliográfiát az 1981-ben megjelent irodalommal.
Határidő: 1982. március 15. Felelős: Szöllösi Zsuzsa
3. Elmúlt évi munkatervünkben áthuzódóan 2-3 megyében a munkacsoport vezetői felkeresik a munkacsoport ottani tagjait, s velük tematikus beszélgetést folytatnak.
Határidő: folyamatos Felelős: Laczkovits László
dr. Kiss Géza

4. Kutatócsoportot hozunk létre "A propaganda, az agitáció és az információ kapcsolatai elméleti, és a pártalapszervezetek munkájában jelentkező gyakorlati kérdései"-nek tanulmányozására.
A munka eredményeként készült dolgozatot javasoljuk a VEAB pályázati kiírására beküldeni.
Határidő: A csoport létrehozására: 1982. január
A pályamunka elkészítésére: 1983. július
5. Folytatjuk a tapasztalatcsere céljait szolgáló értekezleteket. Arra törekszünk, hogy e megbeszélések elterjesztésre érett anyaga, arra alkalmas formában a munkacsoport tagjain kívül is ismertté váljék, illetve a régió pártszerveinek rendelkezésére álljon. /Publikáció, enlékeztető, tanulmány, stb./
1982-ben az alábbi témákat vitatjuk meg:
  - a/ A politika helyi megvalósulása, a helyi politika feladatainak beépítése a propaganda tartalmába, a székesfehérvári VOLÁN pártbizottságának tapasztalatai alapján.
Határidő: 1982. május Felelős: Márkus László
  - b/ Az alapszervezeti vezetőségek és a propagandisták állandó kapcsolattartásának, információ-cseréjének tartalmi kérdései és formái. /Mosonmagyaróvári tapasztalatok alapján/. Határidő: 1982. október, felelős: Horváth Pál.
6. Az igényeknek megfelelően részt veszünk a csoportunk témakörébe tartozó pályamunkák elbírálásában.

Audiovizuális Metodikai Munkacsoport

Elnök: Heinrich Rezső

1. Videofelvételt készítünk a kiscsoportos /tanulócsoporthoz/ foglalkozások pedagógiai elemzéséhez a Bakony Műveknél, az Országos Oktatástechnikai Központ közreműködésével.
Határidő: 1982. május 30. Felelős: Szalay László,
Heinrich Rezső
2. "A marxizmus kialakulása" c. oktatócsomag munkáit tovább folytatjuk, néhány részanyagát elkészítjük.
Határidő: 1982. november 1. Felelős: Heinrich Rezső
3. A régi és új csoporttagok munkájának koordinációs megbeszélése.
Határidő: 1982. március 30-ig; Veszprémben /Okt.Ig./
Felelős: Heinrich Rezső
4. Az Országos Oktatástechnikai Központ és a metodikai csoport együttműködése /látogatás az OOK-ban/.
Határidő: 1982. július 31-ig; Veszprém /OOK/.
Felelős: Heinrich Rezső
5. A Munkacsoport évi munkájának értékelése és ismerkedés a Tanárképző Főiskola audiovizuális metodikai munkájával.
Határidő: 1982. december 31. Szombathely /TF/.

Neveléstudományi Munkabizottság

Elnök: Orosz Sándor

1. Növeljük a munkacsoportok taglétszámát. Szervező tevékenységünket illetékességi területünk felsőoktatási intézményein és oktatási igazgatóságain kívül kiterjesztjük a középfokú intézmények körére is.

Tovább mélyítjük együttműködésünket az OOK-val.

Tervszerűbbé és szervezettebbé tesszük kapcsolatunkat más regionális szervezetekkel.

2. Szorgalmazzuk a munkacsoportokon belüli együttműködést, a csoport-szinten koncipiált kutatásokat.
3. Általánossá tesszük a munkabizottsági, illetve munkacsoport-szinten elért egyéni és kollektív kutatási eredményekről való folyamatos tájékoztatást.
4. A taglétszám bővülésével egyidejűen folyamatosan végezzük a kutatók metodológiai és kutatómódszertani képzését, továbbképzését.

Az 1982-es ülések terve:

1. "A felsőbb leányiskolák társadalmi funkciója a századfordulón" című téma exponálása. Előadó: Horváth Antal. Idő: 1982. március hó. Hely: Veszprém, VEAB székház. Felelős: dr. Molnár Károly.
2. A csoportok munkaterv-szerinti önálló munkája. Előadók: a csoportok titkárai. Idő: 1982. április hó. Felelős: dr. Kovács József
3. Előadás: "A taxonómia fogalma, a taxonómiák típusai" címmel. Előadó: dr. Orosz Sándor. Idő: 1982. június hó. Hely: Veszprém, VEAB székház. Felelős: dr. Kovács József.
4. Munkaterv szerinti önálló munka. Előadók: a csoportok elnökei. Idő: 1982. október hó. Felelős: dr. Orosz Sándor.
5. Előadások: "A 10-14 éves tanulók éntudata" címmel. Előadó: dr. Kovács József.
"A TELETEX és az INTERAKTIV rendszerek alkalmazásának lehetősége a felsőoktatásban" címmel. Előadó: Fogarasi István. Idő: 1982. november hó. Hely: Veszprém, VEAB székház. Felelős: dr. Orosz Sándor.
6. Munkabizottsági értekezlet: A Munkabizottság munkájának értékelése. Idő: 1982. december hó. Hely: Veszprém, VEAB székház. Felelős: dr. Kovács József

Nyelvtudományi Munkabizottság
Elnök: Szabó Géza

Törekvéseink célja továbbra is az, hogy ösztönözzük a nyelv-
tudományi kutatásokat a VEAB-régióban. Mivel a munkabizottság
bázisintézménye a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar
Nyelvészeti Tanszéke, elsősorban a dialektológiai-nyelvsocio-
lógiai munkacsoport működésére összpontosítunk. A munkacsoport
tevékenysége szervesen kapcsolódik az említett bázisintézmény
"Dunántul nyelvének nyelvföldrajzi és nyelvészeti kutatása"
című kollektív témájához. Együttal a szaktudomány, ille-
tőleg a társadalom érdekét is figyelembe vesszük, amikor ser-
kenteni kívánjuk területünkön a dialektológiai kutatásokat.
Lehetővé tesszük az elszigetelten kutató szakembereknek közös
témához való kapcsolódását.

Továbbra is fontosnak tartjuk a szakemberképzést a dialek-
tológiában. Ezt az ügyet szolgálva szeretnénk hozzájárulni az
idén is - lehetőségeink határában belül - a nyelvjáráskutatók
képzéséhez. 1982 augusztusra három-öt napos kutatómódszertani
tanácskozást tervezünk nyelvjárásgyűjtők számára.

Gondot fordítunk kutatógárdánk bővítésére, tovább toborzunk
pártoló tagokat. Segítjük az egyetemi doktori cím, valamint a
tudományos fokozatok elnyerését régióinkban. Figyelemmel kísé-
rjük pályadíjasaink kutatómunkáját, további feladatok vállalá-
sára ösztönözzük őket.

Kapcsolattartásra törekszünk társintézményekkel, tudományos
társasággal: a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi In-
tétével és a Magyar Nyelvtudományi Társasággal.

Éves munkánkat az alábbi ütemezésben végezzük:

1. A Dialektológiai szimpozion című tanulmánykötet gondozása
/1982. I. félév/;
2. Dialektológiai kutatómódszertani tanácskozás /1982. au-
gusztus/;
3. A Munkabizottsághoz tartozó pályázati teendők ellátása
/1982. II. félév/;
4. Nyelvhasználat és nyelvi magatartás címmel dialektológiai
felolvasó ülés /1982. október/;
5. Szókészleteti és szövegfelvételek készítése archiválás cél-
jából együttműködve az MTA Nyelvtudományi Intétével.

Pályaválasztási és Pályaorientációs Munkabizottság
Elnök: Gárdonyi Géza

1. Szervezeti keretünk fejlesztése érdekében megvizsgáljuk,
hogymilyen igények és lehetőségek vannak a régió terüle-
tén folyó pályakutatás koordinálására ill. segítésére.
Határidő: 1982. szeptember Felelős: Gárdonyi Géza

2. Megkezdjük a Munkacsoportok szervezését.
Határidő: folyamatos   Felelős: Finta Mihályné
3. Megkezdjük a munkakapcsolatok bővítését és tartalmi kimunkálását:
  - Pozsony, Országos Pszichológiai Nevelési Klinika és Pályaválasztási Központ
  - Tanárképző Főiskola Szombathely
  - Magyar Tudományos Akadémia Pályalélektani Szekciója
  - Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pszichológiai Tanszéke.Határidő: folyamatos   Felelős: Finta Mihályné

Munkabizottsági ülés: 1982. március, Szombathely. Téma: Az 1982. évi munkaterv megbeszélése, feladatok vállalása, bejelentések. Tájékozódás a folyó kutatások állásáról, esetleges problémákról. Munkacsoportok szervezésének megkezdése.

Felolvasó ülések:

1. 1982. április, Veszprém. Finta Mihályné: A pszichológiai szaktanácsadás, pályaidentifikációban és életértékekhez való viszonyban megmutatkozó hatása, első követési vizsgálatunk alapján.
2. 1982. május, Győr. Finta Mihályné: A szaktanácsadás szerepe, hatása személyiségtényezőkben, követési vizsgálatunk alapján.
3. 1982. szeptember, Veszprém. Gárdonyi Géza: A pályaeorientáció és a család, Győr-Sopron megyében.

Előadások:

1. 1982. október, Szombathely. dr. Kantus László: A pályaválasztási történet szociál-pszichológiai dimenziói, 1. rész.
2. 1982. november, Székesfehérvár. dr. Xantus László: A pályaválasztási történet szociál-pszichológiai dimenziói, 2. rész.
3. 1982. szeptember, Veszprém. dr. Hajtman Béla: Matematikai statisztika a pályakutatásban, 1. rész.
4. 1982. október, Szombathely. dr. Hajtman Béla: Matematikai statisztika a pályakutatásban, 2. rész.
5. 1982. november, Székesfehérvár. dr. Hajtman Béla: Matematikai statisztika a pályakutatásban, 3. rész.
6. 1982. december, Győr. dr. Hajtman Béla: Matematikai statisztika a pályakutatásban, 4. rész.

"Szocialista Vállalat" Munkabizottság

Elnök: Vándor Józsefné

Munkabizottságunk 1982. évi munkatervének célja korábbi két kutatási témakörhöz kapcsolódik:

1. A vállalati hatékonyság, termelékenység további vizsgálata.
2. A termelés társadalmi, gazdasági háttérének elemzése a vállalati önállósulás időszakában.

1982-es évben az alábbi konkrét témákban tervezünk munkabizottsági ülést, illetve rendezvényt.

- I. negyedév: Munkabizottsági ülés. Vállalati veszteség-források és szerepük a gazdálkodás hatékonyságának alakulásában a Bakonyi Bauxitbánya Vállalatnál. Előadó: Klanitz Zoltán. Hely: Veszprém, VEAB Székház. Idő: március.
- II. negyedév: Munkabizottsági ülés. A munkatermelékenység növelésének lehetőségei. Előadó: Várhelyi István. Hely: Sopron. Idő: május.
- IV. negyedév: Tudományos ülés. Nyersanyaghelyzetünk és a termék-szerkezetünk korszerűsítése. Előadó: dr. Juhász Ádám. Hely: Veszprém, VEAB székház. Idő: október.

Történelmi Szakbizottság

Elnök: Éri István

Településtörténeti Munkabizottság

Elnök: Solymosi László

1. A Munkabizottság 1982 őszén Veszprémben konferenciát szervez a Dunántul településtörténete /16-19. század/ témakörben. A konferencia szervezője: Madarász Lajos.

2. Az 1981. évi "Dunántul településtörténete V. /1900-1945/" konferencia anyagát az év folyamán megjelenteti. Szerkesztő: Farkas Gábor.

3. A Munkabizottság bekapcsolódik a 18. századvégi Történeti Helységnévtár sajtó alá rendezésébe. A prototípus valószínűleg Veszprém megye lesz. Szerkesztője: Somfai Balázs.

4. A Munkabizottság változatlanul kívánatosnak tartja és szorgalmazza, hogy a "Dunántul Településtörténete IV." /1980. Siófok/ konferencia anyaga az év folyamán megjelenjék.

Kézművesipartörténeti Munkabizottság

Elnök: Éri István

1. A Munkabizottság 1982 évi munkatervének középpontjában az 1982. év augusztusában Budapesten megtartandó Gazdaságtörténeti Világkongresszushoz kapcsolódóan, augusztus 21-25. között Veszprémben megrendezendő II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium áll. A szimpóziumon a belföldieken kívül előreláthatóan 10-12 országból kb. 30-35 külföldi résztvevőre számíthatunk.

2. A II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium előhangzó előadások, referátumok és korreferátumok kéziratának tanulmánykötetben történő kiadásra való előkészítése.

3. A Magyarországi Árszabások Jelzetkataszterének teljes lezárása, az utolsó kiegészítések tételes ellenőrzése, valamint a mutatók és a bevezető utmutató szöveg elkészítése, ami egyet jelent a kataszter kiadásra kész végleges megszerkesztésével.

4. A Munkabizottság ezenkívül a kézművesipartörténeti szakbibliográfia évek óta összegyűjtött és jórészt rendszerezett anyagának végleges számbavételét és a már kialakított szempontok figyelembevételével a bibliográfia megjelentetésre való előkészítését is tervezi.

5. Folytatja az eddigi összes forrásfeltáró tevékenységéből folyó adatkiegészítési munkáját.

6. Szoros együttműködést alakít ki a Szakbizottság Munkabizottságaival és igyekszik a régió kézművesipar-történettel foglalkozó újabb, fiatal szakembereit a bizottság munkájába bekapcsolni.

Iparrégészeti Munkabizottság
Elnök: Heckenast Gusztáv

1. Iparrégészeti Tájékoztató megjelentetése a régészeti és műszaki kutatás közötti kapcsolatok jobb kiépítésére és a kapcsolat tartására.

2. A magyarországi mihely- és kemence- leletkataszter adatfelvételi- és nyilvántartó-lapjainak kinyomtatása és szétküldése.

3. II. Iparrégészeti tanácskozás megrendezése 1982 augusztus 16-18. /Téma: égetőkemencék, mihelyek, bányák, ipari emlékek./

4. Időszakonként a Munkacsoportok iparáganként megbeszélik a tennivalókat. /1982 januárjában Budapesten: vas- és fémvizsgálatok, régészeti leletek anyagvizsgálatai./

5. Ipari kemencék régészeti feltárása /vasolvasztók, mészégetők, tégláégetők.../.

6. A begyűjtött régészeti minták anyagvizsgálatainak folytatása /ásványkőzettani, kémiai, tűzállósági.../.

7. Kísérletek folytatása a geofizikai leletfelkutatás területén /szakonyi vassalakmező ásatás előtti átvizsgálása/.

8. Kísérletek folytatása a fizikai kormeghatározások témakörében, ásatási leleteinken /termolumineszcens mérések, MTA Izotóp Intézet/.

Környezetvédelmi- és Tájhasznosítási Koordinációs
Tanács

Elnöke: Kárpáti István

1. Ülés

Időpont: 1982. február hó közepe

Helye: Veszprém, VEAB székház

Napirend: 1. 1981. évben díjazott környezetvédelmi jelle-
gű pályadolgozatok bemutatása és alkalmazási
lehetőségek megvitatása.

2. Az Urbanisztikai Munkabizottság 1982. évi
munkatervének ismertetése.

3. A Természetvédelmi Munkabizottság 1982. évi
munkatervének ismertetése.

2. Ülés

Időpont: 1982. március hó közepe

Helye: DAB székház előadóterme

A Debreceni Akadémiai Bizottság Környezettudományi Szakbi-
zottságának és a VEAB Környezetvédelmi- és Tájhasznosítási
Koordinációs Tanácsának ülése.

Program:

Dr. Kárpáti István: Biológusok a Balatonért

Lantos Tamás-dr. Kárpáti István: A vízi makrofitonok terjedé-
si változásai a Balatonban

Dr. Varga György-Dr. Kárpáti István: A vízi makrofitonok el-
sődleges termelése

Dr. Dinka Mária: A keszthelyi-medence nádasainak tápanyagfor-
galma

Dr. Kárpáti Veronika - Dr. Pomogyi Piroska: A vízi makrofito-
nok tápanyagforgalma

Dr. Kárpáti István - Dr. Kárpáti Veronika - Dr. Pomogyi Piroska:
A kisbalatoni védőrendszer tervezésének és üzemeltetésének
biológiai alapozása

Szeglet Péter - Dr. Kárpáti István: A kisbalatoni természet-
védelmi terület vegetációtérképezése

Botanikai kutatónap a Kisbalatonon /színes keskenyfilm veti-
tés/

Dr. Máté Ferenc: A Balaton üledéktérképezési programjának
eredményei

Dr. Heim Csaba - Dr. Dévai István: A balatoni nyíltvízi üle-
dékminták klórozott szénhidrogén tartalma

Czégény Ildikó - Dr. Dévai István: Nehézfémek vizsgálata ba-
latoni nyíltvízi üledékmintákban

Dr. Dévai István - Czégény Ildikó - Dr. Máté Ferenc: A vas-
és mangántartalom alakulása a Balaton különböző minőségű
vizterületein

- Dr. Dévai György - Győri Éva: A balatoni árvaszunyog-fauna taxonómiai revíziójának programja
- Moldován Judit: Árvaszunyog-lárvák gyűjtésének tervezése a diszpergáltságtól függően
- Török Anna - dr. Dévai György: Biomassza és produkció meghatározás balatoni Chironomus fajoknál
- Dr. Dévai György - Molnár Imre: A balatoni üledéklakó árvaszunyog-lárvák egyedszáma és biomasszája
- Dr. Kovács Anna - Dr. Dévai György - Dr. Dévai István - Dr. Rákosi Eva: Biogén elemek /C, H, O, N, S, P/ mennyiségének vizsgálata balatoni árvaszunyogoknál
- Lőrincz Gábor - Dr. Dévai György - Zsupán Ildikó: Kirepülés - és rajzásbiológiai vizsgálatok a keszthelyi-medence árvaszunyog populációin
- Moldován Judit - Dr. Dévai György: Paleolimológiai vizsgálatok balatoni árvaszunyogokkal.

3. Ülés

Időpont: 1982. május hó második fele /PAB-bal közösen/

Helye: Veszprém, VEAB székház

- Napirend: 1. Balaton-kutatás újabb eredménye IV. Környezetkimélő mezőgazdasági módszerek hatása a Balaton vízminőségére
- a/ előadóülés
  - b/ korreferátumok
  - c/ vita

4. Ülés

Időpont: 1982. szeptember hó /VEAB-OKTH közösen/

Helye: ATEK Mosonmagyaróvár

- Napirend: 1. Szigetközi vizierőmi kiépítésével kapcsolatos változások a szigetközi ökoszisztémákban
- Előadó: Dr. Czímber Gyula
- 2. Korreferátumok
  - 3. Tájékoztató a Fertő-tavi kutatásokról
  - 4. Tereptanulmány

5. Ülés

Időpont: 1982. november hó

Helye: Veszprém, VEAB székház

- Napirend: 1. Tájékoztató a Kémiai és Jogi Szakbizottság Környezetvédelmi Munkabizottságának munkájáról
- 2. Az 1983. évi környezetvédelmi jellegű témák kiírásával kapcsolatos javaslatok
  - 3. Az 1981. évi környezetvédelmi kutatási eredmények felmérésének előkészítése.

Természetvédelmi Munkabizottság

Elnök: Csapody István

A Munkabizottság az 1982. évre az alábbi előadó-, ill. helyszíni bejárással is összekapcsolt munkauléseket tervezi:

1. Előadóülés:
Helye: Öntésmajor /Kapunavártól É-ra, 7 km.
Ideje: Március első fele.
Felelőse: Dr. Csapody István
Témája: A Hansági Tájvédelmi Körzet bemutatása és problémái
Napirendje:
  - a/ Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Észak-dunántúli Felügyelőségének öntésmajori "Hanság élővilága" c. állandó kiállításának megtekintése.
  - b/ Papp Vilmos: A Hansági TK hidrológiai viszonyai, változásainak hatása és a megoldás.
  - c/ Dr. Csapody István: A Hansági TK botanikai értékei.
  - d/ Filöp Tibor: A Hanság madárvilága.
Az előadások vetítettképesek.
  - e/ A Munkabizottság eddigi munkájának kiértékelése és az éves tervek megbeszélése.
  - f/ A Zsidó-rét és a Csikos-égeres megtekintése. A helyszínen természetvédelmi, kezelési és felújítási problémák kötetlen megbeszélése.

2. Előadóülés:
Helye: Velem /Kőszegi-hegység/.
Ideje: május első fele.
Felelőse: Horváth Ernő
Témája: Az "Alpokalja természeti képe" c. program.
Napirendje:
  - a/ Horváth Ernő: Az Alpokalja kutatás 6 esztendeje.
  - b/ dr. Jeanplong József: Vas megye botanikai feltárásának helyzete az utolsó 100 évben.
  - c/ Ambrus András: Az Alpokalja bükköseinek Macrolepidopterái.
  - d/ Bechtold István: A Kőszegi Tájvédelmi Körzet madárvilága.
  - e/ Bonczó Kálmánné: A kőszegi TK kezelési és fejlesztési kérdései.
  - f/ Szabad konzultáció. Megbeszélés a VEAB Term.véd. MB. és a régióban folyó más kutatási programok koordinációjáról.
  - g/ A Szt. Vid-hegyi ásatások megtekintése. Felkért vezető: dr. Bándy Gábor.

3. Előadóülés:
Helye: Mosonmagyaróvár /Egyetem/.
Ideje: június második fele.
Felelőse: Dr. Czímber Gyula
Témája: A pusztuló Szigetköz.
Napirendje:
  - a/ Timaffy László: Szigetköz.
  - b/ Bálint Sándor dr.: Tervek és programok a Szigetköz megváltoztatására.

- c/ Alexay Zoltán: A Szigetköz értékei. /Vetítettképes előadás/.
- d/ Látogatás az Egyetem Állattani Tanszékének gyűjteményében. Utána kerekasztal-értekezlet dr. Tóth Zoltán rektorhelyettesnél, a Győr-Sopron Megyei Természetvédelmi Albizottság elnökénél a Szigetköz jövőjéről. Felkért hozzászóló Börtetics Sándor.

4. Munkaülés:

Helye: Keszthely/Egyetem/

Ideje: Szeptember.

Felelőse: dr. Szabó István

Témája: Kisbalaton táj- és környezetvédelme.

Napirendje:

a/ A Kisbalaton térségének vízminőségvédelmi problémái. /Vizügyi Igazgatóság kijelölt előadója/.

b/ dr. Kárpáti István: Biomassza-mérések és eutrofizáció a Kisbalatonban.

c/ A Kisbalaton természetvédelme /Füzi Ferenc/.

d/ Kirándulás csónakokkal a Diás-szigetre. Ott kötetlen konzultáció.

A Munkabizottság éves teljesítményének értékelése, az 1983. évi program előzetes megvitatása.

Az 1982. évben különös gonddal keressük a kapcsolatot a VEAB más kutatási programokkal és a területen természetvédelmi munkában érdekelt egyéb szervezetekkel.

Urbanisztikai Munkabizottság

Elnök: Csuti János

Vizsgálati témáink igazodnak a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács kutatási főirányához.

Ülések:

1982. április: /Nagykanizsa/

1. A családi- és társasházépítés környezeti és városgazdálkodási problémái. Előadó: Reményi Péter
2. Városnézés. Vezeti: Mózes Pál

1982. május: /Sárvár/

1. A várost övező zöldterületek /zártkertek/ hasznosítása és építési vonatkozásai. Előadó: Szabó Imre
2. Sárvári vár megtekintése; kirándulás Sárvár-Hegyközségbe. Vezeti: Kiss Sándor.

1982. augusztus: /Balatonfüred/

1. Városon kívüli urbanizáció /üdülőterület, zártkert, stb./ építésrendészeti vonatkozásai. Előadó: Veszprém megyei Tanács Főépítész.

2. Balatonfüred környéke építési területeinek megtekintése.
Vezeti: Rácz István.

1982. október: /Pécs/

Aprófalvas települések fejlesztési koncepciói, a népességvándorlás hatásai. /Együttes ülés a PAB Urbanisztikai Munkabizottságával/

Alternatív napirend:

1. A szocialista városépítés urbanisztikai kérdései, Dunaujváros fejlődése alapján. Előadó: Sárosi József.
2. Városnézés. Vezeti: Sárosi József

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Elnök: Szántó András

Egy szerkesztőbizottsági ülést tervezünk 1982. I. félévben, valószínűleg március hó folyamán.

Az 1982-re tervezett kiadványok:

VEAB Értesítő 1982. I. félévi

VEAB Értesítő "Dialektológiai Szimpózium anyagának közzététele /1981. évi ülés határozata alapján/

VEAB Értesítő 1982. II. félévi

PAB-VEAB Értesítő /A Dunántul településtörténete IV-V. kötet/

VEAB-BIB Idegenforgalom-környezetvédelem témakörben.

Ezenkívül a márciusi bizottsági ülésen várható még néhány előterjesztés.

V.

SZEMÉLYI HIREK

Kinevezések

- Dr. Bakos Miklós egyetemi tanárt a művelődési miniszter 1981. július 1-i hatállyal öt évi időtartamra kinevezte az Igazságügyi Műszaki Szakértői Bizottság elnök-helyettesévé.
- Dr. Czímber Gyulát Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter 1981. július 1-i hatállyal a KATE Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karának Nővénytani és Növényélettani Tanszékére egyetemi tanárnak nevezte ki.
- Dr. Igmándy Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár 1981. július 1-től az Erdészeti és Faipari Egyetemen rektorhelyettesi kinevezést kapott.
- Dr. Molnár Zoltánt 1981. augusztusától a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékére főiskolai adjunktusnak nevezték ki.

Kitüntetések

- Bándi Gábor a Vas megyei muzeumok igazgatója a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat közgyűlésén Kuzsinszky Bálint - érem kitüntetésben részesül.
- Izsák Jánost a művelődési miniszter 1981.-ben a "Szocialista Kulturáért" kitüntetésbe részesítette.
- Fatalin Jánosnak a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a "Munka Erdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Fitz Jenő a Fejér megyei muzeumok igazgatója, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat közgyűlésén Rómer Flóris-Erem kitüntetésben részesült.
- Harsányi Imrénék a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a "Munka Erdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.

- Dr. Inczedy János tanszékvezető egyetemi tanár "Ioncserélők és alkalmazásuk" szakkönyvét /Közremiködők: Marton Aurél, Hajos Péter, Lengyel Tamás és Vigh Gyula/ a Műszaki Könyvkiadó nivódijjal jutalmazta.
- Dr. Kapolyi Lászlónak a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a "Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Dr. Magyar Jánosnak a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Dr. Nagy György tanszékvezető egyetemi docensnek a MAE Kertészeti Társasága 1981. szeptember 2-án Mohácsy Mátvás Emlékérmét adományozott.
- Nikodémusz Etelkának a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a "Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Dr. Sárdi Jenő egyetemi docens 1981. április 4-én a Minisztertanácstól "Kiváló társadalmi munkáért" kitüntetést kapott.
- Dr. Szabó Géza tanszékvezető főiskolai tanár pedagógusnap alkalmából "Kiváló Munkáért" miniszteri kitüntetésben részesült.
- Dr. Szikra Dezső 1981. április 4-én "Kiváló Munkáért" miniszteri kitüntetésben részesült.
- Dr. Vukovich Györgynek a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a "Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.

Tudományos minősítések

- Bürgés Györgyöt és Gál Tibort a Tudományos Minősítő Bizottság "A szelidgesztenye állati kártevőinek biológiája, a kártétel előrejelzése és védekezés lehetőségeinek kidolgozása" c. disszertációjuk alapján a biológiai tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Lakatos Bélát a Tudományos Minősítő Bizottság "A műszaki kémiai rendszerek dinamikus folyamatainak jellemzése az inhomogenitási paraméterrel" című disszertációja alapján a kémiai tudományok kandidátusává nyilvánította.

- Marc Ferencet a Tudományos Minősítő Bizottság a "Geomágneses utóhatás a rádióhullámok abszorpciójában. Légköri és extraterrenitikus kapcsolatok" című disszertációja alapján a földtudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr. Mátyás Csabát a Tudományos Minősítő Bizottság a "Hazai erdeifenyő-állományok öröklődő növekedési tulajdonságainak vizsgálata" című disszertációja alapján a mezőgazdasági tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr. Pályi Gyulát a Tudományos Minősítő Bizottság a "Homogén-katalitikus karbonilezési reakciók" című disszertációja alapján a kémiai tudományok doktorává nyilvánította.
- Simonffy Emilt a Tudományos Minősítő Bizottság "A polgári földtulajdon kialakulása és földbirtok - megosztás Délnyugat-Dunántúlon /Somogy és Zala megyében/" című disszertációja alapján a történettudományok kandidátusává nyilvánította.
- Vándor Józsefnét a Tudományos Minősítő Bizottság "A mezőgazdaság és a vegyipar kapcsolatának egyes közgazdasági kérdései. A mezőgazdasági termelés növekedésének kemizálási igényei a hatékonysággal összefüggésben" című disszertációja alapján a közgazdaságtudományok kandidátusává nyilvánította.
- Verebélyi Imrét a Tudományos Minősítő Bizottság "A tanácsai szakigazgatás minisztériuma irányításának államigazgatási alapkérdései" című disszertációja alapján az állam- és jogtudományok kandidátusává nyilvánította.
- Veress Gábort a Tudományos Minősítő Bizottság "Kamrai ingerületvezetési zavarok" című disszertációja alapján az orvostudományok kandidátusává nyilvánította.

Munkatársaink megjelent könyvei

- Dr. Balás Géza
Dr. Sáringer Gyula: Kertészeti kártevők. - Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982. 1069 oldal 462 ábra. Ára 303.- Ft.
- Domonkos Ottó: "A magyarországi kékfestés" /magyar és német nyelven/ Corvina Kiadó, 1981, Budapest.
- Izsák I. - Juhász - Nagy P. - Varga Z.: "Bevezetés a kismatematikába" Tankönyvkiadó, Budapest, 1981. 668 l. 70,- Ft.

- Dr. Nagybákay Péter: "Magyarországi céhbehívótáblák" /magyar, német, angol és francia nyelven/ Corvina Kiadó, 1981. Budapest.
- Dr. Szabó Géza: "Fejezetek a leíró magyar nyelvtan alaktanából" /oktatási segédanyag/ Szombathely, Tanárképző Főiskola, 1981. 76 l.
- Dr. Vörös Ottó - Varga József: A magyar nyelv és irodalom tanterve a szlovéniai középiskolák számára II. Zavod za Solstvo Ljubjana, 1981. 2 iv.
- Dr. Vörös Ottó szerkesztésében: Olvasókönyv az általános iskolák III. osztálya számára. Pomurska založba, Murska Sobota, 1981.

Részvétel tudományos egyesületekben

- Dr. Csapody István természetvédelmi felügyelőt megválasztották az MTA Biomassza Bizottsága "A természetvédelmi területek terhelhetősége" munkabizottság titkárává.
- Fercsik Jánost megválasztották az Oktatástechnológiai Társasági Tudományos Tanács titkárává.
- Dr. Inczedy Jánost a MTESZ Országos Elnöksége mellett működő Tudáspolitikai Bizottság tagjává választották.
- Dr. Orosz Sándort megválasztották az Oktatástechnológiai Társasági Tudományos Tanács tagjává.
- Dr. Tamás Ferencet a MTESZ Országos Elnöksége mellett működő Tudáspolitikai Bizottság tagjává választották.
- Dr. Varga János egyetemi tanárt megválasztották a Verlag Paul Parey /Berlin-Hamburg/ cég kiadásában megjelenő Zeitschrift für Acker - und Pflanzenbau, Journal of Agronomy and Crop Science szerkesztő-bizottsági tagjának.

Külföldi tanulmányutak, részvétel
külföldi konferenciákon

- Dr. Andréka Bertalan a győri Megyei Kórház főorvosa, 1980 november 24-től 1981 november 28-ig az Eü.M. és a Nemzetközi Atomenergia Bizottság szervezésében egyéves tanulmányuton volt az NSZK-ban, a Hannoveri Egyetemen. 1981 szeptember 8-11-én részt vett a Gesellschaft für Nuklearmedizin évi ülésén, Bernben.
- Dr. Bakos Miklós egyetemi tanár MTA kiküldetésben részt vett az 1981. szeptember 7-11 között Laxenburgban /Ausztria/ megrendezett Chemcontrol '81 konferencián.

- Dr. Bozai József egyetemi tanár, intézeti igazgató, mint szakértő részt vett Dobogókőn 1981. október 19-25 között, a KGST Meghatalmazottak Ülésén, amelynek témája a következő volt: "Új típusú peszticidek kutatása." "Biológiai és egyéb növényvédelmi módszerek kidolgozása és a növényvédőszeres környezetre gyakorolt hatásának komplex kutatása."
- Dr. Bücs Gábor és Dr. Soós Szabolcs a győri Megyei Kórház Szülészeti Osztályának főorvosai részt vettek a Bajor-Osztrák Nőgyógyászati Kongresszuson Münchenben, 1981. június 16-20-án.
- Dr. Czencz Kornélia egyetemi adjunktus előadást tartott "Vergleichende Untersuchungen über auf verschiedenen Getreidearten lebenden Thysanoptera Arten" címmel Halle-ban 1981. november 9-15 között rendezett "III. Simposion Schaderreger in der industriemässigen Getreideproduktion" című előadói ülésen.
- Dr. Csapody István 1982. januárjában az OKTH hivatalos képviselőjeként előadást tartott Grazban /Ausztria/ Magyarország nemzeti parkjai címmel, továbbá meg látogatott több botanikai intézetet és látogatást tett az Osztrák Tudományos Akadémia Környezet- és Természetvédelmi Intézetében, ahol a szomszédos védett területek közös problémáinak megoldására közös akcióprogram ügyében folytatott tárgyalásokat.
- Gömöri János az Iparélektrolitikai Munkabizottság titkára 1981. októberében részt vett a vorderbergi /Stájerország, Ausztria/ "I. Erzebergsymposion"-on, ahol előadást tartott a nyugatmagyarországi kohászati leletekről.
- Háfenschner István a győri Megyei Kórház Izotóp Laboratóriumának vegyészje, 1981. november 5-6-án tapasztalatcserén vett részt a pozsonyi egyetem Endokrinológiai Intézetében.
- Dr. Horváth Imre - Dr. Méhes Károly főorvosok /Győr, Megyei Kórház/ "Follow-up investigation of children whose mother had received antenatal steroid prophylaxis for IRDS" c. munkájukkal részt vettek az Európai Gyermekgyógyász Kutató Társaság /ESPR/ 1981. szeptember 23-26-án Bernben rendezett ülésén.
- Dr. Horváth Mihály főorvos /Balatonfüred, Állami Kórház/ az alábbi külföldi tanulmányutakon vett részt: 1981. június: Pisa, V. Európai Nucleár Medicina Kongresszuson delegátusként az egyik nukleár kardiológiai szekció üléselnöke volt.

1981. augusztus: Libiai kormány meghívására a libiai nucleár kardiológiai diagnosztikai hálózat megszerzésében szakértőként.

- Dr. Kárpáti István a biológiai tudományok doktora 1981-ben az alábbi nemzetközi konferenciákon vett részt, és tartott előadásokat:
Internationale Arbeitsgemeinschaft für Clusius Forschung, Lilleben megrendezett Nemzetközi fitoszociológiai kollokvium, KGST III/1 munkabizottsági ülés Belgrádban.
- Dr. Kárpáti Istvánné tudományos főmunkatárs 1981-ben az alábbi nemzetközi konferenciákon tartott előadást:
Lilleben a Nemzetközi fitoszociológiai kollokviumon, Brünmben a KGST III./7 munkabizottsági ülésen.
- Dr. Macher Frigyes 1981. október 30 - december 6. között a GISAG és az Öntödei Vállalat közötti szerződés értelmében az NDK-ban tanulmányuton vett részt.
- Dr. Nádasy Miklós 1981. november 15-21 között részt vett Angliában a British Crop Protection Council által rendezett nemzetközi növényvédőszeripari konferencián, amelynek tárgya a rovarölő- és gombaölőszerek voltak.
- Dr. Nagybáky Péter 1981. szeptember 7-11 között Kittsee-ben /Ausztria/ a 14. Nemzetközi Fazekasipartörténeti Szimpozionon előadást tartott a magyarországi és erdélyi fazekas cénbehívótáblákról.
- Dr. Orosz Sándor tszv. főiskolai tanár 1981. szeptember 14-18 között részt vett Vilniusban /Litván SZSZK/ a "Szovremennaja Vűszsaja Skola" c. Nemzetközi folyóirat konferenciáján, amelynek témája a felsőoktatási módszerek és eszközök korszerűsítése volt. Előadást tartott: "Izgotovlenyje ucsebnik materialov, szbuzsassik dla uszoversensztvovanyije porgatovki pedagogov" címmel.
- Dr. Sáringer Gyula tudományos tanácsadó, a mezőgazdasági tudományok doktora 1981 június 2-4 között részt vett az International Union of Biological Sciences /IUBS/ KGST Szekciójának Budapesten rendezett ülésén, mint a Magyar Nemzeti Bizottság tagja.
- Dr. Somogyi József - Dr. Ádám Antal - Dr. Verő József az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet részéről részt vettek és előadást tartottak az 1981. augusztus 27-szeptember 3 között Finnországban megrendezett, "Magyar Tudomány Napjai" rendezvénysorozaton. A látogatás során kidolgozták a finn-magyar tudományos együttműködés keretében az MTA GGKI, illetve a Finn Geodéziai Intézet és az Oului Egyetem Geofizikai Tanszékével folytatott közös kutatások további programját.

- Dr. Szabó Pál a győri Megyei Kórház Baleseti Sebészeti Osztályának főorvosa, három hónapos tanulmányuton volt Ausztriában, a bécsi Baleseti Sebészeti Klinikán, 1981 április 1-től 1981 június 30-ig.
- Dr. Szabolcs János egyetemi adjunktus 1981. november 9-15 között részt vett Halle-ban a "III. Simposion Schaderreger reger in der industriemässigen Getreideproduktion" néven rendezett szimpozionon.
- Dr. Szántó András főorvos /Veszprém Megyei Kórház/ 1981. november 11-én Grazban a "Neuropsychiatrische Gesellschaft der Universitäten" előadást tartott "Kontrollierte Klinische Untersuchung mit Plattenthemographie bei Hirndurchblutungsstörungen" címmel.
- Dr. Varga László a győri Megyei Kórház Intenzív Osztályának főorvosa, kandidátus, meghívott referensként részt vett a "Spinalanalgesie und Periduralanalgesie mit Morphin und Morphinähnlichen Stoffen" c. kerekasztal-konferencián, Bukarestben, 1981. szeptember 27-30-án.
- Zsoár Kálmán osztályvezető, egyetemi docens a magyar delegáció tagjaként részt vett Plovdivban /Bulgária/ megrendezett II. Vadászati Világkiállításon. 1981. szeptember 10-13 között hivatalos kiküldetésben megtekintette a Bécsben rendezett Nemzetközi Mezőgazdasági Kiállítást.

VI.

TÁJÉKOZTATÓ

A KÖZLEMÉNYEK BEKÜLDŐI RÉSZÉRE

Munkatársaink figyelmét az alábbiakban hívjuk fel a leadott közlemények tartalmának és külső formájának egységesítése céljából:

Tartalmi célkitűzések

1. A közlemények témájának kidolgozására vonatkozóan kérjük munkatársainkat, hogy mondanivalóikat tömören fogalmazzák. Mellőzzék az öncélú történeti áttekintést, az általános bevezetést, illetve ezeket csak a cikk megértéséhez és az eredmények kiértékeléséhez okvetlenül szükséges terjedelemben adják meg. Ennek megfelelően kérjük, hogy közleményeik ne haladják meg a 8-10 gépelt oldalt.

2. A közlemények tartalmaért és publikálhatóságáért a szerzők felelősek.

3. A közlemények végén kérjük tüntessék fel, hogy az irodalmi és sajtó anyagok összegyűjtését mikor zárták le.

Kézirat

Alaki előírások. A kézirat 30 soros, soronként 60 leütéssel /betű + köz/ készüljön, minden kéziratlapnak csak az egyik oldalára szabad írni.

Cimoldal. Főcím az oldal felső részének közepén /tisztan nagy betűkkel/, aláhuzva, alatta középen a szerző, vagy szerzők neve, egymás mellett. Az utónév jobb felső részén csillag/-ok/, a munkahelyet feltüntető lábjegyzetre való utalás céljából. Kérjük, hogy a közlendő sorrendben adják meg a szerző és társszerzők nevét, /Tudományos minősítését, munkahelyi beosztást nem közlünk/. A cimoldal alján /lábjegyzet/ a fentieknek megfelelő sorrendben tüntetendő fel a szerző és a társszerzők munkahelye.

A főcím után két sor kihagyással kezdjük a szöveget.

Cimek. 1. rendű cím középen egyszer aláhuzva, 2. rendű cím sorba zárva, egyszer aláhuzva.

Ábra- és táblázathivatkozások. Az ábrákat és táblázatokat arab számmal kérjük ellátni és azokra a szövegben minden esetben hivatkozni kell. Mellőzzük a felesleges "számu" szócs-

ka rövidítését /pl. 1. sz. táblázat/. Az ábra- és táblázat-hivatkozások helyén, azokat a kéziratoldal bal margóján ismételjük meg és a táblázathivatkozást kék, az ábrahivatkozást piros írónnal keretezzük be.

Képletek. A kézzel irt, szöveg között levő képletekre különös figyelmet kell fordítani. Bonyolult képleteket célszerű jól olvasható kézírással beírni. /Szabályos betűkkel be rajzolni/. A közleményben alkalmazott képletek betűjeleinek értelmezését külön lapon soroljuk fel, ezzel elkerüljük a szövegben való ismétlést. A képletek, egyenletek közül csak azokat számozzuk meg /jobb oldalon sorszámmal/, amelyekre a szövegben a sorszám megjelölésével később hivatkozunk.

Irodalmi hivatkozások. A hivatkozás helyén zárójelbe zárt, pont nélküli szám. Több hivatkozás esetén az egyes számokat ne tegyük külön-külön zárójelbe, hanem vesszővel válasszuk el egymástól.

Irodalomjegyzék. Az irodalomjegyzéknek tartalmaznia kell az idézett mű alább felsorolt bibliográfiai adatait, a következő sorrendben:

A szerző családneve és utónevének kezdőbetűje. Az utónév kezdőbetűje után pontot; ha nem magyar a szerző, az utónév előtt vesszőt kell tenni. Kettőnél több szerző esetén az utónév közlése elmaradhat és a családneveket nagy kötőjellel kapcsoljuk össze. Az utónév után kettőspontot kell tenni.

A szerző feltüntetése nélkül megjelent, vagy ismeretlen szerző által irt munka esetén a szerző neve helyére az Anon. rövidítést írjuk.

Ha valaki nem szerzője, hanem szerkesztője pl. egy gyűjteményes kötetnek, akkor ezt a név után /a kettőspont előtt/ zárójelbe tett /Szerk./ kiegészítéssel jelöljük.

Könyv esetén ezután következik a mű címe. Idegen nyelvű könyv eredeti címét kell közölni. Ezt követi a kiadó /utána vessző/, a megjelenés helye és a kiadás éve /utána pont/, egyéb adatok /kötet oldalszám/.

Folyóirat esetén a szerző vagy szerzők neve után a folyóirat címe /ha van, akkor elfogadott, rövidített címe/ következik. Utána az alábbi adatokat kell megadni: a folyóirat kötetszáma, vagy évfolyamszáma /aláhuzva, utána vessző/ oldalszám /adott esetben tól-ig oldalszám is megadható/, utána zárójelben a folyóirat megjelenési éve.

Egyes folyóiratok és a napilapok az évfolyamon belül minden számban újra kezdik 1-től az oldalszámozást. Ilyen esetben a kötetszám után feltétlenül meg kell adni a folyóirat-szám sorszámát /füzetszámot/ is, a végén zárójelben pedig az évszám mellett a hónap, illetve napilap esetén a nap megjelölését is.

Példák:

Knight, L.B. - Childers, A.G.: J.Chem.Phys. 73, 4198-4202 /1980/

Nyers R. - Tardos M.: Valóság 24, 3. szám, 9-19 /1981. márc./

Bánki A.: Magyar Hirlap 14, 39. szám, 6 /1981. febr. 15./

Angol nyelvű címekben csak azokat a szavakat írjuk nagy kezdőbetűvel, amelyeket az angol nyelvtan szabályai szerint úgy kell írni. /Nem az összes "jelentős" szavakat./

Cirill betűs /pl. bolgár, szerb, mongol, orosz, ukrán/ neveket és címeket betű szerinti /könyvtári/ latinbetűs átírásban adunk meg. /A "kemény jel" a bolgárban: ö, az oroszban: "; a lágy jel az oroszban: ' az e az oroszban: e /nem je/, a cirill i az ukránban: ü/.

Gyűjteményes kötetben megjelent írásra való hivatkozás példája: /In:/

Földes É.: II. Rákóczi Ferenc oktatáspolitikája. In: Mészáros I. /Szerk./: Tanulmányok a magyar nevelésügy XVII-XIX. századi történetéből. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980. 41-58. old.

Nehezen hozzáférhető publikációra való közvetett hivatkozás példája: /Idézi:/

Nyulas F.: Az Erdély országi orvos vizeknek bontásáról közönségesen. Szerző kiadása, Kolozsvár 1800. Idézi: Szabadváry F. - Szókefalvi Nagy Z.: A kémia története Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest 1972. 100-101. old.

A szövegben ritkított leírás nem lehet, aláhúzás lehet, ez a kurzíválás jele.

Ha egymásra következő hivatkozásokban /pl. a 14. és a 15-ben a szerző és a mi is megegyezik, csak pl. az oldalszám tér el, akkor csak az első esetben írjuk ki az összes adatokat, a másodikban azt írjuk, hogy

15. Uo. 67. old.

Ha egy szerzőnek valamelyik műve az irodalomjegyzékben gyakran, de nem szigorúan egymás után fordul elő, eljárhatunk úgy, hogy összes bibliográfiai adatait csak az első előfordulásnál tüntetjük fel /mondjuk, ez legyen a 12. irodalmi hivatkozás/, a többinél a szerző neve után kettőspont, majd Id. mű és zárójelben az első előfordulás sorszáma - a mi esetünkben /12/- és és az eltérő kötet vagy/és oldalszám.

Példa:

12. Barrow, G.M.: Chemia fizyczna. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1971. 94. old.

15. Barrow, G.M.: Id. mi /12/ 298. old.

Ábracímek és ábraalírások. Külön lapon készítendők el. Az ábrák szám- vagy betűjelzéseinek magyarázatát minden esetben az ábraalírásban közöljük. A közlés módja: betű, vagy szám /félzárójel, illetve pont nélkül/, aláhuzva, utána kisbetűvel kezdve a magyarázó szöveg, ezután pontosvessző, majd a következő betű, ill. szám stb.

Táblázatok. Külön lapon készítendők el. Cim közepén kétszer aláhuzva, fölötté jobboldalt a táblázat száma egyszer aláhuzva. Kérjük, hogy a táblázat oszlopaikat külön bevonalazzni és a fejlécekben levő szöveget a mértékegységtől zárójel helyett vesszővel elválasztani sziveskedjenek.

Az ábrákat a szerkesztőség az egységesség céljából lemásoltatja, azért méretarányos, vonalas ábrákat fogadhatunk csak el /ceruzarajz is megfelel/. Fényképek esetében lehetőleg kerüljük a reprodukciók közlését.

Az ábrákon minden felirat nagybetűvel kezdődjék. Diagramok, nomogramok, paramétereinek megnevezésétől a mértékegység rövidítését zárójel helyett vesszővel válasszuk el. Az ábrákon a jelmagyarázatot, ábracímeket ne tüntessük fel /lásd: Ábracímek és ábraalírások/. A magyarázó számok, ill. betűk után se pontot, se félzárójel ne tegyünk ki. Kérüljük a diagramok vonalainak extrém jelölését, mert ezeket a nyomda az ábraalírásban nem tudja kiszedni.

A mértékegységek jelölése

A mértékegységek használatára és jelölésére az 1976. július 1-én hatálybalépett 8/1976. /IV. 27./ MT számú kormányrendelet kötelező. Kérjük, hogy a kéziratokat ennek megfelelően sziveskedjenek elkészíteni. Külön felhívjuk a figyelmet a következőkre:

Az anyagmennyiség mértékegységének neve mól, jele azonban mol /rövid o-val/.

A származtatott mértékegységekben az alapmennyiségek közé szorzópontot kell tenni, pl.: $\text{kg}\cdot\text{m}\cdot\text{s}^{-2}$.

A törvényes mértékegységekben megadott értékek után ezek más mértékegységekben kifejezett egyenértéke is feltüntethető.

Jelenleg kiadványokban már nem szerepelhetnek a következő mértékegységek: az angstrom, a barn, a karát, a mázsa, az

erőkilogramm, a kilopond, az atmoszféra, a torr, a higanyoszlopmilliméter, a vizoszlop-milliméter, a kalória, a lóerő, a poise, a stokes, a curie, a rad és a röntgen.

Ha valamely alapegység, vagy külön névvel jelölt származtatott mértékegység mérőszám nélkül fordul elő a szövegben, akkor nem a jelét kell használni, hanem ki kell írni a nevét.

Az alábbiakban felsoroljuk a leggyakrabban használt mértékegységek sokszor hibásan írt nevének és jelölésének szabályos alakját:

Idő: másodperc: s; perc: min; óra: h; nap: d /nem mp, p, ó, nap/.

Tömeg: gramm: g /nem gr/; dekagramm: dag /a hétköznapi használatban dkg is lehet/; kilogramm: kg; tonna: t /nem to/.

Erő: Newton: N /nem kilopond/.

Nyomás: pascal: Pa /nem at, vagy torr/.

Munka és energia: joule: J /nem kalória/

Hőmérséklet: Kelvin: K /nem °K/; Celsius-fok: °C /nem C°/

Frakvencia: hertz: Hz vagy s⁻¹

Fordulatszám: Hz vagy s⁻¹ /nem ford/s vagy ford/min/.

Hővezetőképesség: W.m⁻¹.K⁻¹ = J.s⁻¹.K⁻¹

Hőátadási tényező: J.s⁻¹.m⁻².K⁻¹.

Felületi feszültség: N.m⁻¹

Dinamikai viszkozitás: N.s.m⁻² /nem poise vagy centipoise/.

Kinematikai viszkozitás: m².s⁻¹ /nem stokes/.

A vegyületek írásmódja

A vegyületek írásmódjára az új kémiai nomenklatura szabályai az irányadók. (Megjelent az MTA Kémiai Tudományok Osztályának Osztályközleményei 17. évfolyam 1-4. kötetében, valamint "A magyar kémiai elnevezés és helyesírás szabályai I., II." c. könyvben /Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972./)

VII.

EGYÉB KÖZLEMÉNYEK

Tájékoztató

a tudományos közlemények és értekezések elkészítéséhez igénybe vehető egyes lehetőségekről

A VEAB elnöksége a közelmúltban ismételten foglalkozott a tudományos minősítések támogatásával. A különböző felmérésekből és egyedi esetekből származó információk azt igazolták, hogy a felsőoktatási tanszékeken és kutatóintézetekben dolgozók gondjait a munkaadó intézmény általában meg tudja oldani, a területen "magányosan" kutatóknak azonban az eredmények értékelése és formába öntése, közlése terén komoly nehézségekkel kell számolni. Ezek könnyítésére a VEAB az alábbi lehetőségekkel tud az érdeklődők rendelkezésére állni:

1. A vizsgálatok tervezésének, módszertanának és értékelésének szakmai kérdéseiben a VEAB illetékes szakbizottságai adnak utmutatást.

2. Több szakbizottságot, vagy munkabizottságot is érintő interdisciplináris témák esetén a konzultációk összehangolását, valamint a közlemények, értekezések, minősítési eljárások formai kérdéseinek tisztázását készséggel vállalja a VEAB ezzel megbízott alelnöke, dr. Méhes Károly /Megyei Kórház Gyermeosztálya, Győr, Pf. 92 - 9002; tel.: 96/18-244/101/.

3. A VEAB felkérésére az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézete ingyenesen készít számításokat és biztosít műszaki-kémiai, számítástechnikai jellegű konzultációt, tájékoztatást, tanácsadást az ezt igénylő kutatóknak.

4. Az Országos Oktatástechnikai Központ önköltségi áron biztosít sokszorosítást, fotózást, ábrakészítést.

5. A VEAB Titkárság kiközvetít gépirókat. /A gépirás térítéséről a megbízó és a megbízott állapotodnak meg a szokásos áron./

Akik a 3., 4. és 5. pontban jelzett szolgáltatást kívánják igénybe venni, jelentkezzenek a VEAB szervező titkárnál, dr. Bakács Tibornénál /Veszprém, Pf. 514, 8200, tel.: 80/12-455, vagy 11-251/, aki a továbbiakat koordinálja.

A VEAB vezetősége természetesen bármilyen más kérdésben is igyekszik a területen élő kutatók segítségére lenni - lehetőségeinek arányában.

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK**

**1982. ÉVI
PÁLYÁZATI KÍRÁSA**

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK

Pályázatot nyújthatnak be a VEAB régióban tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók és kutató kollektívák, illetve az ország más területén tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozók, – olyan pályaművel, amely a VEAB régióban szerzett tapasztalatokra épül, vagy a régióban jelentkező feladatok megoldását segíti elő –.

A pályázaton eddig nem publikált, másutt be nem nyújtott, olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott téma eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A megyékkel közösen meghirdetett témák kidolgozása az adott megyére vonatkozzon. A pályázat jelíge s. A pályázathoz zárt borítékban csatolni kell a pályázó nevét és pontos címét.

A pályázatot öt példányban ritkított sorokkal gépelve, A/4 formátumban kell beadni a Veszprémi Akadémiai Bizottság Titkárságához, 8201 Veszprém, Tolbuhin u. 37.

A tanulmányhoz egy-egy oldalas összefoglalót is kell csatolni, és a pályázónak meg kell jelölnie a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számbajöhető területeket, intézményeket, illetve üzemeket.

A pályázatok terjedelmét a Veszprémi Akadémiai Bizottság nem kívánja korlátozni.

A Bíráló Bizottság fenntartja a jogot, hogy pályadíjakat megosszon, illetve visszatartson, amennyiben megfelelő tudományos színvonalú mű valamelyik témakörből nem érkezne be.

Az 1982., 1983., 1984. szeptember 1-ig beküldendő pályázatok eredményhirdetésére minden évben a VEAB decemberi plenumán kerül sor.

MTA VESZPRÉMI AKADEMIAI BIZOTTSÁGA

A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága a Közép- és Észak-Dunántúlon folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére részben saját anyagi erőből, részben az illetékességi területen levő hat megye: Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Zala megyei tanácsai által rendelkezésre bocsátott anyagi támogatás révén az alábbi témakörből hirdet pályázatot:

AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

„A termelés hatékonyságával összekapcsolt munkadíjazási rendszer kidolgozása mezőgazdasági termelősövetkezetek, illetve állami gazdaságok részére, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A forgóeszköz gazdálkodás racionalizálását biztosító eljárások kidolgozása és értékelése a mezőgazdaságban, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A Balaton felvidék talajerőfenntartásának és növényvédelmének megszervezése tekintettel a környezetvédelemre”

„A gyepgazdálkodás szerepe a takarmánytermesztés fejlesztésében a VEAB területén”

„A komplex melioráció jelentősége adott tájegység növénytermesztésének tervezésében a VEAB területén”

„Az energiatakarékos hústermelés módszereinek kidolgozása és gazdaságosságának vizsgálata a VEAB területén”

„A juhhústermelés fejlesztésének lehetőségei a VEAB területén”

„A ketreces tartás fejlesztése a broiler előállításához, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A fejestechnológia és a higiénikus tejtermelés fejlesztése”

„Az üzemi zöldségtermesztés helyzete és fejlesztési lehetőségeinek értékelése a VEAB területén”

„A szőlőfeldolgozás során keletkező melléktermékek (szőlőtörköly, szőlőmag, seprő) komplex hasznosítási lehetőségei”

„Az energiatakarékos termesztés új útja”

a) a talajművelésben,

b) a talajerőfenntartásban,

c) a növényápolás- és növényvédelem technológiájában.

„Energiatakarékos termelési eljárások ökonómiai hatékonyságának értékelése a mezőgazdaságban”

„A gépüzemeltetés szervezésének korszerűsítése a mezőgazdasági vállalatokban”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

„Üvegházak újabb hővédelmi lehetőségei az energiatakarékos dísznövénytermesztés (vagy zöldségtermesztés) érdekében”

„Új málnafeldolgozási technológia a hűtőipari export fokozására”

„A csemegezőlő téli tárolásának új lehetőségei oxigén-szegény légkörben”

„Műanyagkonténerek alkalmazása kertészeti termékek (zöldség, gyümölcs, szőlő) forgalmazására”

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

„Valamely édesvízi társulások anyagforgalma a VEAB körzetében”

„Erdei ökoszisztémák rendszertani és ökológiai problémái a VEAB területén”

„Peszticidmentes vagy peszticidszegény védekezési módszerek kidolgozása erdő-, mező- és kertgazdasági kultúrák károsítói ellen a VEAB területén”

„Vírusmentes módszerek, különös tekintettel a meristema kultúrára és a hőterápiára, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Adott kultúrnövény, vagy földrajzi körzet gyomflórájának leírása és védekezési módszerek kidolgozása a VEAB területén”

„A gyomnövények és kultúrnövények kompetíciójának tisztázása a VEAB valamely területén”

„Biológiai aktív ipari és mezőgazdasági vegyi anyagok és az élő szervezetek kölcsönhatásai a VEAB területén végzett kutatások tapasztalatai alapján”

„Egyes balatoni szervezetek táplálkozása és anyagforgalma”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„Fontosabb mezőgazdasági, kertészeti és erdészeti kártevők, vagy kórokozók elleni integrált védekezési módszer kidolgozása és alkalmazása a VEAB területén”

„Valamely balatoni gerinctelen állatcsoport rendszertani és ökológiai vizsgálata”

„Ritka, vagy veszélyeztetett állat, vagy növényfajok tanulmányozása a Dunántúlon rendszertani, vagy ökológiai szempontból”

„A parlagfű (*Ambrosia elatior*) biológiájának és a védekezés lehetőségeinek vizsgálata a VEAB régióban”

„Biológiai és toxikológiai módszerek gyakorlati alkalmazása új növényvédőszer kutatásában és fejlesztésében (a VEAB régióban szerzett tapasztalatok)”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

„A fahasználat helyzete és fejlesztésének lehetőségei a VEAB valamely területén”

„Az erdőművelés nehézségei és a kivezető út (VEAB területi vonatkozásokkal)”

„Az erdészeti szaporítóanyag-termesztés új módszerei, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A szalagfűrész rönkfeldolgozás előnyeinek érvényesítése a szelvényárgyártás technológiájában a VEAB területén”

„A bútorgyártás érzékenysége a faalapanyagra, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Fahulladékok hasznosítása magas műszaki követelményeket és felületi minőséget biztosító összetett falemezipari szerkezetekben a VEAB területén”

„Szerkezeti megoldások kidolgozása a bútoriparban, 19 mm-nél vékonyabb forgácslapok felhasználásához, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A környezet változásának hatása a vadgazdálkodásra a VEAB valamely területén”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A munkaszervezés fejlesztésének lehetőségei a fahasználatban a VEAB régió területén”

„A fajmegválasztás problematikája a VEAB régióban egy-egy erdőgazdasági tájon”

„Fűrészüzemben keletkező fahulladék hasznosítási koncepciójának kidolgozása”

„Közepes térfogati sűrűségű (MDF) farostlemezek gyártása hazai alapanyag bázison”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

„Az államigazgatási munka korszerűsítésének és egyszerűsítésének eredményei és további feladatai 1965–1985 között, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A Btk. gyakorlati alkalmazásának eddigi tapasztalatai a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján. (A dolgozat a Btk. általános vagy különös részéről egyes jogintézmények vonatkozásában is elkészíthető).”

„Elhatárolási problémák a büntettek és vétségek, illetve a szabálysértést is megvalósító tényállások köréből a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján”

„Szabadon választott téma a környezet és a természet büntetőjogi védelme köréből a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján”

„A vízminőségvédelem szankciórendszerének szabályozása és a vízminőségvédelemre vonatkozó jogviszony célszerű alakításának lehetősége észak-nyugat-dunántúli tapasztalatok alapján”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

„Kis energiaigényű elválasztási műveletek elsősorban nagy tisztaságú anyagok előállítására a VEAB területén”

„Új segédanyagok kifejlesztése importált segédanyagok kiváltására vegyipari technológiáknál, illetve vegyipari termékeknél, a VEAB régióban”

„Módszerek és eredmények a korróziós kutatások területén, új eljárások a korróziós károk csökkentésére, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Analitikai módszerek biológiailag aktív anyagok káros (pl. különlegesen toxikus) szennyezőkomponenseinek meghatározására, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A műtrágyázás és termésminőség összefüggései, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A mezőgazdaság kemizálásának ökonómiai vizsgálata, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Víz és/vagy talaj szerves, illetve szervesetlen mikroszennyezőinek vizsgálata, a meghatározásukkal kapcsolatos módszerek és eredmények, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Új módszerek, illetve műszerek a környezetvédelem analitikájában, a levegő- és a vízszennyezettség vizsgálatában, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Lehetőségek és megvalósítások a műanyag hulladékok, vagy más szerves hulladékok kémiai hasznosítása terén, a VEAB régióban szerzett tapasztalatok alapján”

„Sajátságmódosító adalékok előállítása, vizsgálata és felhasználása kőolajtermékek gyártása és alkalmazása kapcsán, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A műtrágyázás és a termésminőség összefüggései”

„A mezőgazdaság kemizálásának ökológiai vizsgálata”

„Biológiailag aktív anyagok kutatásában a bioaktív hatás és a kémiai szerkezet összefüggése”

„Atomerőművi használt ioncserélő gyanták környezetszennyező hatásának megszüntetése”

„Levegőt szennyező anyagok ártalmatlanítása, visszanyerése vagy regenerálása és felhasználása”

„Dízel-motorok füstemissziójának gazdaságos csökkentése”

„Gazdaságos eljárások ívóvizek nitrát- vagy ammónia-, vagy vas- és mangán, vagy oldott szervesanyag-tartalmának eltávolítására”

„Vegyipari anyagokkal szennyezett talajok vizsgálata, hatástalanítása, kezelése, az ártalmatlanítás eredményeinek értékelése”

„Csővezetékek védelme hazai gyártmányú szigetelőanyagrendszerekkel”

„Intermedieripari hulladékok – másodnyersanyagok hasznosítása és gazdaságos felhasználása”

„Szén-dioxidnak gazdaságos termékekké történő feldolgozása”

„Hulladék katalizátorok hasznosítása”

„Folyamatos, intenzív reaktortípus kidolgozása nagy fajnyúlkülönbségű folyadék-folyadék, gáz-folyadék fázisú komponensek reakcióinak kivételére”

„Kerámiák és katalizátorhordozó célokra alkalmas timföldek előállítására”

„Alakfelismerési számítási módszerek alkalmazása az élelmiszerek, mezőgazdasági termékek eredetének (hamisításának) felismerése céljából”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

„Hulladékhasznosítási alapkutatások (alapkutatási részeredmény egy jelentős – legalább évi 10 e tonna mennyiségű vagy 10 millió Ft. értéknek megfelelő – hulladék hasznosításának előmozdítására)”

„A mélyművelésű új szénbányák vízmentesítésével kapcsolatban jelentkező karsztvízelvonás hatása és kiküszöbölése az érintett területek közműves ivóvízellátásának vonatkozásában, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Mérési lehetőségek, elvek és azok alkalmazhatósága az öntvényminőség ellenőrzésében, a VEAB körzetében szerzett tapasztalatok alapján”

„Városi közlekedés szervezése és irányítási módszereinek fejlesztése a VEAB területén”

„A megyeközpontok és az országos hálózat szállítási kapcsolatainak fejlesztése a VEAB körzetében”

„Számítógépes vállalatvezetési információs rendszer a közhasznú közúti közlekedésben a VEAB érdekeltségi területén”

„Melléktermék, vagy hulladék hasznosítási módszerek, eljárások kidolgozása egy adott üzemben a régióban”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„Javaslat a vörösiszap újszerű, komplex, gazdasági hasznosítására”

„Javaslat egy adott hulladék hasznosítására (bevezetett, vagy gazdaságossági számítással alátámasztott, közvetlenül bevezethető pályázatok előnyben részesülnek)”

„Öntészeti szintetikus nyersvas előállításának lehetőségei hazánkban”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

„Az öntödei tűzállóanyag-igény megoldási lehetőségei a hazai ásványvagyon felhasználásával”

„A mélyművelésű új szénbányák vízmentesítésével kapcsolatban jelentkező karsztvízelvonás hatása és kiküszöbölése az érintett területek közműves ivóvízellátásának vonatkozásában, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„A bányaműveléssel kapcsolatos mozgások fizikai és geometriai paramétereinek meghatározása és értelmezése, különös tekintettel a kőzetmozgásokból eredő veszélyek elhárítására”

„A vibrációs technológiák alkalmazásának lehetősége a régió területén”

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

„A szívizom infarctus praehospitalis fázisának kérdése, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján”

„Valamely öröklött betegség egy vagy több megyére vonatkozó feldolgozása a VEAB körzetében”

„Az alumínium feldolgozás egészségügyi ártalmai a VEAB körzetében”

„Valamely haematológiai betegség feldolgozása a VEAB területén”

„Az emlőrák epidemiológiai kérdései a VEAB területén”

„Valamely VEAB területi nagy kórház központosított rutin laborfunkciójának megszervezése és folyamatos működtetési problémái (gazdasági szempontokra kiterjesztve)

„Valamely daganatos betegség ellátásának helyzete a VEAB területén”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A folyamatos egészségügyi ellátás optimális feltételrendszerének kialakítása az öt napos munkahét általánossá válásával”

„Valamely öröklött betegség egy vagy több megyére vonatkozó feldolgozása”

„Ipari mezőgazdasági munkával összefüggő egészségügyi ártalom és az ellene való védekezés”

„Valamely haematológiai betegség feldolgozása”

„Területi nagy kórház központosított rutin laborfunkciójának megszervezése és folyamatos működtetési problémái (gazdasági szempontokra kiterjesztve)”

„A nőgyógyászati rákok előfordulása és kezelése a VEAB területén”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁG

„A rendszerelmélet és új számítástechnikai eredmények alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában a VEAB területén”

„Operációkutatási módszerek alkalmazása a közlekedés optimális szervezésében a VEAB területén”

„Kis- és közepes méretű hazai számítástechnikai eszközök hardware és software fejlesztése hatékonyságuk fokozása érdekében a VEAB területén”

„Szervezeti tartalékok feltárása iparvállalatokban (módszerismertetés és gyakorlati megoldás) a VEAB területén”

„Az államigazgatást és az iparvállalatokat egyaránt szolgáló információrendszer szervezése a VEAB területén”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„Iparvállalatok stratégiai tervezésének elmélete és gyakorlata”

„Szimulációs modellezés gyakorlati alkalmazása a gazdasági tervezésben”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

„A szocialista tudat helyzete és kialakulásának folyamata a VEAB régió területén”

„A közművelődés helyzete, ellentmondásai, fejlődésének tendenciái a VEAB régióban”

„Veszteségforrások módszeres feltárása a VEAB régió valamely vállalatánál”

„A könyvtárak lehetőségei és feladatai az általános- közép- és felsőfokú iskolai oktatás-tartalmi-nevelési céljainak megvalósításában a VEAB régió területén”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A régióban végbement szociális- struktúraváltozások a felszabadulástól napjainkig, konkrét vizsgálatok alapján”

„Konkrét vizsgálatok, elemzések az életmódváltozások köréből”

„Hivatásra, pályaegettségre nevelés és pályaalalmasság”

„A régió munkásművelődésének (énekkarok, könyvtárak, munkássajtó, kultúregyüttesek, önképzőkörök stb.) története”

„Az oktatástechnika -technológia elméleti és gyakorlati kérdései”

„Audio-vizuális ismerethordozók szakanyagának elkészítése és alkalmazása a filozófia, a politikai gazdaságtan, a nemzetközi vagy a magyar munkásmozgalom története oktatásához (írásvetítő, transzparens, dia film, video stb.)”

„Regionális nyelvi vizsgálatok”

„A szókészlet mozgása a VEAB régió magyar nyelvjárásaiban”

„A közgazdasági szabályozó rendszerünk és a hatékonyság összefüggése”

„A helyismeret, táj kutatás és a tájvédelem könyvtári eszközökkel történő segítésének lehetőségei, feladatai”

„A régió könyvtárai közötti együttműködés lehetőségei és feladatai a szakirodalmi ellátásban”

„A propaganda pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

„Eszmetörténeti vizsgálatok a VEAB területén”

„Alsó-, közép- és felsőfokú oktatási intézmények tanulóinak szabad idős szokásai a VEAB régió területén”

„Vizsgálatok az iskolai munka tartalmi korszerűsítésének köréből”

„A szocialista életmód és tudat változásai konkrét elemzések alapján”

„Munkásművelődéstörténeti hagyományok”

„Regionális nyelvi vizsgálatok”

„Vizsgálatok a könyvtári munka hatékonyságának köréből”

„A közgazdasági szabályozó rendszerünk és a hatékonyság összefüggései”

„A környezetvédelem filozófiai problémái”

„A nemzetközi kapcsolatok és az ideológiai harc elméleti, gyakorlati kérdései”

„A propaganda pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei”

„Audio-vizuális ismerethordozók szakanyagának elkészítése és alkalmazása a filozófia, a politikai gazdaságtan és a nemzetközi, illetve a magyar munkásmozgalom története oktatásához”

„A hivatásra, pályaérettségre nevelés és pályakalmasság”

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

„Eg vagy több 16–19. századi a VEAB régióhoz tartozó megyei összeírás feldolgozása” (A választás lehetőleg az 1530-as évek, a 17–18. sz. fordulója, a 18. század vége, vagy a 19. század dereka összeírásaira essék)

„A 18. századi telepítési szerződések összehasonlító vizsgálata” (Választható egy régió vagy egy nagybirtok a Dunántúlon)

„A falusi értelmiség lakásviszonyai a 17–19. században a Dunántúlon”

„Az ipari célú fakitermelés környezeti hatásai a 18–19. században a VEAB érdekeltségi területén”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A Balaton-part településhálózatának története, üdülőtelepek kialakulása”

**Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.
1984. szeptember 1.**

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS

„A Káli-medence természeti értékei”

„A Fenyőfői ősfenyves és a bauxitbányászat”

„Káros hidrológiai jelenségek és természetrontó hatások a VEAB körzetében”

„Házgyári lakóépületek karbantartásának korszerű módszerei a VEAB körzetében”

„Városi zöldfelületek gépi karbantartását igényesen biztosító rendszer kialakítása a VEAB körzetében”

„A településszerkezet és a lakáskultúra összefüggései, kölcsönhatása a VEAB régióban szerzett tapasztalatok alapján”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A VEAB régió sebezett tájainak, kopárainak és bányaműveléssel rombolt területeinek rekultiválása”

„Balaton – Bakony táj elméleti és alkalmazott környezetvédelmi jellegű kutatása”

„Veszélyeztetett növényfajok öko-genetikai vizsgálata génbank létesítésére, szabadföldön”

„A VEAB régió valamely védett területének monográfikus feldolgozása természetvédelmi szempontból”

„A Felső-Szigetköz botanikai felmérése” (Tanulmány a Szigetközi Tájvédelmi Körzet megtervezéséhez)

„A lakóhelyi gyermekintézmények kapacitás-kihasználásának kérdései a lakótelepek második-harmadik generációjának korában (a mai intézmények jövőbeni hasznosítása)

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

„Balaton – Bakony táj elméleti és alkalmazott környezetvédelmi jellegű kutatása”

„A szigetközi vízierőmű által okozott változások vizsgálata”

„A Fertő-tónak és környezetének védelmével kapcsolatos kutatások”

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

A VEAB ÉS FEJÉR MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

„A gumihulladékok gazdaságos újrahasznosításának lehetőségei”

„Forgatás nélküli talajművelés alkalmazásának lehetőségei, biológiai, gazdasági kihatásai”

„A propagandisták pedagógiai, pszichológiai képzésének rendszere, fejlesztésének útjai”

„Mezőföldi tanyák településtörténeti vizsgálata”

„A székesfehérvári Rácváros történeti feldolgozása”

„Fejér megye alsófokú központ szerepkörű településeinek fejlődése 1970–1980 között, különös tekintettel a településhálózat- fejlesztési koncepció által rögzített követelményekre és ellátási funkciókra”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A bűnisméltés néhány büntetőjogi problémája”

„Az ártatlanság védelme”

„A szórványtelepülések jelene és jövője, az ott lakók társadalmi helyzete”

„Az 1956-os ellenforradalom utáni konszolidáció Dunántúl nehéziparában”

„Észak-dunántúli regionális ipari hulladék-visszatérítés és feldolgozás optimalizálása a szállítási költségek és az anyagtakarékosság szempontjából”

„Az alumínium félgyártmányok gazdaságos felhasználása a továbbfeldolgozó vállalatoknál”

„Az érdekeltségi és ösztönzési rendszer továbbfejlesztésének lehetőségei Fejér megye jelentősebb vállalatainál”

„A nemzeti identitás-tudat alakulása az ifjúság különböző rétegeiben”

„Székesfehérvár város szennyviziszapja mezőgazdasági hasznosításának lehetőségei és feltételei”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

„Mezőföld népvándorláskori településtörténete”

„Mezőföld településtörténete a XVIII–XX. században”

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

**A VEAB ÉS GYŐR-SOPRON MEGYE TANÁCSÁNAK
KÖZÖSEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI**

„Speciális húsmarhatenyésztés fejlesztése a hansági tájon”

„A növénytermesztési melléktermékek energiatakarékos tartósítása”

„Légi és űrfelvételek alapján készült fekete-fehér és színes ortofotó térképek alkalmazása a tájrendezésben és a környezetvédelemben Győr–Sopron megyében”

„Műbörgyártás során keletkezett hulladékok újrahasznosításának, illetve megsemmisítésének leggazdaságosabb, környezetkímélő formái”

„Dunakiliti térségében az épülő víztároló régészeti, műemléki feltárása”

„A timföldgyártás melléktermékeként jelentkező vörösiszap építőipari és építőanyagipari célra való felhasználásának lehetőségei Győr–Sopron megye területén”

„A fogyasztási szolgáltatások múltja, jelene, jövője életszínvonal-politikánk tükrében Győr–Sopron megyében”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

A VEAB ÉS KOMÁROM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

„Műanyaggyártó és feldolgozó üzemekben keletkező hulladék hasznosításának lehetőségei Komárom megyében”

„Tata és Tóváros egyesítése”

„Sztrájkmozgalmak Észak-Dunántúlon az 1929–33-as gazdasági válság idején”

„Bronchoscopia javallatai és korlátai a tüdőrák kórismézésében”

„Az eocénprogram nagyberuházásainak társadalmi, politikai, gazdasági hatása Fejér- és Komárom megyékben. Realitás és távlat. (Különös tekintettel a munkaerő illetve a foglalkozási struktúra alakulására.)”

„Az Általér vízminősége és javításának lehetőségei”

„Komárom megye munkásmozgalma 1918. és 1945. között. A feldolgozás kiterjedhet a korszak egészére, egy időszakra, vagy egy-egy mozgalomra regionális szinten a megyében, illetve egy településen”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„Dorog- Esztergom, Komárom, Tata városok és környékük ipari és kommunális hőellátásának alternatívái”

„A halláskárosodások okainak vizsgálata, feltárása és a védekezés módjai”

„Javaslat a megszűnő Cement- és Mészművek Tatabányai Gyára kapacitásának hasznosítására”

„A Komáromi Kőolajipari Vállalat termelési szerkezetének átrendezése, új tevékenységi körök és gyártmányok felkutatása”

„A 30 éves hazai fénycsapdahálózat eredményeinek vizsgálata”

„A felületkezelés során keletkező cianmentes galvániszap tárolásának és feldolgozásának Komárom megyei lehetőségei”

„Az MKP Komárom megyei szervezeteinek szervezettörténete”

(A legális párt politikai története)

„A szövetségi politika és a pártközi kapcsolatok alakulása Komárom megyében a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front időszakában (1945–1949.)”

„A párt szövetségi politikájának alakulása Komárom megyében az MSZMP időszakában. (1956. novemberétől 1976-ig)”

„Az államosítás és a széncsata története Komárom megyében. (1945–1948.)”

„A bányász pártszervezetek szerepe a politikai döntési mechanizmusban Komárom megyében”

„A kukoricatermelés hatékonyságának vizsgálata, három termelési év alapján Komárom megyében”

„A kukorica csikos mozaik vírus kártétele, epidemiológiája és leküzdése”

„A tatui medence madárvilágának változása a környezeti tényezők változásának tükrében”

„Állattartó telepek hígrágyájának hasznosítása Komárom megyében”

„A kommunális szennyvíz és szennyvíziszap mező- és erdőgazdasági területen történő elhelyezésének lehetőségei”

„A bányászat és a vízgazdálkodás kapcsolatának alakulása 2000-ig Komárom megyében”

„Komárom megye városainak településszerkezete, utcanévas”

„Esztergom szabad királyi város a XIX. században.”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

**A VEAB ÉS VAS MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI**

„A mezőgazdasági eredetű melléktermékek gazdaságos betakarítása és felhasználása”

„A talajvédő gyepek hasznosításának lehetőségei”

„Az árpa termesztésének ökonómiai vizsgálata és hasznosításának elemzése, Nyugat-Dunántúl gazdaságaiban”

„A helyes hibridmegválasztás szerepe Nyugat-Dunántúl kukorica termésátlagainak növelésében”

„Eljárás fehérje takarmánykiegészítők előállítására kérődző állatok részére”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A vágómarha-termelés fokozásának lehetőségei megyénkben”

„Energiagazdálkodás és munkaszervezés az erdészeti faanyagmozgatásban”

„A szarvasmarha és a sertéstakarmányozásban alkalmazható energiatakarékos módszerek (pl. CCM, stb.) bevezetésének és elterjesztésének lehetőségei Vas megyében”

„Környezetkímélő növénytermesztési technológiák alkalmazásának lehetőségei Vas megyében”

„A talajlakó kártevők elleni védekezések 2 évtizedes tapasztalatai Vas megyében, különös tekintettel a környezetvédelemre” ;

„Az ifjúság környezeti kultúrájának alakítási lehetőségei az iskolai, tanórai, tanórán kívüli tevékenységben (természet, környezet és műemlék-védelem)”

„Holstein-Friz szarvasmarha fajtatenyésztésének tapasztalatai, a fajtánál végrehajtott keresztezések eredményei Vas megyében. A fajta szerepe a tenyésztés- politikában”

„Szenázs–szilázs készítéséhez használt adalékok, anyagok minősítése nagyüzemi tapasztalatok alapján. A felhasználás gazdaságossága”

„Közép- és újkori várostörténeti tanulmányok a Nyugat-Dunántúlon: Szombathely, Sárvár, Kőszeg, Körmend”

„A Nyugat-Dunántúl szerepe a Horthy rendszer konszolidációjában 1919–1922.”

„Az Őrség szellemi néprajza”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

**A VEAB ÉS VAS MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI**

„A mezőgazdasági eredetű melléktermékek gazdaságos betakarítása és felhasználása”

„A talajvédő gyepek hasznosításának lehetőségei”

„Az árpa termesztésének ökonómiai vizsgálata és hasznosításának elemzése, Nyugat-Dunántúl gazdaságaiban”

„A helyes hibridmegválasztás szerepe Nyugat-Dunántúl kukorica termésátlagainak növelésében”

„Eljárás fehérje takarmánykiegészítők előállítására kérődző állatok részére”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A vágómarha-termelés fokozásának lehetőségei megyénkben”

„Energiagazdálkodás és munkaszervezés az erdészeti faanyagmozgatásban”

„A szarvasmarha és a sertéstakarmányozásban alkalmazható energiatakarékos módszerek (pl. CCM, stb.) bevezetésének és elterjesztésének lehetőségei Vas megyében”

„Környezetkímélő növénytermesztési technológiák alkalmazásának lehetőségei Vas megyében”

„A talajlakó kártevők elleni védekezések 2 évtizedes tapasztalatai Vas megyében, különös tekintettel a környezetvédelemre” ;

„Az ifjúság környezeti kultúrájának alakítási lehetőségei az iskolai, tanórai, tanórán kívüli tevékenységben (természet, környezet és műemlék-védelem)”

„Holstein-Friz szarvasmarha fajtatenyésztésének tapasztalatai, a fajtánál végrehajtott keresztezések eredményei Vas megyében. A fajta szerepe a tenyésztés-politikában”

„Szenázs—szilázs készítéséhez használt adalékok, anyagok minősítése nagyüzemi tapasztalatok alapján. A felhasználás gazdaságossága”

„Közép- és újkori várostörténeti tanulmányok a Nyugat-Dunántúlon: Szombathely, Sárvár, Kőszeg, Körmend”

„A Nyugat-Dunántúl szerepe a Horthy rendszer konszolidációjában 1919–1922.”

„Az Őrség szellemi néprajza”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

A VEAB ÉS VESZPRÉM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

„A Balaton-parti idegenforgalom fejlődése és ennek infrastrukturális vonzata”

„A mezőgazdasági üzemek optimális méretei meghatározó tényezők Veszprém megyében”

„A Balaton-felvidék történelmi borvidékén környezetkímélő szőlőművelés és telepítés, valamint a borászati vertikum fejlesztésének lehetőségei”

„A gazdálkodó szervezetek közötti együttműködés lehetőségei a számítástechnika gyakorlati alkalmazásában Veszprém megyében”

„Komplex művelődési intézmények létrehozásának lehetőségei Veszprém megyében”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A megye városai új lakótelepeinek szociológiai vizsgálata, különös tekintettel a lakótelepi lakóközösségek kialakításának lehetőségeire”

„Új modellek kidolgozása a mezőgazdasági nagyüzemek és a kisüzemek, háztáji gazdaságok kapcsolataira Veszprém megyében”

„A kistelepülések társadalmi, gazdasági, kulturális hátrányai csökkentésének lehetőségei”

„Kitermelt tőzegterületek utóhasznosításának műszaki-gazdasági vizsgálata, különös tekintettel a szélmezői tőzgebányákra. (Veszprém megye, Pápa járás)”

„A rét és legelőterületek hatékonyabb felhasználása a takarmánybázis növelésére.”

„A kiemelkedő tehetségű tanulókkal való differenciált foglalkozás és a gyenge tanulók felzárkóztatásának módszerei”

„A falvak népességmegtartó képességét befolyásoló és növelését elősegítő feltételrendszer kialakításának lehetőségei ”

„Veszprém megye munkásmozgalmának története (egy-egy korszak vagy település munkásmozgalmának bemutatása. Különösen javasoljuk szocialista fejlődésünk első évtizedének mélyreható helytörténeti kimunkálását)”

„A polgári ellenállás Veszprém megyében a német megszállás alatt”

„Veszprém megye iparának és bányászatának elmúlt 10 éves fejlődése és a környezetvédelem, az összhang megteremtésének lehetőségei és feltételei”

„A műemlékek idegenforgalmi hasznosításának lehetősége Veszprém megyében”

„Kisvállalkozások, kezdeményezések a mezőgazdaságban, a falusi szolgáltatásban”

„A lakásellátás és lakásgazdálkodás rendszere, működése”

„Az idényszerű munkaerő-szükséglet kielégítésének módszerei, különös tekintettel a Balaton-parti idényre”

„A téli idegenforgalom kifejlesztésének lehetőségei és iránya Veszprém megyében”

„A gyógyidegenforgalom kifejlesztésének lehetősége Veszprém megyében”

„Az idegenforgalom társadalmi hatásai Veszprém megyében”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADÍJAK

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

**A VEAB ÉS ZALA MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI**

„Egyes társadalmi rétegek jövedelem viszonyainak és életkörülményeinek változása Zala megyében”

„Zalai gyepekre alapozott jövedelmező húsmarhatartás feltételrendszere”

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

„A társközségek népességmegtartó erejének komplex vizsgálata”

„A művelődési szokások alakulása az új városi lakótelepeken”

„A geotermikus energia hasznosítási lehetőségeinek komplex vizsgálata”

„Az inert gázlencsék felhasználásának lehetőségei”

„A mezőgazdasági szabályozórendszer várható hatása Zala megye mezőgazdasági struktúrájának alakulására”

„Az ellenállási mozgalom Zala megyében 1932. és 1945. között”

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj 5 000 Ft

II. díj 3 000 Ft

III. díj 2 000 Ft

A fentebb kiírt konkrét témákon kívül benyújtható szabadon választott pályamű is, ha az a VEAB régió valamely jelentős gazdasági vagy társadalmi kérdésének tudományos feldolgozására és megoldására irányul.

Ez esetben a beküldő kísérőlevélben jelezze, hogy a pályázatot szabadon választott témaként kéri kezelni.

PÁLYADÍJAK:

I. díj 10 000 Ft

II. díj 6 000 Ft

III. díj 4 000 Ft

